

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po pra.

Cek. račun. ljub-
ljana št. 1 in
10.3. te;
Sar. 563.
Zag. 011.
Pra. 797.
Uprava. itar-
jeva ulica. sv. 6.

II. jugoslov. gasilski kongres Pod pokroviteljstvom Nj. kralj. Vis. kraljeviča Tomislava V Ljubljani se bodo zbrali varuhi ljudskega premoženja

Izkušena modrost uči, da se pravi prijatelj šele v nesreči spozna. Gasilstvo pa je organizacija, ki se v sreči sploh ne razkazuje. Kadar pa pride stiska, ko se v ognju podirajo domovi ali polja umirajo pod vodo ali se zemlja strese in razmaje temelje hiš ali se visoko v zraku pokaže brneči jekleni bič in siplje smrt in razdejanje — kadar nastane splošno gorje in vsem prijateljem v nemoči omahnejo roke, takrat pridejo na pomoč čete, ki so si izurile roke in pripravile duha v geslu: »Kjer pomoči treba je, prinašamo, kdo trpi, ne vprašamo.« Nesreča, ki pride in udari, prikličie tudi pomoč — danes, ko imamo v državi 83.000 gasilcev. Nekdaj pa ni bilo tako. Zato pozdravljeni vi, tisoči in tisoči, ki ste pripravljeni noč in dan in se v teh dneh z vseh strani države zbirate v beli Ljubljani, da pokažete lepoto načel in moč svojega orodja! Naj ta kongres povzdigne vaše vrste, da bo skupnost državljanov pod vašim budnim očesom še bolj varna. Kakor vi v nesreči ne vprašate, tako narod ob tem vašem slavlju ne vpraša, od kod in kdo — stotisoči vas pozdravljajo in pomirjeni spremljajo vašo rast. Kongres je vaš praznik, sadove pa bo užival ves narod. Sprejemamo vas kot take prijatelje, ki jih nobena nesreča ne odžene. Junaška je vaša preteklost, kongres naj položi pota enaki bodočnosti!

Minister Franc Snoj, starešina Jugoslovanske gasilske zveze

Tri misli ob kongresu

Ob velikem številu raznih prireditev, taborov in kongresov, ki so se zadnja leta in letos vrstili v Sloveniji, se je marsikdo vprašal — zakaj na vs. to še gasilski kongres. Odgovor na to je — gasilski kongres je narekovala potreba, terja ga razvoj in napredek organizacije.

S kongresom bi radi opozorili na gasilsko organizacijo in jo pokazati v pravem pomenu in namenu. Poleg njene moči in discipline hoče v glavnem poudariti duhovne vrednote, ki jih gasilstvo uči in s svojim delom pospešuje. Prav to slednje, poudarjanje duhovne sile gasilstva, je danes, ko se je gasilska organizacija preosnovala in pomladila, ko je v svojem razvoju dosegla zavidljivo višino, najpotrebnejše in najnujnejše.

Prva in temeljna vrednota, ki jo gasilstvo uči in na katero zida in gradi vse svoje delo, je velika zapoved ljubezni. Iz te zapovedi črpa gasilstvo vso svojo moč in silo. Zapoved ljubezni je, ki gasilca sredi noči, viharja in nevihte dvigne, da zapusti dom in hiti reševati življenje in imetje svojega bližnjega. Zapoved ljubezni je, ki gasilca žene, da teden za tednom, leto za letom prihaja v gasilski dom, da se tamkaj vežba in tehnično usposablja. Zapoved ljubezni je, ki gasilcu nalaga žrtve, samopremažovanje in odpoved, pa mu tudi daje pogum, samozavest in odločnost.

Iz te zapovedi ljubezni naj bi gasilstvo vsega sveta tudi črpalo sile in idejne moči, da ublaži viharje, ki ogrožajo mir med narodi. Na temelju te zapovedi naj bi gasilstvo postalo prava svetovna armada miru in bratstva.

S poudarjanjem duhovnih vrednot, ki so gonilna sila gasilstva, hočemo prekvasiti gasilske vrste. Prav zato, ker se je ta stran gasilske vzgoje nekaj časa premalo poudarjala, so se v organizaciji pojavile navade in razvade, ki so gasilstvu škodovala na ugledu in prestižu. Premalo je bilo resnih nastopov in prireditev in preveč veselice. Z vztrajnim in doslednim delom v zadnjih letih se je v tem pogledu že marsikaj obrnilo na bolje. Popoldanski nastop na Stadionu na glavni kongresni dan pa naj da pobudo, da v bodoče

ne bo več gasilske prireditve, ki ne bi obsegala gasilskega nastopa, na katerem bodo gasilci imeli priliko pokazati svojo pripravljenost in izvežbanost. Koristi od tega bodo imeli nastopajoči, pa tudi organizacija, ker bodo gasilske prireditve dobile potrebno resnost in vsebino. Tudi v tem pogledu naj bo kongres mejnik, ki naj pokaže nova pota za napredek organizacije.

Kongres naj tudi opozori in vzbudi zanimanje za gasilstvo med našo inteligenco. Če se je kritiziralo ali se kritizira gasilsko organizacijo, pade ta kritika v veliki meri na inteligenco, ki stoji ob strani in ne poprime za delo. Izmed 30.000 slovenskih gasilcev je le majhen, prav majhen odstotek inteligentov, ki se niso ustrašili truda in žrtve in vrše ogromno delo v korist organizacije in domovine. Gasilska organizacija je pretežno organizacija malega človeka, predvsem kmeta, obrtnika in delavca, vendar bo tudi vsak inteligent našel v njej široko in hvaležno polje udeleževanja. Danes, ko se gasilska organizacija prenavlja in pomlajuje ter išče novih potov, je sodelovanje inteligence potrebnejše kakor kdaj koli.

In končno naj bo kongres manifestacija naše narodne in državne misli. Gasilci iz vseh delov Jugoslavije bodo v teh kongresnih dneh zbrani v Ljubljani. Po ljubljanskih ulicah bodo ramo ob ramo s slovenskimi gasilci korakali hrvaški in srbski gasilci. Ne bo to samo praznik gasilske ideje in gasilske misli, ampak bo to manifestacija treh bratov, ki so se v bratski slogi našli v organizaciji, katere temelj in vodilo je zapoved ljubezni.

Naj bo ta manifestacija treh bratov predznak nove dobe, nove, složne in močne Jugoslavije!

Pokroviteljstvo nad II. jugoslovanskim gasilskim kongresom v Ljubljani je prevzel Nj. kr. Vis. kraljevič Tomislav, drugi sin blagopokojnega kralja Aleksandra Zedinitelja in kraljice Marije.

Vzvišeni pladarski dom Karadjordjevičev, o katerem vemo tako iz dejanj zgodovine kakor iz sodobnega življenja jugoslovanske države, da z vso silo svojega junaškega imena in svojega opliva podpira vsako pobudo, ki ji je cilj moralna okrepitev jugoslovanskega ljudstva, vzgoja plemenitih čednosti in njihov polni razmah v praktičnem življenju ter čast in veličina jugoslovanske domovine, je s tem, da je vzel vse gasilstvo in posebej še posebno letošnjo, ponovno dal svetlega izraza svojemu prepričanju, da je ta ustanova po ideji, ki je njena gonilna sila, in po cilju, ki mu hoče služiti, vredna najvišjega priznanja in najvišje podpore.

Vzvišenemu pladarskemu domu se v imenu vseh Slovencev, katerih gasilski roji so v združenem gasilstvu Jugoslavije najbolj mogočni, za čast, ki jo je ljubljanskemu kongresu izkazal, in za pobudo, ki jo je dal temu človekoljubnemu in domoljubnemu gibanju, iz iskrenega srca zahvaljujemo.

Kraljevič Tomislav kot vrhovni pokrovitelj gasilskega praznika torej ni samo simbol tesne povezanosti med kraljevim

domom in plemenitim vseljuskim gibanjem krščanske ljubezni do bližnjega, marveč je tudi program, ki bodo naši gasilci v teh dneh znova nanj prisegli in katerega uresničitvi bodo posvetili svoje najboljše sile v tistem duhu kot ga želijo najvišje koristi domovine, katere vrhovni čuvarji so Karadjordjeviči.

Najvišje koristi domovine pa so, bodisi v mirnem, bodisi v viharjem času, da se vse življenje v njej, naj bo to javno ali zasebno, razvija pod geslom, ki si ga je gasilsko gibanje zapisalo na svoj prapor: V čast božjo in v pomoč bližnjemu! Kdor temu geslu ne služi, ta v gasilske vrste, kot jih je vzel pod svoje varstvo kraljevski dom, ne spada, kajti Jugoslavija potrebuje za svojo rast blagoslova božjega, ki je vedno božji odgovor na čast, ki mu jo izkazujemo. In Jugoslavija potrebuje neizčrpne vire požrtvovalne in samozatajevalne ljubezni do bližnjega, ki bo vse brate skovala v eno samo nerazdružljivo celoto, v eno samo složno, delovno skupnost, ki bo nerazdružljiva vsikdar, kadar bo treba odbijati nevarnosti — naj bodo katerega koli značaja —, ki pretijo posamezniku ali vsemu državnemu občestvu.

To je sporočilo, ki ga beremo iz odlikovanja, ki ga je vzvišeni kraljevski dom podelil gasilstvu in njegovemu velikemu prazniku v Ljubljani.

Ciano pri Hitlerju

Po kosilu daljši razgovor

Salzburg, 12. avgusta. AA. (DNB.) Grof Ciano in von Ribbentrop sta napravila po daljši konferenci izlet do St. Wolfganga, kjer sta večerjala v neki preprosti gostilni. Potem sta se vrnila v Salzburg. Jutri bosta nadaljevala svoje pogovore.

Grof Ciano je bil danes pri kosilu v Berchtesgadu gost kancelarja Hitlerja.

Kancelar Hitler je sprejel danes italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana. Hitler je pozdravil svojega gosta v prisotnosti ministra von Ribbentropa, nemškega poslanika v Rimu von Mackensena ter namestnika šefa protokola von Hahlensa. Pred vhomom je četa Hitlerjeve osebne garde izkazala čast V čast grofa Ciana je Hitler pridelil kosilo, katerega so se iz italijanske strani udeležili grof Ciano, veleposlanik Attolico, svetnik veleposlanstva ter člani spremstva. Od nemške strani pa so bili pri kosilu zunanji minister von Ribbentrop, vodja nemškega tiska dr. Dietrich, veleposlanik von Mackensen, državni podtajnik Gauss, gauleiter Bohrmann, ter predstavniki nemškega zunanje ministristva.

Po kosilu je imel Hitler v prisotnosti zunanjega ministra Ribbentropa daljši razgovor z ministrom grofom Ciano.

Kratko uradno poročilo

Rim, 12. avg. b. Sestanek grofa Ciana in nemškega zunanje ministra von Ribbentropa v Solnogradu se je končal.

O sestanku je bilo izdano kratko poročilo, v katerem ugotavljajo, da so se razgovori vodili v dvorcu Fuschi in da so koristno služili splošnega mednarodnega položaja.

Grof Ciano je davi odpotoval iz Solnograda v Berchtesgaden, kjer ga je sprejel kancelar Hitler.

Nazivlje splošni rezerviranosti italijanskih in nemških uradnih krogov, tukaj poudarjajo, da je bil pomen sestanka v Solnogradu izredno velik zaradi danih sklepov ovisnih držav in razvoja položaja v Evropi. Pri tem opozarjajo, da se v evropskem tisku, zlasti v francoskem in britanskem, ta sestanek spravlja v zvezo z gđanskim vprašanjem, ki je prešlo v odločilno stopnjo, poleg tega pa smatrajo ti listi, da sta oba zunanja ministra ovisnih držav proučila še ostala vprašanja, ki zanimajo oboje. Eno najvažnejših vprašanj je nemško-italijanska zveza glede skorajšnjega pristopa Japonske k političnemu in vojaškemu paktu.

»Giornale d'Italia« beleži italijanske pakte britanskih in francoskih listov, ki so zabeležili, da šef italijanske vlade Mussolini pripravlja načrt za ureditev gđanskega vprašanja.

Francoske razlage

Pariz, 12. avg. b. Ves jutranji tisk se na široko peča z razgovori grofa Ciana in von Ribbentropa v Solnogradu. Madame Tabouret poroča, da je bil glavni predmet razgovorov med obema državnikoma gđansko vprašanje. Poučeni politični krogi pa so mnenja, da so v ozadju povsem druge zadeve in da je bil glavni namen sestanka pakt z Japonsko. Trst, dalje načrt besedila »Japonske«, vključno protokol, ki naj določa tolmačenje teh paktov; ter še nekatera druga vprašanja. Nazadnje trdijo, da sta zunanja ministra v Solnogradu proučila tudi vprašanje Tunisa in Malte ter španskih zahtev.

Hitler—Mussolini

Diplomatski dopisnik »Excelsiorja« poroča iz Solnograda, da je večerajšnji sestanek med grofom Ciano in von Ribbentropom predigra za sestanek Hitler—Mussolini, da katerega bo prišlo verjetno še meseca avgusta na italijansko-nemški meji.

Italijanski tisk pomirjuje glede Gdanske

Rim, 12. avg. b. »Giornale d'Italia« se peča s Forsterjevim govorom ter zavzema stališče do nemško-poljskega spora. List je mnenja, da se gđanski spor lahko reši brez oboroženega spopada. Italijanski listi trdijo, da je bil Forsterjev govor zmeren ter da rešitev, ki jo Nemčija zahteva, ni krivična. Gdansk se mora vrniti Nemčiji po načelih, ki so jih zagovarjale demokratske države v svetovni vojni, kajti narodom se mora dovoliti samoopredelitev.

Pogajanja v Moskvi

Strang nasvetuje Halifaxu nove angleške popuste
Sovjeti se vesele francoskih in angleških uniform

London, 12. avg. TG. Zunanji minister lord Halifax je sprejel Williama Stranga, ki je zadnji mesec vodil pogajanja s sovjetsko vlado v Moskvi. Strang Halifaxu ni izročil nobenega napisanega poročila, ker je bila angleška vlada sproti obveščena o poteku pogajanj. Pač pa je ustnično obrazložil nekatere težave, ki jih ni bilo mogoče premostiti. Posebno je opisal težave glede natančne določitve pojma: kaj je posredni napad. Sovjetska Rusija namreč zahteva v zavezniško pogodbo tudi obveznost, da Anglija pride Rusiji na pomoč tudi že v primeru »posrednega« napada. Strang je izrazil upanje, da bodo vojaška pogajanja, ki so se začela, premostila te težave. Ostal pa je mnenja, da ne bo drugega izhoda, kakor da angleška vlada pristane na nadaljnje odstopke v prid sovjetskim zahtevam, češ, da je sovjetska vlada trdovratna in rajši ne bo sprejela zveze, kakor pa, da bi ne dosegla, kar hoče.

Londonski listi poročajo kot veliko zanimivost iz Moskve, da je sovjetska vlada izrazila željo, naj bi bili francoski in angleški vojaški odposlanci pri uradnem sprejemu oblečeni v svoje vojaške uniforme. Sovjetska vlada je celo hotela, naj bi ves čas svojega bivanja v Rusiji nosili uniforme, ker da bi to napravilo dober vtis na ljudstvo. Ni znano, če so francoski in angleški gostje to ponudbo tudi sprejeli. Pri službenem sprejemu pa so ugodili sovjetski želji in so njihove uniforme vzgubile med ljudstvom velikansko navdušenje, ko so jih sovjetski državljani videli sploh prvič, ali pa vsaj prvič po boljševiški revoluciji pred 22 leti.

Sovjetske oblasti so pokazale izbrano ljubeznjivost napram angleškim in francoskim častnikom. Že v Leningradu, kjer jih je sprejel general Cibisov, so jim stavili 25 najnovejših avtomobilov in 25 angleško in francosko govorečih

Izgredi v Gdansk

London, 12. avg. b. Po Forsterjevem govoru je prišlo v Gdansk do večjih izgredov in poulčnih pretepotov. Dva Nemca sta bila v Gdansk ubita. Zadnje dni so nemške oblasti aretirale 24 oseb, med njimi več policijskih stražnikov in poštarijev, ki so delili letake proti narodnemu socializmu.

»Göbbels o novi Evropi«

»Zgodovinska kulturna povezanost Italije in Nemčije — ki bo Evropi vtisnila nov obraz«

Benetke, 12. avg. TG. Na zborovanju zastopnikov svobodnih poklicev ob priliki filmske razstave je imel nemški propagandni minister dr. Göbbels politični govor, v katerem je orisal politično osiščo Rim-Berlin v sedanji Evropi. Naglasil je trajno sodelovanje obeh revolucij, fašistične in narodno-socialistične ter pribil, da je kulturna skupnost obeh narodov, italijanskega in nemškega, nekaj trajnega. Vsa dolga zgodovina Italije in Nemčije dokazuje, kako sta ta dva naroda že vedno na kulturnem polju sodelovala. Politične skupnosti lahko minejo, toda kulturne ostanajo. Evropa je danes v stiski. Neumno je govoriti o miru, dokler ta stiska traja. Toda stisko je mogoče odpraviti samo z najgloblji ukrepi. Francoska revolucija je osvobodila samo en stan. Sedanja revolucija, to je fašistična in narodno-socialistična pa ima dolžnost, da osvobodi narode. Uspeh sedanje revolucije ne bo samo ta, da bo Evropa dobila fašistično Italijo in narodno-socialistično Nemčijo, marveč: popolnoma nova Evropa. Prav nič ni treba imeti prerokovskega duha za to ugotovitev, da sta Italija in Nemčija izbrani, da novi Evropi vtisneta obraz. Obdava naroda verujeta v to svoje poslanstvo. Italijanski listi ponatiskujejo to izjavo.

etične in narodno-socialistične ter pribil, da je kulturna skupnost obeh narodov, italijanskega in nemškega, nekaj trajnega. Vsa dolga zgodovina Italije in Nemčije dokazuje, kako sta ta dva naroda že vedno na kulturnem polju sodelovala. Politične skupnosti lahko minejo, toda kulturne ostanajo. Evropa je danes v stiski. Neumno je govoriti o miru, dokler ta stiska traja. Toda stisko je mogoče odpraviti samo z najgloblji ukrepi. Francoska revolucija je osvobodila samo en stan. Sedanja revolucija, to je fašistična in narodno-socialistična pa ima dolžnost, da osvobodi narode. Uspeh sedanje revolucije ne bo samo ta, da bo Evropa dobila fašistično Italijo in narodno-socialistično Nemčijo, marveč: popolnoma nova Evropa. Prav nič ni treba imeti prerokovskega duha za to ugotovitev, da sta Italija in Nemčija izbrani, da novi Evropi vtisneta obraz. Obdava naroda verujeta v to svoje poslanstvo. Italijanski listi ponatiskujejo to izjavo.

Berlinski nuncij pri papežu

Rim, 12. avg. AA. (DNB). Sv. oče je sprejel v Castell Gandolfu papeškega nuncija v Berlinu Orseniga, ki se trenutno mudi v Rimu. Ta razgovor je izzval pozornost ne samo v vatikanskih krogih, temveč tudi povsod drugod, ker menijo, da je ta razgovor v zvezi z mednarodno napetostjo. Za sedaj se še ne ve, če misli Vatikan storiti kake nove korake.

»Nemčija ne pritiska na Madžare«

Budimpešta službeno zanika neresnične vesti

Budimpešta, 12. avg. TG. Madžarski listi objavljajo poročila, ki je prišlo očitno iz uradnega vira in ki v strogih besedah pobija vesti, ki so se razširile po zapadnem tisku. Pisali so namreč, da izjava sedaj Nemčija pritiska na Madžare in jih hoče prisiliti, da bi se opredelili ter podpisali vojaško zvezo z Nemčijo. Pisali so tudi, da ima nemška vojska velike vojaške vaje na madžarski meji in da so zadnje čase prišle na manevre tudi tiste čete, ki so nameščene v trdnjaskem pasu na slovaško-moravski meji. Madžarski listi poudarjajo, da te vesti niso resnične, da Nemčija na Madžarsko ne izvaja nobenega pritiska, da zunanji minister grof Csaki ni šel k nemškemu zunanjemu ministru v Salzburg neprostoovoljno in da o kakršnem povabilu, naj se Madžarska pridruži Nemčiji z vojaško zvezo, ni govora. Budimpeštanski listi dodajajo, da so vsa ta poročila izmišljena, da prihajajo iz temnih zlonamernih virov ter da imajo čisto pregledne propagandistične namene, da prestrašijo madžarsko

ljudstvo glede bližnje prihodnosti. Med inozemske liste, ki so razširili navedena neugodna poročila, spada tudi londonska »Daily Telegraph« in »Morning Post«.

Poljski glas o novi usodi Slovaške

Varšava, 12. avg. b. Čeprav uradni poljski krogi nimajo nobenih podatkov o gibanju nemških čet na Slovaško, vendarle spremljajo z največjo pozornostjo vse dogodke v tej deželi ter ji posvečajo še večjo pozornost kakor samemu Gdansk. Odgovorni poljski krogi so namreč prepričani, da je bil Forsterjev govor v četrtlek le nekaka »španska stena«, da se prikrije pritisk, ki ga hoče Nemčija in Italija izvajati na Madžarsko in na južnovzhodno Evropo. Ako pride do nemško-madžarskega sporazuma glede razdelitve Slovaške, potem bo Poljska prisiljena zavzeti energično stališče do teh dogodkov.

Šah v Zagrebu

Zagreb, 12. avg. b. Stanje šahovskega turnirja po 6. kolu: Skupina A: Glorigi, Rajković 5½ točke, Jerman 4½, Drašić, Pavlovič, Šiška 3½, ing. Feuer, Gottlieb, Majstorović 3, ing. Muha, Milnar 2½, ing. Ivkov, Pavlovič 2, Medan 1½, Licul 1 točka. Skupina B: Gabrovšek 5, Šorli, ing. Weiss 4½, Berner, Carev 4, Rabar, Šubarić 3½, Cindrič, Mužek, Savič, Štokan, Stakić 2½, Filipčič, Kohn 2, Kurjački ½ točke.

Pojasnila glede nakupa tujih plačilnih sredstev

Belgrad, 12. avgusta. AA. Valutni oddelek v finančnem ministertvu sporoča: Često se zgodi, da se posamezne javne in zasebne ustanove obračajo na fin. ministertvo, da bi dobile pooblastila za nakup tujih plačilnih sredstev za odhod svojih delegatov na razne kongrese v tujini. Tujja plačilna sredstva za potovanje v inozemstvo se z vidravnim potnim listom, kakor tudi s posebnim dovoljenjem fin. ministertva nabavljajo po pravih pri oblaščenih zavodih in menjalnicah, ki pa zaradi močnega povpraševanja v zadnjem času nimajo možnosti, da bi takoj krile vse potrebe, pa morajo zato čakati po nekaj dni na sprejem potrebnih tujih plačilnih sredstev zlasti za države, ki imajo svoboden devizni promet. Zaradi tega se nekatere ustanove zaradi nujnosti potovanja obračajo na Narodno banko, da bi jim izdala potrebne valute in devize za potovanje svojih delegatov. Ker pa sredstva Narodne banke, kar se tiče deviz in valut služijo izključno za najnujnejše potrebe države, opozarja tudi tokrat fin. ministertvo vse ustanove,

da se za primer, ko hočejo koga poslati v tujino, zlasti pa v države s svobodnim valutnim prometom, pravočasno obrnejo na bančni in valutni oddelek fin. ministertva, da bo izdal dovoljenje za nakup tujih sredstev, da bi tako imeli čas, da se pri zasebnih pooblaščenih bankah in menjalnicah oskrbe s potrebnimi tujimi valutami za potovanje. Istočasno pa opozarja fin. ministertvo vse take ustanove, da bo zaradi pomanjkanja tujih plačilnih sredstev za potovanja v tujino (potovanja na kongrese in podobno), izdajalo taka dovoljenja samo za primere skrajne potrebe.

Belgrajske novice

Belgrajske, 12. avg. m. Glavna združna zveza kot vrhovna organizacija Jugoslovanskega združenja je pričela z revizijo vseh združnih zvez v državi. Da bi se v bodoče usposobilo večje število revizorjev, se bo v Belgradu ustanovil pri Glavni združni zvezi poseben tečaj za revizorje.

Belgrad, 12. avg. m. Snelci se je vrnil iz Slovenije v Belgrad minister Vojko Cvrkić.

Strašno priznanje Grebenška

Celje, 12. avg.

Celjski orožniki so pri nadaljnjem zasliševanju Grebenška Alojza in Zgankovih popolnoma razstili umor v Sečah pri St. Pavlu in Medlogu pri Celju. Pri zasliševanju je Avgust Zgank priznal, da je umoril Ocvirka Antona, njegov brat, v Sečah pri St. Pavlu pa so izvršili umor skupno. Očeta Janšeta je ubil Avgust Zgank, njegovo ženo Janšetovo pa je ubil Alojzij Grebenšek, Andrej Zgank pa je dal obema zabodlajze z nožem. Pri umoru v Medlogu je sodelovala tudi Julčka Tertičeva, ki je Avgustova ljubica.

Amerika - največji liferant orožja

V 7 mesecih ga je prodala skoraj za 7 milijard dinarjev

Washington, 12. avg. AA. (DNB) Zunanje ministertvo je odobrilo v juliju izvoza orožja in municije v skupnem znesku 40.000.000 dolarjev (dve in pol milijardi din). Od te vsote odpade 35 milijonov na Francijo, ki je nakupila letalske motorje in letalske dele. Ta vsota predstavlja rekord za izvoz orožja v enem samem mesecu v mirnem času. V Anglijo je bilo julija prodanega vojnega materiala za 5 milijonov dolarjev, toda od začetka leta pa skupaj za 20 milijonov dolarjev. Skupni znesek izdanih dovoljenj za izvoz orožja v prvih sedmih mesecih znaša 112 milijonov dolarjev (6 in pol milijarde din).

Turki se selijo iz Bolgarije in v Romunije

Carigrad, 12. avg. AA. (Stefani) Končane so priprave za vrnitev turških izselencev iz Bolgarije in Romunije v Turčijo. Po letošnjem programu je določeno, da se bo preselilo 15.400 oseb, od katerih odpade 12.000 na Turke iz Bolgarije. Prva skupina izselencev bo zapustila Varno 20. avgusta.

Drobne novice

Bratislava, 12. avg. AA. (DNB) Izdana je bila naredba, da morajo vsi tuji na Slovaško prijaviti pri oblastih svoje premoženje.

Bukarešta, 12. avg. AA. (Havas) V Moreni je strela udarila v velik rezervar petroleja. Požar se je razširil tudi na sosedne rezervarje, tako da je bilo uničenih 200 vagonov petroleja.

Amsterdam, 12. avg. AA. (Stefani) Čeprav so zdravniki izjavili, da je ravnatelj Mendelssohne brkne umrl za srčno kapjo, se vendar širiro vesti, da je napravil samomor.

Ministri na gasilskem kongresu

Belgrad, 12. avg. m. Na vsedravnem gasilskem kongresu v Ljubljani bo zastopal predsednika narodne skupščine in narodne skupščine prvi podpredsednik narodne skupščine Alojzij Mihelič. Od že navedenih članov kraljevske vlade se bo gasilskega kongresa udeležil tudi minister Branko Miljuš.

Imenovanja novih suplentov

Belgrad, 12. avgusta. m. Z odlokom ministra prosvete so imenovani na srednjih šolah med drugimi za suplente oziroma za predmetne učitelje: Anžič Boža na klasični gimnaziji v Ljubljani, Brečko Ilka na realni gimnaziji v Mariboru, Brnčič Ivan na realni gimnaziji v Kranju, Brus Alojzija na II. realni gimnaziji v Ljubljani, Cerar Danilo na realni gimnaziji v Nikšiću, Cerar Jelka na III. realni gimnaziji v Ljubljani, Čadež Stanislav na II. realni gimnaziji v Ljubljani, Česnik Ljudec Mila na realni gimnaziji v Vitrovici, Debevec Nada na realni gimnaziji v Kotoru, Derganc Hedvika na mešani realni gimnaziji v Mariboru, Dobovšek Milena na mešani realni gimnaziji v Mariboru, Dolenc Marija na realni gimnaziji v Murski Soboti, Dolgan Marija na realni gimnaziji v Celju, Družević Hinko na realni gimnaziji v Mariboru, Eržen Antonija na realni gimnaziji v Ogulinu, Fetič Helena na realni gimnaziji v Šibeniku, Gnezda Melita na III. realni gimnaziji v Ljubljani, Gorjup Valentin na realni gimnaziji v Kranju, Gregorič Danica na ženski realni gimnaziji v Ljubljani, Guštin Nada na realni gimnaziji v Celju, Jakob Karol na realni gimnaziji v Murski Soboti, Jakulin Vincencija na II. realni gimnaziji v Ljubljani, Jamar Marija na III. realni gimnaziji v Ljubljani, Juvan Klement na moški realni gimnaziji v Bitolju, Kerin Jožeta na realni gimnaziji na Krku, Komac Vida na realni gimnaziji v Senju, Končič Janez na klasični gimnaziji v Mariboru, Krmpotič Ivan na III. realni gimnaziji v Ljubljani, Kunc Milena na mešani realni gimnaziji v Mariboru, Kunej Egon na realni gimnaziji v Šibeniku, Lenard Bogoslava na ženski realni gimnaziji v Ljubljani, Lechleitner Erna na realni gimnaziji v Nikšiću, Ličen Vladimir na klasični gimnaziji v Mariboru, Lipoglavšek Franc na drugi realni gimnaziji v Ljubljani, Lipoglavšek Slavka na ženski realni gimnaziji v Ljubljani, Buzović Marjeta na realni gimnaziji v Derventu, Musser Erna na realni gimnaziji v Murski Soboti, dr. Osa Ksenija na realni gimnaziji v Mariboru, Pavičič Marija na realni gimnaziji v Novem mestu, Petrič Metka na ženski realni gimnaziji v Ljubljani, Podgornik Danica na mešani realni gimnaziji v Osijeku, Poljanec Taras na klasični gimnaziji v Ljubljani, Potokar Milan na realni gimnaziji v Celju, Pulec Jožica na realni gimnaziji v Prijedoru, Senegačnik Edvard na III. realni gimnaziji v Ljubljani, Serajnik Zdenka na realni gimnaziji v Celju, Sluga Josip na realni gimnaziji v Aleksincu, Sorman Gabrijele na realni gimnaziji v Veleusu, Stojan Sonja na realni gimnaziji v Ptuj, Stopar Bogomir na I. realni gimnaziji v Ljubljani, Šemej Janez na moški realni gimnaziji v Bitolju, Skoberne Bogomil na realni gimnaziji v Slav. Požeju, Šijanec Stanko na realni gimnaziji v Murski Soboti, Špur Katarina na realni gimnaziji v Murski Soboti, Stauer Rafael na realni gimnaziji v Mostarju, Verbič Pavel na III. realni gimnaziji v Ljubljani, Vernik Feliks na I. realni gimnaziji v Ljubljani, Verhac Zinka na realni gimnaziji v Sinju, Vučenov Dimitrij na realni gimnaziji v Celju, Zorec Darinka na III. realni gimnaziji v Ljubljani, Fliter Martina na I. realni gimnaziji v Ljubljani in Znidaršič Danica na realni gimnaziji v Hercegovcu.

Iz poštne službe

Belgrad, 12. avg. m. S kraljevim ukazom so imenovani v resoru poštne službe ministristva za inspektorje 5. skup.: na pošti Maribor I. Ivan Ortan, na pošti St. Ilj v Slov. gorah Gabriel Sfiligoj; za tehnične tajnike 6. skup.: v mestnih št. sekciji Ljubljana inž. Stane Podboj; za višje kontrolorje 7. skup. na pošti Maribor II. Dušica Rajh; na pošti Ljubljana I. Franjo Turk, na pošti Šoštanj Olga Senica. Za kontrolorja 7. skup. na pošti nem ravnateljstvu v Belgradu Andrej Rupnik, na poštne ravnateljstvu v Ljubljani Viktor Skvarča, na pošti Ljubljana I. Rozamila Lutman, na pošti Smarje pri Jelšah Rudolf Geselman.

Z odlokom pomočnika finančnega ministristva so prestavljani: v glavno carinarnico v Belgradu Kosta Radičič, carinik iz Gornje Radgone, v centralno carinsko blagajno v Dubrovniku Vukosava Barbič z glavne carinarnice v Mariboru; v glavno carinarnico v Zagrebu Borivoj Koeman iz carinarnice 1. reda na Rakeku, v glavno carinarnico v Ljubljani Adolf Dobovšek iz carinarnice 1. reda na Rakeku.

Iz finančne službe

V glavno carinarnico v Mariboru Momir Rustič z ukinjene carinarnice 1. reda v Zametu, Svetislav Protič z glavne carinarnice v Skoplju, Dragotin Belavič z ukinjene carinarnice 1. reda v Zametu; Anton Hamer s carinarnice 1. reda v Ohridu; Milutin Popović z glavne carinarnice na Sušaku; v centralno carinsko blagajno v Novem Sadu Pavle Stokjović z glavne carinarnice v Mariboru; v glavno carinarnico v Sarajevu Esad Ribič z glavne carinarnice v Mariboru; v glavno carinarnico v Splitu Ivan Petrič s carinarnice 1. reda Djakovica; v glavno carinarnico v Subotici Omer Čilič z glavne carinarnice v Ljubljani, Michael Nenadić z glavne carinarnice v Mariboru; v glavno carinarnico na Sušaku Hudo Verlić z glavne carinarnice v Mariboru; v carinarnico 1. reda v Bosanskem Brodu Oskar Kolarik z glavne carinarnice v Mariboru; v carinarnico 1. reda v Gornji Radgoni Franjo Daković z glavne carinarnice v Zagrebu; v carinarnico 1. reda v Dravogradu-Meža Muser Alaj Begović z glavne carinarnice v Mariboru, Pantelija Radošec s carinarnice 1. reda v Bibinju; v carinarnico 1. reda v Djevdjelji Gjorgje Apostolović iz carinarnice 1. reda v Dravogradu-Meži; v carinarnico 1. reda v Prekemu Ilija Piščević z glavne carinarnice v Mariboru; v carinarnico 1. reda na Rakeku Ivan Medanič z glavne carinarnice v Mariboru.

Belgrad, 12. avg. m. Pri državnem rudniku v Velenju je napredoval v 4. pol. skup. 2. stopnje inž. Leopold Zorič, ravnatelj velenjskega rudnika v 5. pol. skup.

Belgrad, 12. avg. m. S kraljevim ukazom je bil odlikovan z redom ev. Save 2. stopnje inž. Viktor Skaberne, načelnik tehničnega oddelka banke uprave v Ljubljani v pokoju.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno s krajevnim poslabšanjem.

Zemunska vremenska napoved. Pretežno vedro v vsej kraljevini. Le na severu in severovzhodu bo delno oblačno. Možne so krajevne nevihte in nalivi.

Kralj Peter prvič na Triglavu

Očak naših gora mu je nudil
čudovite razglede in nepozabne vtise

Tura se je začela v Vratih in se je končala pri slapu Savice

Na vrhu Triglava (kralj stoji v sredi).

V Aljaževem domu v Vratih je bilo v torek, dne 8. t. m., živahno vrvenje. Skrbna gospodinja Torkarjeva se je vrtela po kuhinji, v mali gostinski sobi so pripravljali in kitili mize s planinskimi cvetjem, oskrbnik Torkar pa je kar pozabil na svojo znamenito harmoniko ter je odvažno hodil okrog hiše in delal red. Turisti, ki so posedali okrog doma, so ugrabili, kaj se danes pripravlja, ker so došle vesti, da je Tominskova pot zaprta, češ da so vrvi potrgane in je gori neka komisija.

Kmalu po enajsti uri se je prikazala na zeleni trati pred domom mala skupina. Predsednik SPD dr. Pretnar ji je hitel nasproti in spoštljivo pozdravil mladeniča, ki je bil med prvimi. V tem pa so s terase doma zaorili klici: »Živio kralj!« Vse je hitelo na plano. Radostno se smejejo in odzdravljajoč je stopal mladi špalirjem planincev mladi kralj Peter II. Potem, ko je prehodil Savinjske planine od Grinjavca do Ojstrice, je prišel, da poseti očaka Triglava, ki ga je doslej zaradi slabega vremena že ponovno odbil.

Odhod od Aljaževga doma

V spremstvu adjutanta g. polkovnika Kerkoviča, telesnega vzgojitelja g. Janko Kovača, treh dijakov-tovarišev, predsednika SPD dr. Pretnarja in dveh gorskih vodnikov je Nj. Vel. kralj po kosilu ob 14 nastopil veselo razpoloženo turo na Triglav. Ob zvokih Torkarjeve harmonike, ki je zaigral Triglavsko koračnico in Mlade vojake ter med živahnim vzklikanjem planincev je krenil kralj po skalnati Tominskovi poti v Triglavsko steno.

Po plohi — sonce

Na višini kakih en tisoč tri sto metrov je pozdravil kralj Triglav s ploho. Vedno bolj se je zavijal v temne grozde oblake in vsak čas je bilo pričakovati, da bosta pričela spremljati ploho tudi blisk in grom. Družba pa se za vse to ni zmenila. Mladi kralj se je krepko spenjal po skalnatih strminah in stenah možganega Cmira. Do koče premočena je družba po treh urah zavila iz stene po zlojni poti k studencu pod Begunjskim vrhom. Kralj je bil poplačen za svojo odločnost in vztrajnost. Nebo se je naenkrat zjasnilo in v višinah se je nad blesketajočimi se snežišči prikazala v sončnih žarkih plešasta glava očaka Triglava. Planincem znani in težko zaželeni studenček, ki ga je tako lepo uredil še pokojni Knafelja, je tudi kralja zabil h kratkemu oddihu in okrepčilo.

Čez noč v Staničevi koči

Ni še bila ura šest popoldne, ko je kralja z njegovim spremstvom pozdravil pred Staničovo kočjo gospodar SPD ter mu izrekel dobrodoščilo. Slovensko planinsko društvo je za ta dan stavilo to kočjo izključno kralju na razpolago, da je mogel nemoteno uživati lepote planin ter se po naporni turi odpočiti za nadaljno pot.

Kakor se spodobi za prave planince je tudi mladi kralj prihodnje jutro vstal že zelo rano. Ker je ponoči deževalo, je bil zrak čist in na vsem obzorju so kralja pozdravile rajde gorskih velikanov, ob katerih vznemljeno so se vile zelene doline z belimi mesti in vasicami. Obetal se je

najlepši dan. Komaj je odbila pet, je že kralj s svojim spremstvom pešahal preko snežišč in provalov ter se vspel po grebenih Rži na Kredarico.

Na Kredarici

Številni planinci so ga ob prihodu živahno pozdravljali. Predsednik SPD dr. Pretnar ga je povedel v ponosni planinski dom, mu pokazal Aljažev kot ter mu pri tej priliki tudi na kratko povedal zgodovino pionirskega dela Slovenskega planinskega društva zlasti v časih, ko je moralo zaradi navala tujerodcev opravljati z gradnjo slovenskih planinskih koč, potov in usmerjevalnih naprav prevažno narodno obrambno delo. Opozoril ga je pri tej priliki zlasti na znamenitega skladatelja in planinskega pionirja triglavskega župnika Aljaža.

Naprej do vrha

Ko si je kraljevo spremstvo žigosalo razglednice in se vpisalo v knjigo, je kralj nastopil zadnji del poti do vrha Triglava. Vsa bojazan, da ne bi bil kos težkočam in nevarnostim izpostavljenega plezanja, je izginila že na Tominskovi poti. V strminah Malega Triglava in grebena Velikega Triglava pa je kralj pokazal, da ne zaostaja niti za najboljšimi planinci mlade garde. Vzpenjal se je s tako varnostjo in spretnostjo, kakor da bi mu bila hoja po gorah vsakdanji posel. Najbolj zgovorno pa kaže njegovo živahnost in izvežbanost to, da je potreboval od Staničeve koče do vrha Triglava kljub postanku na Triglavskem domu skoraj dve uri.

Vrh Triglava

Diven razgled, ki se je odpiral na severu do Visokih Tur, na zapad do Tirolskih Dolomitov, na jug prav do morja in Snežnika, na vzhod pa preko Ljubljanskega polja in Savinjskih planin, je napravil na mladega kralja izreden vtis. Toplo sonce, ki je prijetno gredo, je spravilo vso družbo v ono prijetno razpoloženje in zadovoljnost, ki je planincem višek užitka in najlepše plačilo za vse napore.

Več kot poludrugo uro se je zadrževal mladi kralj na vrhu Triglava in prav nerad se je ločil od njega, ko je bilo treba nastopiti povratek na Aleksandrov dom.

V Aleksandrovem domu

Gospodar tega doma, društveni podpredsednik g. dr. Vrtačnik je s svojo marljivo oskrbnico preskrbel kralju in njegovemu spremstvu za izborni okrepčilo in prijeten opoldanski oddih v tem ponosnem domu. Med počitkom si je kralj ogledal romantično okolico in se zlasti veselil pogleda na krasne Bohinjske planine in njih krono, zeleno Velo polje. Obiskal je tudi kočjo graničarjev, kjer se je prepričal ne samo o odgovornosti, težki in vestni službi teh čuvarjev naših meja, temveč tudi o odličnem redu in snaznosti, ki vlada v njihovih bivališčih.

Po dolini sedmerih jezer

Na popoldanski turi mimo Doliča in preko Hribarje je kralja z njegovim spremstvom osvežil pohleven dež, ki pa je v dolini Sedmih jezer prenehal. Mladega kralja je naravnost prevzela lepota in romantična Zajezerska dolina, posebno prijetno pa je bil presenečen, ko je prispel do koče Zajezeri, pred katero se je, obkrožena

Romunski kralj nazaj v Bukarešto

Snočni razgovor s predsedn. Turčije

Carigrad, 12. avg. AA. (Stefani). Pogovoru med romunskim kraljem Karolom in turškim predsednikom İsmetom İnönüjem, ki je trajal celo uro, sta prisostvovala tudi turški zunanji ministri Saradzoglu in romunski poslanik v Ankaru.

O vsebini pogovora ni bilo nič objavljeno. V diplomatskih krogih ne verjamejo, da bi bil prihod romunskega vladarja samo vljudnosten obisk. Romunski kralj Karol se je nocoj odpeljal s svojo jahto proti Konstanci.

Bukarešta, 12. avgusta. AA. (Havas.) Kralj Karol je prispel danes popoldne s svojo jahto v Konstanco. Takoj je odpotoval v Bukarešto, kjer bo zvečer seja vlade.

od zelenih livad, poraščenih z mecesni in obdanih od previsnih sten Tičarice in Zelnarice, le sketala nam gladina temnega Triglavskega jezera, za katerim so se onstran Bohinjske doline dvigali gorski grebeni in vrhovi Rodice in njenih sosedinj. Kljub temu, da je kralju bila tudi ta kočja za to noč rezervirana, je vendarle odredil, ko je videl da prihajajo turisti, ki jih je proti večeru zatekla ploha, da se jim napravi prostor v koči.

Prihodnje jutro si je kralj podrobneje ogledal

Le ključavničar zna napraviti ključ

kakor more perilo čisto oprati le dobro mila. Terpentinsko milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdna.

Predsednik vlade se je vrnil Obiskal je še socialne ustanove v Trzinu

Trst, 12. avg. AA. Včeraj popoldne si je predsednik vlade Dragiša Cvetković še nadalje ogledoval socialne ustanove v Trstu in okolici. Potrebna pojasnila je predsedniku vlade dajal podtajnik v korporacijskem ministru Cianetti. V družbi predsednika vlade je bilo številno spremstvo, v katerem so bili predstavniki oblasti ter strankarskih in sindikalnih organizacij. Prav tako so bili v družbi predsednika vlade generalni konzul v Trstu Kojč, jugoslovanski generalni konzul na Reki Saponjič ter dr. Gregorič in Jokič. Takoj po kosilu je kolona avtomobilov odpeljala v Monfalcone, kjer se nahajajo znamenite ladjedelnice. Tam so si ogledali socialne in zdravstvene ustanove, ki so pod upravo in nadzorstvom organizacij dopolavoristov. Predsednik vlade Dragiša Cvetković se je spetona ustavil pri športnih igriščih in kopališčih Dopolavora za delavce in namene državnih železnic, kjer ga je velika množica ljudi navdušeno pozdravljala.

Iz Trzina so odpotovali dalje do Redipulja, kjer se nahaja veliko vojaško pokopališče, v katerem je pokopanih nad 120.000 italijanskih vojakov, ki so padli v svetovni vojni. Tam je predsednik vlade Cvetković položil lovorjev venec na spomenik. Ko se je z molkom 2 minut oddolžil spominu padlih, se je predsednik vlade s spremstvom podal na veličastno pokopališče ter si ga ogledal.

Iz Redipulja so odpotovali v vas Zagrad, kjer se nahaja vaska organizacija Dopolavora. Člani organizacije so pred jugoslovanskim ministrskim predsednikom in njegovim spremstvom nastopili s kratkim telovadnim nastopom. Iz te vasi se je vsa družba vrnila v Trst, kjer je bila v restavraciji v starem mestu intimna večerja. Po večerji si je predsednik vlade ogledoval stanovanja Dopolavora in športne prostore, kjer je nastopilo več telovadcev in pevcev. S tem je bilo včerajšnje bivanje predsednika jugoslovanske vlade v Trstu zaključeno.

Kakor dopoldne, tako so tudi popoldne velike množice s simpatijami in navdušenjem pozdravljale predsednika vlade Dragiša Cvetkoviča, kjer koli se je pojavil. Posebno so predsednika vlade Dragiša Cvetkoviča toplo pozdravili številni delavci v ladjedelnicah v Trzinu, ki so se bili zbrali v zelo velikem številu, čim so izvedeli da ta visoki obisk. Danes popoldne je predsednik jugoslovanske vlade zapustil Trst in se z avtomobilom odpeljal proti meji. Predsednika vlade spremlja do meje državni podtajnik v korporacijskem ministru Cianetti.

Pisanje tržaških listov

Trst, 12. avg. »Piccolo« posveča obisku jugoslovanskega ministrskega predsednika g. Cvetkoviča

dal okolice ter zlasti z zanimanjem poslušal po jasnih glede tamošnjega prirodnega parka. Pozoren je bil tudi na spominsko ploščo pokojnega Knafelja in z veseljem zanimanjem si je ogledal celo zbirko živih gadov, ki jih je nalovil »zajerski puščavnik« g. Beg.

Na Komni

Svojo turo je kralj zaključil z obiskom Komne. Pogledi na gore in v Bohinjsko dolino z jezerom so ga naravnost očarali. Celu uro se je po obedu v zatišju na terasi Doma sončil in užival. Prekrasno urejen naš največji jugoslovanski planinski in smučarski dom je kralju izredno ugajal.

Svež in razigran je v popoldanskih urah kralj s spremstvom sestal v Savici, kjer ga je čakala in pozdravila velika truma planincev. Ob slovesu se mu je zahvalil v imenu planincev za njegovo visoko pozornost slovenskim planincem predsednik SPD dr. Pretnar. Mladi kralj se je v svojem odgovoru toplo zahvalil Slovenskemu planinskemu društvu ter mu izrekel svoje priznanje, pri čemer je poudaril, da so napravile planine nanj nepozaben in najlepši vtis.

viha v Trstu celo stran. Pravi, da je bil glavni namen tega obiska ta, da se jugoslovanski ministrski predsednik seznani s socialno politiko italijanske vlade, zlasti pa da prouči delavsko kulturno organizacijo Dopolavora ter njegove kolonije za delavsko mladino.

Ministrski predsednik Dragiša Cvetković je 11. t. m. kmalu po svojem prihodu v Trst izjavil novinarjem sledeče:

»Za sedaj sem videl zelo lepe stvari. Veliko vaših ustanov, ki jih lahko služijo za zgled, da se kaj podobnega ukrene tudi v moji domovini. Zlasti sem vesel, da sem videl v vsaj eni razpoloženi in moči delavstvo Dopolavora. Spominjajo se delovanja italijanskega tiska za zbiranje med Italijo in Jugoslavijo, je g. Dragiša Cvetković pripomnil, da je tudi danes naša skupna naloga, da bi odnosi med obema državama postali čim priskrnejši.

Minister Cvetković se je predvsem zanimal za delavske naprave Dopolavora v tržaških ladjedelnicah, ki so naravnost vzorne in nudijo delavstvu vse ugodnosti, tako kar se tiče hrane, kakor zdravstvenih pogojev in oddiha. Ogledovali so si lepo jahto »Beli orao«, ki je namenjena za kraljico Marijo. Nadalje se je zanimal za delavski šport, za delavske knjižnice in za odrsko ter glasbeno umetnost, ki jo je Dopolavora postavil v službo delavstva.

Zlasti poudarjajo italijanski listi obisk našega ministrskega predsednika v kolonijah na Kolonji nad Trstom in v Sežani. Te kolonije je g. Cvetković nadvse občudoval, ker ima tu delavska mladina naravnost vzorne naprave ne zato, da se zdravijo bolni, ampak da se ustvari nov mladi rod največjega fizičnega zdravja in usposobljenosti. Ministrski predsednik je obiskal tudi kopališče Dopolavora v Trstu in naprave tega društva v Trzinu.

V Redipulji pri Trzinu je jugoslovanski ministrski predsednik izkazal čast padlim junakom italijanske vojske ter je položil na grobnico krasen venec. Ob tej priliki je g. Dragiša Cvetković obiskal tudi Sagrado, v Trstu pa predmestje Svetega Ivana. Nato se je podal na tržaški športni stadion Dopolavora, kjer je tudi poslušal italijanske narodne pesmi. Izvajali so tudi igro in telovadne vaje. G. Cvetković se je po mestu prosto sprehajal in bil od občinstva na Trgu Edinosti najpriskrnejše pozdravljen.

London, 12. avg. AA. (Stefani.) Churchill pojde v ponedeljek v Strassbourg, kjer bo tri dni pregledoval Maginotovo obrambno črto. Prišel bo na povabilo francoskega načelnika štaba generala Gamelina.

»Vojni cilji Poljske«

Nemški tisk odgovarja poljskemu

Berlin, 12. avg. Nemško časopisje v velikih člankih na prvi strani odločno zavrača zahteve, ki jih postavljajo poljski časopisi, o katerih pravi, »da predstavljajo najmanj, kar hoče Poljska v bodoči vojni z Nemčijo doseči«.

Nemški listi navajajo celoten članek v »Kurjeru Illustranem« in odgovarjajo nanj točno za točko. Ta list je, sodeč prevodom v berlinskem časopisju, napisal sledeče: »Potrebno je, da se vendar enkrat osvobodimo od napačnega stališča, da je treba Nemčiji vsako njeno zahtevo ugoditi. Kajti Nemčija je tista, ki se ji leta 1920 ni posrečil velik rop. Takrat so bili napadeni močnejši in so napadalci polomili kosti, a so mu končno z versajskim mirom le dovolili, da se spet pozdravi.« Leti list naštevata potem — po navedbi nemških listov — bodoče cilje Poljske, ki jih hoče uresničiti v vojni z Nemčijo. Cilji pa da so sledeči: »Mir za najmanj 50 let, popolna varnost za poljsko državo, sprememba meja, ki jih je versajska mirovna pogodba potegnila v nasprotju z nacionalnimi pravicami Poljakov, in sicer tako, da bo Poljska dobila tista ozemlja, ki jih leta 1920 ni dobila, in da bo osvobodila 2 milijona Poljakov, ki živijo danes v Nemčiji. Zaveze Gdanske in njegova priključitev k Poljski pa

da spada med prvobitne poljske vojne cilje. Prav tako se mora Vzhodna Prusija vrniti Poljski. Tako bodo zaključeni stari, še ne poravnani računi.«

Nemški listi se bavijo potem z izjavami »Czasa«, ki je zapisal, »da bo Poljska spremeniła Gdansk v kup razvalin, ako bi se tamkaj kaj zgodilo, kar krši poljske pravice«.

Nemški listi pripominjajo, da takšno razpoloženje Poljakov ni več nekaj izrednega, marveč, da je to splošna narodna pojava. Takšno pisanje dokazuje — menijo berlinski listi — kako daleč je šel poljski narod v svojih strasteh, in da je treba poljske grožnje vzeti resno v račun, kajti pri njihovi miselnosti je močnejše, da bodo izvedli grožnje in storili obupen korak, ki bo usoden.

Berlinski listi pozivajo Anglijo in Francijo, naj vendar pritisneta na svojo poljsko zaveznico, da se spametuje, kajti nemška potrpežljivost da ima svoje meje. Nemški listi dodajajo, naj Poljska ne pozabi, da so tudi nemški vojski pretakali kri za obnovo poljske države, ki je potem v zahvalo za pobrala nemško ozemlje in si ga priključila, in opozarjajo poljski tisk, naj ne gre predaleč, kajti — tako zaključujejo — »Nemčija od leta 1939 ni ista, ko je bila leta 1919«.

Levo: Pri Aljaževem stolpu (kralj sedi drugi od leve). — Desno: Pogled z vrha Triglava na Mali Triglav (kralj sedi v sredi)

Od nedelje — do nedelje

Zunanji pregled

V preteklem tednu se je v zunanji politiki postavilo v ospredje spet gđansko vprašanje. Sicer se ne v kakšni izredni ostrini, vendar pa že z vidnimi znaki vedno bliže prihajajoče diplomatske krize. Ker je gđansko vprašanje postalo neke vrste osrednja bolečina evropskih odnosov, kjer najbolj živo prihajajo do izraza nasprotja med obema taboroma velesil, moramo tudi vse druge zunanje politične dogodke, ne glede, kje se dogajajo, spraviti v zvezo z gđansko krizo.

Tako smo v preteklem tednu slišali več govorov različnih vodilnih mož obeh taborov. Govoril je poljski maršal Smigly-Rydz v imenu Poljske in poudaril, da je Poljska pripravljena na vsako borbo za najmanjšo svojih pravic. Govoril je angleški zunanji minister lord Halifax, ki je podčrtal pripravljenost Anglije in Francije, da takoj prislokočita Poljski na pomoč pri prvem klicu iz Varšave. Govoril je nemški maršal Göring, ki je poveljeval nepremagljivost nemškega letalstva ter Angliji očital, da se po nepotrebnem meša v zadeve, ki se nje ne tičejo. Govoril je nemški general Brauchitsch, ki je pozval vojsko in delavstvo k složnemu, požrtvovalnemu delu za domovino, ako bi klicala. Slednji je govoril še vodja Gđanska Forster, ki je v imenu Nemčije in Hitlerja izpovedal, da bo Gđansk, naj pride, kar hoče, v kratkem v naročju Nemčije.

Tako smo v preteklem tednu prisostvovali mrzličnemu delovanju diplomacije, in sicer pri obeh taborih. Oba tabora hočeta biti pripravljena. Hočeta vedeti, kdo bo z njima, kdo ne, na koga se moreta zanašati, na koga ne. Hočeta tudi drug drugega oslabilati s tem, da drug drugemu izpodjedata politične vplive pri državah, ki se še niso oddolile. Za to mrzlično delovanje diplomatov, ki je najbolj živahno v Londonu, Parizu, Varšavi, Moskvi, in Rimu in v Berlinu. Za to brnijo telefoni križem Evrope in za to prenašajo diplomatske note iz ene prestolnice v drugo, za to si poslaniki podajajo vrata pri zunanjih ministrih. Kadar napoči kritična ura za Gđansk, mora biti vse jasno pri obeh taborih.

V preteklem tednu smo — spet v svitu krize med obema taboroma — doživeli številne sestanke med državniki. Naš ministrski predsednik je bil v Trstu v Italiji navdušeno sprejet. Madžarski zunanji minister Szeki je bil pri nemškem zunanjem ministru Ribbentropu in je po odhodu izjavil, da ni res, da bi bili od njega zahtevali, naj se Madžarska zveže z Nemčijo in Italijo v vojaški zvezi. Rumunski kralj Karl se vozi po turških in grških vodah in je imel razgovor s turškim predsednikom Inenjem, ter bo morda celo imel sestanek z bolgarskim kraljem. Številni angleški in francoski generali so prišli v Moskvo, kjer so se začeli posvetovati za sklenitev vojaške trozveze med Anglijo, Francijo in Sovjetsko Rusijo. V Moskvo je nenadno prišel tudi estonski zunanji minister. Najpomembnejši sestanke pa je bil v preteklem tednu v Salzburgu, kjer sta se znašla italijanski zunanji minister grof Ciano in nemški zunanji minister Ribbentrop. Eni pravijo, da za to, da izdelata v vseh podrobnostih načrt za skupni nastop Italije in Nemčije ter njihov vojski v primeru, da izbruhne gđanska kriza, drugi pa menijo, da za to, da bi Italija blažljivo vplivala na svoje zaveznike, češ, da loka ne preveč napenjata.

Končno smo v preteklem tednu živeli v dobi največjih vojaških vaj. Saj so skoraj vse države imele velikanske orožne vaje, tako da smemo reči, da so bile podobne že bolj poskusnim mobilizacijam, kakor običajnim orožnim vajam. Velikanske so bile italijanske orožne vaje v dolini reke Pad, kjer so preizkusili moč vojske v obrambi alpskih prelazov proti Franciji. Ogromne so bile letalske vaje v Angliji, kjer je 1300 bombnikov branilo London pred »sovražnikom od vzhoda«. V Nemčiji so v teku obsežne vojaške vaje na vseh mejah in pišejo listi, da je pod orožjem skoraj 2 milijona ljudi. Tudi Poljska ima nad milijon vojakov pod orožjem. V Romuniji smo brali, da jih ima 900.000. Velike vojaške vaje so v Turčiji, kjer je milijon mož pod orožjem. V Franciji pripravljajo ogromne vaje v alpskih predelih (proti Italiji) in na vzhodni meji (proti Nemčiji). Tudi brodovja se neprestano vadijo in je bila v Angliji vojaška parada 135 vojnih ladij, največja v zgodovini. Lahko rečemo, da so vse države, ki pripadajo enemu ali drugemu taboru, v polnem orožju. Le pri državah, ki so izjavile svoje nevtralnostne stališče, ne opažamo nobenih vojaških premikanj.

Vsa od navedenih dogodkov — ki smo jih razdelili v 4 poglavja — pa ima namen pomagati, da se oba tabora utrdita, pripravita, točno in jasno določita in spoznata drug drugega oboje moč in zaveznitva. Šele potem, ako bodo izkušnje to svetovale, bo gđanska kriza stopila v novo razvojno dobo. Ako bo en tabor čutil, da je močnejši od drugega, bo kriza hujša ali milejša, ako bosta imela oba vtis, da sta si enako močna, potem bo trajalo »živčno ravnotežje« še nekaj časa.

Pretekli teden smemo smatrati kot zaključek polnega političnega zatija in kot uvod v novo politično živahnost v jeseni.

Domači pregled

Za politiko in položaj naše države, kakšen je v resnici, je najbolj glasna izjava, ki je izšla 10. avgusta v glavnem glasilu vladne stranke JRZ, belgajski »Samouprava« in sicer na uvodnem mestu. Ker nekateri inozemski, pa tudi neki domači listi naše stališče v svetovni politiki

bodisi iz namena, bodisi zaradi slabe poučenosti prikazujejo napačno, je bilo treba, da se od merodajne strani pove beseda, ki bi pomirila državljane in pokazala politične smernice in prizadevanja naše vlade v tem resnem času v pravilni luči. »Samouprava« je torej zapisala sledeče:

»Država in njeni narodi so morejso nemoteno razvijati in napredovati samo v primeru, če so vseskozi zavarovani in ako njihovemu miru in njihovi neodvisnosti ne preti nobena nevarnost. Naša država se nahaja v srečnem položaju, da je danes popolnoma varna, da ji ne grozi nobena nevarnost, niti ta nevarnost ne, da bi bila zavlečena v tiste težke mednarodne zapletitve, ki označujejo naš današnji položaj v Evropi. Vzrok tega srečnega položaja je v prvi vrsti v tem, da je znala politika naših državljanov zagotoviti jugoslovanski državljanom vse in prijateljsko na vseh mejah in ustvariti vse pogoje, da se naša država ne zaplete v kakršnekoli pustolovščine. Če bi pa kdo kaj takega poskušal, je naša vlada storiла vse ukrepe, da moremo v tem pogledu biti več kot mirni. Po zaslugi politike, v kateri naša država uživa notranji mir in ugled v inozemstvu, nimamo razloga, da bi se bali za našo bodočnost in zato je dolžnost vsakega Jugoslavana, da ne verjame razburjajočim vestem. Jugoslavan naj verjueje le v svojo bodočnost in svojo moč, tako da se bodo mogli nemoteno posvečati gospodarskemu in kulturnemu delu. Za delo v tem pravcu — zaključuje glasilu vladajoče stranke — imamo mi vse pogoje, ki so se ustvarili kot posledica dobre politike, katera nam jamči za našo državno in nacionalno varnost.«

Glede sporazuma prinaša »Jugoslavenska pošta«, ki izhaja v Sarajevu in podpira prizadevanja za spravo s Hrvači, sledečo informacijo:

»Vesti, ki so včeraj krožile o sporazumu, da je namreč že podpisan, niso točne. Pač pa prizadevanja za sporazum teko dalje in je nastal samo majhen odmor v delu strokovnjakov iz tehničnih razlogov. Delo na sporazumu se bo nadaljevalo in bo nastopilo v tem oziru kmalu odločilni trenutek.« Za to vest je vseskozi odgovoren list, ki jo je prinesel in jo prinašamo samo zato, da jo po častni-karski dolžnosti beležimo. Zo ziro na razne vesti pa, ki o tej zadevi krožijo in so včasih take, da nepoučene ljudi lahko močno razburijo, prinaša dr. Mačkovo glasilu »Hrvatski dnevniki« v svojem uvodniku od 12. t. m. med drugim sledečo izjavo: »Hrvatskega naroda ne more ničesar spraviti s prave poti in preprečiti njegovih prizadevanj v borbi za svobodo in pravico. Mi nimamo v svojem besednjaku besed strah in enoglednosti. Izpolnila se bo naša zaobljubljena misel, odstranile se bodo vse ovire za zmago naše pravde in hrvatski narod bo prišel med zadovoljne narode.«

Zanimivo je, da je sedaj izšla knjižica znanega srbskega vseučiliškega profesorja dr. Dragoljuba Arandjelovića, ministra bivšega srbskega kraljestva, ki jo je bil napisal že pred leti, a je bila zaplenjena, pa je sedanjí pravosodni minister zaplenilbo dvignil. Arandjelovićevo nazori imajo svoj pomen, ker uživa pisec v srbski javnosti največji ugled v državno-političnih vprašanjih. Arandjelović izjavlja, da Jugoslavija ne more biti unitaristična država, ampak da mora nujno postati federativna, kar je bil njegov nazor od samega začetka države. Hrvati »so poseben političen narod, ki je imel svojo lastno državo in ki je prostovoljno pretrgal svoje zveze z monarhijo ter vstopil v novo državo kot svobodni politični

narod. Večina Srbov, ki so proti federalizmu, nima prav. Pač pa dr. Arandjelović pobija misel o zvezni jugoslovanski državi, ki bi bila sestavljena iz takozvanih zgodovinskih pokrajin, kakor so Bosna, Crna gora, Hrvatska, Srbija, Vojvodina in Slovenija. On je za triališčno ureditev jugoslovanske federacije iz Srbije, Hrvatske in Slovenije. Razlaga tudi, kateri posli te zvezne države treh narodov naj bi bili skupni in kateri naj bi bili pridržani trem vladam, kar je pa vse znano in je bilo že tisočkrat premleno. Edino, kar je v tem oziru v brošuri belgajskega profesorja značilno in zanimivo je to, da on, ki se je od začetka izjavil proti zgodovinskemu načelu, pri vprašanju razmejitve med območjem srbske in hrvatske države, naenkrat to načelo proglašja kot merodajno, češ, da je Bosna in Hercegovina brezdvomno srbska pokrajina, za katero je Srbija v svoji zgodovini vedno težila in za njo prelila potoke krvi, tako da bi Hrvati Bosno morali žrtvovati, čeprav bi ostalo v njej 400.000 Hrvatov. K Bosni šteje dr. Arandjelović seveda tudi Dalmacijo južno od Neretve. — Da Hrvati takega stališča na noben način ne sprejmejo, je izven vsakega dvoma in dr. Arandjelović sam se tega boji. Zato pravi, da naj bi, če Hrvati Bosno Srbom nočejo priznati, ostalo vse pri starem, dokler ne bi izrekel svoje besede čas. — To stališče belgajskega profesorja seveda ni dober izhod iz položaja, oziroma nobeden izhod, ker čakanja je bilo po mnenju vseh pač zadosti.

Zagrebska približevčevska »Nova riječ« prinaša seznam vseh najožjih prijateljev bivšega ministrskega predsednika dr. Milana Stojadinovića. Ti ljudje so bili z dr. Milanom Stojadinovičem vred lastniki delnice »Vremenac«. Navajamo samo tiste, ki so tudi pri nas bolj znani: Dragomir Stojadinović, brat bivšega ministrskega predsednika, in sestra bivšega ministra Radmila Stojadinović, druga sestra Nadežda Glišić, svakinja Dušan Glišić, tasta Ernesta Gaci, hotelir na Krku in njegova žena Klara Gaci, advokat dr. Momčilo Janković in njegova žena, trgovec Tihomir Panić, Dragan Protić in pariški novinar Jean Hussard, vsi kumi dr. Milana Stojadinovića. Nadalje nahajamo v tej izbrani družbi tajnika belgaj-ske borze Jovana Gačiča, ravnatelja Jadransko-podunavske banke Mihajla Stefanovića, bivšega guvernerja Narodne banke dr. Milana Radosavljevića, bivšega ministra Gjuro Jankovića in njegovega kolega Dobrovoja Stošovića, ki vsi spadajo k Stojadinovičevem bližnjemu ali daljnemu sorodstvu.

»Hrvatski dnevniki« pa sedaj natančno objavlja zgodbo »Vremenac«, ki je ta: Milan Stojadinović je postal lastnik delnice »Vremenac« po neki, naši javnosti doslej popolnoma neznan odredbi, da je vsak vladni predsednik lastnik delnice tega, vseskozi pasivnega podjetja. Stojadinović pa je napravil to podjetje aktivno po raznih večjih denarnih operacijah. Tako n. pr. je Državni hipotekarni banki, pri kateri je imelo »Vremec« največ dolga, odstopil staro zgradbo tega lista, Državna hipotekarna banka pa je to zgradbo zopet dala v najem »Vremenu« za stanarino 20.000 din mesečno, a istočasno je »Vremenu« dala oglasov za 20.000 din vsak mesec... Moderne stroje pa so nabavili »Vremenu« s pomočjo nekega G. Harazmina, ki je posredovalec pri raznih državnih naročilih... Končno je Milan Stojadinović stare delnice enostavno uničil ter izdal nove in jih razdelil med sebe in svoje sorodstvo, ki smo ga zgoraj navedli. To so bili glavni vzroki, ki so primorali ministrskega predsednika Dragišo Cvetkovića, da je postavil »Vremenu« komisarija in da bo stvar naravno prišla tudi pred sodišče.

Gospodarstvo

Jubilejna razstava slovenske obrti v Ljubljani

Razstava se bo, kakor je danes že splošno znano, vršila v prvotno določenem obsegu in odrejenem terminu od dne 7. do 16. oktobra t. l. v prostorih ljubljanskega velesezna. Razstavi odbor je imel ta teden sejo in je vzel podana poročila o pripravah za razstavo na znanje. Razstavljalci že pridno pripravljajo svoje izdelke za razstavo, prav tako pa se pridno nadaljujejo tudi ostale priprave.

Posebnost razstave bodo razne druge pridelitve, ki se bodo vršile v okviru jubilejne razstave. Tako bo prirejena velika modna revija, ki je v Ljubljani že precej časa nismo imeli prilike videti, prav tako pa tudi velika kulturna razstava, ki je v Ljubljani že tudi dolgo ni bilo.

Kongres slovenskega obrtništva se pripravlja za 1 dan izmed razstavnih dni, prav tako pa se bodo vršili tudi kongresi raznih drugih obrtnih strok, n. pr. kongres frizerjev iz vse države ter bodo pri tej priliki frizerski mojstri priredili tudi veliko tekmovanje najboljših frizerov. Posebnosti o vsem tem bodo slovenski javnosti še pravočasno javljene. Opozorjamo že da-

Stanje Narodne banke

Najnovejši izkaz o stanju Narodne banke, dne 8. avgusta kaže naslednje postavke (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeru z izkazom za 31. julij): Aktivna: zlato v blaginah 1.911,4 (+ 0,3), v inozemstvu 10,8, skupna podlaga 1.922,17 (+ 0,3), devize izven podlage 518,06 (+ 15,25), kovani denar 191,1 (- 15,45), posojila: menična (1.730,24 + 1,6), lombardna 112,6 (- 18,6), skupno 1.842,85 (- 17,0), elektri rez. sklada 241,84 (- 0,86), razna aktiva 2.351,3 (+ 23,8).

Pasiva: Rezervni sklad 243,5 (+ 0,17), bankovci v obtoku 7.375,27 (+ 21,0), drž. terjatve 33,97 (+ 11,5),

nee, da bo za kongrese pravočasno preskrbljena četrtniška vožnja za vse udeležence.

Ugodnosti razstavljalcev. Mnogi manjši in revnejši razstavljalci se bojijo posebnih stroškov za premijevanje, tako da se bodo stroški občutno znižali. Poleg tega bo razstavi odbor za razstavljalce odnose njih zastopnike, ki ne bi mogli stroškov za vzdrževanje ob času razstave v Ljubljani, skušal pripravi vse potrebno, da bodo tem na razpolago prav poceni prenočišča in poceni hrana. To naj dotičniki že danes vzamejo na znanje.

Dotični obrtniki, ki se dozdaj še niso prijavili za razstavo, naj se k temu prav hitro odločijo, ker čas hiti. Vsem razstavljalcem so na razpolago strokovnjaki s tehničnimi nasveti glede izdelave razstavnih predmetov. Vsi zamudniki naj se nujno javijo z dopisnico, lahko pa tudi osebno, razstavi pisarni zaradi potrebnih informacij. Vse podatke in obvestila poda na zahtevo takoj Razstavi odbor Zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, pritličje, levo — telefon 30-88.

Zirovni računi 857,25 (- 63,07), razni računi 803,2 (+ 34,2), skupno obveznosti po vidu 1.694,45 (- 17,4), obveznosti z rokom 30,0, razna pasiva 232,5 (+ 3,6). Obrok bankovcev in obveznosti po vidu 9.069,7 (+ 3,6), skupna podlaga s premijo 2.470,0 (+ 0,4), od tega samo v blaginah s premijo 2.456,1 (+ 0,4) milij. din, skupno kritje 27,23 v prejšnjem izkazu 27,24%, od tega samo z zlatom v blaginah 27,08 (27,08) %.

Zavod za mineralogijo, raziskovanje in izkoriščanje mineralov univerze kralja Aleksandra. Za 2. september je razpisana prva pisarna ponudbena licitacija za gradbeno dela pri zavodu za mineralogijo, raziskovanje in izkoriščanje mineralov univerze kralja Aleksandra. Preračunska vsota za težakna, betonska, zidarska in železobetonska dela in konstrukcije znaša 3.360.433,63 din, za kloparska dela in strelodvodno napravo pa 238.256 din.

Gradnja preizkuševališča drž. mlekarkega zavoda v Kranju. Za 25. avgusta 1939 je razpisana 1. licitacija za gradnjo preizkuševališča drž. mlekarkega zavoda v Kranju. Preračunska vsota znaša 232.865,49 din, vpoštevale pa se bodo le ponudbe nižje kot 196.180,18 din, odn. s popustom večjim kot 15,75 %.

Novi člani banovinskega odbora za strokovno nadaljevalne šole. Ban dravske banovine g. dr. Marko Natačen je imenoval namesto izpadlih predstavnikov Delavske zbornice v Ljubljani na predlog te zbornice za člana banovinskega odbora za strokovne nadaljevalne šole v Ljubljani: gg. Karla Kavko, stavbenika v Ljubljani, Franca Miheliča, kateheta v Ljubljani in Adolfa Jesiha, rudniškega strugarja v Trbovljah.

Licitacije. 17. avgusta bo pri Štatu za utrjevanje, drugi oddelek v Ljubljani licitacija za dobavo bencinskih sesalnih (pumpnih) agregatov. —

Glavna kolektura Drž. razr. loterije

VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14,

javi, da so bili glasom telefoničnega sporočila izžrebani dne 12. avgusta sledeči dobitki:

200.000 din št. 70781; 80.000 din št. 76905; 60.000 din št. 15450, 18689, 72438; 50.000 din št. 75271; 40.000 din št. 50494, 75864; 30.000 din št. 13529, 43820, 63316; 20.000 din št. 24581, 71376, 75247; 10.000 din št. 12014, 23934, 52975, 64417, 98197; 16.000 din št. 5403, 49048, 98088; 12.000 din št. 1225, 25011, 63507, 73925.

10.000 din št. 15277, 17648, 18114, 25208, 33992, 34937, 37935, 46163, 47246, 52092, 66770, 78407, 88272, 88404, 90729, 95911.

8.000 din št. 5205, 5857, 18782, 23957, 28981, 32112, 35906, 54720, 55088, 59550, 69730, 70763, 72800, 77213, 94115.

6.000 din št. 4856, 31209, 32644, 35625, 47404, 53029, 54811, 55182, 55741, 55063, 56066, 67225, 74959, 75609, 75901, 80832, 84341, 88395, 96864.

5.000 din št. 97, 3197, 3765, 10041, 18851, 34439, 35134, 36342, 41286, 60504, 61591, 65365, 74959, 75609, 75338, 78849, 78946, 79524, 90639.

4.000 din št. 783, 4087, 5768, 7403, 8841, 9927, 10123, 11087, 12408, 15871, 18826, 19376, 19585, 29502, 32190, 34774, 38543, 38886, 40594, 41830.

2.000 din št. 42702, 42737, 46142, 48475, 50901, 51303, 52402, 55608, 58000, 58247, 59483, 62750, 67324, 68170, 68912, 70426, 72239, 72367, 73478, 79732, 81287, 84768, 85525, 90096, 92145, 96546, 98103.

Nadalje je bilo izžrebanih še veliko število dobitkov po 1000 din.

Prihodnje žrebanje bo v ponedeljek, 14. avg. Vsi oni, ki so zadeli v moji kolekturi, lahko dobitke takoj dvignejo.

Kdor si še ni nabavil srečk državne razredne loterije, naj pohiti ponje k »VRELCU SREČE«.

21. avgusta bo pri Štatu odseka za utrjevanje št. 4 v Železnih licitacija za dobavo mesa. — 14. avgusta bo pri Komandi mesta v Škofji Loki licitacija za dobavo govejega mesa.

Prodaja. Dne 16. avgusta bo pri Glavni carinarnici v Ljubljani na javni licitaciji prodanot svileni blago in rokavice, deli bičelja, čevlji, tkanina, les ter stari baloni.

Borze

Devizni trg

Tečaj angleškega funta je ostal nespremenjen na 258.—

Tudi nemški čeki beležijo še vedno neizpremenjeno 14,30.

Tendenca grških bonov je ista kot prejšnji teden. Konec tedna so beležili v Zagrebu 32 denar, v Belgradu pa so bili zaključeni po 32,30.

Bolgarski čeki so obdržali približno iste tečaje kot so jih imeli v začetku. Na zagrebski borzi nekaj dni tega tedna sploh niso beležili, dočim so v Belgradu konec tedna beležili 85 denar.

Promet na ljubljanski borzi je znašal 9.859 milij. din proti 8.04, 9.26, 13.12 milij. din v prejšnjih tednih. Na zagrebski borzi je bil ta teden promet zelo skromen, znašal je komaj 14,5 milij. din proti 22 v prejšnjem tednu. Na belgajski borzi pa je bil ta teden promet nekaj večji kot pa prejšnji teden, znašal je 25,6 milij. proti 19 milij. din.

Na trgu prostih deviz vlada še vedno pomanjkanje, dasi je pred par dnevi kazalo, da bo prišlo do nekakega ravnotežja med povpraševanjem in ponudbo. Na ljubljanski borzi je prišlo dnevno do križa od 5 do 20 odstotkov. Blago je dajala po večini Narodna banka.

Trg nemških čekov se normalno razvija, toda kupujejo se le promptne marke, za terminsko blago ni interesa ter je le nekaj ponudbe.

Za čke in valute so plačevali konec tedna ljubljanski denarni zavodi sledeče cene:

	Čeki	Valute
angleški funt	256.—	255.12
amerikanski dolar	54.69	54.50
francoski frank	144.87	144.37
holandski goldinar	29.10	29.08
švicarski frank	12.35	12.30
belga	9.29	9.26

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 5.30 in 8.30 uri (v slučaju dežja tudi ob 2.30 uri) nagradna filmska umetnina

Beli eskadron

Nevarno poznanstvo

(Ana May Wong — Akim Tamirov)

Denar

Curib. Belgrad 10, Pariz 11.735, London 20.7375, Newyork 443.125, Bruselj 75.30, Amsterdam 237.15, Berlin 177.75, Stockholm 106.975, Oslo 104.275, Kopenhagen 92.625, Sofija 54.975, Praga 15.175, Varšava 83.40, Budimpešta 87, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.15, Buenos-Aires 102.50.

Živinski sejmi

Mariborski svinjski sejem 11. avgusta t. l. Na sejem je bilo pripeljanih 255 svinj, katerih cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari 70—90 din, 7—9 tednov stari 100—120, 3—4 mesece stari 155—230, 5—7 mesecev stari 300—420, 8—10 mesecev stari 430—510 din. Kilogram žive teže 6—8 din, kilogram mrtve teže 8—11 din. — Prodanih je bilo 77 svinj.

PREMIJERA PESEM KAZNJENCA

v kinu MATICI

21-24

ob 15, 17, 19 in 21.

Po nedolžnem v ječi

fragiko najbednejših.

„SING-SINGA“. — Film prikazuje vso

V glavni vlogi DICK FORAN.

Očetova pesem

Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri

nepreklicno zadnjikrat

KINO SLOGA, tel. 27-30

Film izredno lepe in v srce segajoče vsebine ter prekrasnih melodij. V glavni vlogi mali Bobby Breen in George Houston, dva velika peva.

Kot dodatek PONOČNI TAKSI napet kriminalni film

Jutri premiera velikega muzikalnega filma „VELIKI REFREN“

Charles Boyer

KINO UNION tel. 22-21

znameniti umetnik - ljubljene filmske publike v veliki ljubavni drami po H. Bernsteinovi noveli L'orage

Ob 17., 19. in 21. uri

STRUP

Minister za telesno vzgojo gasilcem!

Minister za telesno vzgojo Djuro Čejović

Ko se z vami vred veselimo na veliki praznik vseh gasilcev, mislim čisto na one neznane in sodelavce, ki se teden za tednom, večer za večerom pripravljajo, ki agitirajo in organizirajo, da bi bil nastop v Ljubljani čim veličastnejši. Prepričan sem, da se zlasti vse gasilske čete

dravske banovine vneto pripravljajo na kongres in da med nami ni društva, niti člana, ki ne bi po svojih močeh doprinesel k manifestaciji, ki bi naj dala vsemu gasilskemu pokretu širino naše lepe domovine novega poleta. Z velikim veseljem se pripravljajo tudi ostalo jugoslovansko gasilstvo za slavnostne dni v Ljubljani.

Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije je ena najstarejših in najmočnejših organizacij, ki spadajo pod nadzorstvo poverjenega in ministrstva. Vendar me ne zanima gasilska organizacija samo zaradi njene moči, temveč zlasti zaradi vzvišene naloge, ki obstoja v plemenitem in požrtvovalnem delu za ohranitev življenja in imetja bližnjega. Kdor le malo čuti, koliko revščine in gorja so preprečili naši vitezi-gasilci, ko so stokrat in tisočkrat reševali moči, žene in otroke, ko so reševali vasi, hiše in gospodarska poslopja, bo spoštoval to organizacijo in bo postal njen prijatelj. Delo gasilcev je delo za dobrobit naroda in na tako delo gledata z veseljem kralj in domovina. Srčno želim, da bi se ravno letos, ob priliki kongresa vsi oni, ki še stoje ob strani in zlasti v onih krajih, kjer se niso ustanovile gasilske čete, vzdržali in da bi poklonili gasilskemu pokretu vso ljubezen in agilitet.

Ko Vas je Vaš zvesti starešina in moj dragi prijatelj in sodelavec g. minister Franc Snoj na obnem zboru Gasilske zajednice dravske banovine navduševal za delo za kongres, Vam je govoril: »Mnogo bo še truda in dela, mnogo bo žrtev, toda kongres je naša častna naloga.« K temu bi želel danes dodati le tole: »Ostanite agilitni in vztrajajte v požrtvovalnosti za skupne dobrine! Mogočna udeležba na kongresu v Ljubljani in vzoren nastop Vaših čet naj navduši vse Vas in vse goste za delo v bodoče in naj bo, kakor seme naše velike gasilske bodočnosti!«

Ob 20 letnici osvoboditve Prekmurja Lep razvoj Murske Sobotе v Jugoslaviji

Murska Sobotа, 12. avg.

Prekmurci in vsa Slovenija se te dni radostno spominjajo dneva pred 20 leti, ko je jugoslovanska vojska ob velikem navdušenju slovenskega ljudstva zasedla Prekmurje in ga združila s Slovenijo in Jugoslavijo. Po sklepu mirovne konference v Parizu z dne 1. avgusta je bila pooblašena jugoslovanska vojska, da zasede Prekmurje. Dne 12. avgusta je bil ta odlok izvršen. Jugoslovanske čete so nastopale od Radgone, Ljutomera in Murskega Središča ter zasedle ozemlje, ki je bilo nad 1000 let ločeno od našega narodnega debla.

Prekmurje je v letu od razpada monarhije do priključitve k Jugoslaviji trpelo pod madžarsko boljševiško strahovlado, ki je brezobzirno penila živčev in preganjala domačo narodno duhovščino. Ljudstvo je zato sprejelo našo vojsko kot osvoboditeljico izpod boljševiškega jarma.

Ko se danes spominjamo dogodkov pred 20 leti, z veseljem ugotavljamo napredek in gospodarski ter kulturni razvoj Prekmurja pod Jugoslavijo. Posebno se to vidi pri prestolici Prekmurja — Murski Soboti, ki med vsemi podeželskimi slovenskimi mesti gotovo najbolj napreduje.

Mursko, ki že par let ni bil v prestolici Prekmurja, bo prav težko prepoznal nekatere dele mesta, tako etja jih spremenila gradbena delavnost in stremjenje po polepsanju. Seveda pa se mora Murska Sobotа za ves svoj napredek zahvaliti Jugoslaviji, v kateri je postala gospodarsko in kulturno eredišče gostonaseljenega Prekmurja, ki šteje danes 92 tisoč prebivalcev.

Pred vojno pod tujim gospodstvom je bila Murska Sobotа dolga panonska vas z dvema večjima ulicama in 2700 prebivalci. Čeprav je tuji režim vnelo skrbel, da bi usmeril ves promet iz Prekmurja v sredino države proti Budimpešti, je bila vendar gospodarska gravitacija slovenske zemlje v Madžarski usmerjena proti Radgoni in Ljutomeru. Tega ni oviralo niti dejstvo, da od Radgone do Dolnje Lendave ni bilo nobenega mosta na Muri in da promet oskrbovali zgolj primitivni in v večjem deževju nezanesljivi brodi. Prekmurje je predvsem preko Radgone oskrbovalo cela južna Slavija. Žitom in odtod uvažalo industrijske produkte. Tako je bila Radgona prav za prav gospodarsko središče celega Prekmurja in Priekije, Murska Sobotа pa se ni mogla povzpeti do nobene vodilne vloge, čeprav so jo Madžari z železnico zvezali preko Hodoša s Somboteljem. Zaradi premnočne konkurence in večje oddaljenosti se prekmurska žito pač ni moglo uveljaviti na madžarskem trgu in je zato težilo na jug in na zapad.

Po vojni pa se je zaradi izgube Radgone stvar obrnila v korist Murske Sobotе, ki je postala gospodarsko eredišče Prekmurja. Leta 1921 ji je suhozemna zveza po mostu pri Veržej, štiri leta kasneje pa železniška zveza z notranjostjo zagotovila prevladujoč položaj v Prekmurju. Pri tem pa ne smemo prezreti še dejstva, da so prekmurski sezonski delavci v zadnjih 10 letih poslali in prinesli v domovino nad 200 milijonov dinarjev. Ta denar se je gotovo vsaj enkrat obrnil tudi v Murski Soboti.

Napredek prestolice Prekmurja se vidi tudi v statistiki izdanih gradbenih dovoljenj. V zadnjih štirih letih jih je bilo izdanih 238, letos pa že 66. Iz tega lahko sklepamo, da bo letos najboljšo povojno leto v gradbenem gibanju. Statistika izkazuje posebno velik prirastek pritličnih stanovanjskih hiš, čeprav se je zgradilo tudi mnogo enonadstropnih

in celo par dvonadstropnih hiš. Ponekod se je strogo pazilo na enotnost zidave, drugod pa spet ne. Tako so n. pr. na Radgonski cesti pomešane med seboj brez sistema in reda pritlične enonadstropne in dvonadstropne hiše.

K spremembi zunanjega izgleda mesta pa je največ pripomogla občina in če danes lahko govorimo o modernu urejenih ulicah, o krasnih nasadih in prostranem trgu, je to predvsem in zgolj zaslug za splošno in napredek kraja vnetega murskosoboškega občinskega odbora in njegovih agilnih županov. Občina je kupila nekdanji Szaparyjev grad z vsem zemljiščem. Del bivšega drevoreda in parka je izravnala v krasen in prostran trg med podaljškom Slovenke in Aleksandrove ulice. Zemljišča ob robu trga je razparcelirala za velike in lepe stavbe, ki ga bodo obrobile. Ena stran v smeri od evangelijske cerkve je z Delavskim domom in vilo dr. Vučaka je izpopolnjena, druga stran pa bo takisto izpopolnjena z zgradbo novega gimnazijekega poslopja, ki bo stalo v leti frontu z že zgrajeno Stivanovo trgovino. Parcelacija parka ob Radgonski cesti je ustvarila novo široko ulico, parcelacija zemljišča na Radgonskem marofu, ki so ji

Žalostna obletnica v Koroški Beli

Vsi starejši, pa tudi mlajši ljudje se v teh dneh z grozo spominjajo časov, ko je divjala svetovna vojna. Posebno hudo je to občutila prijazna vasica, ležeča ob vnožju Karavank, Koroška Bela, ki se je pred 22. leti, zažgana od italijanskih bomb, dne 14. avgusta, sredi največje poletne vročine, spreminila v eno samo živo plamenico.

Že okrog 8 zjutraj je priletelo okrog 12 jeklenih pištev, katere so ljudje s strahom, nekateri pa tudi z radovednostjo opazovali. Bliskovito so se raznesle govorice, da se bodo popoldne spet vrnili, toda tega nihče ni hotel verjeti.

Popoldne okrog pol 2 pa se je zaslislalo od juga zopet gromenje motorjev in kmalu nato se je prikazalo 16 bombnikov, ki jim je bil namen razbitje tovarne KID, ki leži nedaleč na Javorniku. Zaradi velike bližine, saj je Javornik oddaljen komaj 10 minut, so svoj pravi namen zgrešili in so njih bombe namesto, da bi razbile tovarno, zažgale vas. Ker je bila velika suša, je par bomb zadostovalo, da je bila v nekaj minutih vsa vas v plamenih. Ljudje se v prvem hipu niti navedali niso, kaj jim grozi, potem pa so v silnem strahu bežali ven iz hiš, na polja in v gozd. Nekaterim se je posrečilo, da so odvezali živino, ki je zbežala iz vasi, vendar pa je mnogo prašičev poginilo. Ogenj se je zaradi vetra naglo širil in je bilo reševanje zaradi pomanjkanja vode silno oteženo. Pogorelo je 45 hiš, mnogim tudi vsi prihranki in imetje, mnogo pa so pri reševanju brezvestni ljudje pokradli. Ko je minila prva nevarnost, je šele prispela pomoč tudi od drugod, iz vseh bližnjih krajev. V veliki nevarnosti je bila tudi farna cerkev, na katero je veter zanesel šop goreče slame in zažgal zvonik. Gorele so tudi že cerkvene orgle, vendar pa etja jih

sledili tudi nekateri privatniki, pa je pripomogla, da je gradbeno gibanje zavzelo tak obseg. Sicer se je s tem pomeril Murske Sobotе nekoliko raztegnil, vendar pa nam gradbeno gibanje, ki je tudi v letošnjem letu zavzelo že tak uspeh, jamči, da bo ta raztegnjenost najbrž že v bližnji bodočnosti povezana.

Tudi vprašanje ureditve cest in občestnih jarkov se v metropoli Prekmurja ugodno rešuje. Občinske ceste so bile še do pred nedavnim v obupnem stanju. Po občestnih jarkih je stala voda, ker ni imela primernega odtoka. Občinski odbor je tudi to vprašanje vzel resno v roke. Uspeh je uravnava Kolodvorske, Slovenske in Aleksandrove ceste z obnovo trdega kamnitega cestišča ter kanalizacijo teh ulic s kanalizacijo Radgonske ceste.

Ustanovitve okroglega sodišča v Murski Soboti je brez dvoma mnogo pripomogla k važnosti in nadaljnjemu razvoju mesta, prav tako pa tudi otvoritev kmetijske šole v Rakičanu in trgovske šole v novozgrajeni stavbi Trgovskega doma. Ker sta v načrtu tudi gradnji novih šolskih zgradb za osnovno šolo in gimnazijo, bo Murska Sobotа v kratki dobi obogatela za 2 novi šolski poslopji.

Poleg vseh novih pridobitev pridejo dosedanje zanimivosti in znamenitosti Murske Sobotе še bolj do veljave. Grad ni več zaprt v temno okolje visokih dreves in preprečen z bršljanom. Široka pot z nasadom mladih topolov in cvetličnih gred vodi naravnost do znamenitega portala monumentalne baročne stavbe, okrog katere se vrtila vsa pisana zgodovina Murske Sobotе še iz časov, ko se je imenovala Jelšnica ali Olšnica. Iz grada so grofje Szechenyi širili luteranstvo, ko pa ga je dobil v roke grof Szapary, je bil spet središče protireformacijskega gibanja za ravnanje del Prekmurja. V dobi turških upadov mu je pripadla važna vloga obrambe, zdaj je pa sedež okroglega sodišča, občine in mnogih drugih uradov. Zimski vrt, kjer je bila znamenita centralna kurjava, menda najstarejša tovrstna naprava v Sloveniji, je zdaj adaptiran v veliko kino-dvorano.

Katoliška cerkev je s svojim znamenitim prezbitერიem, ki hrani ostanke fresk radgonskega elikarja Janeza Aquile iz ere 14. stol., zidana na temelje nekdanjega rimskega templja. Rimski nagrobni spomenik, zidan v cerkveni zid, nam priča o stari rimski naselbini, ki je bila važna postaja na cesti med Radgono in Dolnjo Lendavo (Halicanum).

Evangeličani, ki jih je v Murski Soboti nad 500, imajo lepo cerkev v prožnem gotičnem slogu, sezidano vprav nasproti grada. Tu je tudi sedež seniorata za vseh 10 evangelijskih župnij v severnem Goričkem delu Prekmurja. Nad dve petini prebivalcev murskosoboškega okraja, to je okrog 24.000, je evangeličanov.

Zidov je v Murski Soboti okrog 200. Na Lendavski cesti imajo lepo sinagogo, sezidano v napol orientalskem stilu.

Prestolice Prekmurja je danes v nasprotju s prvimi leti po vojni prav živahno trgovsko in obrtniško mesto z mnogimi uradi in gimnazijo. Industrija zaradi pomanjkanja surovin in vodne sile nima posebnih pogojev za razvoj, čeprav bi bila to edina uspešna zavezitev prevelikega sezonskega izseljevanja. Dve tovarni perila zaposlujeta okrog 250 ženskih moči, najbolj znano soboško podjetje pa je pač Benkova industrija mesnih izdelkov, ki se je pred kratkim izpopolnila z izdelavo nekaterih specialitet in že po kvaliteti izdelkov priznana med prvimi v državi.

Murski Soboti je v bodočnosti odmerjena važna vloga, v vseh pogledih, zlasti pa v gospodarskem in narodnokulturnem. Kot središče in prestolice najmlajše in najsevernejše slovenske pokrajine pač zeluzi, da jo naša širša javnost spozna tudi boljše.

tedanji g. kaplan Gorše in kuharica iz župnišča s par škali vode rešila uničenja.

Proti večeru so se ljudje šele upali vrniti v preostala bivališča, nekateri so se nastanili po skednjih in supah, po več družin skupaj.

Šele čez kakih dve leti so ljudje, nekaj tudi s tujo pomočjo, pričeli popravljati in na novo zidati nove hišice. Danes bi nepoznan človek na prvi pogled težko opazil, kakšne hude ure je morala preživeti majhna in zavetju ležeča vasica.

Bož daj, da bi se kaj takega nikoli več ne ponovilo.

32. zagrebški velesejem

Mednarodni splošni, veliki vzorčni sejem

in Televizijska razstava

26. VIII. - 4. IX. 1939

Na železnih brezplačen povratke, na jadranskih parnikih višji razred za ceno nižje, na letalih 10% od 21. VIII. do 4. IX.

Mnogo se ponareja!!
Zato zahtevajte izrecno
„Aeroxon“

Pogreb g. Štefana Belšaka

Zaradi zunanje slovesnosti 700 letnice minoritskega samostana v Ptuju je skoraj neopazen in večini ptujskih prebivalcev popolnoma nepoznan žel mimo Ptuj dogodek, ki bi v drugem času vzbudil veliko zanimanje in še večjo žalost; ta dogodek je nepričakovana smrt bivšega minorita in upok. provizorja g. Štefana Belšaka. Noben list ni pravočasno prinesel obvestila o njegovi smrti.

»Slovenec« je objavil kratko notico v nedeljo, ko je bil rajni gospod že pokopan. Umrl je v petek, dne 4. avgusta; zaradi slovesnosti je bil pogreb že drugi dan, v soboto, dne 5. avgusta. Zato je bil spreved prav skromen, preskromen za odličnega delavca Gospodovega. — Pogreba se je udeležilo 17 duhovnikov, edinoletne gospodje iz Ptuj in udeleženci jubileja, le trije so bili iz okolice, ki so bili telefonično obveščeni o smrti. Polnoštevilo so se pogreba udeležile tismiljenke iz ptujске bolnišnice in hiralnice, ki so pač največ izgubile s smrtjo g. Belšaka; izgubile so svojega duhovnega očeta, ki je ob vsakem vremenu, pozimi in poleti, ob zgodnji uri prihitel iz Vičave v njihovo kapelico in je tam za sestre in bolnike opravljal sv. mašo. Drugih ljudi ni bilo veliko, več je bilo žensk kot moških. Pogreb je vodil g. prošt Greif, ki je imel ob odprtem grobu široko zasnovan poslovilni govor, v katerem je slavil vsestransko duhovniško delavnost rajnega gospoda. Bil je po imenu upokojenec, toda njegovo delovno polje je bilo veliko: povsod je rad pomagal, največ na Ptujski gori, povsod bo zato ostal v najlepšem spominu. V imenu Kmečke posojilnice in hranilnice v Ptuj, čije odlične odborniki je bil rajnik od leta 1920, se je poslovil od njega njegov dolgoletni soodbornik g. župnik Pšunder, ki je slavil nesebično, delavnost in požrtvovalnost rajnega gospoda. Odbornišтво je bilo takrat, ko je stopil g. Belšak v odbor, le častna služba, brez plačila, brez nagrade, samo delo za blagor slovenskega ljudstva. Zato bo ime gosp. Belšaka z zlatimi črkami zapisano v zgodovini ptujске Kmečke posojilnice in vsega ptujskega okraja. Tiho so se potem razšli pogrebi: žalostinke ni nihče zapel, ker ni bilo pri pogrebu nobenega pevskega zbora; skromno in tiho, kakor je rajni gospod živel, je legel tudi v grob. Zato upamo, da ga bo Bog v večnosti povzpel in mu tam dal zaslužen bogato plačilo. Naj v miru počiva! Svoje malo posvetvo v Vičavi je rajni gospod zapustil cerkvi Matere božje na Ptujski gori, v kateri je prej toliko let pomagal ob romarskih shodih.

K praznovanju 700 letnice minoritskega samostana v Ptuj

Minoritski samostan v Ptuj čuti prijetno dolžnost, da se zahvali vsem, ki so na kakršen koli način pripomogli, da je proslava 700 letnice prihoda ok. minoritov v Ptuj tako lepo uspeša.

Svojo najtoplejšo zahvalo izrekamo gg. ministroma dr. Kreku in Snoj, prevzvišenim gg. škofom dr. I. J. Tomažiču, dr. Gregoriju Rožmanu, dr. Mileti in msgr. Cengu, zastopniku g. bana okr. načelniku dr. Vidicu, g. proštu I. Greifu, poveljniku mesta g. majorju Markoviču, minoritskemu provincialu p. dr. B. Uriču, frančiškanskima provincialoma g. M. Trohi in p. dr. Gracijanu Hericu, g. grofu Herbersteinu, nar. poslanecem M. Kranjcu, Zebotu in Bajlecu, gg. kanonikoma Umeku in dr. Mirtu in vsej preč. duhovščini, g. mestnemu županu dr. Al. Remcu in vsem ostalim odličnim gostom, ki so s svojo udeležbo počastili naš izredni jubilej.

Posebej se zahvaljujemo prevz. g. knezoškofu dr. I. J. Tomažiču za njegove tople besede in sv. mašo, prevz. g. škofu dr. Mileti za blagoslov nove zastave Marijinega vrta v Dornovi in sv. mašo, prevz. g. škofu dr. Rožmanu za krasen govor in sv. mašo na Ptujski gori, g. podpredsedniku narodne skupščine Alojziju Mihelčiču in uredniku Francetu Terseglavu za njuna krasna govora, g. p. Odilu Hajnšku, g. Gromu, režiserju slavnostne igre »Kuga«, pevskim zborom, posebno gosp. inspektorju Marku Bajku, ki je dirigiral, in vsem ostalim gg. organizmom.

Posebno zahvalo smo dolžni izreči vsem oblastvom in uradom ter njihovemu osebu, vojaški oblasti, mestni občini, železniški postaji, poštnemu uradu Ptuj, ravnateljstvu drž. realne gimnazije, upravitelstvu meščanske šole, upravitelstvu ljudskih šol v Ptuj in okolici in vsem ostalim. Prav tako se najtopleje zahvaljujemo vsem družstvom in korporacijam v Ptuj in okolici, ki so pri naši proslavi sodelovali ter radevolje dali na razpolago društveni inventar ali kako drugače šli na roko, mnogoštevilnim trgovcem, obrtnikom in stavbenikom, ki so za našo proslavo toliko žrtvovali, in pa vsem, ki so nas denarno ali drugače podpirali.

Nadalje izrekamo najtoplejšo zahvalo damskemu odboru, rediteljskemu zboru, vsem samaritanom, posebno gg. zdravnikom, prodajalcem vstopnic in vsem, ki so na kakršen koli način pomagali pri tej slovesnosti.

Slednjič se zahvaljujemo vsem drž. uradom in hišnim posestnikom, ki so izobesili zastave, okrasili svoja okna in s tem povzdignili slavnostno razpoloženje našega mesta. Končno izrekamo toplo zahvalo vsem članom pripravljalnega odbora za vse njihovo delo in požrtvovalnost.

Vsem tem in vsem ostalim, ki so s čimerkoli pripomogli k velikemu uspehu naše proslave: Bog plačaj!

Predstojništvo minoritskega samostana v Ptuj.

Roparski napad v Strjancih

Sv. Lenart pri Vel. Nedelji, 11. avgusta. V Strjancih živi 78 letni Vičar Franc. Ima hišo ter posestvo in je na glasu, da ima redno precej denarja. V četrtek je še prodal 300 kg jabolk. V petek zjutraj ob 1 sta ga obiskala dva doslej še neznana moška. Na podstrežju se Vičar zaslislal ropot. Ker pa je vse utihnilo, je zopet zaspal. Nenadoma pa ga zgrabitva dva moška. Eden ga je držal, drugi ga je začel daviti ter mu je skuhal zamašiti usta. Vendar je bil Vičar še toliko priseben, da je zaklical na pomoč. Njegove klice je slišal njegov blizu stanujoči najemnik. Prihitel je, vendar sta roparja že odbežala. Pri ruvanju sta neznanca zlomila Vičarju dva zoba. Vičar je potem ugotovil, da etja mu še prej, ko je on spal, ukradla denarnico ter 35 din, dočim več denarja nista našla, ter sta hotela Vičarja prisiliti, da bi jima dal denar.

Že lansko leto je bil izvršen pri njem vlom. Takrat mu je vlomilec odnesel 250 din in puško. V obeh primerih je ostala sled zabrisana.

Gasilsko društvo v Ljubljanski tobačni tovarni ob 60 letnici (1934)

Drobne novice

Koledar

Nedelja, 13. avg.: Janez Berhman. Kasijan, mučenec.

Ponedeljek, 14. avg.: Evzebij, spoznavalec. Anatazija, vdova.

Torek, 15. avg.: Vnebovzetje Marije Device. Maj ob 4.53. Herschel napoveduje deževno vreme.

Novi grobovi

† Ana Turk

Umrla je v Ljubljani 10. avgusta gospa Ana Turk, vdova pokojnega veleuglednega trgovca in posestnika v Idriji Ivana Turka. Prišla je iz Idrije pred kratkim časom v Ljubljano, da se pri svoji hčerki g. Gabrieli Mlakar, v toplejšem zraku bolj ojači in pripravi za zimo v mrzli Idriji. Na njen god ev. Ano so se okoli nje — nevede kot za slovo — že zbrali rjeni otroci in vnuki. Nekaj dni potem je slabela in v sredo ob 3 zjutraj je odšla po plačilo. Rjuna gospa je bila verna krščanska žena, ki je kot umna gospodinja pripomogla v zvezi s svojim podjetnim možem, da je prišla družina do lepega blaginje. Svoje otroke je lepo vzgojila, od katerih se žive g. Janko, trgovec v Idriji, g. Ladi, bančni prokurist, ga. Ivanka, vdova po notariju Mastnaku in ga. Gabriela, vdova po profesorju Mlakarju. Umrla pa je njena hči Karla, soproga notarja g. Jeraba, in Franc, bančni uradnik. Blaga gospa naj se v Bogu spočije!

Osebnosti

V Zagrebu je opravila danes teden I. izpit na jadranskem letalu gđ. Zoška Cimperman iz Ljubljane. Čestitamo!

ZUNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O. ŽUZEK
MOTOCIKLI LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11
Vsak model dobite takoj!

Gasilskim četam in prodajalcem srečk gasilske loterije

Srečke, ki do 15. avgusta t. l. do 7 ure zvečer ne bodo vrnjene loterijskemu odseku v kongresni pisarni Gasilske zajednice, Tyrševa cesta 29-11, se bodo smatrale za prodane in morajo biti plačane. Posiljajte po pošti vrnjenih neprodanih srečk morajo nositi poštni žig 15. avgusta 1939. — Sicer pa velja za vse prodajalce srečk pravilo: prodati prav vse srečke!

Polovična voznina za negasilce dovoljena

Železniška uprava je naknadno sporočila, da je za negasilce dovoljena polovična voznina za vse železniške proge v Jugoslaviji. — Za gasilce pa velja slej kot prej četrtinska voznina. Negasilci naj zahtevajo na odhodni postaji s svojo kongresno knjižico obrazec K-13, ki stane 2 din in kupijo celo vozovnico do Ljubljane. V Ljubljani vozovnice ne oddajo, marveč jo shranijo za brezplačen povratek, kongresno knjižico in obrazec K-13 pa dajo žigosati pred odhodom iz Ljubljane. Polovična (za negasilce) in četrtinska (za gasilce) voznina velja za vse vlake in smeri (izvzemši ekspresnih vlakov).

PRIZNANO najboljšo steklenico za vkuhanje sadja in sočivja!
Edina zaloga:
KLEIN JULIJ, Ljubljana
Wolfova ulica 4

— Svetogorsko romanje. Pred nekaj dnevi smo vsem romarjem, ki so sprejeli na prvo romanje, poslali okrožnico. Mnoge je pošta vrnila, ker naslovi niso bili povsem pravilni. Prosim vse tiste, ki okrožnice niso prejeli, da nam takoj sporoče in javijo svoj natančen naslov. Romarske izkaznice bomo začeli te dni razporežati. Pripominjamo, da polovična voznina ni vezana na izkaznico, marveč se dobi brez nje. Le obrazec K-13 mora vsak zahtevati na odhodni postaji. Stane 2 din. Za drugo romanje sprejemamo prijave še do torka, 15. t. m.

— Prosodna zveza v Ljubljani priredi v dne 26. avgusta do 2. septembra t. l. izlet v Švico, kjer si bodo udeleženci ogledali industrijsko in poljedelsko razstavo v Curihi, razstavo španskih umetnin in palačo Društva narodov v Ženevi ter razstavo Leonarda da Vincija v Milanu. Z ozirom na omejeno število prijavljenih izletnikov priporočamo, da se vsi, ki se za navedeni izlet zanimajo, prijavijo še tokom prihodnjega tedna. Zadnji dan sprejemanja prijav je 24. avgusta t. l. Potuje se z lastnim potnim listom. Prekrbni smo za brezplačne vize. Cena vožnje in vse okoliščine za časa izleta skupno z vsemi vstopninami 2200 dinarjev. Prijave sprejema Prosodna zveza v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7/1.

Zdravilno delovanje Rogaške mineralne vode:
Pri zaprtju deluje izvrstno, ugodno brez draženja voda Donatovega vrelca. To vodo je treba piti hladno, najprej zjutraj na tešče potem pa še kakšne pol ure pred vsako jedjo po 200—300 g. V teh slučajih je treba vodo hitro izpiti!

— Župana Permeta jama pri Ponovi vasi je čar podzemlja. V njej se blešči na tisoče krasnih kapnikov. Je dobro urejena in električno razsvetljena, tako da je vsakemu dostopna. Zadnji čas so si jo ogledali razni visoki gostje in tudi g. ban dr. Natlačen. Jama slovi že no vsej Jugoslaviji in tudi v inozemstvu.

— Tabor v Podbrezjah. Prireditelj bo poldnevna in ima sledeč spored: Zjutraj ob 6 sv. maša za umrle člane, ob 13 zbiranje članov in gostov v Srednji vasi, nato sprevod k farni cerkvi, kjer bodo slovesne liturgije, potem pa na telovadnico pod Taborom, kjer bo najprej zborovanje, potem telovadba in končno prosta zabava. Ob tej priliki bo izšel tudi »Podbreški glas«, ki od časa do časa izhaja v slovesnejši izdaji. Okoliška, bližnja in daljoja društva prosimo, da se nam čim prej prijavijo, kolikor tega še niso storili.

— Vpisovanje v drž. priznana trgovsko učilišče »Christofor učni zavod« — s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta 15, se vrši od 20. avgusta dalje. Vse informacije daje ravateljstvo pismeno ali osebno. Na razpolago brezplačna šolska izvestja.

— Prosodno društvo v Horjulu priredi v nedeljo 13. t. m. veliko javno tombolo z bogatimi dobrotami. Tombola se prične ob 15 in sicer ob vsakem vremenu. Ker je čisti dobiček tombole namenjen za opremo v novem prosodnem domu, zato vabimo vse prijatelje katoliške prosvete, da nas ta dan obiščejo.

— Planinski tabor na Plešivcu: Slovensko planinsko društvo priredi v nedeljo, dne 3. septembra na Plešivcu (Uršuli gori) planinski tabor. Kakor vsako leto, se bodo pri tej priložnosti zbrali planinci iz vse Slovenije, da skupno manifestirajo za ideje planinstva. Obenem bo ta zbor tudi močnega nacionalna manifestacija, zato je dolžnost planincev, da se v najobilnejšem številu udeležijo te prireditve. Na predvečer, to je v soboto, dne 2. septembra, bodo zagoreli kresovi na Plešivcu, Kremenjarjem vrhu in na Veliki Kopji. V nedeljo, dne 3. septembra, bo ob 9 služba božja v kapeli na Plešivcu, nato bo zborovanje planincev pred planinskim domom, popoldne planinska zabava. Ljubljanski planinci se odpravijo iz Ljubljane dne 2. septembra popoldne s posebnim avtobusom. Voznina do izhodišča na Plešivcu in nazaj v Ljubljano znaša za člane SPD 70 din, za nečlane 85 din. Osrednje društvo SPD pozivlje vse člane in druge planince, da se prijavijo v pisarni SPD za to vožnjo ter se udeležijo edinega letošnjega manifestacijskega izleta SPD planinskega tabora na Plešivcu.

KRUPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O. ŽUZEK
TOVARNI AVTO LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11

— Maribor — mesto učiteljskih počitniških tečajev. Maribor je znano pedagoško žarišče za naše učitelstvo. Letos v počitnicah prireja kar tri razne tečaje za izpopolnitev svoje strokovne izobrazbe: V »Vesni« se vrši 14dnevni tečaj za učiteljske kmetijsko-nadaljevalnih šol, v Vinarski šoli enak tečaj za učitelje. Obeh tečajev se udeležuje pod vodstvom banovinskega svetnika g. Krošla okrog 100 slušateljev. V torki in sredo sta se vršila vzporedno 2 upraviteljska tečaja, ki ju je vodil banov. šol. nadzornik gospod Milko Jeglič. Obeh tečajev se je udeležilo nad 100 učiteljev. Dne 21. t. m. prične 6dnevni pedagoški tečaj »Pedagoške centralne, ki bo obravnaval v. 15 predavanjih najaktualnejše pedagoške probleme današnjega časa. Na njem predavajo prof. Silih, dr. Zgeč, Glinskova, dr. Šmid, Čopić, Zerjav, Vranc, Konjter in dr. Zedaj se je prijavilo nad 50 slušateljev. Tako bo Maribor spet pokazal, da tudi v počitniškem času skrbi za napredek slovenskega učitelstva.

— Konjske dirke na Krškem polju so preteklo nedeljo prav lepo uspele. K dirkam je prišlo nad 3000 gledalcev od blizu in daleč, g. bana dr. Marka Natlačen pa je zastopal našelčni inž. Podgornik. Dirkalno in jahalno društvo v Krškem je lepo okrasilo dirkališče. K dirkam je bilo pripravljenih izredno veliko število konj in tudi iz Zagreba so bili prepeljeni najboljši dirkalni konji, ki so pri dirkah tudi odnesli vse večje nagrade. Občinstvo je zelo obžalovalo, da niso nastopili tudi dirkalni konji naših častnikov. Prav tako bi bila v nekaterih podrobnostih lahko organizacija boljša. Posebno navdušenje pa je vzbudila kmetaka jahalna dirka, ki je dokazala, da ima krška okolica izredno dobre konje, ki tudi v tekmi z drugimi naravnost samo za dirke vzdrževanimi konji skoraj nič ne zaostajajo. To je tem bolj pomembno, ker naše kmečko prebivalstvo s svojimi konji opravlja vsa dela na polju. Tako so dirke potekle v splošno zadovoljstvo in upajamo, da bodo marsikaj doprinesle za povzdigo konjereje v krškem okraju.

— Ukinitve izletniških in kopalnega vlada dne 15. avgusta t. l. V torki, dne 15. avgusta t. l. izostanejo na gorenski progi sledeči vlaki: na progi Škofja Loka-Ljubljana kopalni vlak št. 925 b, ki odhaja iz Škofje Loke ob 18.15 in prihaja v Ljubljano ob 18.50, ter na progi Ljubljana-Jesenice-Ljubljana izletniški vlak št. 928 a, ki odhaja iz Ljubljane ob 5.05 in prihaja na Jesenice ob 7.13 in izletniški vlak št. 929 a, ki odhaja iz Jesenic ob 19.26 in prihaja v Ljubljano ob 21.16.

Ali ste že naročili letošnje Mohorjeve knjige?

— Potrebna je marsikatera knjiga, toda za praktično izvajanje delavsko-nameneškega zavarovanja je nepogrešljiva knjiga zbirke zakonov, novel, naredb in pravilnikov, ki urejajo gradivo te vrste zavarovanja. Tako zbirko smo že davno pogrešali. Zakona o zavarovanju delavcev iz l. 1922. že ni nikjer dobiti. Brez priročne zbirke takih predpisov je tudi nadzorstvo nad tekočim poslovanjem zavarovalne ustanove nemogoče, kar večkrat pomeni neopravljeno škodo za zavarovane osebe. Naša socialnopolitična zaščita delovnega človeka je bila večkrat nezadostna. Zbirka zakonov, novel, naredb in pravilnikov s praktičnimi tabelami in preglednim stvarnim kazalom o delavsko-nameneškem zavarovanju izide v jeseni na približno 350 straneh velike osminke. Zbirko je uredil ravnatelj OUZD dr. J. Bohinec. Interesente na to zbirko opozarjamo, da si knjigo v prednaročilu zagotovijo, ker bo knjiga izšla v omejenem številu izvodov. V zbirki je v pregledni obliki zbrano vse, kar je za zavarovance, delodajalce, urade in oblasti, strokovne organizacije, odvete, bolnišnice, zdravniške itd. važno.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, erca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in elično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— Šolsko naznanilo. Ravnateljstvo trgovskega učnega zavoda v Ljubljani, Kongresni trg 2, naznanja, da je ministrstvo za trgovino in industrijo podelilo njegovemu enoletnemu trgovskemu tečaju pravico javnosti. Tako imajo učenci tega tečaja pravico do rodbinskih doklad in dijaških voznih ugodnosti na železnici, kakor jih imajo učenci državnih trgovskih šol. Izpričevalo o zaključnem izpitu služi kot dokaz redno dovršene vajeniške dobe in dveh let pomožniške prakse. — Vsa pojasnila in perspektive daje vodstvo zavoda.

— V Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine od 12. t. m. je objavljena »Uredba o spremembi uredbe o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah«, dalje »Pravilnik o zasebnih loterijah, tombolah in ostalih igrah na srečo«, »Podaljšava roka iz čl. 30 pravilnika o ustanovah človekoljubnega značaja, ki se bavijo z zavarovanjem pogrebnih stroškov in stroškov za bolezen, in o skladih za pokojninsko zavarovanje«, »Spremembe in dopolnitve pravilnika o zbiranju in uporabljanju podpornega sklada za onemoglost in starost«, »Popravek v pravilniku o uporabi uredbe z zakonsko močjo o ukrepih za sanacijo in za povzdigo zadružnih zvez« in »Odredba o postavitvi novih članov banovinskega odbora za strokovne nadaljevalne šole v Ljubljani«.

POUDRE
simon
PARIS
Priljubljen puder
Parižanke!

— Zveza bojevnikov v Ljubljani priredi na splošno željo bojevnikov, ki so med svetovno vojno služili v Tirolah, izlet na tirolsko bojišče, v Dolomite in Benetke. Izlet bo od 27.—31. avgusta 1939. Iz Ljubljane je odhod 27. avg. čez Kranjsko goro, Cortina d'Ampezzo, okrog Monte Cristala do Lago di Misurina, dalje mimo tirolskih bojišč v Bocen, Trident, Monte Rover—Gherrele—Asiago, Rovereto—Riva, ob Gardskem jezeru v Salo—Verona, Padova, v Benetke, Cervinjan—Gradež, Tržič, Sredipolje, Trst, Postojna, Ljubljana. Izleta se lahko udeležijo vsakdo, najsi bo moški ali ženska. Povabite na izlet svoje sorodnike, prijatelje in znance. Pot je dolga preko 1500 km. Prijave sprejemamo samo do 18. avgusta 1939. Za izlet je Zveza bojevnikov izdala poseben razpored, ki ga vsakdo lahko dobi v pisarni Zveze bojevnikov, Ljubljana, hotel Metropol-Miklič. Tam dobite tudi natančna navodila.

— Pri sončenju uporabljajte Tschamba Fii. Kr. dvorni dobavitelj DROGERIJA GREGORIĆ, Ljubljana, Prešernova 5.

— Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski tečaj, Maribor. Vpisovanje dnevno od 10—12, tudi ob nedeljah in praznikih, v šolski pisarni, Vrazova ulica 4. Lastni dijaški internat. Šolski program in pojasnilo brezplačno. Začetek 9. septembra.

— Pedikura je modernemu človeku neobhodno potrebna — toda, da je uspešna, morate rabiti tudi SANOPED. Glavna zaloga: drogerija Jančigaj, Ljubljana, Krekov trg.

ZUNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI O. ŽUZEK
MOTOCIKLI LJUBLJANA
TAVČARJEVA 11
Vsak model dobite takoj!

— Maturanti mariborske klasične gimnazije 1918/19 so se zbrali pretekli dne, da proslavljajo 20-letnico svojih burnih doživljanj ob prevaritih dneh. Kajti takrat je bilo mnogo odvisno tudi od dištva, ki je moralo — če je bilo treba — sodelovati tudi s puško v roki. Večina pa je itak prišla iz bojnih polj ter prinášala glasove o bodočem osvobojeju. Zbrali so se: Antolović Ivan, žel. uradnik, Zagreb; Bežjak Jožef, župnik, Zreče; Gajšek Karl, narodni poslanec, Marenberg; Kovarčič Peter, prof. verouka, Celje; Kramberger Franjo, mestni uradnik, Maribor; inž. Kšela Joško, inž. mestnega podjetja, Maribor; Makoter Franc, žel. uradnik, Ptuj; dr. Merčun Ludvik, primarij, Ljubljana; Pilberšek Janjo, notar, Cerkljica; dr. Rosina Igor, odvete, Maribor; Stanc Ludvik, benov, uradnik, Ljubljana; Tikvič Alojzij, žel. uradnik, Maribor; dr. Turin Ivan, zdravnik, Maribor; Vranc Ernest, učitelj, študenti pri Mariboru; dr. Verstovšek Zdenko, referent državnega sveta, Belgrad; Zidanšek Jakob, župnik, Podsedra; dr. Zorec Franjo, vet. kapetan, Belgrad; dr. Zgeč Franjo, profesor, Celje. Nekateri so opravili svojo odsotnost. Pomembno obletnico so praznovali pri Mariborski koči na Pohorju in v Pekrah v vinogradu dr. Rosine.

— Hitro, dobro in poceni! Vam izdela Vaš fotofilim kr. dvorni dobavitelj drogerija Gregorić, Ljubljana, Prešernova ul. 5. Istotam dobite brezplačno knjigo »Ob 100-letnici fotografije«.

— Pri zaprtju, motnjah, v prebavi vzemite zjutraj, še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grentice.

— Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti vam pokaže Hranilna posojilnica »MOJ DOM«, Ljubljana, Dvorakova 8. Prospekti brezplačno.

V 10 minutah izbrano kosilo iz Slamičevih konzerv

— Ponovni in pravočasni klic železniških upokojencev. Ko se v Belgradu pripravlja v vseh ministrstvih proračun za proračunsko leto 1940/41, pričakujejo in upajo železniški starupokojeenci vseh vrst, da se bodo njihove pokojnine uredile času in življenjskim potrebščinam primerno. Veliko se je o tej zadevi že razpravljalo, pismeno in osebno. Zato se danes ponovno in o pravem času tudi tem potom opozarjamo in prosimo vse merodajne faktore, da se zopet ne bo pozabilo na one upokojeence, ki so opravljali težko in zelo odgovorno službo, ter ves čas svojega službovanja plačevali v pokojninske fonde, sedaj pa žive najbednejše. Upokojeenci služitelji s polno službeno dobo pričakujejo, da se jim popravi krivica, katere jim je bila prizadejana z novo uredbo za draginske doklade (1. oktobra 1935), ker že od tega časa prijemajo za mesečno 180 din manjšo draginsko doklado kakor upokojeenci služitelji s polno službeno dobo neželencičarji. Milostničarji z družbeno provizijo pričakujejo, da se bodo njihove draginske doklade od 2 din dnevno zvišale na ono višino, da se bodo mogli vsaj skromno preživeti. Železniški invalidi pričakujejo, da se jim popravi krivica, katere se jim je prizadejala pri preveč krasičnih rent, da se bo prevedba računala od 1. avgusta 1927. leta, ko so bile prevedene vse kronске pokojnine. Novo upokojeenci pričakujejo, da se jim vrne, kar se jim je

Ljubljana, 13. avgusta

Radio Ljubljana

Nedelja, 13. avgusta: 8 Kvarlet mandolin — 9 Napovedi, poročila — 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve — 9.45 Vremenski govor (g. dr. Gvid. Rant) — 10 Prenos promena koncerta iz Rogaške Slatine. Dirigent: Anton Nefat — 11 Otvoritev gasilske razstave — 11.30 Godbe na pihala (plošče) — 12.10 Milan Stante igra na harmoniko — 13 Napovedi — 13.20 Koncert Radijskega orkestra — 17 Kmetijska ura: O kmečkem socialnem zavarovanju — 17.30 Popoldanski koncert Radijskega orkestra — 19 Napovedi, poročila — 19.40 Nac. ura: Predavanje Inspekcije državne obrambe — 20 Vse močjo, kar kdo hoče (plošče po željah) — 20.30 Prenos simfoničnega koncerta iz Rogaške Slatine. Dirigent: Anton Nefat — 21.30 Pesmi iz Koroške (plošče) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Šrnel »Stirje fantje«.

Drugi programi

Nedelja, 13. avgust: Belgrad: 20 Belgrajski večer — 21.20 Ork. koncert. — Zagreb: 20 Zbor — 20.45 Ruska glasba — Praga: 20.30 Orkester in solisti — Bratislava: 20 Izseljenska oddaja — 21.15 Klavir — Sofija: 20 Vokalni koncert — 20.50 Operna glasba — Varšava: 19 Igra iz svetovne vojne — 21.15 Plesna glasba — Budimpešta: 19.25 Igra — 21.10 Solnograd — 23 Ciganeki orkester — Trst-Milan: 21 Simfonični koralni koncert — Rim-Bari: 21 »Romeo in Julija« — Königsberg: 19 Mozartova opera »Figarova avatba« — Lipsko: 20.15 Operetni večer — Köln-Frankfurt: 20.15 Ork. koncert — Stuttgart: 20.45 Leoncavallova opera »Pagliacci« — Monakovo: 19.30 Wagnerjeva opera »Leteci Holandec« — Beromünster-Strasbourg: 21.05 Zbor strasbourške stolnice.

Prireditve in zabave

Ribarsko društvo v Ljubljani javlja svojim članom, da priredi 20. t. m. izlet v Preserje, kamor je povabil na svojo vodo organizirane ribiče gosp. Maček. Odhod iz Ljubljane ob 6.14 ali ob 9.45. Zaradi potrebnih predpripav se naj javijo za izlet oni, ki se ga mislijo udeležiti, v društveni pisarni v ponedeljek 14. t. m. ali v četrtek 17. t. m. od 19—20 ure.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: — V nedeljo: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Murmayer, Sv. Petra c. 78. — V ponedeljek: mr. Sušnik, Marijin trg št. 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 4, in mr. Bohinec ded., Rimska c. 31.

Poizvedovanja

Iz Ljubljane je bila ženaka ura na poti od kavarne »Evropa« do Marijinega trga. Pošten najditelj naj vrne uro proti primerni nagradi na naslov: Peter Kušar, Ježica 64 pri Ljubljani.

Papagajček je ušel. — Najditelja prosim, da ga proti nagradi odda v Ribniški ulici 11 (Moste).

1. oktobra 1935 odvzelo. Društvo žel. upokojencev za dravsko banovino v Ljubljani.

— Društveno potovanje v Dolomite od 26. do 30. avgusta preko Trsta, Benetk, na Gardsko jezero v Rivo, Bolzano, Cortina d'Ampezzo, k Lago Misurina ter preko Trbiža v Ljubljano. Vožnja in vsa oekbra 950 din. Prijave do 20. avgusta. Potovalna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Františkanska ulica, tel. 22-50.

Pogreb zaslužnega gasilca

V nedeljo so v Sodražici pokopali uglednega trgovca in zaslužnega gasilskega delavca Ivana Levstka, ki je umrl v Rimskih toplicah. Pokojnik je bil ustanovitelj in velik podpornik gasilstva v Sodražici, zato so organizirali njegov pogreb hvalnezi gasilci. Šest članov domačega gasilskega društva je nosilo krsto, prav tako pa sta korakala na čelu sprevoda ter nosila križ in svetilko dva gasilca. Pogreba se je udeležila vsa gasilska četa v kroju s praporom in godbo. Pogreb je bil izredno dolg ter je dokazal, kako velik ugled je užival rajni med prebivalstvom. Vso pot do pokopališča je gasilska godba igrala žalne koračnice, na pokopališču pa se je v imenu gasilcev poslovil načelnik od zaslužnega gasilskega sodelavca.

Obiščite obrtno razstavo v Št. Vidu

Letošnja obrtna razstava v Št. Vidu je po sodbi obiskovalcev, ki jih je z vsakim dnem vedno več, lepa in bolj razsežna, kakor vse, s katerimi so se Šentvidčani že prejšnja leta dobro postavili. V 17 učilnicah so pokazali šentvidski obrtniki svoje najboljše izdelke. Niso varčevali, ko so delali za razstavo in vsakdo je hotel prinesiti na razstavo le najboljše in najbolj dovršeno. Ker je Št. Vid najmočnejše središče priznane mizarske obrti, je razumljivo, da na razstavi prevladujejo mizarski izdelki. Priznati pa moramo, da veliko število oprav razstavi ni v škodo, marveč jo še povzdičuje. Gledalci v resnici uživajo, ko hodijo iz dvorane v dvorano. Prelepe spalnice se vrste druga za drugo, za temi jedilne sobe in zopet praktične in cenene kuhinje. Šentvidski mizarski mojstri zdajnja leta niso zastojni hodili v tujino. Sicer se niso šli tja učiti, saj solidno in dobro delo že poznajo. Videli pa so, kako se v tujini usmerja okus občinstva in so glede na to tudi napravili načrte za res moderne in sodobne opreme. Seveda ima razstava zaradi tega tudi lep uspeh. Ne samo, da so obiskovalci nadvse zadovoljni in da nikomur ni žal, da je žel pogledat dokaze spretnosti šentvidskih obrtnikov, mnogi tudi naročajo, in so zlasti mizarji dobili doslej že lepo število naročil. Ko se sedaj zbirajo za gasilski kongres tisoči in tisoči gasilcev iz vseh delov Slovenije in države, se nam zdi potrebno, da opozorimo vse tiste, ki sicer bolj redko prihajajo v Ljubljano, naj ne zamude obiskati šentvidske obrtne razstave.

V soboto popoldne je obiskal razstavo tudi g. minister Snoj.

TELEFON 39-43

Nova
knjigoveznica
KARTONAŽNA IN GALANTERIJSKA DELAVNICA
LJUBLJANA - GOSPOSVETSKA C. 13

SE PRIPOROČA ZA VEZAVO VSAKOVSTNIH KNJIG, BROŠUR, POSLOVNIH KNJIG ITD. IZDELUJEMO VSE VRSTE KOLEDARJE, RAZLIČNE ETUIJE ZA JEDILNO ORODJE TER VSA V STROKO SPADAJOČA DELA • SKRBNJA IZVRŠITEV • CENE SOLIDNE

LJUBLJANA

Spored gasilskega kongresa

Nedelja, 13. avgusta:

- ob 9: Sv. maša pri sv. Florijanu v Ljubljani za umrle gasilce.
- ob 10: Poklonitev mrtvim gasilec na pokopališču pri sv. Križu.
- ob 11: Otvoritev gasilske razstave v I. državni realni gimnaziji, Vegova ulica. Na kolodvoru sprejemi.
- od 8 do 18: Tekme na Stadionu.
- ob 18: Slavnostna seja zajednice.
- ob 20: Družabni sestanek.

Ponedeljek, 14. avgusta.

- do 9: Sprejemi na kolodvoru.
- ob 9: Gasilski kongres: 1) Začetek; 2) pozdravi zastopnikov oblasti, inozemskih delegacij in zajednic; 3) referati: a) narodno delo gasilstva, b) moderno gasilstvo, c) vloga gasilstva pri pasivni obrambi, d) samarijanstvo; 4) zaključek.

- ob 13: Kosilo.
- ob 15: Generalna vaja na Stadionu.
- ob 16: Seja Gasilske zveze kralj. Jugoslavije.
- ob 21: Velik ognjemet na Stadionu.

Torek, 15. avgusta.

- ob 5: Budnica.
- ob 7: Zbirališče na Bleiweisovi cesti.
- ob 8.30: Sprevod in mimohod (Aleksandrova, Tyrševa, Masarykova, Miklošičeva, mimohod na Kralja Petra trgu, Wolfova ulica, Kongresni trg).
- ob 10: Sv. maša na Kongresnem trgu s cerkvenim govorom.
- ob 10.45: Slavnostno zborovanje istotam.
- ob 13: Kosilo.
- ob 15: Nastop slovenskih in drugih gasilcev na Stadionu.

Sreda, 16. avgusta.

Zrebanje loterije.

Danes bo odprta gasilska razstava

Slovesnosti letošnjega gasilskega kongresa, ki bodo pokazale vso moč in strumnost naših gasilskih organizacij, bodo še posebej podčrtane z nazorno statistično in propagandno razstavo, ki bo odprta v nedeljo dopoldne v telovadnici prve državne realne gimnazije v Ljubljani v Vegovi ulici.

Vsa razstava je razdeljena v tri dele. V prvem reprezentativnem delu je lepo okrašen kip našega kralja, ki ga obdajajo številne in prelepe najstarejše zastave gasilskih čet. V tem delu so tudi spomini na vse tiste požrtvovalne gasilce, ki so dali svoje življenje, ko so sledili klicu »na pomoč« in hiteli reševati življenje in imetje bližnjega.

V veliki telovadnici je drugi del razstave, ki obsega v glavnem statistične podatke, poučno gradivo in nazorne zglede. Posebne pozornosti so vredne štiri velikanke statistične karte, 4 m dolge in 3 m široke, izdelane iz lepo politiranih vezanih plošč. Tri od teh kart kažejo vso Jugoslavijo, četrta pa Slovenijo. Na prvi karti so z nazornimi plastičnimi izdelanimi modeli pokazana razmerja posameznih banovin glede na razvoj gasilstva. Te karte naravnost vpeljejo, saj je naša majhna banovina vidno najmočnejša. Na prvi karti je obdelano v statistični obliki število članstva, število čet in število domov. Na drugi karti je nazorno pokazano število požarov v posameznih banovinah. Tu vidimo, da je največ požarov v Sloveniji in dunavski banovini. Za tem pridejo šele savska banovina, dočim v drugih banovinah število požarov ni znano. Tretja karta nazorno obdeluje bogato opremo našega gasilstva. Vsak gledalec bo na prvi pogled lahko videl, kako so posamezne banovine založene s cevmi, motornimi brizgalnicami in ročnimi brizgalnicami. Četrta karta, ki kaže Slovenijo, pa je razdeljena v okraje in občine. Zaznamovani so vsi sedeži gasilskih čet, po okrajih pa je tudi zaznamovano število članov, domov, motornih brizgal, ročnih brizgal, dolžina cevi, dolžina lestev in število avtomobilov.

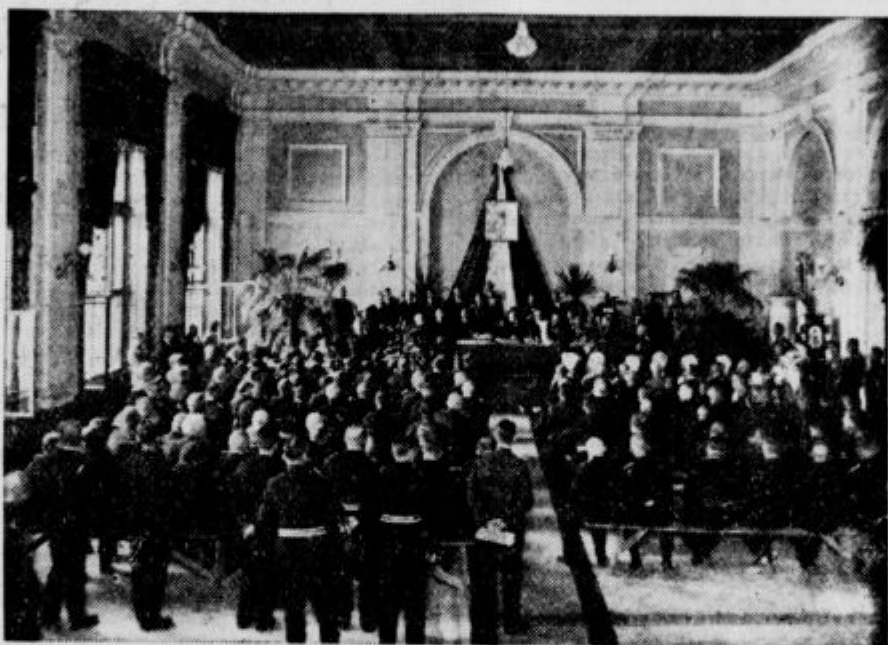
Zanimivo je poučno gradivo, ki je lepo razvrščeno in ki kaže slike, kako naj se prebivalstvo obnaša pri napadih iz zraka, kako naj postopa, kadar padajo v naselje rušilne, zažigalne ali plinske bombe. Poučne so slike, kako je treba ravnati z električnimi vodi, ki gredo mimo stavb, ki se jih je lotil požar. Ker so električne napeljeve včasih vzrok požarov, je v posebnem oddelku pokazana ognjevarna električna instalacija, ob njej pa površina in zanemarljiva instalacija, ki s kratkim stikom lahko povzroči hud požar. V posebnem oddelku so praktično zgrajeni razni požarni zidovi in ognja varni dimniki.

Poseben poučen del razstave pa je vse, kar ljubek model slovenske vasi, nad katero plava oblak stanjola. Prav pod oblakom pa je na majhnem gričku sredi vasi lepa cerkev s strešnim odrom. Vsa vas s cerkvijo je duhovito zamišljen model, ki naj gledalcu pokaže, kako udarja strela iz oblaka v strelovod. Električno napravo za to umetno 1 meter dolgo strela je dal na razpolago univ. prof. inž. Mario Osana in kaj zanimivo je gledati, kako seka strela iz oblaka v požarščeno konico streloвода na stolpu. Ta model bo prav gotovo deležen največje pozornosti in bo ob njem vedno gneča.

Tretji del razstave je posvečen propagandi in nabavljali zadrugi Gasilske zajednice. Tam so razstavljeni najrazličnejši gasilni aparati na peno in vodo, nadalje motorke, ki so razen bencinskega motorja vse prvovrstne domače izdelke, nato različne maske, ki omogočajo delo gasilec v dušljivem dimu, nadalje specialni aparati, kakor Dreger aparati, aparati za kisik itd. Tudi ves drugi gasilski material, cevi itd., je tam razstavljen. Seveda ne manjka niti najrazličnejših sanij.

tehtnih potrebščin, prav tako pa tudi ne uniform in zastav.

Vsa razstava je izredno okusno in posrečeno aranžirana, je pregledna in zelo lepo okrašena z zelenjem. V sredi telovadnice je pa poseben oddelk, posvečen literaturi, zgodovinskim slikam in listinam, ki pričajo o razvoju slovenske gasilske organizacije. Vsa razstava je bila urejena pod vodstvom predsednika razstavnega odbora g. Srečka Švelbe in bo odprta ves teden. Imela bo še prav posebno privlačnost: ne bo namreč treba plačevati nobene vstopnine, zaradi česar bo prav gotovo deležna tako velikega obiska, kakor le malokdaj katera druga. Saj pa obisk tudi zasluži!

Proslava 60 letnice I. ljubljanske prostovoljne gasilske čete v dvorani Mestnega doma L. 1930.

Ognjemet na Stadionu

v ponedeljek 14. avgusta ob 9 zvečer bo pravi dogodek za Ljubljano. Spored ognjemeta je tako pester ter tudi tako lepo izbran, da enakega še ni bilo v naši državi. Vstopnice se dobe v kongresni pisarni (Gospodarska zveza), Tyrševa cesta 29, in na dan prireditve zvečer pri blagajnah pred vhodi v Stadion. Cene: sedeži 10 din, stojisce 5 din, za gasilce v kroju 3 din.

I Ljubljana se je za gasilski kongres lepo pripravila. Za današnji prvi dan gasilskega kongresa se je Ljubljana že lepo pripravila. Skoraj vse hiše so že razobesile državne zastave, v večjih ulicah in na prometnejših trgih pa že vihrajo na mlajih zastave, ki dajejo tako pestro zunanost Ljubljani. Prav posebno lepo pa so okrasili svoj dom ljubljanski poklonici gasilec. V soboto popoldne so pokazali, kaj se da vse napraviti z veliko Magyruy lesto. Primaknili so jo k visokemu stolpu in na sicer nedostopnih mestih obesili lepe zelene vence. Prav tako so z venci okrasili zunanost vsega Mestnega doma, okrog ure pa so pritrili niz električnih žarnic.

I Na gasilski kongres so že v teku včerajšnjega dne prispeli udeleženci iz drinske banovine 72, iz moravske 10, iz vardarske 181, iz vrbske, primorske in savske 65, iz dunavske banovine, pretežno iz Beograda, Zemuna in Novega Sada je prispel poseben vlak z 900 udeleženci. V noči pa so prispeli v Ljubljano še nadaljnji udeleženci iz našega juga, med njimi številne narodne noše in gasilci v kroju. Glavni del udeležencev iz Srbije, Hrvaške in Primorja pa pride danes. Jutri se bodo zgrinjale množice iz bližnjih južnih krajev in iz Slovenije. Gasilski kongres poteka

veličastno in brez motenj. Po Ljubljani vrvi živahno velikomestno življenje.

I Križanska moška in mladeniška Marijina družba proslavi praznik Marijinega Vnebovzetja v torek, dne 15. avgusta s slovesno službo božjo zjutraj in zvečer ob šestih v križanski cerkvi. Zjutraj med sv. mašo bo skupno obhajilo, zvečer po govoru darovanje za apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

I Pepeca Globevnikova. Tiho in skromno, kakor v življenju, je odšla v večnost ena najmarljivejših in požrtvovalnih članic bivše Kršćanske socialne zveze v Ljubljani, gđe. Pepeca Globevnikova. Kdo ni poznal kot čebelica pridne in delavne za vse, kar je bilo Bogu v čast in blaginji, ni pridi! S kakšno vneto in navdušenjem

se je posvetila delu ob priliki živalnih tečajev, katere je od časa do časa prirejala Kršč. soc. zveza in jih je ona tako vzorno vodila! Veliko število njenih učenk, ki zavzemajo odlična mesta v javnem življenju, se bodo te blage žene s hvalečnostjo spominjale. Pa tudi dijakom je bila dolgo vrsto let dobra, blaga in skrbna gospodinja ter jih je po svojih močeh podpirala, kjer in kakor je le zmogla. Naj ji dobri Bog po trudnem, dolgem življenju obilno plača vse dobrote, ki jih je v obilni meri delila!

I Danes popoldne ob 3 vsi na gasilsko tombolo v Zg. Šiško. Zaradi ogromnega zanimanja je uprava poleg motornega kolesa in drugih krasnih dobitev dodala še dvojice lepih in praktičnih glavnih dobitev. Po tomboli prosta zabava.

ŠIK trikotajno perilo dobite po tovarniških cenah na Gosposvetški c. 13 (Kolizej)

I Delodajalce obveznikov telesne vzgoje ponovno prosi mestni odsek za obvezno telesno vzgojo, naj v ponedeljek 14. t. m. obveznike pravčasno izpuste iz obratov, da se brez izjeme lahko udeležijo ob 17 v telovadnici ljudske šole za Bežigradom generalne skušnje za nastop na Stadionu. Kakor znano, obvezniki nastopijo pri glavnem nastopu gasilcev na Stadionu 15. avgusta in je za ta nastop zbor obveznikov točno ob 13.50 tudi v telovadnici bežigradske ljudske šole. Opozorjamo na stroge predpise zakona o obvezni telesni vzgoji!

Danes OTVORITEV GOSTILNE „Pod gozdom“ na Dolenjski cesti združeno z veliko vrtno veselico. Vabi **BAUS VINKO**, gostilničar

I Popravni izpiti. Dijaki gimnazije in mešč. šole, ki imajo popravne izpite in so že predelali snov, se izprašujejo v svrhu izpopolnitve v tečaju na meščanski šoli v Tavčarjevi ulici 2. Informacije istotam.

I Pogovor na trgu. »Gospa Praznikova, kako kaj dela vaša nova služkinja?« - »Veste, gospa Praznikova, tako pridna pa še nisem imela, dela za dve, štedljiva je, z vsem je zadovoljna in namesto, da bi šla na sprehod, pa doma živa in plete. Seveda, dolgo ne bo pri nas, ker ima postenega fanta. Samo to govorim, kako bi si prihranila za malo hišico. Konec meseca ji bom darovala pet tomboleških kart Rdečega križa. Mogoče ji ereča nakloni parcelo za hišico.« - Saj res, gospa, jaz moram tudi svoji kaj takega darovati, da bo imela več veselja pri delu.

»Hermes« enoletni trgovski tečaj, Maribor. Zrinjskega trg 1, sprejema dnevno prijave. Praktičen strokovni trgovski pouk. Nizka šolnina. Zahtevajte brezplačne prospekte.

I Kopališče Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je po izvršenem renoviranju spet redno odprto.

I Film z malim 8-letnim Carusom v kinu Slugi podaljškan. Na splošno željo občinstva, ki si do danes še ni ugnitelo ogledati prekrasnega filma »Očetova pesem«, je kino Sluga obdržal ta film še

»To je res pravi užitek, če more človek ležati v taki prijetni lenobi na vročem soncu brez strahu pred sončarico. Moja koža še ni bila nikdar tako lepo rjava.«

„... VERUJTE MI: ZA VAŠO KOŽO JE NAJBOLJŠA NIVEA!“

danes in jutri na programu. Mali 8-letni deček-umetnik Bobby Breen je s svojim ljubkim glasom in petjem navdušil tudi pri nas v Ljubljani vse poslušalce, tako da so si nekateri že dvakrat ogledali ta film. Vsebinska filma in odlična Bobby Breenova igra sta vsega občudovanja vredni. Izvrsten spored kina Sloge priporočamo prav toplo tako meščanom kakor tudi množičnim deželanom, ki bodo te dni prišli v Ljubljano.

Specijalist za kožne in spolne bolezni
dr. E. Hammerschmidt
radi vpoklica na orožne vaje
do 11. septembra ne ordinira

I Ljubljanska policija je prišla prevejanega vlomilca. V petek ponoči sta bila opozorjena dva stražnika, da se mudita v neki gostilni v Jernejevi ulici v Šiški dva sumljiva možakarja, ki se pridno zalivata z vinom. Stražnika sta previdno stopila v gostilno, toda komaj sta jih neznanca opazila, že je eden skočil hitro na dvorišče in nato čez dva metra visoko ograjo, odkoder je našel pot v stransko ulico. Drugi pa se ga je že toliko nabral, da ni bil več tako uren. Zato sta ga stražnika dohitela. Spoznala sta v njem že dolgo zasledovanega tatu in vlomilca Štefana Verleta, 27-letnega brezposelnega rudarja, kateremu je na ljubljanski policiji posvečen že lep svezan aktov. Verle je prišel pred kratkim v Ljubljano z Gorenjskega, kjer je zagrešil več vlomov. Pri teh vlomih je imela dela s preiskavo tudi ljubljanska policija, ki je ugotovila na šipah, skozi katere je prišel vlomilec v stanovanje, več prstnih odtisov. Ti prstni odtisi pa se natančno skladajo z Verletovimi. Tako je bilo kaj hitro dokazano, da je Verle vlomil v Hrašah pri Radovljici, kjer je odnesel za vred 2000 din obleke, nekaj denarja in drugih vrednejših predmetov. Ker je njegov tovariš, ki mu je pri vlomih pomagal, dobro poznan, tudi ne bo dolgo ostal na svobodi, če bo ostal v Ljubljani. Saj je bila z aobema že delj časa izdana tiralica in tudi orožniške postaje po deželi so ju iskale.

Odvetnik
dr. Stanko Jug
Je preselil svojo pisarno v
Cigaletovo ul. 11/I.

I Licitacija slame kongresnega odbora gasilske zveze bo v ponedeljek, dne 14. avgusta t. l. ob 16 v prostorih stanovanjskega odseka, Kolo-dvorska ulica 43.

Dravlje

Tridesetletnica prosvetnega društva. Dne 3. septembra t. l. poteče 30 let, odkar je bilo ustanovljeno Katoliško prosvetno društvo v Dravljah. Proslava 30 letnice sicer ne bo razkošna, pač pa hočemo, da bo domača in prisrčna. Na predvečer uprizorimo Jalenovo igr »Srenja«. Na dan proslave, to je na Angelsko nedeljo, dne 3. septembra, bo ob 10 sv. maša na prostem pri cerkvi sv. Roka v Dravljah. Popoldne pa bo javni telovadni nastop z zelo pestrim sporedom. Dravlje so znane široko naše domovine in še preko, kot božjepotni kraj na Veliki Šmarne, posebno na sv. Roka dan, ko praznujemo tega zaščitnika zoper kužne bolezni ter ga prihaja prosit pomoči zoper dušne in telesne rane na tisoče vernikov. So pa Dravlje tudi ljubka vas — sedaj sestavni del mesta Ljubljane in kot nalašč za kratek sprehod na čašo »dobrega« in okusen prigrizek. Pa še to: prosvetno društvo mora nujno postaviti nov prosvetni dom, ker sedanja »dvoranica« že davno ne odgovarja svojim namenom, a tudi kraj, kjer stoji, v nobenem pogledu za prosvetno delo ni primeren. Dobrotniki! Pridite na pomoč društvu, da se to čimprej zgodi.

— Osebam, ki se ne morejo zadostno kretati, pa trpe vsled tega na zaprtju in motnjah pri prebavi, združenimi s pomanjkanjem teka, nudi večtedensko zdravljenje z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo zelo dobre uspehe. Uživa se dnevno 1 čaša »Franz-Josefove« grenke vode zjutraj na tešče ali zvečer, preden greste k počitku. Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Prosvetni tabor v Sostrem

Sostriška prosvetna družina se marljivo pripravlja na svoj veliki praznik 20. avgusta. Današnja nedelja bo posvečena duhovni obnovi članstva in društvenih sodelavcev; skupno sv. obhajilo bo in posvetitev presv. Srcu Jezusovemu. Farani, ki ste za tabor in za novi prapor že toliko žrtvovali, ki s takim veseljem pozdravljate novo življenje in obnovenem prosvetnem domu, prisrčna vam hvala! V soboto po Ave Mariji bodo zagoreli kresovi, plamenice naše vere in domovinske ljubezni. V nedeljo, 20. avgusta, vsi v sprevod na zbirališče pri ljudski šoli. Pozdravili bomo v svoji sredi pokrovitelja tabora g. bana dr. M. Natlačenca. Ob 10 bo v župni cerkvi sv. maša z ljudskim petjem. Spremlja godba iz D. M. v Polju. Po maši bo blagoslovitev prapora in slavnostno zborovanje. Govoril bo poslanec g. Miloš Stare. Popoldne ob 2 bodo litanije v župni cerkvi, nato javni telovadni nastop pri prosvetnem domu. Tam bo imel nagovor g. Ivo Peršuh. Vabimo okolice in belo Ljubljano. Avtobus odpelje s Krekovega trga zjutraj ob 8. — Oglejte in preberite si v današnji Slovenčevi številki, kako je v fari sv. Lenarta sedaj in kako je bilo nekda.

BINGO je karamel tajinstvene Indije.
Proizvodi: **RUFF**, Subotica

Gasilski dom na Viču in Ljubljani.

MARIBOR

Tihotapstvo z ljudmi se nadaljuje

Maribor, 12. avgusta. Nedavna smo imeli veliko afero s tihotapljenjem ljudi čez mejo, ki jo je razkrinkala policija. Tokrat je polovila policija precej ljudi, katerim se je dokazalo, da so sodelovali in organizirali to tihotapstvo. Vendar pa je potem afera kar nenkrat zaspala in zdi se, da se je cela stvar že zapazila. Policija je izročila sodišču glavne tihotapske kolovodje in agente, ta pa jih je lepo izpuščilo na svobodo in vprašanje je, če bodo kdaj poklicani na odgovornost. Zato pa vršijo sedaj isti agenti, katerim so se medtem pridružili še drugi, svoj tihotapski posel nemoteno naprej, le da so ga organizirali še v večjem obsegu.

Zanimiv prizor nam je opisal očividec. Dogodil se je včeraj na koncu Koroške ceste za Barzovo gramoznico. Na cesti so se ustavili trije avtomobilski, po čisti pa je prišla skupina 10 mladih ljudi v delavskih oblekah. Hodili so po dva in dva skupaj v večji razdalji drug od drugega, vodil pa jih je boljše oblečen človek. Ka so prišli do gramoznice, se je tam pojavila še druga skupina, tudi kakšnih 10 ljudi, ki je čakala skrita v gramoznici. Vseh 20 oseb se je zbasalo na tri avtomobile ter

so se odpeljali v smeri proti Kamnici. Čista gotovo, da so bili to agenti s svojimi žrtvami — delavskimi delavci, katere bodo ponoči spravili po skrivnih poteh čez mejo. Delavnost agentov mora biti zelo velika zlasti v Dalmaciji in Liki, ker se opaža zadnje čase, da prihaja čimdalje več ljudi iz omenjenih pokrajin v Maribor. So to sami mlajši delavci, katere se vidi večkrat, kako v skupinah postopajo po mestu, potem pa nenadno izginejo. Preočujejo v raznih zakonitih gostilnah, v katerih se včasih tudi čez dan skrivajo, agenti, ki so jih prevzeli, pa hodijo od skupine do skupine ter jih pripravljajo na ugoden trenutek, da jih nalože na avtomobile ter zapeljejo proti meji. Ker je že takšno tihotapstvo strogo prepovedano, ga je vsekakor treba z vsemi sredstvi zatreti ter agente strogo kaznovati, ne pa da se jih spet upusti na svobodo. Tihotapstvo pa je treba zatreti že v interesu ugleda naše države. Na drugi strani pa naj se omogoči legalna izselitev delavcev v Nemčijo, če je že v nekaterih naših krajih toliko preobilica delovnih moči. Ti bodo imeli potem v tujini vsaj zaščito, ki jim jo jamči meddržavna pogodba, mesta da se podajajo v negotovost po poti, ki je kaznjiva.

ponašanja ter ga prijel. Na policiji se je potem izkazalo, da je to Stanislav Avčec, katerega zasleduje celjsko sodišče, ker se je družil skupaj s proslulim razbojnikom in roparskim narilcem Grebenškom. Avčec bodo spravili v Celje, kjer mu bodo pretili vest, da se ugotovi, kakšna je njegova zveza z Grebenškom in njegovimi tolovaji.

Utopljenec v Dravi. Na Fali je Drava naplavila truplo 55 do 65 let starega moža, po obleki sodeč, delavca. Utopljenec je visok 164 cm, spredaj na glavi je plešast, zadaj pa ima dolge sive lase, pod nosom precej dolge sive brke, brada je bila tri do štiri dni pred smrtjo obrta. Oblečen je bil v flanelasto srajco, v bele spodnje hlače z rdečimi rižami, v zakrpane rjave hlače iz hlačevine. Truplo je ležalo v vodi pet do deset dni. Od kod ga je Drava prinesla in kdo je, se ni dalo ugotoviti. Ker ni bilo videti na trupu nobenih poškodb, so ga pokopali na pokopališču pri Devici Mariji v Pučavi.

Na sodišču okrađen. V stanovanju sodnega sluga Matije Jenka, ki stanuje v okrožnem sodišču, je bila izvršena drzna tatvina. Iz omare v spalnici je izginila zlata zapesna ura, moška zlata verižica, zlat poročni prstan, zlat ženski prstan s kamnom ter 35 dinarjev gotovine. Tatvino je najbrže zagrešila neka kaznjena, ki je čistila stanovanje. Škoda se ceni na 3000 din.

Celje

Dan katoliške prosvete na Vranskem. Vransko bo sprejelo danes v svoji sredi pokroviteljica današnje prosvetne slavnosti g. bana dr. Marka Natlačenca, ki vedno tako rad prihiči med svoje ljudstvo, ko odpira prosvetne domove. Današnja slavnost na Vranskem pa je pomembna predvsem zaradi tega, ker slavi Katoliško prosvetno društvo na Vranskem 35 letnico svojega obstoja. Ob pol 9 bo sprejem gostov pri slavo-luku blizu cerkve, nato pa slavnostna povorka po trgu, ob pol 10 v župnijski cerkvi slovensa služba božja in govor vranskega rojaka, spirituala in konzistorialnega svetnika g. Antona Kara. Sv. maša bo opravil bogoslovni profesor in predsednik Prosvetne zveze g. Jože Hohnjec iz Maribora. Po ev. maši bo blagoslovitev novega Slomškovega doma in slavnostno zborovanje, na katerem bodo govorili g. dr. Jože Hohnjec, podpredsednik narodne skupščine g. Alojzij Mihelič in župan g. Franc Pečovnik. Popoldne ob pol 4 bo velik telovadni nastop, pri katerem sodelujejo vsi lantovski odseki in deklitki krožki savinjskega okrožja s prostimi vajami in orodno telovadbo. Nastopila bo tudi okrožna vrsta. Pri vsaj prireditvi sodeluje salezijanska godba iz Radne. Vso našo javnost in prijatelje naše organizacije vabimo, da se udeležijo te slavnosti v čim večjem številu!

Splošna gradbena družba v Celju

posluje tudi po smrti svojega dosedanjega poslovo-dje g. Franja Jošta dalje. Poslovodstvene posle je prevzel g. Alojz Kronovšek. Pisarna se nahaja na Glavnem trgu št. 6/II. Tam naj zadržniki vrše svoja plačila in tja naj se obračajo v vseh ostalih zadevah

Konvikt sv. Cirila in Metoda v Celju sprejema dijakke celjskih šol pod zelo ugodnimi pogoji na stanovanje in vso oskrbo.

Hmeljarski tabor je danes ob 8 v Roblekov dvorani v Zalcu. Začetek točno ob 8.

Upravitelj II. drž. deške narodne šole v Celju g. Janko Kramar je upokojen. Z njim stopa iz šole dober pedagog, ki je s svojim 37 letnim delovanjem mnogo storil za našo mladino.

G. Kramar, ki je pred kratkim sprejel za svoje vestno službovanje z najvišjega mesta visoko odlikovanje, je mnogo deloval pri Društvu za varstvo otrok. Več let je vodil podružnico Slomškove družbe v Celju, kateri še sedaj načeluje.

Zdravniško dežurno službo za člane OUZD ima danes zdravnik g. dr. Podpečan Ivan na Mariborski cesti 15.

Seja okrožnega odbora LNP v Celju bo jutri v ponedeljek ob 7 zvečer v klubski sobi v

Celjskem domu. Na seji se bo obravnaval tudi sprejem SK Mladina iz Slovenigrada in SK Slovana iz Guštanja v celjsko skupino. Delegati klubov naj se seje zanesljivo udeležijo.

Letina v šmarnem okraju je letos še povoljna. Vinogradi kažejo dobro, prav tako sadje, pač pa je zadela te kraje suša, tako, da je mnogi-kje pomanjkanje vode in živinske krme. Mnogi kmetje so morali zaradi tega živino prodati pod ceno.

Kongregacijski sestanek celjskih gospa je drevi ob 6 pri šolskih sestrah. Sv. maša bo v sredo ob 8 zjutraj v kapelici pri šolskih sestrah.

V Šmartnem v Rožni dolini je danes ob 3 popoldne mladinski telovadni nastop. Na njem bo govoril g. prof. dr. Rudolf Hanželič, udeležil pa se ga bo tudi podpredsednik poslanske zbornice g. Alojzij Mihelič. Pri nastopu sodeluje galiska godba na pihala.

Romanje celjskih gospa v Trst bo 26. in 27. avgusta. Pot gre iz Celja preko Ljubljane, Postojne, Gorice, Sv. Gore v Trst. Cena za osebo 150 din. Prijave sprejemajo čč. šolske sestre v Celju.

Današnji šport. Danes ob pol 6 bo na igrišču pri Skalni kleti prijateljska nogometna tekma med SK Rapidom iz Maribora in SK Jugoslavijo. Ob 4 popoldne bosta odigrali predtekmo mladini SK Jugoslavije in SK Boruta iz Gotovelj.

Obe roki v zapestju si je zlomila 63letna Šmarčan Marija iz St. Janja pri Velenju. Ko je šla na skedenj, je padla z lestve. Pripeljali so jo v celjsko bolnišnico.

Dijaški kuhinji v Celju je darovala Kreditna zavarovalnica drž. uslužbencev 250 din namesto venca na grob pokojnega upravnika celjske pošte, g. Savelija, pevsko društvo »Celjski zvonci« na Vincencijevi konferenci 100 din.

Namesto venca na grob pokojnega g. Savelija in pokojnega g. Majerja je darovala trdka Hladin v Celju Vincencijevi konferenci 200 din. Bog plačaj!

Slovenjgoriški kmečki tabor

Dan slovenskega delovnega in kmečkega ljudstva, manifestacija slovenske in stanovske misli ob severni meji, v nedeljo, dne 3. septembra 1939.

V Sv. Lenartu v Slovenskih goricah

Celodnevni spored: Blagoslovitev prapora Kmečke zveze, ljudsko zborovanje na prostem, igra »Slovenskega kmeta povest«. — Začetek ob 9, konec prireditve ob 16. — Govorijo: Minister g. Snoj, dekan g. Gomilišek, poslanec g. Brodar in drugi gospodarstveniki in voditelji. — Dobre železniške zveze od vseh strani za prihod in odhod iz Maribora. Poslužujte se nedeljskih kart. Iz Maribora po Slovenskih goricah v Sv. Lenart znižana vožnja z avtobusi na obe strani. Organizacije KZ in JRZ, organizirajte udeležbo! Polžite število udeležencev s prijavnici na spodnji naslov. — Okrajna kmečka zveza Sv. Lenart.

Gasilski dom v Rogški Slatini.

Cesta Celje—Rogaška Slatina

Celje, 12. avgusta.

Včeraj je bila na banovinski cesti Celje—Rogaška Slatina komisija, ki je pregledala teren, kako se bo ta cesta uredila. Komisije so se udeležili podpredsednik skupščine g. Alojzij Mihelič kot načelnik celjskega okrajnega cestnega odbora ter gg. inž. Porenta, inž. Janežič, inž. Prištovšek, gradbeni tehnik Černe in načelnik okrajnega cestnega odbora Šmarje pri Jelšah g. Turk. Nova cesta bo tekla skoraj po isti progi kakor sedanja. Razširjena bo na 8 m. Odpravljeni bodo vsi ovinki. Načrti bodo izgotovljeni do konca tega leta, tako da se bo z gradbenimi deli lahko začelo že spomladi. Ta cesta je zelo prometna, saj vleče zdravilišče Rogaška Slatina z vseh strani in je zato prav, da se tako prometna cesta zboljša in razširi.

Roparski napad na starčka

Celje, 12. avgusta.

Posesnik Felicijan iz Studenca pri Sevnici je šel na semenj, da bi kupil vola. Ta dan pa ni imel sreče in se je vračal domov brez živine. Okrog 3 popoldne je zamišljen stopal skozi Studenški gozd. Nenadoma je skočil nanj neznani moški, ki je bil maskiran. Skočil mu je v hrbet, ga podrl na tla in pokleknil 67-letnemu starčku na prsa. Felicijan je bil zelo presenečen, napadalec pa ves besen. Prijel je starčka za vrat, ga dušil, mu vzel iz telovnika denarnico z 2400 din in nato izginil v gozd. Orožništvo zadevo z vso vneto zasleduje in je upanje, da bo napadalec kmalu v rokah pravice.

Odlična kolesa

ADLER - VALY - AUTODIRK

avtomobilne potrebščine

Continental-pnevmatika

Varta-akumulatorji-service

A. Gorec

družba z o. z.

poleg nebotičnika

Po državi

Na tramvaju prijet vlomilec. Zagrebški detektiv Blagovič je imel nalogo, da izsledí nevarnega vlomilca Blaža Mikačevića, ki ga ima policija na sumu, da je v zadnjem času izvršil v Zagrebu več drznih vlovov in tatvin večjega sloga. Blagovič je opazil vlomilca na tramvaju, v katerem se je sam vozil. Ko je hotel vlomilec izstopiti, ga je detektiv prijel in mu napovedal aretacijo. Vlomilec se je poskušil osvoboditi detektivovega prijema, kar pa se mu ni posrečilo. Detektiv ga je odpeljal na policijo, kjer so pri telesni preiskavi našli naklita, ur in drugih dragocenosti v vrednosti za 60.000 dinarjev.

Z nožem je usmrtila nasilnega stareca. V vasi Klakarji pri Bos. Brodu je 63letni kmet Jovica Stević priredil v svoji hiši pojedino, na katero je povabil svojo družino in prijatelje. Med slednjimi je bila tudi kmetica Vasilija Beuk. Starec je ves čas pojedine silil v Vasilijo, tako da je ta slednjič vstala in hotela oditi domov. Starec je to ujemilo. Potegnil je nož in ga zasadel pred seboj v mizo. Nihče od gostov se ni drznil izdreti noža iz mize. Stabila pa je to Vasilija in nato odšla. Starec je šel za njo, jo dohitel na nekem travniku ter pričel siliti v njo. Vasilija se je branila, ko pa le ni mogla nič opraviti, je potegnila nož in ga zasadila starcu v prsa. Starec je med prevozom v bolnišnico umrl.

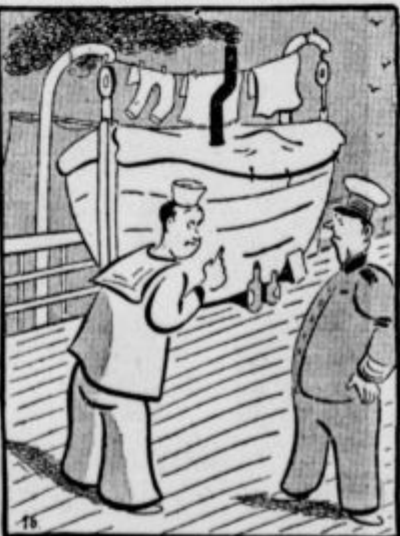
Roparski napad na slovaške turiste. V bližini vasi Buče na cesti Slavonska Požega—Daruvar je skupina maskiranih roparjev ustavila avtomobil, v katerem se je vozilo več slovaških turistov. Roparji so nanosili na cesto zapreke, pred katerimi se je avto moral ustaviti. Roparji so nato pobrali potnikom vse, kar so imeli vrednega pri sebi. Slovaški turisti so napad prijaviili oblastem, ki so začele z energično preiskavo ter prijele 12 kmetov, za katere sumijo, da so izvršili napad. Na omenjeni cesti so takšni roparski napadi v zadnjem času zelo pogosti.

Strela ubila pastirja, psa in 24 ovac. Nad planino Vlašič pri Travniku so se predvčeršnjim popoldne izmenada pojavili temni oblaki, iz katerih so pričele udarjati strele. Ljudje in živina so iskali zavetja. Tako je tudi 14letni pastirček Ivan Kapič s svojo čredo poiskal zavetja pod nekim drevesom. V drevo pa je udarila strela, ki je ubila pastirja, psa in 24 ovac, ostale ovce pa so se razbežale.

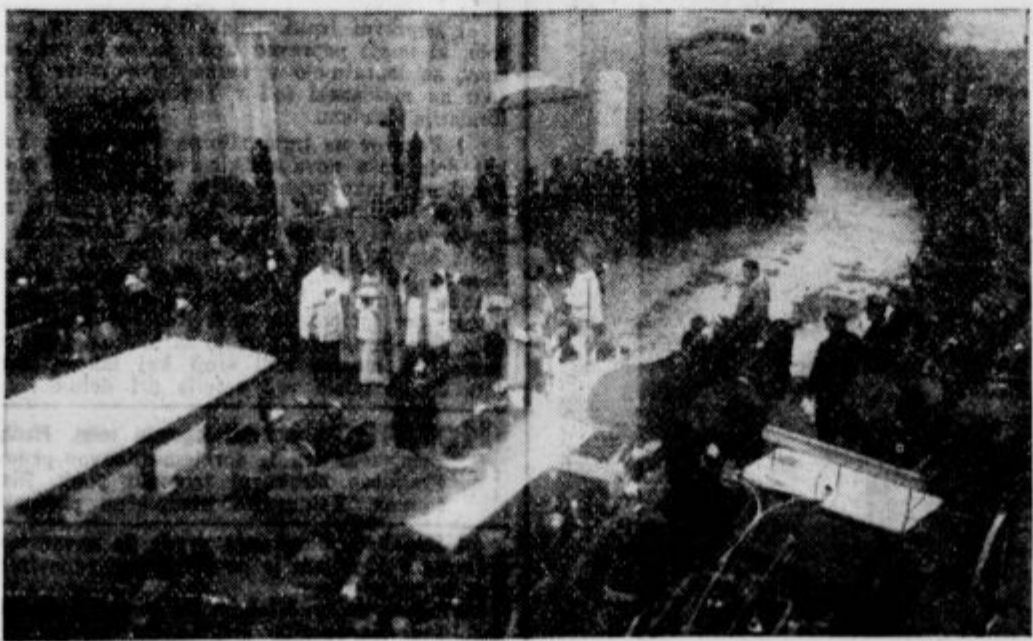
Na begu pred financerji so vrgli v vodo 60 kg najfinejšega tobaka. Pri železniški postaji Tarčin v Bosni je prišlo do spopada med tihotapci tobaka in organi finančne kontrole. Tihotapci, ki so s svojim tovorom prišli čez planino iz Hercegovine, so si hoteli skrajšati pot v osrednjo Bosno. Ko so opazili financerje, so se poskušili skriti. Toda financerji so jih opazili ter jih pričeli zasledovati. Tihotapci so pričeli nanje metati kamenje, nato pa so skočili v reko Zujevino in jo preplavali. Pri tem pa so odvrgli ves svoj tovor, okrog 60 kg najfinejšega hercegovskega tobaka.

Anekdota

Oliver Cromwell je po ustanovitvi republike Anglije (v drugi polovici 17. stoletja, republika je trajala samo nekaj let) dal kovati novce, ki so imeli na eni strani napis »Bog z nami!«, na drugi strani pa »Republika Anglija«. Ko je dobil v roke tak novce čar stare kraljevske hiše, je dejal: »Ne smemo izgubiti upanja — ljubi Bog in republika sta na različnih straneh.«

»To mora pa biti črni potnik, ki se je v reševalnem čolnu udobno nastanil.«

Ob 65 letnici (1935) gasilske čete v Ptuj. — Blagoslovitev gasilskega orodja pred proštjsko cerkvijo v Ptuj.

Dne 27. avgusta 1939

bo

v Slovenskih Konjicah

velik narodni tabor

na katerem govorijo naši ministri, senatorji in narodni poslanci.

Organizirajte po vseh občinah čim obilnejšo udeležbo!

Bližnjemu na pomoč!

Dr. Anton Korošec:

Ob II. jugoslovanskem gasilskem kongresu

Skozi vse življenje sem vedno z največjo pazljivostjo in z najboljšimi željami spremljal vsako delo in vsak napor, ki mu je namen zaščita in varnost bližnjega. Zdi se mi, da je odveč govoriti o ciljih in vzvišenih nalogah gasilstva, ki je v teku svojega blagodejnega delovanja že nešteto dokazalo svojo požrtvovalnost, človekoljubnost in nesebičnost v skrbi za brata, ki mu preti nesreča.

Prav posebno bi rad poudaril, da je velik napredek gasilstva njegova moderna oprema, njegova izvežbanost, žele, tetaji in sploh vse delo vrlih gasilcev, ki je namenjeno za obrambo imovine in življenja tistih, ki jih je zadela nesreča, prostovoljno, povzročeno edino iz ljubezni do bližnjega, kar je po vseh moralnih zakonih sploh ena od največjih kreposti človeštva.

Ko ob priliki II. jugoslovanskega kongresa gasilcev pozdravljam vse jugoslovansko gasilstvo, mu čestitam k vsemu njegovemu dosedanemu delu ter želim kongresu čim večji uspeh, izražam svojo iskreno željo, da bi naše gasilstvo dobilo na kongresu obilo pobud za strumno nadaljevanje svojega idealnega dela, ga še bolj poglobilo in tudi s svoje strani pripomogli k zblizanju, ljubezni in sporazumevanju med tremi jugoslovanskimi brati, k utrditvi in obrambi naše državne skupnosti in k zvestobi do naše vladarske dinastije Karadjordjevičev.

Naj živi visoki pokrovitelj jugoslovanskega gasilstva Njegovo kraljevsko Visočanstvo kraljevič Tomislav!

Dr. Anton Kodre, starešina Gasilske zajednice dravske banovine.

Gasilsko delo je posvečeno ohranitvi narodnega premoženja

Gasilsko delo je posvečeno ohranitvi narodnega premoženja. Vloga gasilstva v narodnem gospodarstvu je neprecenljiva. Gasilstvo posveča narodnemu občestvu posebno skrb in pazljivost. Njegova organizacija služi povsem narodu, ne da bi bila sama sebi cilj in smoter.

Dr. J. Kodre, predsednik Vseslovenske gasilske zveze in starešina dravske gasilske zajednice.

Poslanstvo gasilstva je delo za mir in za vzgojo ljubezni do bližnjega z dejanji in žrtvami. To naloge si je naše gasilstvo postavilo samo in prostovoljno. Zaradi tega je gasilstvo idejna tvorba dobrih strani človeštva.

Gasilsko delo in življenje je zvezano s težavami in nevarnostmi; zahteva mnogo duševnih in telesnih naporov. V trenutkih največje nevarnosti je gasilec ves posvečen službi za bližnjega.

Posebna vzgoja pripravi človeka za gasilski poklic in moralnem, telesnem, strokovnem in organizatoričnem pogledu. Pospeševati mora smotrni razvoj njegovih duševnih in telesnih sil.

V obrambi narodnega premoženja je gasilstvo prva armada prostovoljcev. Iz njene prvotne naloge pa je sedanji gasilski zakon razširil njeno delovanje tudi na obrambo državne skupnosti in domačega prebivalstva v slučaju vojne. Prevzeti je morala nalogo civilne zaštite pred zračnimi napadi in vojnimi strupeni v zaletju. Z novimi nalogami je gasilstvo postalo druga armada v obrambi domovine.

V svojstvu obeh je gasilstvo po svojem poslanstvu, po svoji idejni sili, po organizatorični moči, po strokovni izsolanosti in po tehnični opre- mi nosilec državne misli, pozitiven tvorec naše države in pravi branilec miru.

Osrednji odbor Gasilske zajednice za dravsko banovino v Ljubljani

Moč gasilske ideje še ni pronikla v široke mase prebivalstva naše Jugoslavije. Dobro javno mnenje o gasilstvu, o njegovih delavcih, je nekako zastalo pred visokim zidom nam Slovincem tuje miselnosti, ki še sedaj zapira pot prodiranju gasilskega duha. S tem pa tudi ovira delo za narod in državo.

Take miselnosti o našem gasilstvu pri odločilnih faktorjih ne bomo več trpeli.

Gasilstvo je pri nas izšlo iz realnega življenja, iz narodne povezanosti, iz kreposti do bližnjega. Današnja močna organizacija slovenskega gasilstva je sad velike požrtvovalnosti. Med narodom je usidrano; noben vihar ga ne more več iztrgati iz globine njegove duše.

Slovenski narod je z vero v večno resnico in pravico odpiral z močno roko strahotne napade od strani svojih sovražnikov. Moralno zdrav je branil svojo samostojnost in svobodo. Njegova gasilska družina živi pod skupno streho s Hrvati in Srbi. Gasilske družine vseh treh narodov Jugoslavije se bodo skupno borile, da ohranijo in obdrže dom na zemlji, v katero nas je Bog ukoreninil. — Vse to bo dokazal naš II. jugoslovanski gasilski kongres.

Na pomoč!

Organizirano gasilstvo najdemo že pri Rimljanih. V mestih starorimskega imperija so že v najstarejši dobi posvečali posebno pažnjo varstvu proti požarom in gašenju požarov.

Pred 2000 leti v Rimu

Že pred Kristusom je imel Rim organizirano gasilno moštvo. Pozneje je cesar Augustus ustanovil vojaško organizirane »vigile«-čuvanje, ki so tvorili centurije in »cohortes vigilum«. Vsaki cohorti je bila poverjena požarno-varnostna služba v rimskih okrajih. V Rimu je bilo 49 gasilskih čet (centuriae), ki so štele armado ca. 8000 gasilcev. Četam so poveljevali stotniki (centurioni). Poveljnik vsega gasilstva pa je bil »prefectus vigilum« ter je bil v Rimu zelo vplivna oseba. Moštvo gasilcev so rekrutirali večinoma iz »libertinov«, iz osvobojenih sužnjev. Oficirji so bili v činu vojaških častnikov. Vsaka cohorta je imela v kasarni svojo stalno stražo.

Podobno je bilo tudi v provincialnih mestih. Mesto Flavia Solva je bilo še majhno mesto, pa je imelo svoje gasilce. Tudi naša najstarejša mesta Ptuj, Celje, Emona-Ljubljana so imela na ta način organizirano gasilstvo.

Vendar so se že v rimski dobi pričele pojavljati organizacije društvene oziroma civilnega gasilstva. Zasebne organizacije raznih rokodelcev so se pečale tudi z gašenjem požarov. Iz latinskih pisateljev in ohranjenih spomenikov je razvidno, da so bile organizacije kovačev, drvarjev, tesarjev itd. klicane na pomoč pri požarih. Take organizacije so bile tudi v naših krajih v Trstu, Splitu, Lipnici, Celju, v Sisku in Ljubljani. Poleg svojega

Socialna oskrba slovenskih gasilcev od l. 1918-38

Gotovo tvorijo polovico vseh naših gasilcev delavci in ubožnejši obrtniki, kateri ne žrtvujejo s svojim delovanjem pri vajah, zlasti pri požarih, le svoj borni zaslužek, temveč si kvarijo tudi oblake in dragoceno zdravje, včasih izgube celo življenje. Zato so se začeli oglašati že pred 20 leti plemeniti tovariši na župnih in zvezinskih skupščinah, naj bi se ustanovilo po pogovoru: »Pomagaj si sam in pomagaj ti bo Bog!« — sklad, iz katerega bi se podpiralo onemogle gasilce ter njih vdove in sirote!

Tako je sklenila skupščina JGZ leta 1922, naj se ustanovi tak »podporni sklad«, v katerega je prispevala pokrajinska vlada iz 1% gasilskega sklada in razni dobrotniki (dr. Bergman, Širca Josip I. dr.).

Leta 1923 je znašal ta sklad že . . . din	13.209,37
> 1924	> 29.569,70
> 1925	> 66.128,76
> 1926	> 163.148,77
> 1927	> 272.909,57

V tem letu se je razdelilo iz tega sklada 25 onemoglim gasilcem po 2000 din, vdovam in sirotam pa po 1000 do 2400 din.

V letih 1928 do 1934 je razdelila JGZ iz tega sklada med 2287 onemoglih gasilcev, vdov in sirot 842.000 din.

V letih 1935 in 1936 pa se ni moglo deliti nobenih podpor, ker je bil ukinjen 2% in 1% gasilski sklad, glavniška podpornega sklada pa je ležala kot zamrznjen kapital v hranilnici, ki ni dajala niti obresti. Pač pa je pridobila sedanja uprava Gasilske zajednice v letu 1937 vsaj obresti tega kapitala v iznosu din 5894,48, katere je razdelila med 31 najpotrebnejše onemogle gasilce.

Z imenovanim »podpornim skladom« se je pač omililo mnogo bede v družinah ubogih gasilcev, ostala pa je še revščina v družinah ravno umrlih, siromašnih tovarišev, zato je sprožil tovariš Josip Klemenčič, sedanji starešina gasilske župe Maribor desni breg, v 4. in 5. številki »Gasilca« l. 1925 misel, naj se ustanovi gasilska »Samopomoč«. Tovariš France Pristovšek, tedanji blagajnik JGZ, je to misel toplo pozdravil v naslednji številki »Gasilca« in povabil vse načelnike gasilskih društev, naj nagovore svoje župne uprave, da zaprosijo JGZ, naj spravi zadevo ustanovitve »Samopomoči« že v decembrski seji svojega odbora v razpravo, kar se je zgodilo.

Na tej seji se je sklenilo, naj sestavi starešinstvo JGZ do prihodnje skupščine osnutek pravil za gasilsko »Samopomoč«. 18. VII. 1926 je JGZ sprejela in potrdila ta osnutek s pristavkom, da smejo biti člani »Samopomoči« le gasilci, ne pa njih žene. Določilo se je, da znaša prijavnina do 30. VI. 1927 po 5 din, pozneje pa po 20 din. Člani plačajo za vsak smrtni primer po 1 din potom svojega društva.

»Samopomoč« je imela 10. VI. 1927 že 4151 članov iz 204 gas. društev, poslovali je pa začela

že 6. V. 1927, ko je nakazala prvo posmrtnino po 3. V. umrlem tov. Fr. Mišu gasil. društvu na Viču v znesku 3886 din.

Posmrtnine pa so se zvišavale in znižavale, kakor je raslo in padalo število članstva in smrtnih slučajev.

Na skupščini JGZ dne 14. VII. 1929 v Celju so se pravila »Samopomoči« sicer nekoliko spremenila, sklenilo se je na tej in na prihodnjih skupščinah, da se morajo vključiti v »Samopomoč« vsi gasilci, toda, kakor kaže gornja statistika, so vsi ti sklepi koristili le malo. Ker so se izplačevale v začetku prevelike posmrtnine, člani pa so neredno plačevali prispevke, se ni moglo zbrati rezervnega sklada, zato se niso mogle posmrtnine dovolj hitro izplačevati, zaradi česar je začelo članstvo trumoma izstopati; nujna posledica je bila — padeč posmrtnin. Posebno žalostno je bilo, da so izstopali ravno člani čet, ki so prejele največ posmrtnin. Tov. Fr. Pristovšek in tovariši odseka »Samopomoč« so se trudili leto za letom, da bi oživili to važno ustanovo, toda vse je bilo zaman. Da bi se obdržala posmrtnina na 2000 din in z njo članstvo, je podarila JGZ »Samopomoči« 20.000 din, kar je pomagalo le toliko časa, dokler je bilo kaj zaloga, a potem je ustanova hiralala dalje.

Da prepreči njen razpad, je naprosila sedanja uprava skupščino Gasilske zajednice dne 25. IV. 1937, naj ji pomaga ustanoviti rezervni sklad. Ta ji je naklonila 30.000 din, kar je odobrila in izplačala kralj. banska uprava ter tako zagotovila »Samopomoči« obstoj. Kralj. banska uprava ji je tudi poklonila izredno podporo 5000 din.

Nova uprava »Samopomoči« je predložila skupščini Gasilske zajednice dne 10. IV. 1938 nov »Pravilnik«, ki ga je ta odobrila. S tem »Pravilnikom« upamo privabiti v »Samopomoč« dovolj novih članov, da se bo moglo zvišati sedanjo posmrtnino 1000 din polagoma vsaj na 2000 din; radi bi pa pridobili toliko članov, da bi mogli znižati članski prispevek 1 din za vsak smrtni slučaj vsaj na 0,50 din.

»Samopomoč« je izplačala od 6. V. 1927 do danes dedičem 559 umrlih gasilcev 1.306.151 din.

Leta 1938 je izvedla Gasilska zajednica tudi zavarovanje gasilcev proti nezgodam pri vajah, pri požarih, odnosno zoper vse nezgode v gasilski službi.

Zavarovala je približno 6500 gasilcev pri Vzajemni zavarovalnici pod naslednjimi pogoji:

- a) za primer smrti dobi dediči 10.000 din;
- b) za primer trajne invalidnosti dobi gasilec sam 25.000 din;
- c) za primer začasne nesposobnosti dobi sam 15 din na dan.

Za vse to plačuje vsak gasilec 10 din premije svoji četi, a Gasilska zajednica za vse skupaj zavarovalnici a vsoto, ki jo »odruža« četam od podpore iz gasilskega sklada banovine.

Gasilstvo v luči zgodovine

stanovskega namena so imele tudi obče koristne namene, zaradi tega so jih podpirali tako zasebniki kakor tudi država. Taki stanovski organizaciji je stal na čelu »magister« (mojster). Toda gasilske posle je vodil poseben prefekt (načelnik). Društva so imela celo svoje društvene domove (shole) ali vsaj združene prostore, kjer so večbali.

S propadom rimskega cesarstva je zamrla tudi njegovo gasilstvo.

V srednjem veku

pa prevzemajo obrtniška združenja (cehi) velik del požarne službe. Posamezni cehi so morali v vsakem mestu postaviti vsaj po dva moža za gasilsko službo, ki sta morala biti v stalni pripravljenosti. Cehi so morali skrbeti tudi za pripravo gasilno orodje: lestve, sekire, vedra, vrvi. Veliki požari pa mestih pa so srednjeveškim knezom in vladarjem povzročali velike skrbi. Da uredijo požarno službo in omejijo požare, so pričeli urejevati požarno policijo s požarnimi in odnosno gasilnimi redi. Cesar Rudolf je izdal leta 1278 prvi gasilni red. V drugi polovici srednjega veka so bili po mestih h gasilnemu delu pritegnjeni pretežno Judje. V srednjem veku so bili gasilci tudi kaj čudno naštemeni. Razločevali so se po posebnih krojih, ki so bili prava strašila.

Prvi začetki na slovenskih tleh

V srednjem veku ne najdemo na slovenskih tleh sistematično organizirane obrambe proti požarom. Način gašenja in gasilne priprave so bile kaj primitivne. Vse gašenje je bilo odvisno od spretnosti ročnega podajanja vode z vedri. Sicer pa je bilo glavno delo rušenje poslopj. Prvi gasilni red je izšel na bivšem Kranjskem leta 1785. Pisan je bil v stari slovensčini.

V 18. stoletju so pričeli uporabljati za gašenje ročno brizgalno berglovko, ki pa je metala vodo samo v pretganih kurkih. Današnja ročna brizgalna je nastala šele z izumom vetnika.

Organizacija prostovoljnega gasilstva

pričenja šele pred sto leti. Leta 1831 je ustanovila tobačna tovarna v Schwazu na Tirolskem prvo požarno brambo, katero bi danes imenovali industrijsko. Cez dvajset let pa so v Reichstadtu na Češkem ustanovili prvo prostovoljno požarno brambo; v letu 1853 je sledila ustanovitev v Grazu.

Mestne občinske uprave so se počele zanimati za nov način organizirane obrambe proti požarom. V Ljubljani zasledimo prve začetke prostovoljnega gasilstva v letu 1861. Mestni svetnik Gutman je pritegnil v požarno službo magistratne uslužbenke. Mesto je izpolnilo svoje gasilno orodje. Leta 1863 pa se je obrnil ljubljanski župan Miha Ambrož na telovadni društvi »Južni Sokol« in nemški »Turnvereine« z vprašanjem, ako bi hoteli prevzeti gasilne posle. »Južni Sokol« je odgovoril pozitivno ter obljubil, da je pripravljen izvežvati 30 do 40 članov v gasilstvu. To so pričetni pojavi prostovoljnega gasilstva v Ljubljani, toda razvilo

se ni. Beseda je bila tu, toda meso je postala šele leta 1870. Pravi oče in ustanovitelj ljubljanskega in bivšega kranjskega gasilstva je Trnovčan Doberlet Franc, ki je prevzel načelstvo prvega odbora ljubljanskega gasilskega društva. Vse do leta 1913 vodi bivše kranjsko gasilstvo.

V istih letih pa so nastale prve požarne brambe tudi po drugih mestih. Pred ljubljanskim je bilo ustanovljeno gasilno društvo v Laškem, katero je letos obhajalo 70 letni jubilej. Iz spisov tega društva se da sklepati, da je bilo ustanovljeno že nekaj let prej. To je najstarejše gasilno društvo v mejah sedanje Slovenije. V letu 1870 je sledil Ptuj, v letu 1871 pa Celje, Maribor in Krško.

Razvoj slovenskega gasilstva

V začetku so gasilna društva rasla le počasi. Leta 1888 imamo na bivšem Kranjskem 46 društev. Tedaj je pokojni Doberlet ustanovil »Slovensko deželno zvezo prostovoljnih društev na Kranjskem«, ki je štela leta 1913 že 185 društev s 5941 člani. Zaradi političnih razmer se je kmalu razcepila v dve zvezi. Poleg nje sta delovali na bivšem Stajerskem »Zveza slovenskih gasilnih društev za Spodnje Stajersko« s sedežem v Zalcu, katere je bila ustanovljena leta 1899 s 13 društv. imela pa je ob koncu vojne 63 društev. Nestor slovenskega gasilstva na Spodnjem Stajerskem Širca Josip je leta 1889 proglasil v Zalcu slovenski poveljavni jezik. Skoraj istočasno pa je na Dolenskem v Dolenji vasi pri Ribnici sestavil prvi slovenski vežbovnik še sedaj živeči Mrhar Nare. Poleg omenjene zveze v Zalcu je obstajala (leta 1899) tudi »Muropolska gasilska zveza v Cenu pri Ljutomeru« s 30 društv, katero je ustanovil Rajh Joško.

Ljubljana postaja voditeljica slovenskega gasilstva. V ospredje stopa vodja ljubljanskih prostovoljnih gasilcev Barle Franc kot strokovnjak in organizator. Podpirata ga pokojni starešina naše zajednice Turk Josip, v Zalcu pa pokojni zdravnik dr. Bergman Josip ob sodelovanju svojega tajnika Pristovška Franceta. V Celju je bil najstarejši gasilstva do svoje prerane smrti pokojni Vengust, a v Prekmurju pokojni Gera Vezir.

Silen razmah po osvobojenju

Barle Franc ustanovi leta 1919 (l. VI.) »Jugoslovansko gasilsko zvezo Ljubljana« z 239 društv, 17 župami, ki je štela leta 1925 457 društev, 31 žup in 15.000 članov. Gasilska društva spodnjestajerskih mest Maribora, Celja in Ptuja pa pristopijo v gasilsko zvezo šele v letu 1930. Tedaj je Zveza štela že 675 društev, 37 žup in nad 20.000 članov. Leta 1933 je izšel za našo državo zakon o organizaciji gasilstva. S tem so tudi še neveljavna društva na ozemlju naše banovine postala članice enotne izvedene organizacije. Novi zakon je našel v Sloveniji 44 gasilskih žup s 728 društv in 22.000 člani.

Zadnja leta so izredno pospešila razvoj slovenskega gasilstva. To dokazuje najlepše dejstvo, da je nad ena tretjina vseh gasilcev v državi doma v mali Sloveniji.

Kako je raslo slovensko gasilstvo

Slovensko gasilstvo se je mogočno razmahnilo v teku svoje 70 letne bolj ali manj burne, vsenarodne zgodovine. Gasilska misel je vtok in izvir moči vsega našega naroda. V tej misli odsevajo vse kreposti in dobre lastnosti, ki jih zahtevamo od Slovenca, kristjana in državljanca, predvsem pa od človeka. Gasilska organizacija je vsenarodna, vsedržavna človekoljubna organizacija, ki s svojo neposredno dejavnostjo v nesreči vsem in vsakomur pomaga, rešuje in dviga. Zato je zajela vse sloje in vse kulturne smeri slovenskega naroda.

Prva gasilska društva l. 1870

Prva gasilska društva res niso bila na zunaj kaj več kakor »požarna brambac«. In vendar so že ta prva društva, ki so se ustanovila l. 1870 v Ljubljani, v Laškem in v Ptuj, imela že močne idejne klice v sebi. Ko so tem društvom sledila še prostovoljna gasilska društva v Mariboru, Celju in Krškem, se je že začel boj za narodni poveljevalni jezik. Franc Doberlet, po pravici imenovan »očče slovenskega gasilstva«, je tako že l. 1888 mogel samo v območju vojvodine Kranjske združiti kar 26 prostovoljnih gasilskih društev v »Slovensko deželno zvezo prostovoljnih gasilskih društev na Kranjskem«. Ta zveza je v komaj 8 letih narasla na 67 društev in dvanajst let pozneje že kar na 145 prostovoljnih gasilskih društev s 4525 člani, leta 1913 pa je štela že 185 gasilskih društev s 5941 člani.

Razcepljeni v 4 gasilske zveze

Leta 1913, torej tik pred vojno, se je ta zveza razcepila v dve zvezi, in ker sta tudi na Stajerskem bili dve slovenski zvezi (»Zveza slovenskih gasilskih društev za Sp. Stajersko« in »Mursko-poljska gasilska zveza«), smo imeli Slovenci kar štiri gasilske zveze. Glede na takratno politično-upravno razdelitev slovenskega ozemlja in na narodnostne in kulturne boje, nas ta raztrganost ne sme motiti. Poleg nemških in madžarskih smo imeli n. pr. v Prekmurju precej čisto madžarskih, na Kočevskem pa nekaj čisto nemških gasilskih društev. Slovenski poveljevalni jezik so do leta 1898 imela že vsa v slovenskih gasilskih zvezah včlanjena društva.

Franc Barle zbira in druži

Takoj po prevratu, že 15. decembra 1918, je Franc Barle združil vse te slovenske gasilske zveze v enotno »Jugoslovansko gasilsko zvezo Ljubljana«, ki je štela že ob svojem postanku 239 društev, 17 žup in 8365 članov, kar je izredno lep uspeh za takratne še neustaljene nove politične razmere. To dokazuje, da se je ves naš narod vprav po svojih gasilskih društvih strnil v svojo narodno enoto v okviru Jugoslavije. Prvi

Spomenik velezaslužnemu gasilcu Fr. Barletu na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani.

občni zbor Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana je bil 1. junija 1919, ki je v tej smeri razvil nadaljnje delovanje gasilskih društev. Zveza je postopno pritegnila v svoje območje še nadaljnja, doslej v slovenski gasilski zvezi nevlanljena društva. Tako imamo že leta 1925 31 žup s 457 društv in okoli 15.000 članov. Do leta 1930 so pristopila k zvezi še nekatera, dotlej nevlanljena gasilska društva. Jugoslovanska gasilska zveza v Ljubljani je tako narasla po stanju 15. junija 1930 na 675 društev v 37 župah z 20.000 člani.

Vstop v državno zvezo

Zakon z dne 15. julija 1933 je ustanovil enotno »Gasilsko zvezo kraljevine Jugoslavije« s sedežem v Beogradu. V Sloveniji je bilo takrat 44 žup s 728 društv in 22.000 člani. »Jugoslovanska gasilska zveza Ljubljana« se je v smislu novega zakona že 10. dec. 1933 preustrojila v »Gasilsko zajednico dravske banovine v Ljubljani«. Po novem zakonu je prišlo področje žup in območje meja politično-upravnih okrajev in v sedeže le-teh,

† Josip Turk, bivši starešina Jugoslovanske gasilske zveze.

društva pa so se preimenovala v čete. Tako se je število žup navidez zmanjšalo, naraslo pa je članstvo preko 26.000 v 839 četah.

Pokroviteljstvo nad vsem gasilstvom v državi je blagovoli prevzel Nj. kr. Vis. kraljevič Tomislav.

Vseslovanska gasilska zveza

Starešina slovenskega gasilstva, pok. Franc Barle, si je mnogo prizadeval, da bi se vse slovenske gasilske zveze združile v »Vseslovansko gasilsko zvezo«. Ustanovil se je sicer v ta namen pripravljajni odbor, toda ustanovitve »Vseslovanske gasilske zveze Barle ni več dočakal. Umrl je v Ljubljani 23. maja 1928 in bil pokopan ob veliki udeležbi slovenskega gasilstva in gasilskih odposlancev iz vse države.

Posle starešine Gasilske zajednice v Ljubljani je po Francu Barletu prevzel Josip Turk, ki je umrl 4. aprila 1937.

Dne 25. aprila 1937 je bilo izvoljeno novo starešinstvo, ki mu danes načeluje dr. Anton Kodre. Novo načelstvo je predvsem uredilo redno poslovanje Gasilske zajednice, rešilo vprašanje nezgodnega zavarovanja, ustanovilo lastno nabavljajno zadrugo in posvetilo vso skrb pravilnemu administrativnemu poslovanju in strokovno-tehnični izobrazbi gasilcev. Posebni tehnični tečajji so doslej usposobili že blizu 700 članov za gasilske poveljnike. Lepo se razvija tudi naraščaj in samarijanstvo.

50.000 članov!

Konec leta 1938 je Gasilska zajednica štela že 953 čet, 26 žup in 30.633 rednih ter 16.542 podpor-nih članov. Torej blizu 50.000 članov šteje danes Gasilska zajednica v Ljubljani. V Sloveniji je gasilska organizacija najmočnejša organizacija, pa tudi med gasilstvom v državi smo Slovenci na prvem mestu. Ozemlje Slovenije zavzema 6% celokupne državne površine, 8% vsega državnega prebivalstva in 37% vsega gasilstva v državi.

Z zakonom o gasilstvu je Gasilska zveza včlanjena v »Vseslovanski gasilski zvezec«, ki ima svoj sedež v Ljubljani in je s tem uresničeno skupnjenje slovenskega gasilstva, da se združijo v skupno zvezo vse slovenske gasilske zveze.

Leta 1930 je bil prvi gasilski kongres, ki se ga je udeležilo 10.000 gasilcev z močnimi odposlanstvi iz drugih držav.

Slovenci smo dali za gasilstvo že 55 milijonov dinarjev

Slovensko gasilstvo predstavlja tudi v narodnogospodarskem oziru moč, ki je častna za slovenski narod. Saj je naše ljudstvo zbralo za svoje gasilstvo s prostovoljnimi prispevki lepo premoženje, ki se ceni na 55 milijonov dinarjev, dasi bremeni nekatero četo še 5 milijonov din dolga. Gasilsko premoženje je narodni kapital, ki se bogato obrestuje. Čim močnejše je gasilstvo, tem večja je varnost za splošno narodno premoženje, ki se ob gasilski vsestranski pripravljenosti množi brez večjih nevarnosti in škod.

Ob prevratu je imelo v Sloveniji le nekaj društev svoje motorne brizgalne, ročnih večjih brizgaln je bilo 500 in manjših 200 ter 800 lеств, danes pa ima Slovenija 68% vseh motornih brizgaln v Jugoslaviji, 52% vseh ročnih brizgaln, 39% lеств, 60% cevi in 72% gasilskih domov vse države. Torej smo tudi glede opreme gasilstva Slovenci na prvem mestu v Jugoslaviji. Konec l. 1938 izkazuje stanje opreme v Sloveniji 500 motornih in 110 ročnih brizgaln ter 230.000 m cevi. Po dolžini cevi bi lahko kar iz Donave črpali vodo za Slovenijo. Gasilskih avtomobilov je že zdaj 140, pa to število zaradi splošne motorizacije naglo na-

rašča. Ljubljana in Maribor imata že svoje avtomobilske avtomatične vrtilne lестве, Kranj enako na ročni pogon, ostala mesta pa imajo še navadne mehanične lестве.

Tudi glede načina gašenja naglo napredujemo. S peno se zdaj gasi tudi pri nas, le žal da je tak način gašenja za zdaj še predrag.

Pionirji gasilstva na Balkanu

Slovenci lahko s ponosom ugotovimo, da smo tudi na tem področju dosegli zavidne uspehe in

Med dvema kongresoma

Tretja prestolnica naše države sprejema v svečanem razpoloženju desetstisočere množice onih, ki ne poznajo v svojem življenju le sebe, temveč jim je pri srcu tudi vedno in ob vsaki priliki blaginja svojega bližnjega, blagor svojega naroda in dobrobit države. V slovensko metropolo prihajajo te dni gasilci iz vse naše Jugoslavije, da v naši beli in vsikdar gostoljubni Ljubljani proslavijo 20 letnico ustanovitve bivše »Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana«. Pred 20. leti so se združile posamezne do takrat razcepljene gasilske zveze v enotno močno organizacijo vsega slovenskega gasilstva. »Jugoslovanska gasilska zveza Ljubljana« je štela ob ustanovitvi 239 društev z 8365 člani. Današnja »Gasilska zajednica dravske banovine«, ki je po zakonu o organizaciji gasilstva iz leta 1933 naslednica prejšnje »Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana«, pa šteje danes že 964 čet z nad 32.000 mož veliko gasilsko armado.

Gasilčeva pota niso posuta z rožicami — zlasti v današnjih težkih, razburkanih časih ne. Ako pa so se naše vrste v dveh desetletjih kljub temu tako silno pomnožile, potem to dokazuje, da je gasilska organizacija res najpotrebnejša, ki jo je narod sam ustvaril, ki za narod živi in dela ter da stoji na trdnih temeljih. Gasilstvo ni in tudi nikdar ni bilo last nikogar posameznika, temveč je last vsega naroda, iz katerega potrebe je tudi zraslo. Kako visoko ceni narod delo svojih sinov, nam priča velika udeležba iz vseh krajev naše domovine.

Po vseh krajih naše domovine so že mesece in mesece vzbujali gasilci mnogo pozornosti. V njihovih domovih je bilo vedno več živlosti in vrvenja. Ze zgodaj spomladi pa so pričeli prirediti javne nastope, na katerih so nastopali člani s prostimi in orodnimi vajami. Na pozornost je začela opažati, da gasilstvo posveča vso javnost tudi naraščaju in samarijanstvu. Vse te priprave so vzbujale slutnje, da se naša organizacija pripravlja na nekaj izrednega. In res bodo naši prostovoljni gasilci v strnjenih masah in v polni disciplini pokazali, kaj so se v prostem času priučili, kaj zmorejo in kaj znajo ter s svojimi nastopi dostojno proslavili naš 20 letni jubilej.

Prelom s preteklostjo

Nehote se nam ob pogledu na te velike gasilske dneve vzbujajo spomini na leto 1930. Takrat smo priredili v Ljubljani prvi gasilski kongres v naši svobodni državi. Bil je to prvi kongres v okviru enotne takratne »Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana«. Bil pa je tudi prvi kongres, ko je po ljubljanskih ulicah strumno korakalo v kolonah nad desetstisoč gasilcev. In kar je najvažnejše, je poudariti strumen nastop več tisoč gasilcev pri vajah na bivšem športnem prostoru »Ilirijec« ob Celovski cesti. S tem je že takrat naša organizacija napravila prelom s preteklostjo. S svojimi strumnimi nastopi pri prostih in pri orodnih vajah je postalo gasilstvo deležno še večjih simpatij pri javnosti. Z discipliniranimi nastopi so gasilci dokazali, da se v naših gasilskih domovih vedno in neprestano žilavo dela, ker se vsak naš gasilec zaveda težkih nalog in velikega poslanstva, ki ga današnja naša organizacija ima. Tudi pri letošnjem kongresu bodo gasilci z različnimi nastopi na ljubljanskem »Stadionu« pokazali, v koliko lahko narod na nje zida. Nismo nikakava telovadna organizacija, temveč nam je telovadba le sredstvo, da se naši gasilci telesno in duševno izvežbajo ter šele na podlagi tega pridobe potrebne sposobnosti, da morejo uspešno nuditi v miru ali vojni svojo pomoč. Hočemo razbliniti še zadnje predsodke, ki morda tu in tam še obstojajo.

»V ognju ljubezni do brata plamtimo a ogenj sovraštva krotimo, gasimo.«

Gasilski kongres l. 1930 je bil ob priliki proslave 60 letnice matične gasilske čete Ljubljana mesto. Četa je ob tej priliki blagoslovila svoj prapor z napisom pokojnega gasilskega kurata dr. Opeke: »V ognju ljubezni do brata plamtimo, a ogenj sovraštva krotimo, gasimo!« Sleherni naš gasilec mora nositi te velike besede v svojem srcu. Slehernega gasilca življenje in delovanje mora biti usmerjeno v pravcu gornjih besedi. Ako je imel kdaj pomisleke glede prirejanja našega kongresa v današnjih težkih časih, potem stoji naše celokupno gasilstvo neomajno na stališču, da je kongres jugoslovanskega gasilstva danes bolj potreben kakor morda kdajkoli prej ali pozneje. Ako vse okrog nas tekmuje v sovražnosti in kopičenju gmotnih dobrin, potem je dolžnost naših gasilcev toliko bolj vzgledno nastopiti med svojim narodom in usmerjati njegova pota k idealizmu ter ga učiti Kristusovega nauka, ki je tudi

da iniciativno gradimo temelje gasilski misli za vso našo kraljevino. Ni več daleč čas, ko bomo pionirji gasilstva na Balkanu. Ti veliki uspehi nas tem bolj veselijo, ker je vse, kar imamo Slovenci na tem področju, res naše, nastalo po našem prizadevanju, z žrtvami vsega našega naroda.

Proti požaru se dandanes človek bori z večjim elanom kakor kdaj prej, ker mu tehnični pripomočki dajejo možnost, da z večjo verjetnostjo obvlada plamene požara. S tem pa je obramba proti požarom čedalje bolj komplicirana in zmehanizirana in zato zahteva tudi gasilsko področje delitev dela na požarišču in s tem specializacijo gasilcev. Gasilci, kakor redna vojska, morajo biti uvežbani, usposobljeni, se morajo spoznati s svojim orodjem, ker kljub stalnemu spopolnjevanju brez človeka nobena brizgalna ne deluje.

gasilsko načelo: »Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!« V narodu samem pa je treba buditi samozavest ter ga odvrčati od slehernega malodušja.

Veličasten je bil pogled pri zadnjem kongresu z balkona univerze po Kongresnem trgu, na katerem je bilo razvrščenih nad desetstisoč gasilcev. Še veličastnejšo sliko nudi Kongresni trg ob letošnjem kongresu, ko dajejo slikovitost poleg stoterih gasilskih praporov tudi tisočere pestre narodne noše. Ako je gasilstvo že v letu 1930, ko še niti nismo imeli zakona o organizaciji gasilstva, nastopilo s tolikim uspehom, da je očaralo našo javnost, ki se je soglasno pohvalno izražala o gasilskem delu, potem nam je to le dokaz, da stoji naša organizacija na trdnih in zdravih temeljih ter da je naš gasilec na pravi poti svojega dela in ustvarjanja. Mnogokrat se v življenju prilagaja ob raznih prilikah značaj in naziv viteštva, ki se je doslej gasilstvu odrekalo. Vprašam pa samo, kako naj se imenuje potem žrtvovanje lastnega življenja za ceno svojega bližnjega?

Gasilstvo se zaveda vloge, ki jo v človeštvu igra in naša organizacija se tudi zaveda položaja, ki ji pripada in ki ga tudi hoče in mora zavzeti. Naš gasilec pa bo pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. kr. Vis. kraljeviča Tomislava tudi v bodoče korakal v zaščrtani poti, čigar delovanje bo vedno Bogu v čast in bližnjemu v pomoč!

Vloga gasil. inspektorja

Gasilski inspektor inž. Franc Dolenc

Zakon o organizaciji gasilstva določa pri vsaki gasilski zajednici poleg izvoljenih poslovalcev tudi stalnega uradnika — gasilskega inspektorja, ki vodi in nadzira strokovno-tehnično delo. Zato zahteva od njega tudi primerno tehnično izobrazbo. Le-ta je referent za vse tehnične zadeve gasilstva svoje banovine. Skrbeti mora za strokovni pouk gasilcev na tečajih Gasilske zajednice in gasilskih žup. Nadzirati mora tudi poslovanje gasilskih žup in čet. Gasilski inspektor organizira javne vaje in opravlja v splošnem vse posle, ki so v zvezi s telesno vzgojo in samarijanskim ter kulturno-prosvetnim delom gasilstva, vodi statistiko požarov, orodja in opreme ter daje strokovne nasvete pri nabavi novega orodja. Posebno pozornost pa mora polagati obrambi proti napadom iz zraka, pri čemer ima gasilstvo pomembno nalogo.

Pri Gasilski zajednici za dravsko banovino je gasilski inspektor g. inž. Franc Dolenc.

Iz gornjega torej sledi, da je zakon o organizaciji gasilstva uvedel tudi v prostovoljno gasilstvo stalnega funkcionarja — uradnika in na ta način omogočil, da strokovno-tehnično delo ne zastaja. Nekateri večje države imajo celo pri vsakem okr. glavarstvu referenta za gasilstvo, ki nadzoruje gasilske čete, kljub temu pa je ostal značaj prostovoljnega gasilstva neizpremenjen.

Z določbo o stalnem gasilsko-tehničnem uradniku v posameznih gasilskih zajednicah na sedežu banovin je torej napravljen znaten korak k napredku jugoslovanskega gasilstva.

Gasilski tečaj v Celju v dneh od 20. do 21. februarja 1938

Gasilski tečaj v Ljubljani od 23. do 28. oktobra 1939

Mežek Franc, tajnik Gasilske zajednice

Sodobna izobrazba gasilstva

Pogosto smo v naših vrstah razmotrivali o pomenu gasilstva za narod in državo ter ugotovili dolžnosti, ki jih ima vsak prostovoljni gasilec do človeške družbe. Da pa je gasilec v stanu izvrševati uspešno svoje poslanstvo, mu je potrebna izobrazba. Delokrog gasilskega udejstvovanja je tekom let naraščal. Naglemu tehničnemu razvoju v vseh panogah je morala nujno slediti tudi gasilska izobrazba. O šolanju našega gasilstva je javnost malo poučena. Sodobni gasilec si mora poleg tehnične usposobljenosti pridobiti tudi mnogo duševne izobrazbe, da more biti kos nalogam, ki se od njega v najtežjih trenutkih zahtevajo.

V najtežjih trenutkih kliče usoda gasilca na pomoč. Pomoč pa je izdatna le takrat, kadar pride v pravem času. Tudi uspeh je zagotovljen le, ako delamo po predhodnem dobrem in zrelem predhodnem. Da v najusodnejših trenutkih ravnamo pravilno in hitro ter da se morda iz večih možnosti odločimo za najpriljubnejši način postopka, je pa treba šole. Da postopamo po predhodnem načrtu, za to je potrebno dosti vaji. Razvoj tehnike in današnji čas pa zahtevata tudi mnogo znanja.

Prirajamo poučne tečaje

Gasilska zajednica dravske banovine v Ljubljani je začela prirajati konec leta 1937. strokovne tehnične tečaje, na katerih naj bi se izvežbali v prvi vrsti poveljniki in tehnični vodje vseh 964 gasilskih čet naše banovine. Do danes smo absolvirali že 20 takih tečajev. Po zaključku tečaja se vršijo poveljniški izpiti v smislu tozadevnih predpisov, ki izhajajo iz zakona o organizaciji gasilstva. Tečaje je obiskovalo 837 gasilcev, od katerih je z uspehom položilo poveljniške izpite 730 gasilcev. Tečaji so trajali po 4 dni. Naše stremljenje pa gre za tem, da ustanovimo v Ljubljani gasilsko šolo, da se bo naše gasilstvo stalno in sistematično izobraževalo in vežbalo. Loterija, ki jo bomo v kongresnih dneh priredili, ima kot cilj pridobiti nam prva sredstva za položitev temeljnega kamna naše bodoče gasilske šole. Uspehi, ki so jih ti tečaji do sedaj pokazali, so poročstvo, da je bila načrtana misel šolanja našega gasilstva zdrava in da moramo v tem pravcu nadaljevati. Pomisliti moramo, da ni lahko kmečkemu posestniku zapustiti za 4 do 5 dni domače gospodarstvo in se popolnoma žrtvovati gasilski izobrazbi. Ni lahko delavcu zapustiti dela in se odpovedati 4 dnevni zaslužku, ki ga potrebuje za preživljanje svoje družine. In ni lahko niti privatniku niti javnemu nameščencu dobiti dopusta ter se nemoteno posvetiti gasilski znanosti. Z železno voljo je treba mnogokrat prebroditi te težave.

Kakšno mora biti naše znanje

Kakšno znanje pa prav za prav zahteva današnja doba od gasilca? Predvsem se mora seznaniti vsakdo z vsemi vrstami gasilskega orodja, njega pravilne uporabe in pravilnega negovanja. Poznati mora najrazličnejše vrste ročnih in zasilnih gasilskih aparatov, ki jih imamo danes vse polno. Velike, moderne, večnadstropne stavbe in palače so izpodrinile nekdanje majhne hišice. Gasilstvo se je okoristilo z motorjem in danes imamo že 484 motornih brizgaln v naši banovini.

Dandanes imamo vsepovsod moderne industrijske delavnice, kjer prevladujejo stroji. V skladiščih vseh vrst imamo polno eksplozivnih snovi. Gasilec današnje dobe si mora biti nedvomno na jasnem, da pri požaru takih objektov in snovi niti od daleč ni misliti na navadno gašenje z vodo. Zavedati se mora, da bi tak

način gašenja utegnil imeti daljnosežne posledice. Danes že med slovenskimi gasilci ne najdemo nikogar, ki ne bi poznal gašenja s peno. Prav tako so naši gasilci poučeni, da je pri gašenju električnih naprav potrebna posebna previdnost in ravnanje.

Poleg preprostih raztezalnih, stikalnih in strešnih lestev smo prišli do mehanične Magyrusove lestve in na zadnje do avtomotorne vrtilne Magyrusove lestve, po kateri se gasilec lahko povzpne 26 m visoko in uspešno brizga močan curek vode v katerikoli smeri.

Za gasilca je zelo važna gasilska oprema. Potrebno je pridobiti znanje o dimu in dušljivih plinih, ki se razvijajo pri požarih. Našemu gasilcu in predvsem tehničnemu poslovalcu so potrebni vsaj osnovni nauki o fiziki, kemiji, teoriji gašenja, dalje o gasilski taktiki in strategiji. Vedeti mora, kakšni so predpogoji za gorenje in kako se isto prepreči. Znanja mu morajo biti razstreliva in ravnanje z njimi. Poznati mora vsaj osnovne nauke o elektriki, da ne pride v smrtno nevarnost. Gasilec, predvsem pa poveljnik mora poznati terenske prilike na požarišču.

Važen predmet tvori nauk o gasilski disciplini. Vsi vemo, da je v vseh organizacijah disciplina potrebna. Potrebna je v družini, potrebna je v šoli. Nediscipliniran narod nima bodočnosti. Pri požaru mora z vso hladnokrvnostjo in brezpogojno biti na mestu, kamor je odrejen. Vežbanje našega gasilstva je popolnoma vojaško, le poveljevanje je v slovenskem jeziku.

Gasilstvo je potrebno znanje o stavbarstvu. Kot samarijan mora poznati vsaj osnovne nauke o prvi pomoči.

Gasilci bodo imeli važno in odgovorno nalogo v primeru pasivne obrambe pred zračnimi napadi. Zato morajo poznati vse vrste strupenih plinov in načine, kako se jih obranimo. Priučiti in izuriti se morajo pravilnemu ravnanju z maskami!

Važno poglavje v izobrazbi gasilstva pa tvori tudi gasilska uprava in organizacija. Upravno poslovanje je pri naših četah doseglo res razveseljivo stopnjo razvoja. Administrativni tečaji so v tem pogledu dosegli že lepe uspehe.

Tudi narodna vzgoja je potrebna

Gasilska organizacija ima po zakonu iz leta 1933. obširen delokrog. Skrbeti mora poleg strokovne izobrazbe tudi za nacionalno, kulturno in prosvetno vzgojo svojih članov in svoje okolice. Zaradi tega obstojajo v naših gasilskih

Japelj Pavle, predsednik kongr. odbora.

17 odsekov je pripravljalo kongres

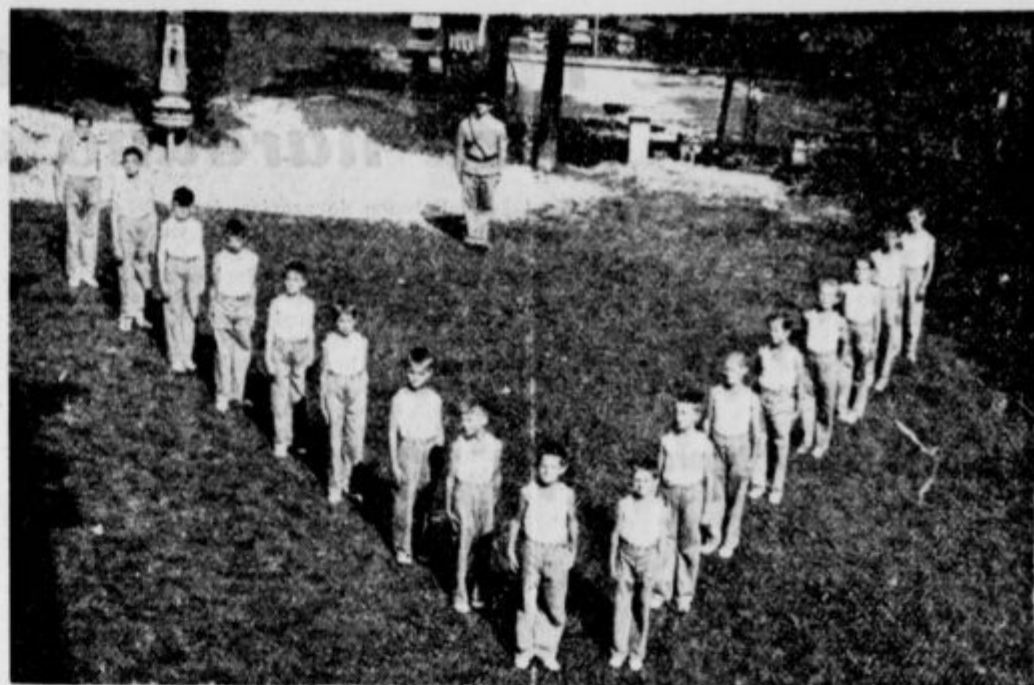
Pred vsako zajednično skupščino ima navadno osrednji odbor Gasilske zajednice svojo sejo, na kateri obravnava samostojne predloge žup, tovariš Fran Snoj — sedanjí minister in starešina Gasilske zveze, je predlagal pri tej priliki, da naj se

vrši v letu 1939 II. jugoslovanski gasilski kongres. Predlog je bil soglasno sprejet, kakor tudi prihodnji dan od skupščine, ki je najvišji forum slovenskega gasilstva. Da bo kongres v letošnjem letu, je narekovalo več vzrokov oziroma več namenov, ki jih hočemo doseči s kongresom.

Leta 1919 se je v Ljubljani ustanovila »Jugoslovanska gasilska zveza«, prva v svobodni jugoslovanski državi. Prav je, da ta pomembni jubilej še posebej poudarimo, saj je združil v sebi vse, kar slovensko in jugoslovansko misli in čuti.

Nepobitna resnica je, da je prav v Sloveniji gasilska organizacija najbolj razvita, da posega že

V Trbovljah se je že pred vojno ustanovil prvi naraščaj, ki ga je vodil g. Guček. Po vojni se je ta zamisel obnovila in tako so merodajni krogi pri zajednici že ustanovili Mladinski gasilski odbor, ki že deluje in se bodo sadovi tega dela videli na kongresu. Gasilstvo iz Trbovelj, ki šteje 4 čete, se kongresa udeleži z rudarsko godbo in nastopi v župi okraja Laško. Slika kaže naraščaj čete Trbovlje-trg pri vaji, ki jo vodi zajedniški gasilski instruktor g. Hlastan in ki bo tudi nastopila na Stadionu v Ljubljani.

edinicah tudi kulturno-prosvetni odseki, ki ponudijo prav vzorno delujočo.

Sodobni gasilec mora poznati tudi nekoliko zakonodaje in zgodovine domačega gasilstva, kakor tudi vsega jugoslovanskega gasilstva. Dobro pa je tudi, da smo poučeni o tehničnem razvoju gasilstva izven naših državnih meja, kjer se obstojajo na višjih tehničnih šolah posebne stolice za gasilstvo. Zato bi morda res ne bilo odveč, če bi se tudi na naših šolah dalo gasilski vzgoji potrebnega poudarka vsaj z eno ali dvema urama tedenskega pouka.

Te dni je v Ljubljani II. jugoslovanski gasilski kongres. Letos praznujemo namreč 20-letnico združenja vsega slovenskega gasilstva v bivšo Jugoslovansko gasilsko zvezo Ljubljana, ki se danes imenuje Gasilska zajednica dravske banovine. Po dosedanjih prijavah bo udeležba lepa. Gasilci bodo s svojimi nastopi in tekmami dokazali polno izurjenost in sposobnost uspešno nastopiti vsikdar, kadar jih pokliče na delo narod in domovina. Ob priliki kongresa bomo videli tudi lepo gasilsko razstavo.

v vsako faro in občino, skoraj v vsako vas. Nobena druga organizacija se s tem dejstvom ne more ponašati, saj lahko trdimo, da je gasilstvo res narodovo, zrastle iz njega, živi od njega in dela zanj. Narod je čutil potrebo po gasilcih in gasilci mu vračajo dan za dnem ob vsakem času in ob vsakem vremenu. Kongres sam naj dokaže vso našo ljubezen do rodne grude, globoko vdanost svojemu narodu in naši skupni državi.

Vsi ti vzroki so nas vodili, ko smo sklenili, da kongres priredimo in za katerega se je izrekla skupščina. Na podlagi sklepa skupščine se je izvolil propagandni odsek, ki je do 1. avgusta v preteklem letu izdelal ves program kongresnih prireditev. Takoj nato je pričel z delom tehnični odsek, v katerega smo morali povabiti tudi negasilce, da so s svojo staro prakso pomagali v našem težavnem delu. Ker je bil tehnični odsek preveč številčen, se je zaradi lažjega dela ustanovil še izvršni odbor. V njem so: Rupnik Jože, starešina župe Ljubljana-okolica, kot predsednik, tov. insp. inž. Dolenc kot tajnik ter Ivan Boris ter gg. Hvale in Kermavner. Tehnični odsek je že pozimi prirejal tečaje po posameznih župah in v ta namen nastavljal dva instruktoria, tov. Hlastana in Presetnika, ki sta obšla vse župe, katere so prijavile svoje sodelovanje.

Ker je delo raslo z dneva v dan, smo organizirali 18 odborov, kateri so pričeli s svojim delom že 13. marca. Uredili smo si posebno kongresno pisarno in polagoma nastavljali uslužbence. Vodstvo pisarne je prevzel tovariš Ivan Boris, tajnik kranjske gasilske župe. Posamezni odseki delujejo popolnoma samostojno v mejah odobrenega proračuna.

1. Prvotni organizatorični odsek pod mojim predstvom se je po potrebi pretvoril v glavni kongresni odbor, v katerem so vsi predsedniki odsekov.

2. Propagandni odsek, katerega vodi tovariš Boris Ivanc je organiziral predavanja po radiu, in sicer 6 po 10 minut ter 6 nacionalnih ur. Po časopisih je skrbel za primerno reklamo. Njegovo delo so tudi plakati, katere je razpošlal po vsej naši državi.

3. Stanovanjski odsek, katerega vodi g. Langus Jože, je imel posebno v zadnjem tednu ogromno posla, da je lahko pripravil ležišča za naše članstvo. Vse šole v Ljubljani so se radovoljno odzvale in dale na razpolago vse svoje prostore. Tudi privatniki, ki imajo svoje odlične sobe, so pokazali veliko razumevanje za našo gasilsko stvar.

4. Prehranjevalni odsek pod vodstvom priznane strokovnjaka g. Kosa Antona je pripravil za kongres potrebno hrano. Za telovadce brezplačno hrano v konzervah, za druge pa je poskrbel ceneno hrano po raznih ljubljanskih gostilnah. V njegov delokrog spadajo tudi vsi paviljoni, ki se postavljajo na Stadionu za kongresne dni. Umevno je, da je od tega odseka mnogo odvisno, kako bodo kongresisti kongres sprejeli in kako jim bo ostal v spominu.

5. Avtomobilski odsek pod vodstvom g. Cirila Vidica je moral preskrbeti dovoljno število tovornih in osebnih avtomobilov za potrebe kongresa.

6. Železniški odsek pod vodstvom g. Antona Raspergerja je organiziral brezplačno in točen dovoz članstva in drugih ljudi po železnici. Po prijavah posameznih čet je moral urediti vozne rede posebnih in drugih vlakov.

7. Rediteljski odsek, katerega vodi g. Snoj Ivan, je organiziral 500 rediteljev, ki skrbijo za red na kolodvorih, na Stadionu, zbirališčih itd. Reditelji bodo obenem vodili tudi informacijsko službo po vseh delih mesta, obenem bodo v pomoč vsem ostalim odsekom, v kolikor bodo iste rabili.

8. Finančni odsek pod vodstvom tov. Bogdana Poganička je odobril vse proračune posameznih odsekov in preskrbel sredstva, da so odseki lahko nemoteno delovali. Glavno delo finančnega odseka pa se prične šele po končanem kongresu, da se izvede dokončni obračun. Kakor povsod, tako se mora tudi pri nas ta odsek boriti z velikimi finančnimi težavami.

9. Gradbeni odsek pod vodstvom g. inž. Porente je zgradil potrebne paviljone za mimohod in oltar ter tribune na Kongresnem trgu.

10. Okraševalni odsek pod vodstvom inž. arh. Mesarija, ki je v tesni zvezi z gradbenim odsekom, je preskrbel okrasitev vseh paviljonov, kolodvorov, kongresne dvorane itd.

11. Zdravstveni odsek, ki ga vodi g. dr. Franta Mis, je preskrbel zadostno množino samarijank in zdravnikov, ki bodo ves čas kongresa neumorno delovali in skrbeli za zdravje našega članstva. Organiziral je več zdravstvenih postaj po mestu in na Stadionu po začasnih ambulanzah. Njemu so vneto pomagali skavti, ki so tudi važna humanitarna organizacija.

12. Odsek za spreved je prevzel g. Čeč Vilko, ki je napravil pester in lep spored za množico gasilskih spreved. Po tolikih sprevedih, ki jih je Ljubljana vajena, bo gotovo gasilski spreved eden izmed najbolj pomembnih po svoji tradiciji in po svoji pestrosti.

13. Sprejemni odsek pod vodstvom tov. dr. Smažda bo s častno četo sprejemal na postaji vse odličnike, ki so prihiteli na naš kongres.

14. Godbeni odsek pod vodstvom g. Dolinarja Franca je preskrbel zadostno število godb, ki bodo spreved povzdignile. Za kongres smo dobili tudi šest novih gasilskih koračnic.

15. Razstavni odsek pod vodstvom poslovdje zadruge tov. Šlehtta Srečka pa pripravljajo razstavo v realni gimnaziji v Vegovi ulici. Razstava sama naj pokaže zgodovino, razvoj in vso moderno opremo gasilstva.

16. Loterijski odsek, ki ga vodi tov. Dolinar Jože, starešina litijske gasilske župe, pa je pripravil prvo veliko efektivno loterijo, katere čisti dobiček je namenjen za prvo slovensko in jugoslovansko gasilsko šolo, ki bo v Ljubljani. Po končanem žrebanju, ki bo 16. avgusta, pa bo še vsem tov. četam sporočil izid žrebanja in razdelil dobitke.

17. Izletniški odsek pa bo za tov. goste iz drugih banovin, ki si bodo hoteli ogledati našo lepo Slovenijo, organiziral avtobusne izlete.

To naj bi bil v kratkem pregled vsega kongresnega dela. Člani, ki boste prihiteli na naš kongres, pač ne boste čutili vsega ogromnega dela, ki je bilo izvršeno samo zaradi tega, da bi vi tovariši bili čim bolj zadovoljni in da bi kongres sam uspel v vseh pogledih.

Gasilski tečaj v Ljubljani v dneh od 21. do 25. marca 1939

Gasilski tečaj v Ljubljani na dan izpitov dne 11. novembra 1939

Zasluge našega gasilstva za narodno osvobodjenje

Naše gasilstvo je izšlo iz globokih korenin naroda, iz globljih kakor mnoge druge organizacije, ki imajo zelo omejene cilje, dočim je delo gasilstva posvečeno narodu kot takemu. Gasilstvo je vsidrano globoko v narodu, živi z narodom, živi iz njega in mora deliti z njim vsako njegovo usodo. Naše gasilstvo je nastalo iz žrti, ki jih je doprinesel narod sam, in je v obrambi našega narodnega premoženja prva armada domovine v mirnih časih.

V dobi slovenskih taborov

Gasilstvo na naši slovenski zemlji se je pričelo razvijati v letih pred 1870 in 1888, torej takrat, ko je slovenski narod prvič zavaloval v dobi nepozabnih narodnih taborov. Takrat je na bivšem Kranjskem nastalo že 46 gasilskih društev, takrat je bila že ustanovljena Doberletova Slovenska deželna zveza gasilnih društev na Kranjskem, ki ji je pristopilo 27 društev. Počasi so gasilski kladi-varji vzporedno z močnim narodnim gibanjem in zavajevanjem slovenske zemlje zgradili današnji močnejši slovenski gasilski dom. Posamezne zveze naših gasilskih društev so bile prvotno včlanjene v avstrijski gasilski zvez, toda čim bolj močnejši je bil val narodne samozavesti, tem bolj so se trgale od avstrijskih okovov in že leta 1903 je bila na zborovanju kranjskih gasilskih društev v Postojni sprejeta resolucija pokojnega Barleta, ki zahteva izstop iz zveze avstrijskih gasilskih društev in pristop k Zvezi slovenskih gasilskih društev v Pragi. Istega leta že korakajo zastopniki slovenskega gasilstva po Pragi na kongres Slovan-ske gasilske zveze. Od takrat so slovenski gasilci stalno hodili na kongrese Slovenske gasilske zveze, ki je bila ustanovljena leta 1900. Posebno pristrani so postali odnosi s češkimi gasilci. Formalno so se slovenski gasilci priključili Zvezi slovenskih gasilcev leta 1904 in so torej že polnih 35 let člani Slovenske gasilske zveze.

Naše gasilstvo — končno slovensko

Združitev vsega slovenskega gasilstva je bilo delo pokojnega Barleta in je postalo dejstvo dne 15. decembra 1918, ko je nastala Jugoslovanska gasilska zveza v Ljubljani. Zgodnja društva, to so Maribor, Celje, Ptuj in Kočevje, pa so pristopila z nacionalnim gasilskim kongresom l. 1930, ki ga smemo smatrati kot zgodovinsko leto, ko je vse gasilstvo na slovenskih tleh dobilo popolnoma nacionalni obraz.

Ko gledamo nazaj v zgodovino gasilstva z nacionalnega stališča, moramo ugotoviti, da po prvih gasilskih edinicah, ki so nastale v dobi taborov, še ni vladal slovenski duh, zlasti ne na Spodnjem Stajerskem, ker je bilo tam poveljevanje še v nemškem jeziku. Toda to ni trajalo dolgo in kmalu po prevratu so tiste gasilske edince, kjer je še ostal tujerodni duh, zavrgle tuj poveljevalni jezik in prevzele slovenskega. Laško je to storilo leta 1919, Maribor, Celje in Ptuj, kot smo omenili zgoraj, nekoliko pozneje. Drugod pa je bilo uvedeno slovensko poveljevanje že ob času velikih taborov, na primer v Zalcu leta 1888, istega leta v Dolenji vasi pri Ribnici, kjer je nastopil za slovensko stvar nepozabni mladi gasilec Nace Mrhar. Širca v Zalcu in Mrhar v Dolenji vasi sta velika pionirja slovenskega poveljevanja pri gasilcih. Ljubljana je prišla šele deset let za njima, ker je bilo slovensko poveljevanje uvedeno pri ljubljanskem gasilskem društvu šele pod Strieljem leta 1899. Načrtno delo poslovanja gasilskih društev pa se je začelo in uspešno končalo pod velikim voditeljem Francetom Barletom.

Dvigati veljavo slovenskega jezika v zasebnem in javnem življenju je bilo torej zaslužno narodno delo, pri katerem so prodorno in čestokrat vodilno delovali gasilski delavci. Na te može bomo vedno gledali s posebnim pónosom in spoštovanjem in jih bomo uvrstili ne samo med gasilske budnike, marveč tudi med prave narodne voditelje in buditelje.

Z uvedbo slovenskega jezika delo gasilcev še ni bilo končano. Treba mu je bilo dobre strokovne izobrazbe, torej lastne slovenske gasilske literature in lastnega glasila, da se bo osvobodilo od tujerodnih virov. Tako je začel izhajati list »Gasilec«, ki letos slavi že svojo 42. letnico in ki spada med dobre vzgojne liste, ki vzgajajo članstvo k ljubezni do države in do npravnostnega kršćanskega življenja. To je bil začetek, ki mu je sledilo potem zelo plodonosno literarno delo gasilskih društev, pri katerih so sodelovali najboljši delavci slovenskega razumnštva.

Narodno-obrambno delo

Naše gasilstvo je opravljalo s požrtvovalno tveganostjo tudi važno narodno-obrambno delo na naših mejah. Pokazalo je, da može biti samo strahar proti nevarnostim narave, to je ognja in vode, ampak tudi proti vsem nevarnostim, ki jih more utrpeti narod kot takšen. Gasilci niso nikdar bili hujskači proti tujim narodnostim, ker so za svoj slovenski narod zahtevali pravico. Slovensko gasilstvo se može mešati s tujerodci. Ono može biti in ostati živo in plodonosno narodno drevo v naši narodni državi.

Zvesto svojim npravnstvenim načelom, ki se imenujejo: ljubezen do Boga, ljubezen do bližnjega, ljubezen do slovenskega naroda, ljubezen do dr-

žave, ljubezen do pravice, je gasilstvo prvo našlo pot do pravega sporazuma vseh treh narodov Jugoslavije in s tem pokazalo, da gasilci vsi enako ljubijo skupni dom, v katerem so vsi enakovredni, ki ga hočejo vsi skupno braniti proti kateremu koli napadu. Gasilstvo je v tem oziru dalo dober zgled tudi političnemu delu, ki danes nosi svoje sadove. Ko je br. Dolanski v Zagrebu dne 15. avgusta 1937 na gasilskem kongresu prečital znano resolucijo, je slovensko gasilstvo razumelo, da je to krik iz naroda, da je to izraz narodove duše in njegovega hrepenenja po pravici, in ni oklevalo, da temu kriku preskrbi tudi od svoje strani zadoščenje. Slovencu Francetu Snoju, sedanjemu ministru in starešini Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije se je z neumorno voljo, s previdno taktiko, odkritosrečno srbuzenijo in doslednostjo takrat posrečilo, da stoji danes gasilstvo vse Jugoslavije kot en moč v borbi za vse, kar je dobro.

Mogočeni nacionalni razmah slovenskega gasilstva in njegovo prodorno narodnostno delo ni ostalo neopazeno pri ostalih Slovanih, ki so živeli nekdanj pod Avstrijo. Od leta 1903 dalje stiki s češkimi brati niso več prenehali. Prav tako so bile zveze s Slovaki, Poljaki in Bolgari ter Rusi prisrčne. Politične razmere pa v prvih prevarnih letih niso bile ugodne za njihov razvoj. Tudi danes so se ponekod spet spremenile, tako da bodo morale zveze med raznimi slovenskimi gasilskimi združenji prenehati.

Furlan Janez, poveljnik poklicne gas. čete v Ljubljani.

Razvoj poklicnega gasilstva v Ljubljani

Po končani svetovni vojni si je mestni svet ljubljanski nadel nalogo urediti gasilsko in reševalno službo, katero je do ustanovitve poklicnega gasilstva z veliko požrtvovalnostjo opravljalo prvo prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani. Že leta 1920, je tedanj župan dr. Ivan Tavčar naročil pokojnemu Francu Barletu, naj izdela načrt za modernizacijo ljubljanskega gasilstva (prostovoljnega) in za ustanovitev stalne gasilske straže. Načrt je bil izdelan že meseca januarja 1921, izvršil se pa ni, ker se je med tem izpremenila občinska uprava. Delo pa je med tem nadaljevalo in je že meseca maja 1922 imenoval tedanji župan dr. Perič magistratnega oficijala Koleča Janeza za gasilskega referenta in ga poslal na študijsko potovanje v bivšo Avstrijo.

Na predlog gasilskega referenta so bili že meseca julija 1922 imenovani prvi poklicni gasilci. Člana prostov. gas. čete Ljubljana-mesto Kumelj Gašper in Zdravil Anton, ki sta že prej opravljala telef. in reševalno službo, sta bila sprejeta v mestno službo in dodeljena gasilskemu uradu. Konec leta 1922, je štela poklicna četa poleg poveljnika in 2 telefonistov že 12 moč. To stanje se je vsako leto pomnožilo za nekaj moč tako, da ima poklicna četa: 1 poveljnika, 1 podpoveljnika, 1 oddelnega vodja in njegovega, namestnika, 1 garažnega mojstra in njegovega, namestnika, 3 rojnice, 3. roj. namestnike, 2 telefonista in 17 moč gasilcev in reševalcev.

Gasilski urad je bil od ustanovitve pa do l. 1936 podrejen neposredno mestnemu gospodar-skemu uradu, od leta 1936, do 1938, predsedstvu, od 1938 dalje pa je podrejen občnemu oddelku. Zaradi smotrenega poslovanja je bil ustanovljen v letu 1936, gasilski odbor, ki sestoji iz 7 članov mestnega sveta, ki mu načeljuje član mestnega sveta Salehar Franc.

Poveljstvo poklicne čete je bilo po smrti pok. Koleča Janeza v letu 1925, poverjeno pokoj-nemu Barletu Francu, ki je stopil v pokoj že me-seca marca 1926. Od tedaj dalje pa je bil imeno-van za poveljnika poklicne čete Janez Furlan do leta 1933, od leta 1933, do leta 1936, Gostiša Engelbert in od leta 1936, do danes pa ponovno Furlan Janez.

Delovna doba znaša 8 ur dnevno, ki je raz-deljena tako, da opravlja moštvo 48 ur nepretr-gane službe, nakar sledi 24 ur odmora, če služba to dopušča.

Poklicna gasilska četa je imela v prvem letu ustanovitve samo en gasilski avto in dva reševalna voza na konjsko pripravo. V letu 1923, je mestna občina kupila pri tvrdki Rosenbauer v Lincu novo za takratne prilike zelo moderno avtomobilsko brizgalno, leta 1929, poltovorni avto »Praga«, leta 1930, osební avto »Daimler«, leta 1932, moderno, 30 m dolgo mehanično vrtlino lestvo znamke »Magirus« in leta 1936, še dva gasilska avtomobila znamke »Gräf & Stift«, motor-no brizgalno in prenosni agregat.

Svoje prostore ima poklicno gasilstvo v Mest-nem domu. Poleg prostorne orodjarne se nahaja v I. nadstropju mizarska, strugarska in ključav-ničarska delavnica, skupna spalnica za moštvo in drugi uradni prostori. Delavnice so opremljene s stroji tako, da lahko poklicni gasilci opravijo v času, ko ni požarov in reševalnih voženj, vsa dela, ki so potrebna za poklicne in prostovoljne gasilske čete.

Za prijavo požarov ima poklicna četa svojo

Bodoče nacionalne naloge

Ko gledamo ob letošnjem kongresu nazaj na dolgo dobo razvoja slovenskega gasilstva, si mo-ramo priznati, da je opravilo bitno nacionalno delo. To velja za osvobodilne boje v nekdanji Avstriji, to velja tudi za vso povojno dobo. To mo-ra veljati tudi za bodočnost. Ena izmed najvaž-nejših nalog, ki jih mora sedanj kongres pribiti ne samo v sklepnih resolucijah, marveč tudi v živih srečih vsakega gasilca, bo, da bo tudi v bo-doče naše gasilstvo iznad političnih trenj in sledeč svojim moralnim vzorom stalo v ospredju vsega narodnoobrambnega dela. Gasilske edince morajo po vsej slovenski deželi, še več, po vsej jugoslo-vanski državi, postati narodnoobrambne edince in bo dolžnost vrhovne državne organizacije ter vseh zvez in združenj, da tej nalogi odredijo od-ličen prostor po vzglednem delu, ki ga ima v vsaki vasi opraviti tamkajšnja gasilska edinica. S tem izražamo misel, ki je bila že nekajkrat z odlični-mi poudarjena, poudarjena, da mora vladati med gasilskimi društvi in med prosvetnimi društvi naj-bolj intimno sodelovanje.

Ko stopa naše gasilstvo v novo desetletje, bo torej mogočno razvilo svoj nacionalni in narodno-obrambni prapor, ki mu bodo prisegli zvestobo na isti način kot pred štiridesetimi leti v dobi narodnih taborov vsi poedinci, ki hočejo živeti in umreti za svobodo naroda in jugoslovanske države.

posebno telefonsko centralo, s katero imajo zveze prostovoljne gasilske čete: Ljubljana-mesto, Vič, Brdo, Dravljje, Sp. Šiška in Zg. Šiška in pa še poseben telefon poštne direkcije. Gasilci v Mest-nem domu se alarmirajo s pomočjo električnih zvoncev.

Požare gasijo v glavnem z vodo iz hidrantov mest. vodovoda. Vseh podzemskih in nadzemskih hidrantov je v mestu Ljubljani 921. Za gašenje mineralnih olj vseh vrst itd. pa razpolaga četa z ročnimi gasilskimi aparati za peno, z generator-jem za peno, »Stankoc« aparatom, Komet ročnikom za peno in z moderno kombinirano brizgalno za vodo in peno. Vse moštvo je proti dimu in stru-penimi plini opremljeno z maskami in dihalnimi aparati. Za primer zastrupitve, reševanja utop-ljenca ali udarca po elektriki ima četa poseben aparat za oživljanje oseb, takozvani »Pulmotor«. Dalje ima četa več reševalnih vrvi, mask iz azbe-sta proti vročini, najrazličnejše lestve in vse dru-goročje, ki se potrebuje pri gašenju požarov ali pa pri reševanju oseb ali živali.

Za prevoz bolnikov se je nabavil prvi reše-valni avto v letu 1925., drugi v letu 1928., tretji v letu 1931. in četrti v letu 1938. Leta 1931. so bile ukinjene vse vožnje z reševalnimi vozovi na konjsko pripravo zato, ker mora imeti poklicno gasilstvo najhitrejšo in najbolj praktično, pripra-ve, ki gredo z duhom časa in z višino tehnike. Statistika požarov in drugih pomoči od ustanov-itve pa do danes kaže, da so nudili poklicni gasilci pomoč pri požarih in nezgodah v 897 pri-merih in prepeljali z reševalnimi avtomobili nič manj kot 43.240 ranjencev in bolnikov. Prvo leto je bilo prepeljanih 466 bolnikov, v letu 1938, pa

Mežek Franc, tajnik Gasilske zajednice

Polja gasilskega dela

Gasilstvo se je pričelo v naših krajih ustanav-ljati pred 70 leti. Gasilstvo pred leti pa je bilo čisto nekaj drugega kakor pa danes. Ideja gasil-ske vzajemnosti je našla v največji meri plodovita tla med preprostim, zdravim podeželskim narodom, ki je najbolj izpostavljen nevarnosti ognja in uim. Zato je tudi naša gasilska organizacija najtesneje povezana s svojim narodom.

Pravilno vzgojen gasilec rešuje življenje in premoženje in pomaga povsod, kjer je pomoč potrebna. Pri vsem tem se ne ozira na žrtve, ki jih je treba doprinesiti, ker »kjer treba, pomoči pri-našamo, a kdo trpi, ne vprašamo«.

Statistika dokazuje, koliko narodnega premo-ženja rešijo letno pridne gasilčeve roke. Samo v naši banovini je bilo v zadnjih petih letih obvaro-vanega za 601.490.700 din premoženja pred ne-brzdanim ognjenim elementom. To delavnost in požrtvovanje naših gasilcev moramo tem bolj ob-čudovati, ker pri vsem tem delu ne iščejo ničesar zase. Saj so se v teh desetletjih zbirali v gasil-skih domovih večinoma le mali ljudje, ki nimajo posestev in premoženja in katerim nima prav za prav ničesar pogoreti.

Enake dolžnosti čakajo gasilca ob poplavih, potresih, plazovih in drugih elementarnih ne-zgodah.

S te strani je naša javnost deloma poznala gasilsko delo. Vendar s tem še zdaleka niso iz-

že 4119 bolnikov. Požarov je bilo v prvem letu 13, v letu 1938 pa 54.

Požarno policijo opravlja obči oddelek mest-nega poglavarstva s pomočjo gasilskega urada.

Ljubljanski poklicno gasilstvo, ki je edino te vrste v dravski banovini, se je v tem kratkem času povzdignilo na visoko stopnjo tako, da more nuditi občanom izdatno pomoč v vsakem času in ob vseh prilikah. Bog daj, da bi poklicno gasil-stvo tudi v bodoče tako napredovalo, ker le tako bo moglo dobro služiti svoji ideji in narodu.

Potujoče občinstvo v Belgrad opozarjamo, da se je v Belgradu nanovo odprl

GRAND HOTEL - BEOGRAD

Hotel je nanovo opremljen, razpolaga s tekočo toplo in mrzlo vodo, dvigalom, centralno kurjavo in kopalnici. Cene sobam in jestinam v resta-vraciji so za 20% nižje od prejšnjih cen.

Občinstvu se priporoča hotelir FILIP MAJIC

Jugoslovansko gasilstvo v številkah

Zadnja leta se je gasilstvo v vsej državi močno razmahnilo. Prav posebno pa smo napre-dovali Slovenci. Primera z drugimi banovinami jasno dokazuje izredno premoč slovenskega gasil-stva. Hkrati pa te suhe številke najlepše prič-ajo o izrednem smislu Slovencev za organizacijo in o posebni ljubezni do gasilstva. Samo velikan-ska savska banovina ima več gasilskih čet in več članov, kakor mala Slovenija. Vse druge bano-vine pa so daleč za nami. Edina, ki se lahko po-naša z razmeroma lepo razvitim gasilstvom, je dunavska banovina. Pa naj govore številke!

Banovina	Število žup	Število čet	Število rednih članov	Število podpornih članov
dravska	26	966	32.029	16.542
savska	51	980	32.678	28.744
dunavska	32	370	11.955	18.050
drinska		64	1.593	755
moravska	3	59	1.550	506
vrbska		43	1.069	1.916
vardarska		51	1.439	815
primorska		18	611	893
zetska	3	15	461	363
Belgrad		10	576	36

Taka je članska statistika Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije ob koncu l. 1938. Ogromno pa je tudi delo, ki ga gasilci opravijo v enem sa-mem letu, še večje pa so številke skupne vredno-sti premoženj, ki jih s svojim delom rešijo. Sta-tistika za l. 1938, ima v vsej državi zabeleženih 2325 večjih požarov. Gasilci so nastopili pri 2223 požarih in le 102 večja požara sta bila, pri kate-rih gasilci niso stopili v akcijo. Četlotna škoda po-žarov v lanskem letu je bila ocenjena na 59 mili-jonov din. Gasilci pa so gasili skupno na teh po-žarih 4778 ur. Vsega skupaj je v celem letu pri vseh požarih nastopilo 33.900 gasilcev. Pri gaše-nju pa se je ponesrečilo 58 gasilcev, med temi dva smrtno. Za Slovenijo pa ta statistika kaže velikansko pomembnost gasilske organizacije za naše narodno premoženje. V Sloveniji je bilo lani 668 požarov. Škoda pri teh požarih je bila oce-njena na 24.740.000 din. Vsega skupaj je gasilo 11.798 slovenskih gasilcev, ki so preprečili ogrom-no škodo. Cenitev škode, ki bi nastala, če bi slo-venski gasilci ne stopili v akcijo, pravi, da bi zgorelo objektov za okrog 200 milijonov din. Vse-ga skupaj so slovenski gasilci gasili 2154 ur, pri tem pa se je ponesrečilo 45 gasilcev.

Iz vsega tega vidimo, kako velik delež ima slovensko gasilstvo ne samo po številu članov, ampak tudi po opravljenem delu vsega gasilstva v državi.

žrpame vse naloge, ki jih današnji čas nalaga našim gasilcem. Z gasilstvom je v najtesnejši zvezi povezano samarijanstvo. Na eni strani gasilec rešuje imetje in premoženje, na drugi strani pa življenje. Po vseh gasilskih četah se ustanovljajo samarijanski odseki, ki pridno delujejo.

Gasilska organizacija pa ima svoj delokrog tudi v kulturno-prosvetnem udejstvovanju. V gasil-skih četah so najrazličnejši odseki, tako: gleda-liški, godbeni, pevski, čitalniški, ki skrbje za izo-brazbo v svojem okolišu.

Veliko paznjo je treba posvečati naraščaju. Le od številnega, dobro vzgojenega naraščaja je odvisna bodočnost vsake organizacije. Poseben mla-dinski odsek izdeluje pravilnik za vse gasilske edince dravske banovine, po katerem se bo naša mladina duševno in telesno izobraževala po gasil-skih nesebičnih načelih v dobre državljane ter vredne altruistične člane človeške družbe.

Posebno velika naloga pa čaka naše gasilce v primeru pasivne obrambe pred zračnimi napadi. Naj bi nam bile prizanežene te vojne grozote, je želja nas vseh. Ali vendar gasilstvo ne sme brezbržno iti mimo možnosti vojnega izbruha. Preveč strašna je samo približna predstava grozot, ki jih utegnejo povzročiti sovražni zračni napadi. Razumljivo je, da mora imeti gasilec za uspešno delo potrebno znanje, zato tudi neprestano vežba. Gasilce čakajo polne roke težkega dela bodisi pri gašenju požarov, bodisi pri reševanju.

Da pa more gasilec v potrebi uspešno po-magati in da je tudi za najtežje čase, ki nas utegnejo še doleteti, zadostno pripravljen, pa po-trebuje poleg svojega znanja tudi potrebno orodje in opremo. Danes pa si morajo gasilske čete orodje in potrebno opremo skoraj izključno same nabavljati. Človek bi mislil, da je vezbanje in brezplačna pomoč združena z velikimi napori v primeru nezgode in potrebe, zadosti velika žrtev, ki jo moremo zahtevati od naših gasilcev. Saj vsi vemo, koliko dela smemo v življenju pričakovati, da ga nam kdo opravi brezplačno. Gasilec pa dela zastoj, ne išče zase niti plačila niti priznanja. Tembolj so vredni občudovanja, ker morajo na vse načine iskati denarnih sredstev, da si zamorejo nabaviti orodje in opremo, s katerim morejo uspešno nastopiti — v dobroti svojega bližnjega in splošnosti. Samo želiti moramo, da bi preskrbeli potrebno opremo in orodje gasilcem merodajni faktorji, oziroma človeška družba, kateri bo tudi gasilec požrtvovalno priskočil s tem orodjem v vsakršni potrebi na pomoč.

Gasilska armada se je v zadnjih 20 letih našo narodno državo, zlasti pa odkar imamo gasilski zakon, močno pomnožila. Danes je že 31.000 iz-vršujočih slovenskih gasilcev. Naši gasilci so si nabavili tekom let ogromno število različnega orodja in gasilskih domov, kar vse presega 55 mi-lijonov dinarjev premoženja. Že to nam dokazuje, da narod z razumevanjem spremlja prostovoljno delo naših gasilcev.

Nabavljalne žadruge gasilske zajednice

Nabavljalna žadruge Gasilske zajednice se je ustanovila po preudarku in dobro premišljenem načrtu, da pomaga od te strani četam do najcenej-šega in najboljšega blaga pri kolikor mogoče pri-merni ceni, tako da čete nimajo preveč na eni strani dolga, na drugi strani pa, da ne preplačajo materiala, ki pride v poštev za njihove potrebe. Pobudo za ustanovitev je dal starešina zajednice dr. Anton Kodre skupno s tajnikom zajednice gosp. Francem Mežekom. Za predpriprave je bilo treba mnogo časa. Po dolgotrajnih posvetih je bil dne 29. V. 1938 ustanovni občni zbor. Od tega časa naprej se je žadruge organiziral in bo obračun pravega leta viden v prvih mesecih 1939. Že danes kaže mnogo uspeha. Ker so se zaradi nastopa za-druge cene na vsem trgu znižale ter se je pričela med vsemi dobavitelji zdrava konkurenca, so cene povprečno padle od 10—25%, kar se posebno opa-ža pri cenah za cevi in motorne brizgalne. Dalje si žadruge nadeja vplivati na cene na trgu, toda vedno v okviru zdrave konkurenca.

Najstarejši ljubljanski gasilci na I. gasilskem kongresu leta 1930: Ivan Perme, Franc Medic in Jože Lavainer.

Mati božja varuhinja sirot (K Velikemu Šmaru)

Kraljica miru
(Raffael - Prado — Madrid)

Na osem svetlo so najbolj žalostne oči sirot, in solze iz njih najbolj grenke. Življenje pa tudi ko skala kruto tare otroka, ki je izgubil starše. Težko je na veke zaspati, če se k jami na pokopališču zgrnejo sirote, ki jih jok in jok vnebovpijočih tožba slišati celo v grob. In solze ostroglavi otrok predro celo pokrov ravnice in se ko trnje zabada v srca očeta in mater. Mati, ki ji je sedem mesecev prebodlo srce, dobro ve za to in žaluje z materami, ki spe v naročju zemlje. Zato tudi neskončno dobrotno skrbijo čuje nad bednimi sirotami.

V sanjah prihaja k njim, da jih tolaži in jim prikljuje pred oči podoba umrlih staršev. Milostljivo osvedalji skrbijo zanje in jim tudi podnevni nenadejano pride na pomoč.

Zgodi se celo, da sama gre z jedjo k preplašenim lačnim otrokom, ki so zašli v gozdu. Posadi si siromake na kolena in ko jih nasti, jih še spremlja iz tesnobnega gozdnega somraka. Često je skritja kje v krošnji kake lipe in ljubeznivo ogovarja mimogredne otroke. Materi božji so od vseh dreves lipe najbolj po srcu. Saj puhti iz njih prijetno kakor iz kadilnice. In v njih brečeh in roje čebele in prepevajo ptičji zbori. Lipi se dišijo grom ne sme storiti žalega, ker je posvečeno drevo.

Na lipo, ponosno gozdno kraljico, zre s pritajeno žaljo le jerebika, čeprav se ponaša s koralkami. Od vseh dreves Matere božje je tudi edina, ki se na njene koralkke nihče ne spomni, ko z zelenjem nepovlečeno gleda vnebovpije. Odkar je videl na njej prvi samomorilec, se zdi, da ždi pod njo uklet sam zloj.

Devici Mariji je lipo najljubše drevo in zato se tudi prikazuje ljudem na njej.

Nekoč je pasla krave v gzu neka sirotica in ponižno pokleknila k molitvi pod lipo. Bila je mokra in mrzla jesen. Nad gostim grmovjem so se nabirale megle kakor duše, ki blodiijo za kazni. Pod sivo pregrnjenim goščavjem je zaspano žuštelo.

Deklica pod lipo pa je drgetala od mraza in gorja.

V gozdu se je mudila že od zgodnjega jutra in bila ova premražena in lačna. Na sebi je imela plašč, ki so ga bile le še razcefrane cunjje, da so ji mršavi udje kar naprej trepetali.

Tedaj je v krošnji lipe nagloma zaplamele zarja, da so porjaveli listi zavonjali ko žlate ploščice. In med vejami se je neka prelepa gospa dobrotno sklanjala k jokajoči siroti. Snela ji je bomo odete in zavila prepadenega otroka v svoj lastni plašč. Ljubeznivo se ji je nasmehnila in prijazno dejala:

»Ljubo dele, plašča bova zamenjali, ali ne?«
Deklica je zmedena strmelala vanjo in ko onemela stala pred nebesko Gospo, ki se je usmilila nje, zapuščene revice. In za čuda srečno se je čutila v toplim prelepem plašču, ki se je svetil ko zvezde in dehtel ko cvetice.

V drugo je najsvetlejša Devica, ogrnjena s svetniškim sijem, ponoči šla skozi spečo vas. Mesec je svetlo sijal in je svetil na poti v cerkev. Tedaj je zaslišala iz neke kočje žalostno otroško jecanje in ihtenje. Prihajala je izza vežnih vrat, kjer je ležal na straži kocaš pes.

Mati božja je postala in posluhnila... Potlej je stopila h koči in skozi umaknjena vrata pogledala noter.

Tam je na goli zemlji ležal majhen otrok in v spanju po tihem mlo jokal. Glavico na tramu in drobne roke sklenjene se je stiskal k psu. V mrzlo bode ga je bila spodila mačeha.

Materi božji so se oči od usmiljenja zalile s solzami. Srce zvrhano toplega sočutja se je nagnila h kruto mučenemu detetu. Pokrila ga je s svojim zlatim predpasnikom in ginljivo zasepetala:

»Revež mali, tebi je že res hudo!«
Nato je odšla na trato za kočjo, kjer so rastle ko sneg bele cvetice, katerih cvet so bili podobni kosmodom očje volne. Pri mesečini jih je naglo natrgala polno naročje in hitela nazaj, da otroku bolj postelje.

S trate spet v veči je potrosila cvetni puh na trdo zemljo in spečo sirotino deklico lahno preložila na mehko. Se počrkžala jo je in mala je zdaj ležala ko angelček srečna in se v spanju nasmihala. Bilo je, kakor da sanja o materi in o nebesih.

Domača zemlja

V Rusiji, v rodovitnem nižavju Vjatki, je vas Vjatka. Sredi vasi, v napol razpadli baraki, pa trpi tristo ujetnikov. Sredni marca v letu 1917.

Pred ruskega poveljnika taborišča stopi kmetica. Njen obraz je okrogel in poln, čez boke je široka in je srednje rasti. Pravi: »Gospod, kaj mi kakega vojnega ujetnika, ki mi bo pomagati nje obdelati. Imam konja, krave, koze in prašiče, ki morajo biti oskrbovani. Moj on je že šestnajst mesecev na fronti. Kdaj kdaj bo že prišel nazaj. A jaz ga ne morem nič več čakati. Pomoči sem potrebna.«

Poveljnik zaukaže, naj pride dvajset ujetnikov na dvorišče in pravi: »Izberi si koga!«

Kmetica počasi stopa vzdolž vrste dvajsetih mož. Ogleduje si jih in preudarlja. Rada bi imela takega, ki ima močna zapestja in vzbočene prsi. Znati mora za delo poprijeti. »Ti, pojdi iz vrste,« pravi nekemu, ki se ji zazdi pravičen. »Ali znaš orati?« Ali več kako se streže konjem in kravam... Kaj?... Ali znaš kaj po naše povedati, da se bova mogla sporazumeti? Njene sive oči so vprašujoče uprte vanj.

»Saj imam sam nekaj svetle, odvrne mož.

»Saj sem sam kmet.« To ji pove po rusko.

»Kje imaš svoj svet?«

»Na Kranjskem.«

»Kje je Kranjsko?... Kaj je Kranjsko?...«

No, pojdi z menoj. Bova delala in se o Kranjski pogovarjala.«

Sedita na majhnih lojtrnicah, drug ob drugem na ozki deski in se peljeta ven na deželo. Vetrovno je. Tu in tam je še kaka maroga poslednjega snega. Po nebesu se naglo podijo oblaki. Zdaj pa zdaj pokuka sonce izza njih.

Ujetnik reče: »Daj mi vajeti. Če se žena in mož peljeta skupaj, drži mož za vajeti.«

»Tebi pot ni znana.«

»Pa jo mi ti pokažeš. Le meni daj vajeti.«

Pol vrste daleč razmišlja o tem: »Če se žena in mož peljeta... Potem mu da vajeti: »Na,« pravi. Mož misli: »Zdaj imam pa spet konja v rokah. Spet sedim na kmečkem vozu. Prost sem.« Iz oči mu božajoče spolzijo pogledi po njivah.

Pravi: »Konja se gnoj drži. To mora proč. Konj z gnojem na vampu — to se vendar ne spodobi! Voz evlji. Ojasa bo treba namazati.«

»Zakaj pa namazati,« odvrne ona, »kolesa se vendarle vrtijo.«

On se zasmee. Smeje se kot mlad fant, pa mu je vendarle že pet in trideset let. Pot je zmajraj bolj slaba. Kolesa se vdirajo v grez. On poskoči z voza, vzame vajeti v roko in stopa ob vozu. Konja potrpejli po vratu. Nato mahoma ob-

stopi. »In če imaš kakšno ženo, sem ti hotela reči.«

Siv dan se mu v duhu vzboči pred očmi: Voz se ropotaje splazi z ozke vaške poti. Na vozu je krsta; vsa je pokrita s cvetjem. »Ona je umrla... imela je...«; tedajci mu glas otrpne.

Jesensko, z oblaki zastrito, mokrotno-mrzlo jutro se dvigne v dan; kmetici prinesejo pismo. Obraba ga sem in tja v svojih dobrih, žuljavih rokah. Nato se zasmee. Bog nebeški, ne ene črke ji ni mogoče razvozlati! Le kako naj bi jo, ko se takih reči ni še nikoli učila! Sname ruto s ključke in odide skozi vrata.

»To je pa tako,« ji reče Valjoška, vaški pismouk, in vsako besedo dvakrat povalja po ustih, »tako je zdaj to, da se Peter, tvoj mož, ne bo več vrnil... Da je bil jako hraber, ti še pišejo.«

»Tako,« dahne ona, »tako...« Pa kar suho ji je v grlu. Čumnata se kakor vrtljak vrti krog nje. »Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

spregovorita nobene besede; saj še ne vsta dosti drug za drugega. On pravi njej Marja; ona pa njemu Ivan.

V nedeljo je, ko spet takole sedita na klopi. Ptički so že zdavnaj umolkli. Mrak se je umaknil tem. On iztrka pipo na dlan, strmi v temo, roke so mu povešene, in vidi pred seboj svojo kmetijo v domovini. »Kaj bi pravil,« reče.

»In če imaš kakšno ženo, sem ti hotela reči.«
Siv dan se mu v duhu vzboči pred očmi: Voz se ropotaje splazi z ozke vaške poti. Na vozu je krsta; vsa je pokrita s cvetjem. »Ona je umrla... imela je...«; tedajci mu glas otrpne.

Jesensko, z oblaki zastrito, mokrotno-mrzlo jutro se dvigne v dan; kmetici prinesejo pismo. Obraba ga sem in tja v svojih dobrih, žuljavih rokah. Nato se zasmee. Bog nebeški, ne ene črke ji ni mogoče razvozlati! Le kako naj bi jo, ko se takih reči ni še nikoli učila! Sname ruto s ključke in odide skozi vrata.

»To je pa tako,« ji reče Valjoška, vaški pismouk, in vsako besedo dvakrat povalja po ustih, »tako je zdaj to, da se Peter, tvoj mož, ne bo več vrnil... Da je bil jako hraber, ti še pišejo.«

»Tako,« dahne ona, »tako...« Pa kar suho ji je v grlu. Čumnata se kakor vrtljak vrti krog nje. »Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

»Pa je zaresna vsaka beseda, ki jo poveš?«

vpraša čez čas z medlim glasom. Vidi, da oni pokima; tesneje se zavije v ruto in se opoteče v dež.

Tedne, mesece dolgo že pada sneg na tiho kmetijo v Rusiji. Ponoči tulijo volkovi. Ivan ima polne roke dela, da požene lačne zverine proč od kmetije. Potem pa ga divi domotožje, ki se veča z vsako uro in je zmeraj hujše. Saj, dnevi že še kako minejo; a te noči, te dolge zimske noči! Ta je daljša od one, in slehernja je neskončna. Pa ti človek leži bodečih oči, krči pesti, in bi na ves glas zakričal v kopnenju po svoji domači zemlji!

»Ni, da bi človek kar zmeraj iztekal roke po nečem, kar ti ni dano,« reče ona nekega dne, ko ga vidi, kako hodi ves zamišljen in žalostnih oči okoli. »To ti oslepi oči, da ne vidiš, kar imajo zaresnega pred seboj. Oh, ljubi Bog, saj gre življenje kar naprej! Sredi ljube stoji, roke ima prekrizane na prsih, glavo dviga kvišku, ko da stoji pred zrcalom, ki že nekaj dni visi na steni na žebliju.

»Prav,« reče on, gre ven v hlev, se z rokama oklene konja krog vratu in mu z drhtečim glasom pripoveduje o Kranjski. Konji so bitja iz božjih rok, lahko se z njimi o vsem pomeniš.

Tako je, življenje gre naprej. Marčevno sonce ima vsak dan bolj prijazen pogled. Kakor kristalno steklo, ki se razpoči, padajo ledene sveče s streh. S polja sem zaveje dih po grudah, ki se odpirajo.

Kmetica dobi nekega dne v hlevu, prav notri med mrvo, ves oguljen nahrbtnik. Ni bogatije v njem! So le kosi opražene kruha, čutara, nabrušena klina iz jelke. Res je, bogatija to ni, a so reči, ki jih potrebuješ, če hočeš neopažen na dolga pota. Precej dolgo stoji, strmi v te revne reči in si misli: »Zdaj bo treba k načelniku, da mu povem, da hoče vojni ujetnik Ivan ubežati.« To je predpis, takda je zahtevala spet pokriva z mrvo, iz solze pripolizijo v oči od same ljubezni in žalosti, saj je Ivan tako ves drugačen kot Peter...

Resnično, Ivan je ves drugačen. Počaka do pomladi, obdela njive, dela od ranega jutra do noči. Ko je vse dokončano, gre po nahrbtnik v mrvo in reče: »Tako; zdaj grem.«

Ona ga pogleda, rada bi mu nekaj rekla, na se obrne, gre po konja, potegne voz iz šupe, na tegrne grege, usede se na ozko desko, rekoč: »Popeljem te malce, Ivan!«

Večer je topel in tih. Usnje žumota na konju. Nad daljnimi griči plava prvi krajec. »Kakšen žalosten večer,« si misli ona. »Ali bi rad vajeti v roke, Ivan?« ga vpraša čez uro dolgo.

On se zdrzne. Njegove misli so že daleč, daleč; so že doma. »Ni treba,« pravi, »tamle, kjer se začneja gozdi, pojdem z voza. Odondod bom šel... šest, osem tednov dolgo... potem bom prišel domov. Le kar drži za vajeti, zdaj se ne izplača več.« Ona molči.

»Pa ne pozabi zapreti čez noč vrat pri hlevu,« pravi, medtem ko stopa z voza, »saj nikoli ne veš, ali... Miška bo imela teleta. Pazi, da bo vse v redu, ko pride njena ura.«

Ona vstopi ob vozu in prikima. In ga vidi, kako stopa z dolgimi koraki. In tudi nato še prikima, ko ga je mrak že zdavnaj vzel vase in ko je izginil v gozdovih, ki se raztezajo v neskončnost kakor gladina morja. (V. M.)

Domači vrt

Čemu ga le imamo?

Domači vrt je za okras hiše, iz njega pa dobivamo tudi dobrine, ki jih potrebujemo vsakega gospodinjstva za kuhinjo. Predvsem nam daje hišni vrt zelenjavo, sadje in cvetje. Zato razdelimo vrt na okrasni, sadni in zelenjadni del. Te vrtove pa lahko po želji lastnika razširimo ali zmanjšamo. Ako želimo imeti mnogo cvetic, povečamo okrasni, pri bolj praktičnih gospodinjstvih prideta v poštev predvsem sadni in zelenjadni vrt.

Domači vrt ne sme imeti prevelikega obsega, marveč naj ima okoli 1000 do 2000 m². Na takem

Pojdimo na Vrhniko!

Na Vrhniki bodo v nedeljo, 20. avgusta, blagoslovili novi Prosvetni dom. Mnogi odlični ljudje so obljubili priti k temu slavlju, ki bo združeno z notranjskim prosvetnim taborom, marsikdo se bo pa še te dni odločil, da si ogleda to edinstveno društveno zgradbo in napravi nekaj sprehodov v okolico vrhniškega trga. Vsem tem gostom naj služijo te vrste za kažipot.

Hvaliti Vrhniko, razpisati se o njenih lepotah in njenih tegobah, ne moreš več. Vse to je že opravil veliki Cankar in njegova pesem o Vrhniki še dolgo ne bo izvenela. Ponavljajo jo otroci v šoli, recitatorji v društvih in zaljubljeni na sestankih. Samo prepisovati bi moral iz Cankarja, če naj bi vabil s pesmijo. Toda danes bi pokazal le

Novi Prosvetni dom na Vrhniki

na Vrhniko, kakršna je preživljala stare čase, kako gre za današnjim tokom življenja in kaj pomeni v našem malem slovenskem svetu.

Vrhnika je pristonjena ob polkrožen veece hribov, ki zastirajo pogled dalje proti jugu. Je to naravna trdnjava, segajoča sem z borovniške strani in se nad Verdrom zavija čez Ljubljanski vrh, Raskovec, Špekelj na Planino. Na vsej tej dolgi poti pa vrejo izpod tega trdnjavskega obzidja na dan studenčki in studenci kraške vode, ki ob njihovem šumenju pozabiš, da so se tu gori odigravale pustolovščine in vojaške avanture v stalnih trenjih med severom in jugom. So ti hribi ščit proti vpadom z juga, služili so pa tudi za obrambno črto z nasprotno strani. Še danes je dobro vidno 10 km dolgo obzidje z 62 stolpi, ki so ga postavili Rimljani v tretjem stoletju po Kristusu. In prav na tem mestu so se utrdili spet Italijani po svetovni vojni, preden so nam izročili Logatec in Planino.

Druge zemljepisne posebnosti Vrhnike je ta, da se razteza njen občinski teritorij kar po treh različnih zemeljskih formacijah. Zgornji, južni del trga stoji na kraških tleh, med lazi in dolinami; vasi na zahodu so že v območju alpskega škrljavca, dočim morajo one na severovzhodnem koncu trpeti vse nevšečnosti našega slavnega Barja. Zato tukaj niti v eni občini niso zadovoljni z enotno živinsko pasmo, in kar na enem koncu Vrhnike obrodijo, na drugem ne zraste. Iz tega izvirajo tudi etnografske posebnosti Vrhnike, kakor tudi so žal še malo raziskane in še bolj žal vedno težje dosegljive. Kmečka skrinja je v bistvu gorenjska, peča bogata kombinacija gorenjskih in kraških motivov, kmetijska arhitektura na Vrhniki in v Verdu z bogato uporabo kamna, posebno stebrov pri kašah, potem s slikovito za vhod v vežo lomljeno stransko fasado hiše že popolnoma kraška, a najdeš med Podlipo in Ligojno še ostanke hiš čisto gorenjskega tipa, v Bevkah pa prav take kot na Ižanskem in dalje doli proti Dolenjski. Enako je z dialektom: med zidovi bistrške graščine še blaglasna borovniška dolencičina, v osi od jugovzhoda proti severovzhodu razne nijanse vrhniško-horjulске govornice, v Zaplani in Podlipi pa že rovtarščina. Toda, kar nas je enih misli, to smo tisti, ki smo gradili prosvetni dom, se vseeno siljajno razumemo.

Ta različnost tal pa nudi tudi prijatelju prirode mnogo raznolikih užltkov. Samo v drugo smer ven izza trških oprasnih zidov moraš iti, pa se ti povsod nov svet odpre. Ze tam pri Jelovškovi tovarni stopiš na Barje, se sprehajaš med hrastovimi in brezovimi gaji, streljaš po barjanski sosenožeti jerebice in fazane in loviš žabe po

Pogled s pokopališča sv. Antona proti Vrhniki

morostarskih jarkih. Drugič greš čez Sv. Trojico in Kuren na Planino ali v Podlipsko dolino, po bregovih, obraslih z resjem, blagajnam, encinom in orhidejami k alpskim hudournikom in slapovom, ki napajajo podlipsko dolinico. Takoj za farno cerkvijo sv. Pavla pa je pričetek krasi. Tu zapuščajo kraške vode za vedno svoja podzemna kraljestva, tu so ograjene doline z njivicami na dnu; nekatere, med njimi Grogarjev dol, kjer bodo v nedeljo telovadili naši fantje in dekleta, tako globoke, da so ob povodnji kot mala jezera, po katerih plavajo človeške ribice, bregovi pa so obrasli s temnimi smrekami in bojami. Med drevjem v teh vrhniških gozdovih najdeš globoke pre-pade brez dna, jame s kapniki, a kar je prav na dnu, tam kjer teče Ljubljanka z vsemi pritoki, tega človeško oko še ni videlo — tam piše voda pravilice poznejšim rodovom.

Seveda ni mogla iti zgodovina molče mimo teh krajev in človek se je vedno rad ustavljal. Mostišarske postaje so že v sivi davni segale noter do vrhniških vrat. V lanskem jubilejnim sprevedu so postavili Vrhnici »najstarejšo histo-

rično skupino« z Jazonom, Medejo in Argonavti. Ze v tretjem stoletju pred Kristusom so prastaro izročilo o Jazovi poti iz vzhoda na jug lokalizirali čez Vrhniko in tudi starejšo izkopanine pričajo, da so tod čez vodile poti mimo trgovskih naselij iz Italije na sever in vzhod že mnogo stoletij pred našim štetjem. Tukaj so stanovali keltski Tauriski in z njimi vred so Rimljani, ki so že prej prebivali po vrhniških gričih, malo pred Kristusovim rojstvom zgradili moderno trgovsko naselbino Nauportus, ki ga je pred nekaj leti Walter Schmid tako lepo odkril, prerisal in spet zasul. Mesto je stalo na drugem bregu nasproti stare pivovarne, predmestja so bila tam okoli Jelovška, z Italijo pa je bil Nauportus zvezan po sedanji Stari cesti — kjer najdeš vedno ostanke grobov, naša Via Appia —, čez Raskovec in naprej. Še danes so dobro vidni v strugi Ljubljaniče hrastovi kolji, ki so nosili most, kateri je vezal središče Nauporta z nasprotnim bregom. Večja vojaška posadka je prišla v Nauportus šele pozneje, kakšnih 200 let po Kristusovem rojstvu, in si je sezidala na Hribu, kjer stoji danes cerkev sv. Pavla, veliko taborišče, malo pozneje pa je že omenjeni ajdovski zid. Ta rimska Vrhnika je doživljala že prvo zmogoslavlje krščanstva, trpela je v vojnah med cesarji in njihovimi rivali in je bila končno porušena, a gotovo ne iztrebljena, da prične v visokem srednjem veku znova procvitati.

Takrat — v letu 1255. — pa zraste v njeni bližini nova kulturna trdnjava, kartuzijanski samostan v Bistri. V Bistri so slikali in pisali knjige, na Vrhniki so trgovali, pa tudi v cerkev hodili, ki je bila pa dolga samo šele 29 čevljev. Najprej je bila to podružnica ljubljanske šempetrske fare, a že pred l. 1318. je dobila svojega duhovnika; imela pa je tudi Vrhnika takrat že svoje plemstvo in svojega župana, ki mu je bilo

Mouf. s Sv. Trojico

tega leta ime Janez. Kot fara se je Vrhnika verjetno od št. Petra popolnoma osamosvojila leta 1468. in postala mejna vipavske fare. Ta čas so tudi zgradili novo, večjo cerkev, dolgo že 40 čevljev, ki je stala na svojem mestu do l. 1626. Vsaj v času kmalu po l. 1400 so pa tudi postavili vse ostale, še danes stoječe cerkve v vrhniški fari, razven sv. Trojice. Seveda so bile te cerkve pozneje večkrat prezidane, posebno temeljito sv. Lenart na Vrhniki (ok. 1700). Zato pa je sv. Trojica, ki ima svoj krstni list iz časa ok. l. 1630., ostala taka, kakršna je bila od vsega začetka, le da so se arkade in kapelice pozneje postavili in pa streho zvonika polepšali. Zelo priljubljen je tudi še sv. Miklavž na Kurenu, ki pa ni tako star, kakor ljudje mislijo. Res je prej stala tam druga cerkev, toda takšna, kakršna je danes, je iz leta 1530. Vrhniki župniki so bili nekateri zelo slavni gospodje. Konrad Glušič je postal pozneje (l. 1570.) ljubljanski škof, Radovič tržaški kanonik. V 18. stoletju je župnikoval tu učeni g. Saulcin, čigar potret visi v Narodni galeriji. Ne vem, menda njegov naslednik, je bil preje posveten inteligent; pa mu je umrla žena, zapustila mu dve hčerki in je šel mož v lemenat. Ko je prišel za tehanta na Vrhniko, sta mu hčerki gospodinili in sta veljali za prvi vrhniški krasotici. Kako bi se danes postavili v deklinski kroju! Dekan Andrej Pečar je l. 1851. dal postaviti sedanjo, torej vsaj že četrto župno cerkev sv. Pavla. Tudi poznejši župniki so se s svojimi deli vsi priljubili faranom. Med kaplani pa še pomnimo pesnika Svetličiča, pisatelja Bohinje, umetnostnega zgodovinarja Šitarja, nabožnega pisatelja Bernika, letošnjega zlatomašnika Koširja, zadugarja in politika Smolnikarja in Sušnika in gospoda ribniškega dekana, Gallusovega monografa Skubica, ki nam bo v nedeljo pridigal. Leopold Cvek in Anton Grum sta bila organista na Vrhniki.

Posvetna zgodovina novodobne Vrhnike govori spet o trgovski postojanki. Ljubljanka je bila tod zadnje pristanišče na donavsko-savski poti in odtod na jug so tvorili vrhniški furmani. Seveda so vozili ti tudi v Ljubljano, česar niso natovorili na čolne in nazaj tudi niso prazni prihajali. Furmanske oštarije še danes spoznaš ob cesarski cesti. Cvetela je tu strojarska in čevljar-ska obrt, vsi pa, čolnarji in furmani, strojarji in čevljarji, so imeli svoje bratovščine. Čolnarji in furmani so doživeli prvi udarec z gradnjo južne železnice, furmani še enega z vrhniško železnico. Potem je prišla industrija: pivovarna, strojarna, lesna industrija in nazadnje še konzervna tovarna. Zaslužila ni manjkalo. Posebno lepo se je živel po vojski. Blizina meje, pa razlike v valuti in cenah so ustvarile cvetoč kontrabant, poln si-

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljsem denarnem kursu. Vrš vse bančne pose najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburg sprejemajo plačila na naše ček, račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: štov. 1117-94, Paris; Holandija: številka 1458-66, Ned Dienst; Luksemburg: številka 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

cer prepovedane in nevarne, pa vseeno lepe romantike. Danes vsega tega ni več. Ostala je le še lesna industrija, vse drugo je propadlo in Vrhnica mora s trebuhom za kruhom po svetu. Domači podjetniki samo so ostali, tuji so šli, odkoder so prišli, najbrž ne praznih rok. Kar milo se nam stori, ko gledamo, kako se povsod drugod okoli Ljubljane vse lepo razvija, toda vkljub tej mizeriji je pa naš prosvetni dom vendar najlepši.

Drugače smo seveda delili usodo z drugimi Slovenci. Z njimi smo trpeli pod davki in v vojskah; kadar pa je bilo treba pokazati moča, Vrhnica ni odrekla. V politiki in prosveti je

bilo vedno živahno; Krek je hodil rad na Vrhniko in naš Korošec je pri nas stalni gost. Novejši slovenski kulturi pa je Vrhnika dala gotovo lep delež. Vrhnica je bil zgodovinar Anton Jelovšek, vrhniška rojaka sta bila slikarja Jožef Petkovšek in Šimen Ogrin, za njima še Matej Sternen. Ivan Cankar je naš ponos, a nič manj ni ljubil svojega domačega kraja Šarovčev gospod, Miha Opeka. Najslavnejšim vrhniškim rojakom, Petkovšku, Cankarju in Opeki postavi Prosvetno društvo v avli novega Prosvetnega doma herme. Pa tudi mlajša generacija se kar pridno poskuša v raznih znanostih in umetnostih. Za njihove herme je v domu še dovolj prostora. F—i.

Sostro pri Ljubljani

(O priliki 30 letnice Katoliškega prosv. društva, ki bo 20. avgusta t. l.)

»Preljubi svet! Lenart, kako si ti svet...« prepeva sostrska mladina in se huduje nad okolice, ki ji oponašajo, da ima za žegnanjski simbol jabolčno čežano in ne tolste pure. Naj bo že kakorkoli, vsi pravijo, da je lepo živeti v fari, kjer sv. Lenart, naš patron, svojih 2233 duš-ovčiče pase.

Odkar imamo z Ljubljano redno avtobusno zvezo, že bolj vedo za nas; smo le 9 km stran od slovenske prestolnice.

Današnje Sostro je prav za prav deljeno. Jedro je občestna vas v globeli proti Ljubljani. Dober kilometer južneje ob vходу v mokrotno dolino Reke na dolensko stran pa je »Forštate«, živahno naselje okrog župne cerkve sv. Lenarta. Med pravo vasjo in »Forštatom« se pričinja vzpenjati banovinska cesta Ljubljana—Litija preko znamenitega Pečarjevega klanca v idilično besniško sotesko.

Vas Sostro so najbrž naselili plemiči Ostrovharji in je po njih dobila ime Sostrovo. Zapadno nad besniško grapo so še danes vidne razvaline gradu na Ostrem vrhu. Valvazor poroča, da je bila tu hiša-začetnica Ostrovharjev iz rodu Gallenbergov. Sezidal je grad Artolf II. Svibenski okoli l. 1015. Tukajšnji rod Svibenskih se je imenoval Ostrovharji, pozneje pa Sostrski; bili so ministeriali Spanheimov. — L. 1540. je Aleksander Gallenberg sezidal nov Dolski grad in opustil bivanje na Ostrem vrhu. L. 1562. je bil umorjen zadnji moški tega imena, Jurij Ostrovhar. Ze razpadajoči grad je prešel v last Uršule Ostrovharjeve, ki se je poročila s Paulusom Raspem. Njeni potomci so v 18. stol. sezidali ob Ljubljani nov grad, pozneje v posesti rodbine Povše; odtod Povšetova graščina. To zidovje je razpadalo do l. 1936., ko je lastnik kmetične tvornice, dr. A. Kanski, na tem mestu postavil vilo za letovanje.

Cerkev sv. Lenarta v Sostrem je bila znana že v 14. stoletju. Sprva je bila podružnica fare Šmarje, l. 1753. se je odločila od te kot vikariat, pozneje povzdignjen v župnijo. L. 1895. je potres cerkev tako poškodoval, da v njej niso mogli več opravljati službe božje. Zato so farani pod vodstvom pok. župnika Mihaela Zupana postavili sv. Lenartu krasno veliko novo cerkev v romanskem slogu. Še sedaj pripovedujejo, s kakšnim slavljem se je izvršilo to posvečenje. Poslikal je cerkev l. 1921. S. Ogrin. Hrani pa še znamenite oljnat slike iz l. 1750. sv. Elizabeta Valentina Metzingerja, slike sv. Lenarta Votova in Potočnikova ter Eggartova Zadnja večerja.

Sostrska župnija ima danes dve podružnici sv. Urha, starejšo v Zavogljem in drugo v Dobrunjah. Od prvotne zavogljske cerkve je ohranjen le še presbiterij z lepim gotičnim stropom iz 15. stoletja. Ta strop nosi nekaj grbov, med njimi tudi grb rodbine Gallenbergov pl. Sostrskih. Cerkev je bila na zunanji strani poslikana, danes se to vidi vedno bolj, ker omet odpada. Slike same pa so tako pokvarjene, da ni mogoče spoznati, kaj predstavljajo. Pod slikami je nek podpis, najbrž slikarjev, in datum iz 15. stoletja. Ob vrodu je vzidana kamenita plošča z napisom — COPONIA CF TERTIA. — Cerkev ima tudi dva reliefa, ki predstavljata pet glav nekih oseb. Nad vodom v Markovo kapelo je letnica 1673, najbrž je bila ta kapela takrat prizidana k cerkvi. Gotovo je, da je cerkev v Zavogljem ena najstarejših v ljubljanski okolici.

Druga št. lenarska podružnica je »pri svetem Urhu« — griček nad Dobrunjami. Tu je bila božja pot k priprošnjiku proti mrzlici. Postavili so to cerkev grofje Codelliji in ji darovali del gozda, ki je še sedaj v njeni posesti. Latinski napis pravi, da je cerkev posvetil Feliks Chrottenbach, škof ljubljanski, 11. oktobra 1741. Do l. 1788. je bila tu podružnica stiškega samostana, nato do

l. 1810. samostojna duhovnija z vasi: Dobrunje, Podmolnik in Zadvor. L. 1810. je postala podružnica št. lenarske cerkve.

V sončnih dneh se razgleduje prijazni sv. Urh po okoliških hribih: »Kam? Je lepše v Češnjicah in v Zagradišču, kjer je spomladi vsa krajina en sam češnjev cvet. Hm, dobro je takrat, ko vriska-joč obirajo ta sladki sad. — Ali je lepše višje gori,

Razvaline starega gradu v Sostrem

na Gradišču, na Molniku in Debnem vrhu, kjer se razgledaš po vsem ljubljanskem polju tja v Gorenjsko, k Triglavu in k Savinjskim Alpam.

Naša krajevna imena, zlasti bivališč, vse priča o davni zgodovini teh naselij. Utrjeno gradišče je moralo biti na vzhodni strani hriba Gradišče, zavarovano s tremi nasipi. Pod Gradiščem je vas z istim imenom — Zagradišče.

Drugo gradišče je bilo na Molniku in tretje, imenovano Prelog, pri vasi Podmolnik. L. 1936. je posestnik na nekdanjem Prelogu pri odkopavanju gramozne jame kakih 60 cm pod površino dobil žensko okostje, kamenito žaro s pepelom in bronasto zapestnico. V preteklem letu je odkril prav tam še 4 take gomile.

Na mnogih krajih v sostrski okolici so vidni sledovi gradov, o katerih zgodovina ne ve dosti. L. 1511. je najbrž uničil potres grad na Marječku pri vasi Podmolnik. Drugi je bil prav na nasprotni strani — Jermanov grič.

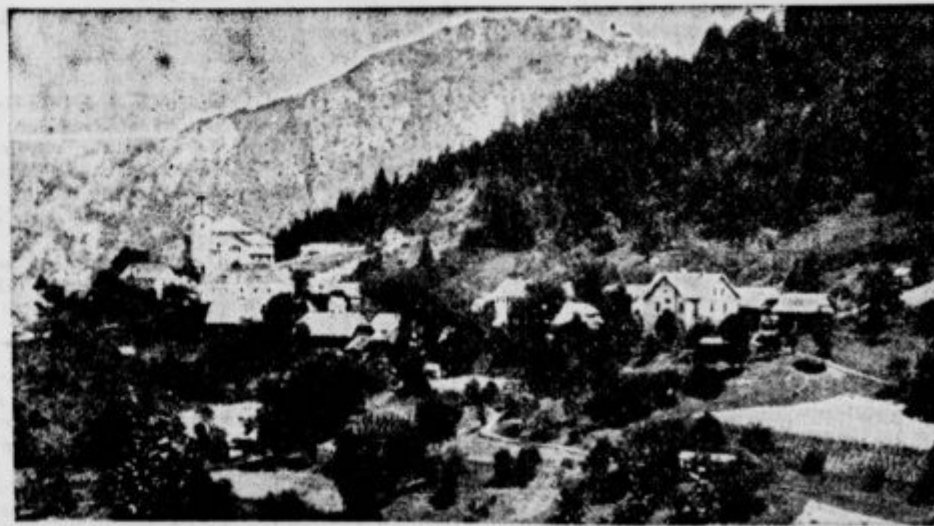
O gradu v Dobrunjah danes ni sledu. Stal je, kjer je danes posestvo št. 5, ki se imenuje Trdnjava. Bil je last graščakov Codelljev. Še danes nosi cesta od kapelice sv. Janeza Nepomuka ob glavni cesti ime »Kodeljevce«. Grad je bil razrušen l. 1483. o priliki hude bitke s Turki. Iz tistih časov sta se ohranila le dva kipa: sv. Janez Nepomuk, ki je sedaj v občestni kapelici »na Kodeljevce« — in sv. Janez Krstnik, ki je bil do l. 1936. vzidan v zunanjo steno hiše posestnika Dežmana v Zadvoru.

V razvalinah sta trdnjavi Tabor nad Zagradiščem iz turških časov in druga blizu cerkve sv. Urha v Zavogljem.

Zapisal je to človek, ki je vse tolikokrat prehodil, a vsakokrat se je začudil znova: vse to je prelepo!

Da, prelepo je, pravimo mi, ki je tu naš dom. A vi? Pridite, pogledajte veličastna dela božja in se zamislite v minljivost človeških tvorbi!

Oglej si Polšnik pri Litiji

Polji se na postajo Sava. Tam ti znaki pokažejo pol na prelepi Polšnik. Ko boš hodil kake pol ure, se ti bo začel odpirati krasen razgled. Čez dobro

urico boš na Polšniku. Videl boš celo našega očaka Triglava. Nato pojdi na hrib Ojstrež. Tam si boš lahko ogledal veliko znanih hribov in krajev.

Profesor...

»Gospod profesor, zunaj čaka neki moški s črno brado!«
»Recite mu, da je ne bom kupil!«

Tenka stena.

Prijatelj je prvkrat obiskal tovariša z družino v njegovi novi poletni hišici. Proti večeru pa je nenadoma spregovoril:
»Menda vendar niso že miši v hiši?«
»Kje ne!« je dejala žena. »To so sosedomi, ki hrustajo redkvice.«

Mlada dama...

Kovač sedi v kinu. Nekaj širokih damskih klobukov mu jemlje ves pogled na platno. Kovaču šine imenitna misel v glavo in zakliče:

»Ali bi bila tista mlada, lepa dama tamle spredaj tako ljubezniva in bi vzela svoj krasni klobuk z glave?«

Kot bi trenil so vse ženske v kinu dale klobuke z glave.

Telefon.

Vrsta pred telefonsko celico narašča bolj in bolj. Čakajoči ljudje se zmeraj bolj jezijo. Nekdo je že trikrat potkal na stekleno steno celice. Toda nič se ne zgane. Slednjič se nekdo ohrabri, odpre vrata in stopi noter, rekoč:
»Ali bi mi povedali, koliko časa mislite še telefonirati?«

»Kako — telefonirati? Jaz sem vendar od pošte in popraviljam telefon!«

Nauk iz ameriških razporok

Nedavno je poročalo dnevno časopisje o »porokah« neke ameriške filmske zvezde. Ze sedemkrat je bila »poročena« — z enim cele tri tedne — pa je prišla pred razporočnega sodnika, da bi razdrla tudi sedmi »zakon« in se poročila z osimim možem. Cisto tako — ne, še huje — kot tista samaritanka ob Jakobovem vodnjaku. »Pojdi, poklici svojega moža in pridi semkaj,« ji je rekel Kristus. — »Nimam moža.« — »Prav si rekla: Nimam moža; zakaj pet mož si imela, in tisti, ki ga imaš sedaj, ni tvoj mož. To si prav povedala.«

Tako je bilo, preden je pripadlo človeštvo h Kristusu, tako je še danes povsod, kjer od njega odpada. Ali tudi v Ameriki so ljudje, ki bridko tožijo nad temi žalostnimi razmerami. Neki ameriški razporočni sodnik je zapisal tele trpke besede: »Zakon (pri nas) ni več sveta zadeva, o kateri se človek posvetuje s svojim Bogom in s svojim srcem, ampak samo še — jazz (zamorški ples z zamorsko godbo): brez premisleka in brez vesti se v zakon pripleše in zopet iz njega odpleše. Redno se dnevno ponavljajo primeri, da ta ali oni že v tretje raztrga to najvišjo pravno življenjsko občestvo. V mnogih primerih je zavest o etični in verski obveznosti zakona popolnoma izginila.«

To so žalostna dejstva v Ameriki. Kaj pa bi prinašala razporoka tudi po drugod in povsod, kjerkoli bi se uzakonila? Morje gorja! Zanimivo samo nekaj grenkih kapelj iz tega morja!

Kdo so tisti, ki bi najtopleje pozdravili dovoljenje za razporoko? Moralne propalce in verski bankrotarji. Taki, ki sklepajo zakone iz nemoralnih namenov. Neredno stopajo danes v zakon prenekaški tako, kakor gredo na kako veselico v gostilno: gredo zato, da bi čutno uživali ob glasbi, ob plesu, ob lahkomišelnih ženskah, ob opojnosti od alkoholnih pijač itd. Zakon naj jim nudi samo čutnega ugodja in kar le mogoče udobnega življenja. Ali je pa zakon samo še špekulacija, kupčija: ženijo se ne z ženo, ampak z njeno bogato doto. Sploh — zakon je premočnejši le sredstvo, s katerim si hočejo kupiti čim večjo parcelo v zemeljskem paradizu. Če jo dobe, prav; če pa ne — čemu je pa razporoka? — vendar zato, da pustim žensko, ob kateri sem bil izgnan iz paradiza, in se poročim z drugo, ki mi bo zopet pomagala vanj.

Komu bi torej ustrezala razporoka? Trotom, ki jim je glavno, uživati sladkosti življenja s kar

le mogoče manjšim naporom in v kar le mogoče večjem brezdelju, za degeneriranje brez vere, brez Boga, brez trdnih moralnih načel, brez zavesti o kakih svetosti zakonske zveze, brez zavesti o visokem poslanstvu te božje institucije, brez zavesti o velikanskem pomenu zakona za posameznika, za družino, za narod, za državo, za človeško družbo sploh. In takim trotom človeške družbe, ki jim je življenje samo uživanje in ne delo, postilja država posteljo, da bodo ležali na njej kar le mogoče udobno, da bodo še bolj in bolj — troti.

Udobno? Mogoče neki nekatoličani, ki jim je Kristusov nauk deveta briga. Vsak katoličan pa, vsaj če ni vera v njem popolnoma odmrta, se bo dobro zavedel — kajti Cerkev ne bo molčala, ampak bo razporoko neizprosno obsojala in žigosala —, da živi v nepretrganem nasprotju z božjimi zapovedmi, da je pred Bogom in svojim bodočim sodnikom prešušnik. Ze eno samo prešustvo — kolik zločin! Zdej pa nepretrgano prešustvo življenje! Ali bo tak trpel v svoji vesti ali bo pa začel Boga in Cerkev, ki obsojata njegovo življenje, sovražiti ter bo veri in Cerkvi obrnil hrbet. Tako bi dajala razporoka samo novih revolucionarjev proti Bogu, kralju vesoljstva.

In kako bi sprejeli zavedni katoličani tak zakon o razporoki? Vsak bi dobro vedel, da je tak zakon krivičen ter popolnoma brez vsake veljave in obveznosti, da je tak zakon napad na Boga in njegovo neskončno avtoriteto, napad na Cerkev in njeno božje poslanstvo, da je v prid samo moralnemu izmečku naroda in družbe. Kako naj ima po vsem tem pravi katoličan še kaj spoštovanja do države, ki daje take zakone, kako kaj spoštovanja do njenih drugih zakonov? Ali bi bilo to v državnem interesu? Ali ni to res revolucija od zgoraj?

In slednjič pohujšanje javnosti! To se pravi: med državljane bi vrgla razporoko kužne klice, ki bodo usodno razkrajale njih duševnost, da bodo postali hujši, slabši od roda do roda. Saj je povsod na pretek verskih in moralnih bankrotarjev, ki bodo seveda prav radi segli po takem »državotvornem« zakonu. Ali koliko tudi takih, ki bi iz teh ali onih ozirrov nikdar ne zabredli tako daleč, če jim država sama ne bi ugledila pota do prešustnega življenja, če jim zgledi drugih ne bi dajali poguma za tak prešustni korak.

S katerekoli strani gledamo uzakonitev razporoke, povsod samo razkroj, gniloba in blato.

Novi kostumi za jesen

Sicer sonce še prav pošteno pripeka in smo še v pasjih dnevih, vendar so »misli kraljice mode« že — v jesenskem času. Ker je pa za jesen najvažnejše oblačilo kostum, zato bo di tu nekaj teh omenjenih.

Prvi vzorec na levi sestoji iz daljše, malo zvončasto valjujoče jope. Trikotni način za zapenjanje je jako priičen. K tej dolgi jopi pristojijo ali gladko ali pa zgibano krilo. Tudi k celotnim oblekam se lepo podaja. Sosednja obleka je jako eleganten popoldanski kostum. Je iz črnega volnenega blaga in okrašen s krznom, ki je iz njega tudi pentlja. Jopica je kratka in skripi so štrleči. Jako svojski kostum je tretji v vrsti. Jopica je daljša, krilo

malo zvončasto. Žepa sta všita in poševno vdelana v jopico. Četrti vzorec ima krilo, ki sestoji iz več, počez urezanih prog, in tesno, kratko jopico. Zapenja se z gumbi v dveh vrstah in je brez reverjev. Zadnji kostum je odličien in poseben. Daljša jopica nima reverjev, pač pa velike, na vrh prišite žepce. Zgibano krilo je do bokov prešito, tu pa se zgibki razpušijo. K temu kostumu oblečeš sviter z visokim ovratnikom.

Če so krpe čisto nove, jih je treba pred uporabo dobro izprati, zakaj nove zaplate navadno raztrgajo staro blago ob živih.

Kurenčkuva Neška ma tud beseda

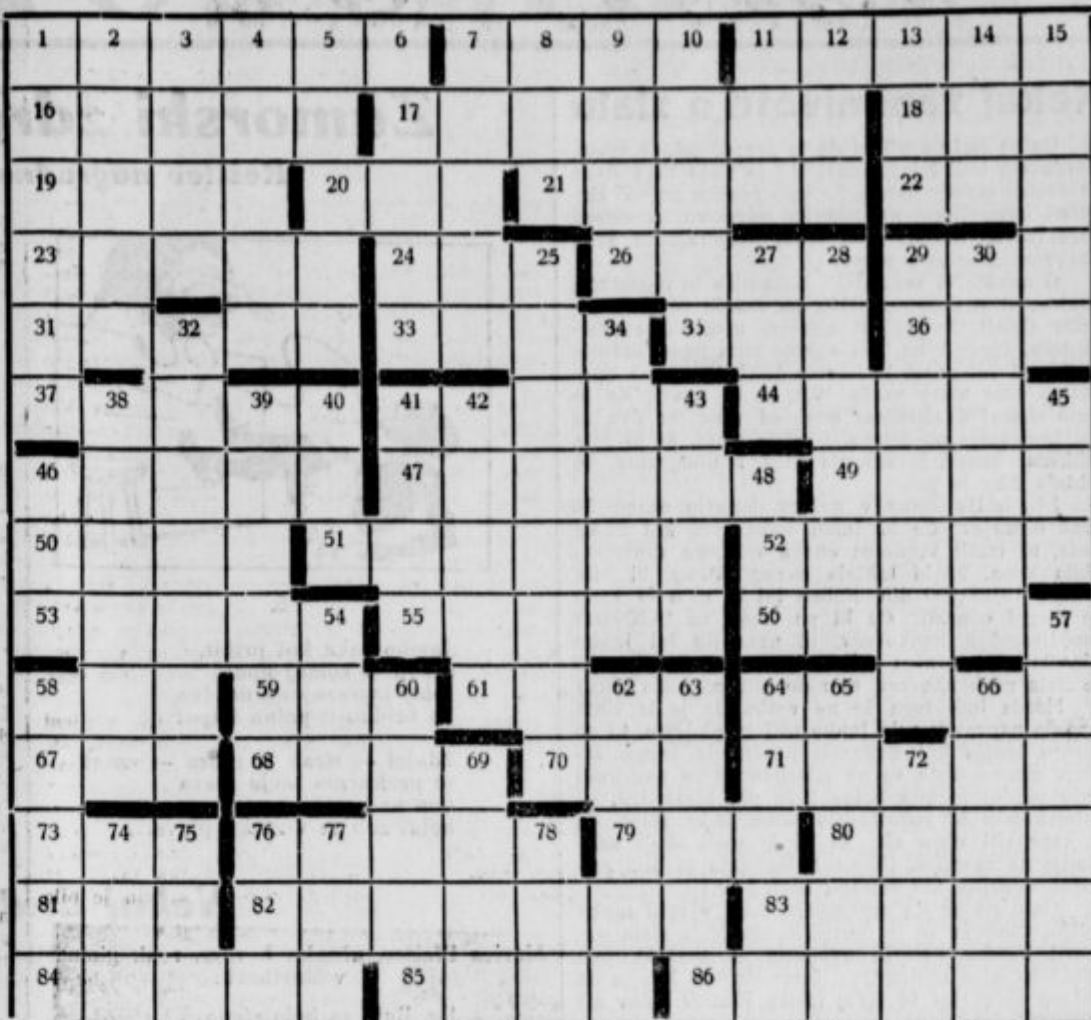
Dons sem pa spet enkat tku strašen natakna, de b ta narajš kar use na drobne koškeke zgizla, de b mela še tku fajzube, koker sem jih mela soje čase. Nej le eden reče, kar če. Ženske sma zdej en čas take reuce, de lepu prosma Boga, de b se nas usmilu in nam pumagu, ke nimama prou nubene pravice na tem svete? Dedei kar use pu soje kumenderaja, koker de b ženske ble brez jeziku. Dedei b mel ta narrajš, de b še duma pr hiš držale ženske soje jezike kar za zubmi. Jest sama na vem, za kua je Buh tud ženskam jezike ustvaru, če jih še tekak na smema nucat, keder je res treba? Kene, Buh nam je ustvaru ruke mende zatu, de lohka z nim ceu dan garama in pa dedcem strežema. Nuge zatu, de lohka hiter kej u zastaulaunca nesema, de dedcem za krokajne družija zmarka. Glava pa zatu, de nam ni treba skrbi kar u varžet s saba nost. Jest mislem, de nam je pol tud jezek za neki ustvaru. Jezika vender nimama sam zatu, de b nam u usteh napota delu. Tu je vender jaseu dukaz, de morma tud jezek za neki nucat. Sevede dedcem pa tu na gre u glava, če prou nam je Buh jezike še bl nabrusu,

koker jih je dedcem. Use ženskam prou pride, kar jim je Buh dau. Sam kurje učesa nam je navrgu za pukora.

Puglejte! Dedcem pa na gre tu u glava in tud nečja, de b jim šlu. Dedei se holt na soje tku zvane bulše pulvice sam tekat spounaja, keder nucuja kašen gnar za dobrodelne, al pa tud za kašne duge namene. U takeh slučajeh sa preke nam tku sladki, koker ta narslajši torta, ke nas prideja prost, de nej se pustaua na kašne vugale z nagelečkem, al pa tud kar se cegalečkem u rok, in jih ldem, ke greja mem nas, pumulema ke pud nus in jih prosma za kašna pumuč, de boja lohka bl energičen nastupil prot tuberkuloze, učesah pa nucuja gnar tud za kašne druge putrebe. Sej sami veste, de je pr nas putreb več, koker jih je treba. U takeh slučajeh, koker sem rekla, jim pridema ženske prou. Še z milostlivem damam nas tekat tituliraja in se nam prilzujeja. Keder je ta reč u kraj, sma jim pa spet prou čist navadne babe, koker sma jim punavad. Zdej nej pa eden reče, če se tu na bo čluvek fržmagal? Jest sem s že zdauini naprej uzela, de jim na bom šla nekol več na lim, pa če prou puklekedja predme. Pa sej veste, de je dober čluok osle pudočen. Jest sem pa mende glih tku naumna, de jim grem še zmeri na roka, če me prideja prost. Jest tudi še sama na verjamem, če se bom kerkat tku spametvala, de jim bom fige pukazala, keder boja ukul mene. lazil in se m šmajhal, koker je nhna navada.

Kene, zdej ke s gspudi ukul pu svet, zdej tle zdej tam glave ubijaja, kuku b se pršlu še ta narloži du kašne nuice al pa traunka, pa nubene ženske na prašaja za svet U takeh slučajeh sma jim ženske lft, al pa še mn. Kar pu soj glau de-

Križanka

V vsak prostorček vstavi po eno črko. Besede se začno pri številkah, nehajo pri debelejših črticah ter pomenijo:

Vodoravno: 1. grad vzhodno od Novega mesta, 7. druga beseda za spono, 11. druga beseda za obrežje, 16. slovenski naravoslovec na Dunaju, 17. tuja beseda za brezčutje, 18. planina ob Savi v Srbiji, 19. angleška obmorska trdnjava v jugovzhodni Arabiji, 20. poglavar družine, 21. enota dolžinskih mer, 22. rimski pozdrav, 23. tuja beseda za težec, 24. priprava za merjenje časa, 26. pisalna potrebščina, 29. del kitovega žrela, 31. ženska oseba iz Finčgarjevega romana, 32. pod evobodnim soncem, 33. leseno mlinsko korito, 35. del čeljusti, 36. levi pritok Donave v Romuniji, 37. pripadnik azijskega naroda, 41. del poslopja, 44. znamenit karantanski kmeč, 46. tuja beseda za rezilo, 47. sodnijski izraz za stvar, 49. lesena zgradba, 50. tekoča voda, 51. mesto v severnem delu Italije, 52. sodbna francoska politična osebnost, 53. kraj na Štajerskem severovzhodno od Pilštajna, 55. druga beseda za božjepotnika, 56. del morekega premikanja, 58. del parnega stroja, 59. kraj v Vojvodini, 61. evropsko prestolno mesto, 64. elementarna neizgoda, 67. desni pritok Save na Hrvaškem, 68. najdaljša jugoslovanska reka, 70. prostor za cerkvene pevce, 71. druga beseda za palico, 73. del poslopja, 76. tuja beseda za očiščevalca, 79. ženska oseba iz svetopisemskih zgodb, 80. nekdanji naziv za reko na Pirenejskem polotoku, 81. ženska oseba iz svetopisemskih zgodb, 82. tuja beseda za mnogimenoštevilo, 83. slovenska beseda za kritiko, 84. reka v vzhodnem Turkestanu, 85. brezbožni izraelski kralj, 86. tuja beseda za pripravo.

Navpično: 1. druga beseda za prvo živo stvar, 2. policijski uslužbenec, 3. nemško mesto iz nekdanje Češkoslovaške, 4. udeleženec ženitnine, 5. izraz iz matematike, 6. naslovno ime iz Cankarjeve povesti, 7. igra z godbo in petjem, 8. naslov Prešernove pesmi, 9. poveseo slame, 10. plemiški srednjeveški vojak, 11. sprednji del voza, 12. mestno nočno zabavišče, 13. ekrajsano erbsko moško krstno ime, 14. divja žival, 15. tuja beseda za zapor, 25. tuja beseda za visokošolca, 27. kraj na Dolenjskem, 28. majhna grška denarna enota, 29. mesto ob Donu v Rusiji, 3. ostanki pri lupljenju, 32. tuja beseda za pravila o lepem vedenju, 34. boginja starih Grkov, 38. tuja beseda za Nemca, 39. vrsta južnega sadja, 40. rodbinsko ime iz Wastovega romana: Zlato večnega Juda, 41. druga beseda za zgled, 42. evropska časnarska agencija, 43. pripadnik izumrlega naroda, 45. prijatelj tuje lastnine, 46. draga tekočina, 48. pristaniško mesto na zahodnem obrežju Finske, 54. slavnostna poveljujoča pesem, 57. najvišja gora v Armeniji, 58. kraj v srednjem delu Istre, 60. jugoslovanska časnarska agencija, 62. domača perutnina, 63. tuja beseda za prijeten vonj, 64. naslov Sienkiewiczvega romana, 65. vrsta sesalcev, 66. prostor za igre in boj v starorimskem cirkusu, 69. umrli slovenski zgodovinar,

72. pripadnik izumrlega naroda, 74. druga beseda za vrbo žalujko, 75. viden izraz naklonjenosti, 76. grški predlog v tujih besedah, 77. tuja beseda za zvezek, 78. ženska oseba iz svetopisemskih zgodb.

Rešitev križanke z dne 6. avgusta 1939

Vodoravno: 1. požar, 6. Odar, 10. psovač, 16. otec, 17. Eden, 18. orel, 19. Ita, 20. top, 21. Abel, 22. Akon, 23. trep, 24. Ero, 26. bes, 27. Amos, 29. ožina, 31. posel, 33. atek, 35. ovinek, 38. erajca, 40. Lin, 41. omet, 43. Abo, 45. leto, 47. rop, 48. utez, 50. osel, 52. uho, 54. Mati, 56. kes, 57. Avala, 59. zaroka, 62. rok, 63. obolos, 66. Erato, 68. nivo, 70. ded, 71. oka, 73. kača, 75. sašo, 77. seč, 78. Alah, 80. IRA, 82. Tana, 84. čelo, 85. bira, 87. patoka, 88. Riko, 89. komar, 90. Atala, 91. Sama, 92. solata.

Navpično: 1. potep, 2. otor, 3. žep, 4. Aca, 5. rebel, 6. Odesa, 7. Dela, 8. Ana, 9. rokoko, 10. prosa, 11. seno, 12. Olt, 13. Vir, 14. Atene, 15. čapa, 25. osat, 26. beg, 28. menu, 30. žito, 32. oreh, 34. tip, 36. veža, 37. Kola, 38. sluz, 39. arak, 40. Lot, 42. meso, 44. Belo, 46. omot, 49. tek, 51. salo, 53. Orač, 55. Irig, 56. kov, 58. Voda, 60. Ararat, 61. ananas, 64. Beč, 65. Sahara, 66. ekipa, 67. Osaka, 69. oseka, 70. Delos, 72. karat, 74. atol, 76. očan, 79. Lima, 81. ata, 83. ara, 85. oko, 86. bol.

Rešitev zlogovnice

1. etik, 2. koča, 3. peta, 4. vada, 5. lopa, 6. Iran, 7. ogal, 8. osir, 9. Ante, 10. Tebe, 11. peča, 12. jeza, 13. Naprej, 14. vaga. — Ti očeta do praga, sin tebe čez prag.

Zlogovnica

Sestavi iz naslednjih 39 zlogov: bar — boj — dej — ga — gro — ja — iat — ka — ka — kač — li — lja — na — na — nik — no — pa — paz — po — po — pod — pre — pro — re — rec — rez — ro — sek — si — smre — so — slo — sle — strv — ta — tek — ti — tvi — vpi — vpi — zlo — sedemnajst dvo in trizložnih besed. Vsaka beseda ima šest črk. Besede so naslednjega pomena:

1. glasbeni izraz, 2. cerkveno opravilo, 3. del vrat, 4. vrsta dreveja, 5. jelaški čuvaj, 6. star človek, 7. hudobni duh, 8. betva, stoka, 9. vrsta rib, 10. vrsta ptičev, 11. izobilje, bogastvo, 12. posušeno listje, 13. vrsta hroščev, 14. močna piščalka, 15. mizarstvo orodje, 16. kraj pri Trstu, 17. obsevalski kraj.

Srednji dve črki iz vsake besede, brani od zgornj navzdol, ti povesta slovenski pregovor.

Besednica

Vojskovodja, Kelmorajn, Aischyles, inmatkulacija, Iravadi. Dve zaporedni črki iz vsake besede ti dasta Tolstega roman.

laja, če prou boma mogle ženske glih tku gor plačat, če bo pršlu du tega, de se boja mogle lde zajne raustat in kausat.

Glih te dni enkat sem brala u časopise, kulk enga gnarja gre zdej na svet sam za eroplane, kanone, strupene pline in še za druge take pripomočke, ke se nucuja za ldi ukul prnašat. Tulk eneh numar se je kar skp tišal, koker de b jih zebe. Pa še skori same nule sa ble. Sam spredi je blu tud ene par drugeh numar. Če b ble kar same nule b še nē na rekla, ke same nule nē na pumehja, koker je pa tud ene par drugeh numar tam spredi, je pa Buh pumagi.

Lepu vas prosem, al ni škoda tulk enga gnarja ven vržt sam zatu, de se loži ldi pubija? Sej nē na rečem, vojske sa ble ja že ud nekdej na svet. Kajn je pa ta peru začeu, ke je soiga brata Abela ubou. No, pol je šlu pa kar naprej in naprej in pa čezdali huš. Ampak soje čase sa se sam dedei med saba ukul prnašal, ženske sa pustil pa prgmah, de sa lohka duma na utroke merkale in pa brunda toukle. Tu je blu že še kok za prenašat. Al dondons, ke sa začel s tisteh eroplanu dol na ldi bombe metat in se prou nē na brigaja, na kerga prleteja, je pa use kej druga. Vite, tu pa men na gre u glava. Kene, če ženske nimama pr nuben reč nē za guvot, b se nas vender tud pubijat na smel. Al je tu še kašna pravica na svet? Če eden nē hudga na naredi, ga tud zaprt na smeja. Tu b se mogle kratkinmal prepovedat, al pa pestit, de b se tud ženske žiher u pulitka utekvale.

Čakite, jest bom zdej u kratkem in protesten shod sklicala. Na tem shode boma pugervale, de se nam morja dat tiste pravice, koker jih maja dedei. Me na boma več trpele, de b se z nam pumetal. Če nam na boja usregel, bom pa use ženske nakajfala, de boma štrajkale. Nubena na bo tla več za dedce kuhat. Kam boja hudil pol dedei na

košta, nej pa sami pugruntaja, sej prauja, de sa brihten.

Bote videl, de bo pol use dragač na svet, če boma ženske pulitka pelale. Kene, me mame že use tu u glau, kar člouk u žeuļen putrebuje. Dedei morja pa lepu še čakati, de jim kej u glava pade. Pol pa še ni gvišen, če jim bo kej pame-tenga padel u glava.

Puglejte, kulk časa se zdej že dedei med saba vojskujeja, zdej tle, zdej tam. Tu se tku zastop, de se vojskujeja sam z jezikan, ke s kanonem b blu preveč navaren zajne. Nazadne pa kušta ta vojske še več, koker ta prava. Sevede, plačat morma pa vse te stroške mi. Zdej nej pa eden puve, če sa pršli že kam naprej. Nazaj pa tud na znaja nē več. Tku se uleče ta reč, koker tista vesterja ud jare kače in ud stekelja použa. Al je treba tega? Al b na blu bi pameten, če b s te gspudi, magari tud na naše stroške, kupil take rukovice, koker jih maja boksaři, in prirejal ukul pu svet take tekme, koker sa jih mel zdej pred kratkem u liban not u »Union«. Tu b nas nē druga na kušta, koker če b jim kupil ene par takeh engliš-flajštru, de b s lohka z nim zapopal tiste praske, ke b se jih nabral pr boksaři. Not b pršlu pa tulk enga gnarja, de b se nam lohka še dauki znižal. Če b glih kerga boksařja ta al pa un ukul prnesu, b se lohka iz teh duhodku tud pugreb plaču.

No, ai b na bla ta reč žist ajnfoh in pa pucen? Use skp b še tulk na kušta, kulker zdej kušta sam bencin, če se en eroplan u lft spesti, de lohka bombe dol na nadoužne ženske meče in jih pubija. Bombe pa tud nisa kar zastojn.

Asten, zdej pa naredite, koker čte. Men je useglih. Jest sem tu nasvetvala sam iz lubezen du blíženga. Če boja pa začel useglih na nas bombe dol metat, se bom pa že jest tku kam skrla, de m na bo mogla nubena bomba du žiuga. K. N.

MLADI SLOVENEČ

Nekaj zanimivosti o zlatu

Da se zlato sveti in da je drago, gotovo veste. Morda ste tudi kdaj slišali, da je zlato tista stvar na svetu, zaradi katere je bilo prelito največ človeške krvi. Zlato predstavlja bogastvo in zaradi bogastva se narodi med seboj prepirajo in drugi drugemu grozijo z vojno.

O nekaterih zanimivih lastnostih te plemenite kovine, ki ji pravimo zlato, pa morda še niste ničesar slišali. Najprej si oglejmo njegovo specifičnost. (Specifična teža kovine nam pove, kolikokrat je 1 kilogram teže od vode.) Specifična teža zlata znaša 19,2, to se pravi, da je zlato skoraj dvajsetkrat težje od vode ter dva in pol krat težje od železa. Utež iz zlata, ki bi bila tolikšna, kakor je železna utež 1 kilograma, bi tehtala 2 kg in pol.

1 kg zlata stane v našem denarju okrog 36 tisoč dinarjev. Če bi imeli nekaj več kot 27 kg zlata, bi imeli vrednost enega milijona dinarjev. Zlata kupa, ki bi tehtala okrog 270 kg, bi bila vredna 10.000.000 din. Noben tat bi nam te kepe ne mogel odnesti. Če bi pa imeli za 10.000.000 tisočdinarskih bankovcev, bi nam jih tat lahko odnesel v navadnem nahrbtniku. (Ker pa nimamo ne zlata ne bankovcev, se nam tatu ni treba bati.)

Morda tudi tega še ne veste, da je iz zlata mogoče napraviti zelo tanke niti in ploščice, ki so mnogo tanjše kot najtanjši papir. Iz enega samega grama zlata so na poseben način napravili zlato nit, ki je bila dolga 2 in pol kilometra. — Potemkater bi zadostovalo samo 16 kg zlata, da bi napravili zlato nit, ki bi jo ovili okoli naše zemlje na ravniku. (Kupa 16 kg zlata bi bila približno tolikšna kot železna utež 5 kg.)

Zlato pa se da spremeniti tudi v zelo tanke lističe. Človeku se je posrečilo, da je iz zlata napravil lističe, katerih debelina je znašala eno desettisočinko milimetra. 5 cm debela knjiga iz zlatega papirja bi torej imela 500.000 listov ali 1.000.000 strani.

Koliko smo vredni v denarju

Glavna sestavina našega telesa je apno, ki ga imamo za okrog 50 dinarjev. Z njim bi mogli pobeliti strop malo večje sobe.

Tolščee (masti) je v našem telesu za kakšnih 25 dinarjev. Iz nje bi mogli napraviti 3 večje kose mila, ki bi zadostovali perici za veliko pranje.

Tudi fosforja imamo komaj za 3 dinarje. To je približno toliko, kolikor ga je bilo v 1000 vžigalnih starih vrst.

Zvepla imamo malo manj kakor za 3 dinarje. Z njim bi mati mogla za silo pokaditi steklene kozarce, preden vloži vanje kisle kumarce.

Sladkorja imamo v sebi samo za 20 par, to je za eno kavino žličko. Kar premalo bi ga bilo za skodelico kave!

Tudi železa imamo v sebi komaj za 20 par. Iz njega bi napravili velik žebelj, ga zabili v zid in obesili nanj ogledalo.

Vsa vrednost našega telesa znaša torej skupaj komaj šest kovačev!

Ali ste kaj poparjeni ob teh beraških številkah? Šest kovačev je res kar premajhna cena za človeka, ki je ustvarjen po božji podobi. Toda tako so izračunali učeni možje in mi jim moramo verjeti. V tolažbo vam bodi povedano, da notranja duševna — vrednost človeka pri tem ni vprašljiva. Človeku pa daje glavno vrednost neumrjujoča duša, katere ni mogoče oceniti z denarjem tega sveta. Duh, njegove ocene in lepe lastnosti: ljubezen, požrtvovalnost, zvestoba, usmiljenost je ter še druge kreposti — to šele daje pravo vrednost človeku, božjemu bitju!

MLADA NJIVA

Katka se joče za mamo...

Nadražji moj zaklad na svetu
so v črno jamo dali
in z mano vedno zvonovi v linah
so glasno zajokali.

Hudob brez tebe, mamica,
bo revici mi nikdar
Ne boš objela samikar več
me s toplimi rokami.

Svoji prijateljici Katki, ki je izgubila mamico, napisala v spomin Verica Obu, Šmartno ob Paki.

Zamorski zdravnik dr. Bum

Rešitev nagradne uganke v slikah:

Jumbo čaka kot pribit,
dihati si komaj upa.
Bdo izpraznjena od dna?
kaj bradik polna kupa?

Zdajci — strah in groza — vznok
se prekucne: levja glava
tam nad steno zazija —
bolni zob že v zraku plava.

Izza stene dr. Bum
hitro stopi, reče milo:
»Nič ne boj se, ljubček moj,
to je vse samo strahilo!

v levji koži bil sem jaz —
takšno moje je zdravilo!
Jumbo ves vesel na dlan
brž našteje mu plačilo...

Nekaj drugih rešitev:

Marica Pfeifer, učenka I. razr. real. gimnazije
v Mariboru:

Dr. Bum za belo steno
zdajci divje zakriči,
Jumbo grozno se prestraši,
hop! poskoči in zbeži.

V strahu je na zob pozabil:
že na vrvič bingljaj.
Dr. Bum roke si mane:
hej, on zdraviti vam zna!

Hvalica Venceslav, uč. I. r. mešč. šole v Trzinu:

Španska stena se premakne,
hitro bolni zob iztakne.

Jumbo zakriči ves v krvi:
»Joj, moj zob je zdaj na vrvič!

Tam za steno skrit stoji
dr. Bum in se reži...

Jožica Bešter, uč. III. razr. osn. šole v Celju:

Čaka, čaka revež Jumbo,
belo gleda in trpi.
Kaj bo, kaj bo? premišljuje.
Hipoma se mu zazdi:

nekaj leze, praska, sika —
kača divja se vali...

Grozna, pregrozna slikal
Jumbo v strahu ves drhti.

Zver se zmerom višje vzpenja,
že nad steno je napol.
Jumbo kriče in odskoči —
zob iz ust zleti na stol.

Dr. Bum je zadovoljen,
tiho se pridruži predse.
Naj vsi doktorji po svetu
pulijo tako zob!

Hitro spravi kačjo kožo,
ki na palici visi,
sede pred zdravniško »ložo«,
spet učeno v list strmi...

(Dalje prih. nedeljo.)

Danes smo objavili samo rešitve, ki smo jih prejeli do ponedeljka, 7. t. m. Zvrhan kup drugih rešitev pa bomo objavili prihodnje nedelje in obenem tudi izrečali nagrade. Mnogo rešitev prejelimo tudi iz tujih krajev. Na dan, ko prejmemo, bomo rešitve objavili. (to je po dnevu, ko prejmemo, bomo rešitve objavili.) Na dan, ko prejmemo, bomo rešitve objavili. (to je po dnevu, ko prejmemo, bomo rešitve objavili.)

Stričkov kotiček

Predragi Kotičekov striček! — Dozvoli, predragi striček, da Ti pišem tudi jaz. Naši vaški otroci zmerom povprašujejo po Tebi, ker bi Te radi poznali. Kislim mlekem, ki je boljše kot ljubljansko pivo. Tudi je dosti letoviščarjev, saj je primeren kraj za odih. Pri nas imamo tudi kopališče. A kmalu bi pozabil na vinke gorice, ki nas obdajajo kot venec okrog glave. Vozke dobro kaže in še ga bomo pilili. Prosim Te torej še enkrat, striček, da si prideš ogledat naš kraj. Pri nas ni tovarniškega dima, ki Ti v ljubljani streže po življenju.

Mnogo lepih pozdravov Ti pošilja Matiček Brezovar, prvošolček.

Dragi Matiček! Ko sem Tvoje pismo prebral, sem razkačeno udaril s pestjo po mizi in zarobal, da so kar tipe v oknih zažvenketale in prebledele od strahu. Pa zakaj sem tako zarobal, svet — Ti vedeti in s Teboj vred kakopov vsi! boš — Ti predkani poboj ti Komaj si ljudski toli hrbet pokazal in se naučil packe delati, že kot izkušen očalec zastavlja besede. »Grodje dobro kaže —

še ga bomo pilili« se pridruži in si pri tem najbrž domišljuje, da Te bom še pohvalil za te pregrešne besede. O, si se zmotil, ljubček moj. Pijančkom Kotičkov striček že ne bo slavo pel, tisto pa ne!

Takisto sem robantil in bi bil mmar robantil še debelo uro, če je ne bi tedaj primahal v sobo Požganec oča, ki se so srečno vrnil iz lune. »Ča božjo voljo, kaj pa je se zgodilo? Ali te je osa pila?« so vprašali in me prestrašeno gledali. Jaz pa sem jim namesto odgovora pomolil Tvoje pismo pod nos. Požganec oča so se veličastno usekali v robec, ki so ga mesečnom pouzimali, si natakili na sedlo grabelega nosu mesečnika očala in začeli brati. Ko so prebrali do kraja, so si hinaravo obrisali nevidno solzo pod očmi in sočutno rekli: »Uboji, ubogi striček! Zdal pa že vidim, da ne robantiš za prazen nič. Tudi jaz bi se takole razjezil, če bi me kdo na kislno mleko povabil — namesto na rujno vinco! Lahko si misliš, rakca na vodi, kaklo so me te hudobne besede pokonci vrle. Kar zmel bi ga v prah in pepel, nesramnega Požganecovega očeta, tako sem bil ogrožen. Pa so jo pravočasno pobrisali čez prg. No, počasi se je tudi

moja jezica skadila in žal mi je bilo, da sem se tako razburil. Dokler je človek živ, mora pač marsikatero grenko požreti. Tudi nate nisem več jezen, ker pre-dobro vem, di si tiste besede napisal samo iz mladostne razigranosti. Za vsak primer pa Ti le moram postreči s kopico zlatih naukov, ki so zreli na mojem zeljniku. Takole se ti zlati nauki glasijo:

Kdor se v mladost brati — prazno glavo mlati.
Kdor se v vinosti rad ga srka — ga v starosti luna trka.

Vinskih bratcev modrost — večna norost.
Nemarno pufek kruli — še grje vinski bratec tuli.

Kdor za litrčkom poseda — beda mu iz kože gleda.

Kdor zapravlja z vinom zdravje — grob mu kmalu bo za vzglavje.

Že grobovi tulijo, kje nas čevlji žulijo!
Tako. Mislim, da bo teh naukov zaenkrat kar dovolj. Vsadi si jih v globoko srce!

Zdal moram pa še kakšno prijazno besedo ziniti, da ne boš rekel: Oh, kakšen robavs je tale Kotičkov striček! Tako lepo ga povabim na kislno mleko — on me pa zmeraj! Torej kar se kislnega mleka tiče, Ti moram priznati, da ga ljubim iz dna srca. Pripravi ga velikansko latvico in kaj prida smetane naj bo na njem, če hočeš, da pridem na obisk. Na sredo tega mlečnega jezera pa povezni širok otoček iz ajdovih žganecv, da bo moja žilica ravno plovila po njem. Če pojde vse po sreči, jo primaham tja prav na dan, ko bom obhajal 100 letnico svojega mladega življenja. Lepše tega znamenitega dne pač ne morem praznovati kot s kislim mlekom in ajdovimi žganci. Torej na skorajšnje svidenje in lep pozdrav! — Kotiček v striček.

Naš izlet na Jadran

Nestrpno smo čakali dneva, ki je bil določen za izlet. Popeljali naj bi se na morje. Že sama misel, da gremo na morje, prvič na morje in to na — naše morje, nas je navdala s takšnim veseljem, da ga niti popisati ne moremo. Vse leto smo zbirali dinarje in prav neusmiljeno nadlegovali starše, naj nam pomagajo zbrati potreben znesek. Vse leto smo se učili raznih pesmic, deklamacij in iger, da smo potem pod vodstvom našega učitelja gosp. Bratoka stricem, ki je pripomogla, da je marsikateri dinarček zdrknil v našo nikdar polno možnjo.

Prišel je dan 10. junija. Ves dan smo preživeli v mrtličnem pričakovanju in pripravljanju. Z jutranj smo si uredili vse potrebno. Naše skrbne matere so poskrbele za lačne želodčke. Po celodnevni pripravih je napočil večer, ki je bil določen za odhod. Že dolgo pred odhodom vlaka smo čakali na postaji. Vlak je imel malo zamude — mi vsi pa v glaznem strahu, da se je morda zgodila nesreča in da vlaka sploh ne bo. Naša srca so se pomirila šele v trenutku, ko smo bili v vlaku, ko je lokomotiva zasopihala in nas popeljala na jug...

Zjutraj smo se prebudili že na Sušaku. Ko smo še vsi zaspani in krmežljavi pogledali skozi okno, je iz naših grl zavrnil en sam navdušen klic: Morje! Morje! — Komaj smo se ga nagledali. Dolg smo ga občudovali, potem pa smo se odpravili v »Ob Jadranske straz«, kjer nas je že čakal zajtrk. Okrepčali smo se in očistili, potem pa odšli na božjo pot na Trsat. Ogledali smo si cerkev, a kmalu smo morali dalje. Odnejali smo se s parnikom na otok Krk. Vožnja po morju — kdo naj jo opiše? Kar žareli smo od sreče, ko smo se prvič vozili po naši sinji Adriji. Zajel nas je vihar. Tedaj smo se spomnili pesmi:

»Buči, buči, morje adrijsko,
bilo nekaj si slovansko...

Napravili smo v srcih trden sklep: »Adrijsko morje, naše si in naše boš ostalo! Varovali te bomo in obvarovali pred grabežljivimi rokami tujca!«

Na Krku smo obiskovali sobah internat. Tu smo se odpočili v odrejenih sobah. Kako blagodejen je bil ta počitek! Po spanju je sledilo spet okrepčilo, nato pa vožnja po morju v čolnih. To je bilo nekaj krasnega, nekaj, kar se ne dá pozabiti. Za spomin smo si nabrali nekaj školjak, da nas bodo spominjali lepih dni na morju.

A kakor hitro mine vse, kar je lepega na tem svetu, tako se je tudi naš obisk na morju približal koncu. Prišel je čas ločitve. Ko smo se poslavljali, smo imeli solzne oči. Saj smo preživeli morda najlepše ure svojega življenja. Neizbrisno nam ostanejo v spominu.

Se dolgo smo stali pri oknih, se ozirali nazaj in pošiljali zadnje pozdrave naši sinji Adriji...

Marlenka Savinc, učenka IV. razr.
v Radečah pri Zid. mostu.

Mirko Kunčič:

Pravljice in pripovedke izpod Triglava

Pastirček Gregec in zmaj

(Pripovedka za mlajše.)

Približal se je tolikanjan žaželeni dan. Gregec si je tisto noč komaj upal dihati, tako se je bal, da ne bi zalezal. Ob prvem jutranjem svitu je bil že na nogah.

Mati se je sukala okoli ognjišča v očrneli kuhinji in pripravljala zajtrk. Ko je zaslišala Gregčeve korake, se je ozrla in se začudila:

»Glej ga, ali si že vstal? Kam se ti pa tako mudi?«

Te besede so Gregca pomirile do kraja. Že ga je močno skrbelo, ali ga mati ni pozabila poklicati, kakor mu je bila obljubila. Kakšna sramota, če bi strič Rodar kar sam odgnal ovce na Zrnov rovi, njega pa pustil v dolini! Najmlajši vaški korčarji bi potlej s prstom kazali za njim in se norčevali: Tale žvirca je pa pašo zalezal! Tale žvirca je pa pašo zalezal! Kar rdečica ga je obšla ob mislih na to sramoto...

Mati je postavila predenj zvrhan lonček dišečega močnika, potem pa se je še nečesa domislila. Pristavila je k žerjavici ponev, okrnjila vanjo debelo javljo in očerjavila volovsko oko.

»Danes, ko je tvoj dan!« je svečano rekla in ga toplo pogledala.

To je bilo nekaj za Gregca! Obraz mu je kar zažarel. Volovsko oko je bila njegova najljubša jed. Kadar ga je mati takole v krmežljavih zimskih jutrih zamenjela za rame, ji je bilo treba nazadnje samo reči: Volovsko oko! — in Gregca je zapeljiva beseda pri pričel vrgla iz postelje. Za volovsko oko bi bil vstal tudi sredi črne noči, takšno čarovno moč je imela ta kraljevska jed na njegovo uho.

Ročno je pospravil vase praznični zavtrk in stekel na prag poslušati, ali že kaj brnijo ovčiči. Zrnovih ovac. Bajta njegove matere je kot nadložna starka čepela visoko v rebri ob poti, po kateri je stari Rodar s svojim ovčjem imel priti.

Nekje globoko epodaj je bilo res slišati vo-selo zvončkanje in hripav glas izkušnega ovčarja: »Oh! Oh! Oh!«

Gregec je stekel nazaj v kuhinjo in zaklical: »Mati, brž, strič Rodar že gre!«

»Ne bo ti ušel, ne,« se je mati nasmešnila njegovi vneim in podrezala z burkljami v peč. Pričarala je na dan blebeček lepo započenega rženja kruha in ga pletčala v torbo.

»Takole, zdaj je pa vse pripravljeno,« je rekla in mu obesila torbo okoli vratu.

Hripavi klici ovčarja Rodarja: Oh! Oh! so prihajali zmerom bliže. Gregec si je hitro natknil klobuček s krivci, stisnil v roko grčavo palico, še enkrat ozrl v mater in se hitro poslovil:

»Pa zbogom!«

»Počakaj!« je zaklicala mati in odhitela v kamro. Pomočila je palec v posodico z blagoslovljeno vodo, ki je visela na steni in pobožno prekrižala Gregca po obrazu: »V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha!« Potem mu je začela na hitro deliti zlate nauke: »Ne pozabi se vsak večer sporočiti angelu varuhu in svojemu patronu, sv. Gregorju! In da mi ne boš lazil po stenah in stikal za ptičjiimi jajčki po gošči! In da mi ne boš hodil z bosimi nogami naokrog! Zmerom in povod glej pod noge, da te kakšna kača ne pije! In... in... O, koliko zlatih naukov bi bila skrbna mati še navrgla, če ne bi zdajci strič Rodar zaklical izpred bajte:

»Fant polezuha, skoči že iz pernice, skoči!«

»Saj sem že tukaj!« se je oglasil Gregec ves vesel, da mu ne bo več treba poslušati materine dolgočasne pridige.

Strič Rodar je prištokljal na prag, rado-vedno poduhal v notranjščino in zagodel:

»Dobro jutro, Matiček! Hemre, kako da ne pri vas diši. Ali praznujete, ka-li?«

»Le kako bi mogli ob tej siroščini?« je odgovorila Gregčeva mati. »Peko imam in jajce sem na surovem maslu očvrta in malo suhega mesa sem za Gregca skuhalo. Lačen ne sme oditi od doma, moj fant.«

V njenih očeh se je nekaj posvetilo. Dvignila je predpasnik in si obrisala solzo, ki ji je zdrknila po licu.

»Dim mi sili v oči,« se je v zadregi opravičila in se skušala nasmešniti.

»No, no, nikarte tako!« je dobrodušno zagodnjel stari Rodar. »Saj ne odhaja čez lužo v Ameriko ali v Biriem v vojaško suknjo! Komaj dobre pol ure hodá oddob bo, pa se že emere za njim. Bom že pazil nanj, da ga kakšen medved ne požre, nič se ne bojte!«

»Res je samo od dima,« mu je skušala dopovedati Matičekva. A stari Rodar je imel bistro oči in je čisto dobro vedel, v katerem grmu zajec tiči. In tudi to je vedel, da zlepa nihče pod božjim soncem ne pomore besede, ki bi materino solzo ustavila in posušila. Zato se je obzirno obrnil in zabrundal v slovo:

»Pa se dobro imejte, no!«

»Srečno pot!« je še voščila mati in pomahala z roko.

Stari Rodar je dvignil klobuk, ki je bil ves okrašen s prvim planinskim cvetjem, ga zavihljal visoko nad glavo ter zavričkal, da se je razlegalo po vsej dolini:

»Juhuhuuuu!«

Potem je s palico nagnal ovce in mogočno odcokljal za njimi.

Gregec je takisto zavihljal klobuček in zavričkal. Pa je bilo tisto, kar mu je iz grla priklopelo, bolj podobno kirikanju mladega petelinčka kot pravemu vriskanju. Iz vasi mu je v odgovor zadonel divji pasji lajež.

»Vidiš, še pes te oponaša!« se je zarežal strič Rodar. »Naka, fant, ukati pa še ne znaš! Pa te bom že naučil, nič se ne boj.«

Pot se je vila navkreber. Vsa je bila oblita z jutranjo zarjo, ki je zlatila nebo. Milni ob Mlinškem potoku so še molčali in tudi iz bajte poševnjaka Sabljice se še ni kajdilo.

(Dalje prih. nedeljo.)

Pravni nasveti

Železniška obrtna šola. I. Z. C. — Zanimajte se za sprejemne pogoje v železniškem obrtno šolo, in bi tudi radi vedeli, ali se šolanje vrši na lastne ali na državne stroške. — Pogoji za sprejem v obrtno šolo pri železniški delavnici v Mariboru so: državljanski kraljevine Jugoslavije, telesno in duševno zdravje, starost od 14 do 16 let, najmanj 2 razreda gimnazije ali druge srednje šole in dobro vedenje. Prošnji, ki jo je kolkovati s kolkom za 10 din, je treba priložiti: državljansko izkaznico, krstni in rojstni list, šolsko spričevalo in odobritev o dobro obvezo roditeljev ali varuha, ki mora biti potrjeno od pristojne oblasti, sledeče vsebine: »Odobrujem svojemu sinu (varovancu) N. N., da kot učenec vstopi v obrtno šolo pri glavni železniški delavnici v Mariboru. Letošnje dovoljenje, da po uspešno dovršeni šoli v primeru zahteve uprave, ostane najmanj tri leta v službi in se zavezuje, da bom v primeru, da on pred tem rokom zapusti službo, plačal vse stroške, katere je imela uprava radi njegovega šolanja. — Šola traja štiri leta. Za čas šolanja dobijo učenci za vsak delavni dan dno od 12 do 16 din. Za stanovanje, hrano in obleko se morajo brigati učenci, odnosno njihovi roditelji ali varuhi sami. Prošnjo je izročiti osebno upravniku delavnice, ali jo poslati priporočeno najkasneje do 15. avgusta. Na prošnji mora biti točno naveden naslov prošilca in najbližja železniška postaja.

Nadzornik proge. H. A. — Nadzornik proge je zvanje uradnika s nedovršeno ali njej enako šolo. — Strojna podoficirska šola vojne mornarice ima rang nedovršene srednje šole. Prvenstveno se sprejemajo za nadzornike proge absolventi strojne delovodske šole pri srednji tehnični šoli.

Pravica državnih upokojencev do voznih ugodnosti. B. A. H. — Obrnite se na finančno direkcijo, ki vam nakazuje pokojnino, da vam prekripi legitimacijo od pristojne direkcije državnih železnic. Direkciji državnih železnic je prepovedano izdajati legitimacije za vozne olajšave neposredno uslužbenecem.

Uslužbenici OUZD in vozne olajšave. P. T. — Tudi aktivni redni uslužbenici Orednjega urada za zavarovanje delavcev, njegovih krajevnih organov (okrožnih uradov za zavarovanje delavcev) in njihovih ekspozitur, ki so postavljeni po službenem pravilniku za uslužbenice Orednjega urada za zavarovanje delavcev, kakor tudi redni uslužbenici glavnih in krajevnih bratovskih skladnic, ki so postavljeni po pravilniku za uslužbenice bratovskih skladnic za zavarovanje delavcev in nameščencev pri podjetjih, ki spadajo pod rudarske zakone kraljevine Jugoslavije, imajo popust 50% redne voznice za neomejeno število potovanj v razredu in vrsti vlaka po izbiri.

Oprostitev vrata-eđinega vojaške službe. K. L. M. — Obrtnik ste in veled bolezn skoraj nesposobni za delo. Sin-eđinec, ki vam je pomagal pri obrtniškem poklicu, je bil l. 1936 potrjen in je lani nastopil vojaško službo, vendar so ga po par dnevih odpustili kot začasno nesposobnega. Letos je bil zopet potrjen in je zopet moral k vojakom. Vprašate, ali bi mogli sina oprostiti vojaške službe. Tudi Vaša žena je bolna, davka plačate več kakor 120 din na leto. — Vaš sin bi mogel biti oproščen vojaške službe samo tedaj, če bi ga smatrali za eđinega hranitelja družine v smislu predpisov zakona o ustroju vojske in mornarice. Ta zakon smatra za eđine hranitelje rekrute onih družin, ki se vzdržujejo od osebne dela in zasluzka rekrutovega in plačujejo na leto manj kot 120 din neposrednega davka in v katerih ni nobenega družinskega člana, sposobnega za delo in za pridobivanje, niti takega, ki uživa pokojnino, ali drugo državno podporo, ali katerikoli drug stalni dohodek, zadosten za vzdrževanje rodbine. Ker plačujete več kakor 120 din neposrednega davka, Vašega sina po tem predpisu ni mogoče smatrati za eđinega hranitelja družine, ker plačujete nad 120 din neposrednega davka na leto. Zato s prošnjo za oprostitev ne boste uspešni.

Skrajšan rok eđinega sina. I. M. L. — Vprašate, ali ima eđini sin v vsakem primeru pravico do devetmesečnega kadrovskega roka in to tudi tedaj, če ne vzdržuje staršev in če se oče ni 60 let star. — Eđini sin ima tedaj pravico do skrajšanega roka, če ni v rodbini nobenega moškega, sposobnega za delo in družina plačuje več ko 120

din neposrednega davka na leto. Iz tega se vidi, da je vsekakor potrebno, da oprošteni sin doma dela.

Lovska steza. V. I. P. — Lovski upravičenec je splošno prevo tojega posestva, ne da bi gospodarja kaj vprašal. Lastnik tuje posestva zahteva od lovskega upravičenca odškodnino. Vprašate, kakšni so izgledi na uspeh. — Lastnik zemljišča ne sme zabraniti lovskemu upravičencu, ki izvršuje lovsko pravico v mejah zakona, da ne bi stopil na njegovo zemljišče. Lovski upravičenec pa zopet ne sme speljavati steza po tujih zemljiščih. Dolžan je povrniti lastniku zemljišča škodo, ki jo stori sam, ali njegovi čuvaj z lovom. Kakšni so izgledi Vaše odškodninske zahteve, ne moremo prerokovati. Če vam je res povzročil škodo v višini, ki jo zahtevate, je pač dolžan, da vam jo poravnava.

Prodajanje zelenjave na trgu brez obrtnega dovoljenja. F. D. — Na domačem vrtu pridela več zelenjave, kakor jo porabi doma in jo zato ob tržnih dneh prodajate na trgu. Opozorjeni ste bili, da brez obrtnega dovoljenja ne smete prodajati zelenjave na trgu. Vprašate, ali je to res. Obrtni zakon izreče izjemo od obrtnih predpisov kmetijsko proizvodnjo, kakor poljedelstvo, živinorejo, sadjarstvo, zelenjadarstvo. Zato vam po našem mnenju ni potrebno obrtno dovoljenje za prodajo na domačem vrtu pridelane zelenjave.

Čebelnjak. M. A. — Pred letom dni je sosed zaprosil za gradbeno dovoljenje za graditev čebelnjaka. Povabljeni ste bili h komisijemskemu ogledu in gradbi niste ugovarjali. Sedaj pa je sosed zgradil čebelnjak in ga obrnil tako, da čebele letajo proti Vaši nji, kar Vas ovira pri delu. Vprašate, ali bi sedaj lahko ugovarjali. — Pri gradbenem komisijemskem ogledu so vam gotovo pojasnili, kako bo etal čebelnjak. Če niste ugovarjali in če je sosed zgradil čebelnjak v skladu z gradbenim dovoljenjem, so sedajni Vaši ugovori prepozni.

Na orožnih vajah oboleli sorodnik. P. M. — Sorodnik je bil poklican na orožne vaje. Tekom orožnih vaj se je pojavil k zdravniškemu pregledu. Zdravnik ga je spoznal za bolnega in ga je napotil v ambulanto in nato v bolnišnico. V bolnišnici je sorodnik umrl. Vprašate, ali bi vdova mogla dobiti kakšno podporo od vojaških oblasti. Brat je bil tudi zavarovan v okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. — Na podporo od vojaške oblasti ni mogoče. Po zakonu o ustroju vojske in mornarice imajo pravico do podpore vojaki, ki se brez svoje krivde v vojaški službi tako poškodujejo, da radi zadobljenih ran ali poškodb po-

Pregled poslovnih knjig. Preizkus poslovnih knjig davčnega zavezanca, ki ga je odredilo davčno oblastvo (člen 108. zakona o neposrednih davkih), ali ga je odredil davčni odbor (člen 120. istega zakona) po danem pristanku davčne stranke, se mora izvršiti vpišo davčnega zavezanca, ali njegovega zastopnika ali pooblaščenca. Če odredi pregled davčnega oblastvo, ga izvrši za to odredjeni državni uradnik. Če je pa pregled odredil davčni odbor, ga izvrši po sklepu odbora državni uradnik ali predsednik ali eden izmed članov davčnega odbora, toda vpišo referenta.

O pregledu poslovnih knjig se mora sestaviti zapisnik, ki ga podpišejo oni, ki sodelujejo pri pregledu. V njem je navesti številko in dan odredbe o pregledu. V zapisniku se mora ugotoviti, kakšno knjigovodstvo se uporablja, zunanost knjig in zapisnikov, okolnosti, ki so važne za presojo njih verodostojnosti, potem vknjižbe, ki se nanašajo na činjenice, katere je treba ugotoviti s pregledom poslovnih knjig in naposled pojasnila, ki jih je dal davčni zavezanec ali njegov zastopnik oziroma pooblaščenec, kakor tudi ugotovitve, ki so se učinile na njegovo zahtevo. Pregled knjig se sme popolniti odnosno po pristanku davčnega zavezanca odrediti tako v pripravljalnem postopanju in v času, ko prvi davčni odbor ni storil sklepa, kakor tudi v pritožbenem postopanju in v postopanju zaradi davčnih kaznivih dejanj.

Če je davčni zavezanec odklonil pregled poslovnih knjig, ki ga je zahtevala davčna uprava, odnosno zahteval davčni odbor, poslovnih knjig ne vzame v poštev niti reklamacijski odbor, ako tudi davčni zavezanec naknadno predlaga pregled svojih poslovnih knjig.

Če davčni zavezanec, ki je prvotno ponudil svoje knjige v pregled, pozneje ne dovoli njih pregleda, ali ga kakorkoli ovira, se smatra, da je svojo ponudbo umaknil.

Knjige se pregledajo v onih mejah, ki so določene v sklepu davčnega oblastva, odnosno davčnega odbora.

Ko se knjige pregledujejo, je treba gledati na to, da se ne ovira redno poslovanje strankinega obrata; pregled sam se mora izvršiti kolikor mogoče hitro in vzdržoma.

Ko se ocenja verodostojnost pregledanih poslovnih knjig, se pazi poleg drugega zlasti na to:

a) ali se vodijo poslovne knjige in drugi zapiski v živem jeziku ali ne;

b) ali so knjige vezane, ali so listi vsake knjige označeni z zaporednimi številkami in ali so pravilno kolkovane;

c) ali je v poslovnih knjigah in zapisnikih, ki morejo biti po pravilu izpolnjeni, kaj praznin ali ne;

č) ali je prvotna vsebina vknjižb prečrtana, radirana ali kako drugače narejena za nečitno, in naposled, ali je tudi kaj takih izprememb, da ne bi bilo razvidno, ali so se storile ob prvotnem književanju ali pozneje. Ostala manj važna pojasnila o pregledovanju poslovnih knjig so vsebovana v členu 120. zakona o neposrednih davkih, zlasti pa v čl. 120. pravilnika k pravkar citiranemu zakonu.

Delodajalec, ki v seznamke službenih prejemkov (člen 99. drugi odstavek zakona o neposrednih davkih) ali v davčno knjižico svojega uslužbenca ne vpiše podatkov o višini službenih prejemkov ob vsakem izplačnem roku, ali jih ne vpiše v pravem znesku, ali ki ne vpiše vanjo odtegnjenega uslužbenškega davka, ali ne nalepi vanjo davčnih znanjk po členu 100. letnega zakona, ali jih ne nalepi v zakonitem znesku, ali jih predpisano ne uniči, se kaznuje za vsak poedini prekršek z 20 do 500 dinarjev. Pri tem pa ni hkrati razrešen dolžnost jamstva za uslužbenški davek po členu 146. (Glej člen 139. zakona o neposrednih davkih.)

A. R. iz S. Vaše atališče je pravilno. Dokler teče pritožbeni rok ali pritožbeno postopanje ali rok za tožbo na upravno sodišče, je po členu 133. zakona o neposrednih davkih dovoliti davčnemu zavezanecu nele vpogled, ampak tudi prepis davčnih episev, kolikor ne gre za spise, v katere se ne sme dovoliti vpogled radi javnih razlogov ali radi čuvanja tajnosti. Strokovna mnenja, izjave brič in

etanejo popolnoma nesposobni za pridobitno delo. Zakon pa ne predvideva podpore za tiste, ki pri vojaki obole. Ker je bil polkovnik zavarovan pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, naj se njegova rodbina obrne na navedeni urad.

Odpoved službe. M. M. Službeno razmerje preneha s potekom časa, za katerega je bilo sklenjeno. Če pa je bilo sklenjeno službeno razmerje brez določbe časa, ga smete razrešiti z odpovedjo. Odpovedni rok za sobarico pa je najmanj štirinajst dni. Po preteku odpovednega roka vas gospodar ne more več zadrževati, pač pa vam bo moral takrat izročiti knjižico.

Obisk žez mejo. A. K. D. Ker ste postali naš državljani, si morate za obisk na bivšem domu oskrbeti potni list od naše oblasti ter vizum italijanskega konzulata. Če boste imeli vse to v redu, ni nobenega razloga, da bi imeli na potovanju kake zapreke.

Provizija. M. K. Š. Za posredovanje pri prodaji in nakupu posestva lahko zahteva posredovalec provizijo tako od prodajalca kakor tudi od kupca, seveda če je imel naročilo od obeh. Če je prodajalec obljubil, da bo dal provizijo, ni pa bila višina iste natančneje določena, potem je dolžan plačati običajno provizijo. Višino običajne provizije bo v sporu sodišče določilo po zaslišanju izvedencev. Po našem mnenju bo znašala 1 do 2% dosežene kupnine.

Se ne plačani načrti. K. K. Š. Če ste po naročilu napravili neke načrte, imate pravico zahtevati tudi plačilo. Višina nagrade med vami ni bila dogovorjena. Zato vam gre za delo primerno plačilo. Primernost nagrade bo v sporu sodišče določilo po zaslišanju izvedencev, ki bodo povedali, koliko truda in časa stane naprava takih načrtov.

Tekstilna šola. L. M. K. Z malo maturo lahko prosite za sprejem v tekstilno šolo, ki je v Kranju. Zaradi pogojev sprejema itd. se obrnite neposredno na vodstvo šole.

Brezplačno stanovanje za doto. F. Z. S. Če mislite, da je vaša tašča omejena na umu, tako da bi posedstvo tudi pod ceno prodala in denar zapravila, potem lahko predlagate pri okrajnem sodišču, da se jo zaradi slaboumnosti prekliče in da se ji postavi skrbnik. Sodišče jo bo preključalo, če bodo izvedenci spoznali, da je res toliko omejena, da ne more sama svojo premoženja opravljati. — Po smrti matere bo hčerka smela zahtevati svoj nujni delež. Če vama je tašča obljubila brezplačno stanovanje v hiši in ste res tudi skozi leta tam stanovali, vam ne more za nazaj računati nobene najemnine. Če bi hišo prodala, bo s tem za vas tudi prenehalo brezplačno stanovanje, ker nimate te pravice vknjižene.

Davčni nasveti

obveščila zaupnikov, izvemši podpise, niso po zgoraj navedeni zakonski določbi izključena iz vpogleda.

F. D. v L. Seje davčnega odbora so tajne. Pri očitovati jim sme samo davčni zavezanec ali njegov zastopnik ali pooblaščenec. Kot zastopnik davčnega zavezanca sme priti pred davčni odbor mož za ženo, žena za moža, oče ali mati za otroke in otroci, starejši od 18 let, za roditelje. Kot pooblaščenec sme prihajati pred davčni odbor tudi še odvetniki, notarji in pa finančnoopravni zastopniki. (Glej člen 116. zakona o neposrednih davkih.) Po tej zakonski določbi bi torej smeš kot soprog zastopati vašo ženo pred davčnim odborom. V to vrhovno bi se morali pred zasedanjem davčnega odbora zgledati pri njegovem predsedniku, in sicer onega dne, ko bi se imel obravnavati slučaj obdačbe Vaše žene. Ker je davčni odbor medtem že dovršil svojo nalogo, vam ne moremo dati drugega nasveta, kot da vložite proti odmeri pridobitne pritožbo na reklamacijski odbor, ako še ni seveda potekel prizivni rok. Pritožbo je vložiti pri davčni upravi. Kolkovati jo je s kolkom od 30 dinarjev.

»Zgradarina« Davčni zavezanec, ki ne priavi pravočasno ponovne uporabe do sedaj prazne zgradbe ali takega dela zgradbe, se po členu 140. zakona o neposrednih davkih kaznuje z dvakratnim zneskom osnovnega davka in mora plačati razen tega še redni davek. Dejstvo, da je davčna uprava, vršec kontrole, pravočasno ugotovila ponovno uporabljanje do sedaj praznega stanovanja itd., in je s tem dejanska onemogočila nadaljnje odpise na zgradarini radi praznostanja (člen 40. zakona o neposrednih davkih), po odloku ministrstva za finance z dne 27. aprila 1935, št. 31.317-III ne razrešuje hišnega lastnika od zgoraj označenih kazenskih posledic. Z ozirom na te določbe se vaši pritožbi ne bo moglo ugoditi.

K. I. v Lj. Radi previško odmerjene pridobitne se nameravate pritožiti na upravno sodišče v Celju. Zato prosite za zavedna navodila. Tožbo radi previško odmerjene pridobitne morate vložiti na upravno sodišče v Celju šele potem, ko je reklamacijski odbor rešil vašo pritožbo. Tožbo je vložiti v roku od 30 dni šteto izza dne, ki sledi dnevu, katerega ste prejeli odločbo reklamacijskega odbora. Tožbo na upravno sodišče je vložiti v dveh izvodih. Prvi izvod je čistopis tožbe, ki ga je podpisati in kolkovati. Drugi izvod se na prv strani označi kot »prepis«, se ne podpisuje in tudi ne kolkuje.

Čistopisu tožbe in priložiti prepis odločbe reklamacijskega odbora, koje zakonitost osporavate s tožbo na upravno sodišče. Ta prepis je kolkovati s kolkom od 4 dinarjev.

V tožbi na upravno sodišče je navesti razloge, zakaj da je po vašem mnenju odločba reklamacijskega odbora nezakonita. Hkrati predlagajte, da se osporavana odločba iz uveljavljenih višjih razlogov kot nezakonita razveljavi.

Tožbo je oddati najbolje rekomandirano — na pošto in sicer neposredno na naslov: Upravno sodišče v Celju.

Pazite, da tožbo oddate pravočasno na pošto! Čistopis tožbe na upravno sodišče v Celju je kolkovati s t. p. 52. zakona o taksah in sicer v besedilu § 12. zakona o naknadnih in izrednih kreditih za leto 1932-1933 (Službeni list z dne 11. januarja 1933, št. 16/3).

V vašem primeru bo po našem mišljenju tožbo kolkovati s kolkom od 100 dinarjev.

ŽOLČNI KAMENČKI

Znani SALVAT ČAJ proti žolčnim kamenčkom in bolečinam žolčnega mehurja se dohva pri glavnem zastopniku: Apoteka Sv. Ivana, Zagreb, Kapitol 17. — Prospekt o zdravljenju pošiljamo zastonj.

O. v. s. br. 27870-1936. Rn. 3457.

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše kopališče v Jugoslaviji

zdravi z uspehom bolezn srea ledvic, živcev, želodca, notranjih žlez

Julij, avgust penzion 10 dni Din 750.—. Vračunano: stanovanje (izvemši sobe Terapije), hrana, zdraviliške takse, sobna postrežba ter pitna kura. — Zdravnik ter zdravilne kopeli je plačati posebej. Obširne prospekte dobite na zahtevo pri Putniku ali pa naravnost od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

Vrtnarski nasveti

T. Š. Lj. Radi bi vedeli ali je prav, da oskubite paradiznikom liste, da bi sadeži hitreje zoreli. Sicer pa vam paradizniki uspevajo zelo slabo in imajo zasukane liste.

Liste, ki so poleg korenin najvažnejši prehranjevalni organ vsake rastline, nikakor ne smemo odstraniti. Rastlina potom listov in sončne svetlobe pretvarja hrano, ki jo skrajo listi. Poleg tega pa dobe tudi sadeži, ki niso vajeni take svetlobe in toplote sončno opekline in počrne. Paradizniki se najbolje počutijo, da zore v senci listov, le rastlina mora imeti dovolj hrane in vode.

Paradizniki so zelo odporni proti vsem zajedalcem in boleznim, vendar se pojavi tudi na njih sem in tja črna listna gnolba in zavijanje zelenih listov. Temu pa je največkrat krivo moko in vlažno vreme ali pa nepravilno zalivanje. Pri zalivanju držimo cev vedno na čim bližje tlam, da ne zmoličimo listov. Paradizniki ljubijo suho vročino in dosti vode.

Imate filodendron (philodendron pertisum) in asparagus, ki navzile vsej negi ne uspevata. Radi bi vedeli, kaj jo negovati.

Filodendron je lončnica, ki ljubi senco, dosti vode in dobro vrtajo preš pomelano z mivko. Če poletje pognojimo filodendronu parkrat z razredčeno gnojnico ali drugim umetnim gnojilom. Tudi liste mu večkrat obrišemo z mokro krpo, da odstranimo prah. Sonca ne prenese.

Ravno tako je asparagus lončnica, ki jo tudi obdržimo preko poletja v stanovanju. Asparagus potrebuje obilo vode, hrane in predvsem zraka. Tudi sence mu ne škodi. Ljubi masno gnojno zemljo in večjo posodo. Preskrbeti pa moramo za dober odtok vode. Stari rastlini porežemo zelenje, ko pa odžene, jo presadimo. Gomoljev pa pri presajanju ne smemo odstraniti, ker v njih hrani asparagus hrano. Asparagus prezimimo na svetlem, hladnem prostoru, kjer ne zmrzuje.

A. A. Ljubljana. Radi bi vedeli, zakaj vam vaši paradizniki ne rade. Kot pišete, vam lepo cveto, a namesto da bi se delali plodovi, cvetije odpade.

Paradiznik uspeva le na dobri, črni zemlji in na sončni strani. Ako ima dovolj vode, ki jo mnogo potrebuje, in sence, raste prav bohotno, a rodi malo. Zato mu sproti izpodrežavamo vse vršičke, ki jih poganja iz korenin in zaliskov. Mogoče ste ravno to upustili. V avgustu pa odstranimo vsem poganjkom vršičke, da ostane sok v rastlini za plodove.

Možnost pa je tudi, da se cvetovi iz katerega koli vzroka ne oplode, ostanejo sterilni in odpadejo. Zato je prav, da menjate seme in ga debite od drugod.

Vam bi svetoval, da naročite katere izmed sledečih sort: Gdanski eksport, lukultus in Bonner najboljši.

Ker, kakor pišete, primanjkuje vaši zemlji apna, je prav, da ga dodajate. Za paradiznike vzemite dobro listno zemljo, ki še ni bila rabljena, tej pa primešajte vrtno prst. Gnojenje s konjskim gnojem pa lahko pri paradiznikih opustite.

Pazi na noge

Vse poletje ne moreš prečepeti doma, ampak je potrebno, da greš ven, v gozd, na polje, na daljše izlete. A za izlete potrebuješ dobre noge in dobrih nog nima vsakdo. Zatorej si moraš noge s pametjo negovati. Zdaj in zdaj vzemi banjo z jako vročo vodo in daj mnogo mila vanjo. Kopel bodi tako vroča, da moreš noge komaj še držati v njej. V tisti polovici ure, ko imamo noge v tej kopeli, prilivaj še in še iznova vroče vode, da ne bo toplota nič zmanjšana.

Čez kake pol ure vzameš noge ven in jih umiješ v topli vodi nato obrišeš. Če imaš kje trdo kožo, jo namaži z vazelinom in jo s prsti stiskaj.

Nohte na nogah si ostriži v ravni črti, torej ne okroglo. Tako se najbolje obdržijo. Če se navzile temu kak noht zarašča v kožo, si vrh nohta opili s pilico za nohte. Potem lahko greš na pot. Ko se vrneš, daj noge v mrzlo vodo in si jih nato namaži z jelenovim lojem. Če imaš kak žulj, vzemi iglo, razžari jo v plamenju, prebodi žulj (vodni mehurček), iztisni previdno tekočino, položi na ranico malo suhe vate in jo pritrdi z obližem.

Ne hodi z bosimi nogami v čevljih na daljše izlete! Obuj rajši nogavice!

Grobnice in spomenike

kamnoseško stavbna, cerkvena dela izvršuje po nizkih cenah kamnoseško kiparsko podjetje **FRANJO KUNOVAR** pokopališče Sv. Križ-Ljubljana telefon 49-09

Številnica

6. 17. 16. 18. 14. 15. — 15. 11. — 12. 14. 13. 17. — 9. 14. 2. — 10. 8. 16. 8. 10. 14. — 13. 5. — 12. 7. 14. 15. — 9. 14. 2. — 13. 17. 2. 8. — 7. 17. — 13. 17. 18. — 4. 8. — 12. 7. 17. 2. 11. 7. 11. — 6. 17. 16. 18. 14. 15. — 15. 14. — 6. 8. 16. 17. — 7. 8. 6. 14. 4. — 9. 8. 2. — 2. 8. 12. 15. 17. 3. 15. 11. — 12. 17. — 6. 15. 17. 10. 11. — 14. — 6. 8. 16. 17. — 11. 15. — 7. 2. 5. 6. — 15. 14. 13. — 15. 8. 3. 17. — 3. 16. 14. 1. 17. 12. 16. 17. 10. 11

Ključ:

1. 2. 3. — plemiško znamenje
4. 5. 6. — pripadnik nekega naroda
7. 8. 9. — lahkoletska vaja
10. 11. 12. — otok v Jadranskem morju
13. 14. 15. — otok v Irskem morju
16. 17. 18. — kraj na Notranjskem

Če namesto zgornjih številk vstaviš pravilne črke, dobiš štiri Gregorčičeve verzice.

širite katoliško časopisje!

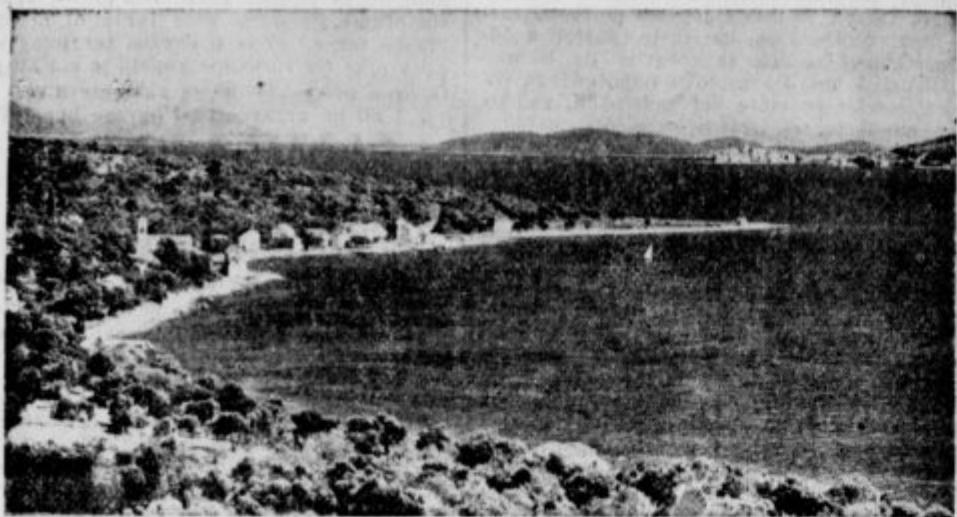
ODREZITE

„SLOVENEČ SVETOVALEČ“

odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek.

„Slovenec“ 13. avgusta 1939

Viganj — kraj poletnega in jesenskega oddiha

Viganj na Pelješcu

V letošnji turistični sezoni so nekateri kraji na Jadranu lepo oživel. Naša turistična središča na Jadranu — kakor Sušak, Crikvenica, Rab, Split, Makarska, Hvar, Dubrovnik —, že sploh pritegnejo k sebi vse tujce in tiste domačine, ki hočejo in ki zmorejo, da preživijo svoje počitnice

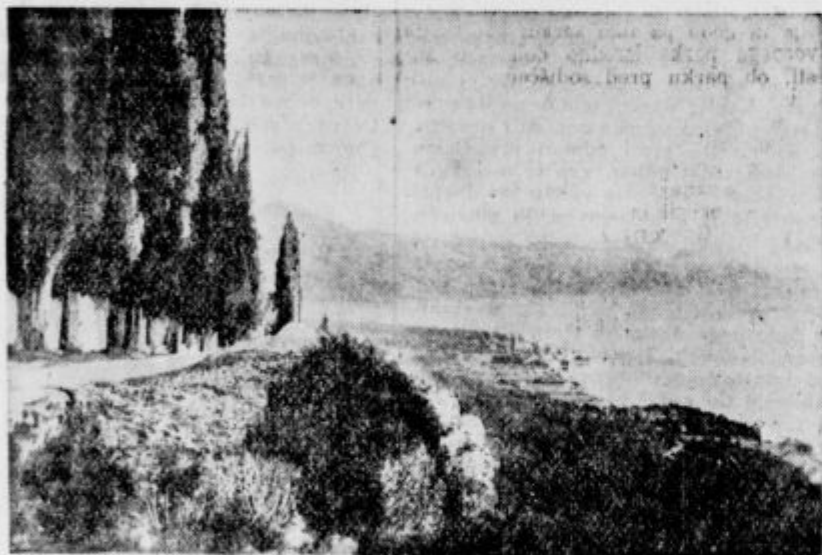
in s prvovrstno oskrbo v kapitanekih vilah in s prehrano v šolski restavraciji zadovoljiti vse svoje goste, tako da oni sami pišejo svojim znancem in jih vabijo, naj pridejo v Viganj. Tu plačajo odrasli za vso oskrbo in stanovanje po 50 din dnevno, za otroke pa je cena znižana.

Pogled z Vignja na Orebič in Korčulo

v lepih hotelih ob morju. Toda iz poročila, ki smo ga dobili iz Vignja na Pelješcu, razvidimo, da morejo biti tudi majhni, mirni kraji, v katerih gostje zadovoljno živijo, v sicer precej elastični turistični sezoni, na višini z obiskom tistih, ki si želijo samo

V Vignju je lepo število gostov. Kdor hrepeni po tem, da preživi svoje počitnice poleti ali jeseni ob morju in da ima pri tem zares prijeten oddih in počeni preskrbo, se bo brez dvoma obrnil na: Turistično-gospodinjstvo šole v Vignju.

Odlomek s sprehoda iz Vignja v Orebič

wdoben počitek v popolnem zatišju lepe prirode, ne da bi jih motila luksuzna modernost.

Turistično-gospodinjstvo šole v Vignju je uspelo, da more ob pravilno lepem Korčulekem prelivu in ob lepota grednatih brd, z južnim sadjem

pošta Kužište, via Korčula v Dalmaciji. (Ali: Glavna uprava Turistično-gospodinjstva šole v Vignju, Zagreb, Hatova ulica 12-III, telefon 97-25). Potniške informacije in vozovnice za železnice in parnike pa dobi vsakdo pri »Putniku«.

TEHNIKA

Oborožitev na morju

Bojne ladje so eno izmed orožij, ki dokončno odločajo zmago in oblast posameznih sil. In čeprav je na prvi pogled videti, da je vojska na kopnem za premoč odločilne važnosti, nam pravi zgodovina, da se brez oblasti na morju nikoli ni dala trajno obdržati oblast na suhem. To nam kažejo boji med Perzijci in Grki, boji med Rimom in Kartagino, Napoleonove vojne ali svetovne vojne itd. Povsod je končemu porazu na morju kmalu tudi na kopnem sledil poraz.

Ce pomislimo na pravkar omenjeno ugotovitev, nam bo v marsičem jasna skrb velikih sil za moremoro brodovje. Zaščita prvenstvenega položaja v svetu zahteva od velikih držav, da skrbijo in vzdržujejo svoje mornarice na najvišji dosegljivi tehnični višini. Zato postane ob spopadu med dvema bojnima silama vojna vse več kakor merjenje sposobnosti in hrabrosti in izvežbanosti nasprotnikov. V spopadu se merijo sile in zmoglosti naroda, združene in zbrane v desetletjih.

Z razvojem tehnike so se razvile vse vrste orožja od neverjetne popolnosti. Tehnika je odprla mnogim narodom nove zmoglosti za razširjenje svoje oblasti. Nastalo je tekmovalstvo, ki se obdržalo in razširjenosti oblasti ne strahuje nobenih držav. V mnogih panogah tehnike je ravno ta brezobzirna borba privedla do velikega napredka tehnike v našem stoletju.

Oborožitev na morju nalaga bremena, ki jih zmorejo samo največji narodi v taki meri, da njih oblast v svetu nekaj pomeni. Zastarele ladje pač ne bodo kos modernim plavajočim utrdbam, zgrajenim iz jekla. Ladje, ki se gradijo v novem

času, so posebno značilne po svoji hitrosti, saj dosežejo križarke nasproti hitrosti kakih 50 km na uro, kakor so jih imele pred vojno, danes 90 kilometrov na uro v polni vožnji. Temu primerno so se povečale tudi strojne naprave. Angleška križarka (5250 ton) »Eclipse« iz l. 1894 je razvijala 9800 KS moči, dočim ima »Arethusa« iz leta 1934, ki tehta 5200 ton, 64.000 KS moči. Razlika v doseženi največji hitrosti je seveda dosti manjša. »Eclipse« je dosegla 40 km na uro hitrosti; »Arethusa« pa doseže nekaj nad 60 km na uro. Pri takih primerjavah se nam nehoti vešiti vprašanje, kako je mogoče tako povečanje moči strojev pri istem prostoru in isti teži. Če pogledamo nekoliko razvoj pogonskih strojev v zadnjih 50 letih, bomo kmalu videli razliko. S parnimi stroji, ki so jih zgradili l. 1908, so porabili za vsako konjsko silo 90 kg teže. Parne turbine, ki so jim dajali paro kotli, kurjeni z oljem, so dodali že znatno izboljšanje: od 60 do 18 kg teže za vsako konjsko silo. Leta 1935 zgrajene turbine pa imajo komaj 18 do 11 kg teže na vsako konjsko silo.

Bojne ladje morajo svojo največjo hitrost rabiti le malo časa, ker so pri največji hitrosti strojni deli preobremenjeni. Za trajno največjo hitrost rabijo komaj 80% moči. Še bolj pade hitrost in z njo učinek strojev pri počasni vožnji, ki se od vojne ladje zahteva, n. pr. vožnja ob pristajanju, kjer ladja ne sme biti navezana samo na pomoč vlačila. Portugalski rušilec »Vongar«, zgrajen l. 1933, razvija pri polni hitrosti 75 km na uro in rabi za to 33.000 ks; moči, pri največji trajni hitrosti 70 km na uro, porabi samo 31.000 ks; pri počasni vožnji kakih 30 km na uro, pa se rabi samo 1770 ks moči, kar je komaj 5,4% polne obremenitve strojev.

Lah

Danes bo v Zagrebu ob 9 zvečer za amaterski in damski turnir, nato pa redni letni občni zbor Jugoslovanske šahovske zveze. Zvečer od 19.30 do 23.30 bo že prvo kolo. Na šahovskem obnem zboru bo tudi več zastopnikov slovenskih šahovskih organizacij, predvsem osnovanje podzvez. Slovenski delegatje nameravajo predlagati nekaj sprememb k pravilom Slovenske šahovske zveze. Rešeno bo najbrže tudi vprašanje, kje bo letošnji mednarodni turnir, ki bo mesto potovanja naše reprezentance v Buenos Aires.

GILG — ELISKASES

1. d2—d4, Sg8—f6 2. Sg1—f3, d7—d5 3. e2—c4, e7—e6 4. Lc1—g5, Lf8—e7 (črni bi mogel tukaj z Lf8—b4+ preiti v dunajsko varianto, ali pa si s h7—h6 osvojiti lovca. Eliskases je pa bil ravno v vodstvu in je bila ta partija igrana v predzadnjem kolu, tako da ni hotel nič riskirati). 5. Sb1—c3, h7—h6 6. Lg5—h4, 0—0 7. e2—e3, Sf6—e4 (Laskarjev razbremenilni sistem, ki črnemu daje lepe

izglede na izenačenje, ne pa na inicijativo). 8. Lh4×e7, Dd8×e7 9. Dd1—c2 (tudi s c4×d5 Se4×c3, b2×c3 e6×d5, Dd—b3 Dd7—d6 beli veliko ne doseže. Z igrano potezo zavleče beli črnemu razvoj damekega lovca še za nekaj potez). c7—c6 10. Lf1—e2, Sb8—d7 11. 0—0, Se4×c3 12. Dc2×c3 (po b2×c3 doseže črni še lažje razvoj damekega lovca). d5×c4 13. Le2×c4 (na D×c4 bi črni igral e6—e5) b7—b6 14. e3—e4 (beli poskusi še uveljaviti premoč v središču, ker razvoja črnega damekega lovca ne more preprečiti). Lc8—b2 15. Ta1—d1 (da bi na c6—c5 nadaljeval z d4—d5) Tf8—c8! (s tem pripravlja črni akcijo na damekem krilu in daje svojemu konju polje f8). 16. Tf1—e1, a7—a6 17. Lc4—d3 (grozil je črni napad na damekem krilu z b6—b5, c6—c5—c4 itd.). c6—c5! (s tem je dosegel črni izenačenje in ker Gilg v nadaljnjem s silo igra na zmago, doseže črni več izgledov). 18. d4—d5, Sd7—f8 19. Sm3—e5, Dd7—c7 20. Ld3—c4, Tc8—d8 21. d5×e6, f7×e6 22. Lc4—d3, Ta8—c8 23. Ld3—c2, b6—b5 24. a2—a3, c5—c4 (črni ima na damekem krilu že nevaren napad). 25. Se5—f3, Sf8—d7 26. Sf3—d4, Sd7—c5 27. b2—b4 (to je napaka, ki spravi belega v slabšo končnico). c4×b3 (e. p.) 28. Le2×b3, Lc5×b3 29. Dc3×b3, Dc7—c4! 30. Db3×c4, b5×c4! 31. Sd4×e6, Td8×d1 32. Te1×d1, Lb7×e4 33. f2—f3, Le4—f5 34. Se6—d4, Te8—d8 35. Kg1—f2, c4—c3 36. Kf2—e3, Td8—e8+ 37. Kf3—f4, c3—c2 38. Td1—c1, Lf5—h7 39. h2—h4, Te8—c8 40. G2—g4, Tc8—c3 41. Sd4—f5, Lh7×f5 42. Kf4×f5, Tc3×f3+ 43. Kf5—e4, Tf3—g3 44. g4—g5, h6×g5 45. h4×g5, Tg3—c3 46. Kc4—d4 (belemu se je le posrečilo, da se znebi črnega c kmeta, toda privoliti mora v končnico kraljev in kmetov, ki je za črnega dobljena). Tc3—c8 47. 95—g6, Kg8—f8 48. Kd4—d3, Kf8—e7 49. Tc1×e2, Tc8×c2 50. Kd3×c2, Ke7—f6 in beli se je vdal. Na potovanja belega kralja proti kmetu b6 napravi črni na g1 novo damo in hitro dobi, ker pride beli a kmet le na šesto vrsto. Če bi imel beli le en tempo več, bi pa bila partija še remis.

Poletna kuha

Oljasta omaka

Daj dve žlici citronovega soka v steklenico, dodaj 6—7 žlic olja, zamaši steklenico in jo stresaj, dokler ni omaka gostljata.

Gortično-paradižnikova omaka

V paradižnikovo mezgo vžvrkljaj 3—4 žlice olja, 2 žlici mleka, dalje citronovega soka, soli in popra po okusu. Obrinaj majhno čebulo ob tem, pomešaj s snažno kumino in dodaj žlico gortice.

Sok iz brusnic ali ostrožnic

Z leseno žlico zmečkaj zrele, a še trde brusnice in jih brez vode počasi segrevaj, dokler ne pride sok iz njih. Potem jih stresi na razpet prtič in pusti, da se sok sam (brez tlačanja) izcedi skozi. Čisti sok izlij v steklenice in pusti na vrhu za 4 prste prostora. Napolnjene steklenice zamaši z gumijastim zamaškom in kuhaj v sopari 15 minut. Kar ostane brusnic na prtiču, uporabi za mezgo ali kaj sličnega.

Zelene kumarice v vodi

Jako sveže, drobne kumarice umij v sveži vodi in naj se ocedijo. Nato jih polij z mlo galunovo raztopino. (Na tri litre vode daš 1 dkg žganega galuna. To preveš.) V galunovi raztopini ostanje komarice čez noč, drug dan jih v sveži vodi opereš in daš na sito, da se ocedijo. V kozarec, ki drži 5 litrov, devaž v plasteh: suho listje kumine, listje višnje, rezine hrena in tako lepo zložiš kumarice do vrha. Nato jih varno, da kozarec ne počí, polij s vročo solno raztopino (10 dkg soli v 4 l vode). Kozarec zavež s pergamentom in daš na zračen prostor. Čez 10—14 dni so kumarice predelane in jih lahko spraviš v hladni shrambi za pozimi.

Melona z jabolki

Sladko bučo (melono, dimijo) razpoloviš, vzameš peške stran, razrežeš na enakomerne kose, med katere dobro pomešaš koščke 4 kiselkastih jabolk, malo limonovega soka, ruma in sladkorja. Vse to devaž v izdolbeno polovico buče (malone) in ohladiš na ledu.

Deset zapovedi za na pot

1. Vzemi s seboj rajši dva majhna kovčega, kot enega velikega. S tem ni le za nošenje bolj razdeljena teža, ampak si moreš tudi vse reči bolj razporediti.
2. Položi v vsak kovčeg listek s svojim naslovom. Saj so pota kovčegov časih naravnost čudovita. Lahko da se izgubijo, pa pridejo vendarle v roke poštenim ljudem...
3. Če imaš veliko stvari, pa malo prostora v kovčegih, pošlji že vnaprej nekaj reči po pošti!
4. Ne zlagaj stvari v poslednjem trenutku, preden odpotuješ, ampak si pripravi vsaj dva dni prej kovčege; saj se utegne pripetiti, da se kovčeg ne zapira ali je počen itd.
5. Vsakdo se rad usede na kovčeg, če se noče dati zapreti. A take stvari naj si nikar ne privoščijo ljudje z obilno težo, sicer se bo kovčeg »poslovil« s tega sveta...
6. Če že ne moreš drugače, da moraš v prenapolnjenem vagonu svoje kovčege položiti na prtljago drugih potnikov, tedaj vsaj pazi, da ne zmečkaš klobuka svojega prijaznega sopotnika, ki je mogoče pravkar nameraval tebi ponuditi svoj prostor!
7. Kovčegi drugih ljudi niso pružice za tvoje noge! Kar si želiš, da drugi ne storijo tvojemu kovčegu, tega tudi ti ne prizadeni tujim kovčegom!
8. Kovčeg ni banka! Ne devaj vanj vrednostnih papirjev in denarja!
9. Nikar si ne domišljaj, da tvoje čisto ime kaj pridobi s tem, če bo tvoj kovčeg ves prepleten z listki hotelov tujih držav! Takih listkov si more vsakdo nakupiti, kolikor si hoče. Kar se je tudi že zgodilo...
10. Ko se povrneš s potovanja, se svojemu kovčegu, ki ti je vso pot zvesto služil, tudi lepo zahvali. To se pravi: dobro ga skrtaj, namaži z oljem ključavnico in ga oblecí v prevleko. Nikakor pa ga ne uporablaj za shrambo umazanega perila...

Prvi jesenski modni glasniki

Za jesenske kostume bodo predvsem na površju volneni blagovi, jersey in lahkotno moško blago, in sicer z rešetastimi, črtastimi in rebrastimi vzorci, s programi podolgim in počez. Jopica kostumov ima široke reverje, ima ovratnik ali ga nima, se zapenja z eno ali dvema vrstama gumbov. Jopica sega malo čez

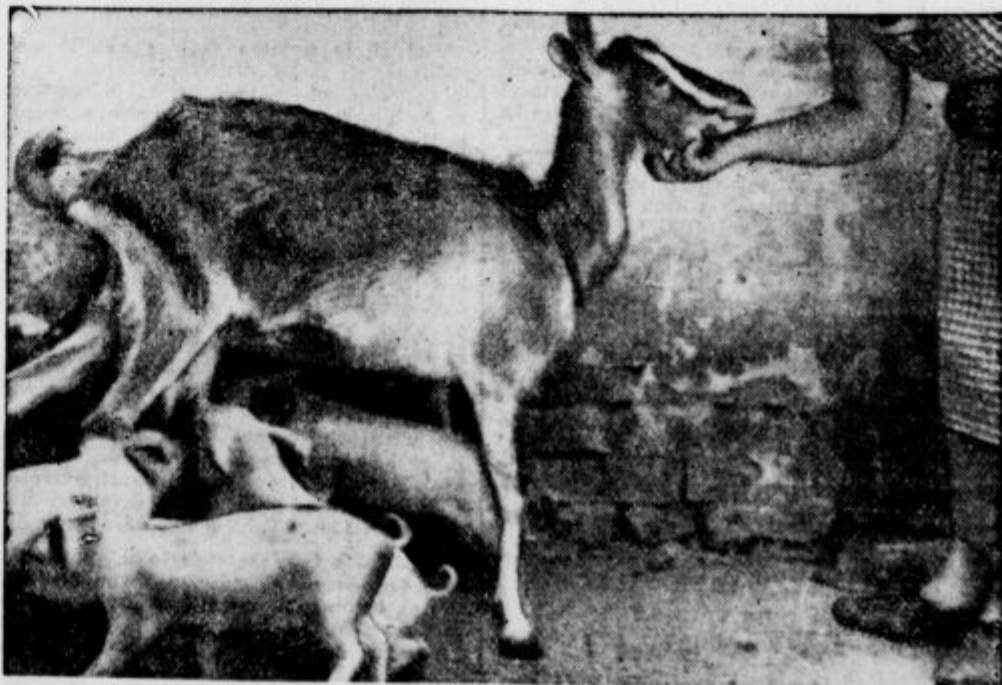

Najnovejša modna norost

boke; daljše so bolj redke. Krilo kostumov bo še nadalje kratko, a obleke imajo malce daljše krilo kot doslej. Krila so zvončasta (teh bo največ), dalje zgibana (plisirana) ali z globokimi gubami (kar bo najbolj moderno), a tudi gladkih, tesnih kril bo dosti.

Kolikor je videti vzorcev za plašče, so ohlapni in zvončasti. Blago za zimske plašče je mehko, svetlih pastelnih barv (rumeno, oranžno, rjavkastosivo itd.). Jesenski plašči segajo 5 cm čez kolena. Seveda so moderni tudi volneni blagovi rešetastih in črtastih vzorcev.

Prvi vzorci novih jesenskih oblek so obdržali širino pomladanskih in poletnih oblek. Spet je močno poudarjena črta za pas, in z blagom se nič ne štedi. Krila so zgibana ali v gube položena. Mnoge nove jesenske obleke zahtevajo spodnje krilo, ki ima spodaj čipke, in te so videti 1—2 cm izpod vrhnjega krila. — Obleke so polne okrasov, in sicer so pošite s trakci, vezeninami, krasijo jih gube, vložki, gumbi, svileni ali volneni in pernatí cvetlični šopki itd., kakršen je pač okus. Barve so pastelne, vendar bolj temne. A tudi pri jesenskih in zimskih oblekah bo imel bolero prvo besedo.

Mačeha mladih pujskov — izreden primer, ko je morala koza prevzeti vlogo hranitelja pujskov

II. JUGOSLOVANSKI GASILSKI KONGRES V LJUBLJANI, OD 13. DO 15. AVGUSTA 1939

Ogenj in gasilci

Ogenj in voda — to sta dva naravna elementa, ki človeku omogočata življenje, obenem sta pa tudi dva njegova najhujša sovražnika. Požar in povodnja — kdo se teh pojavov ne bi ustrašil? Že star pregovor pravi: »Voda je hujša kot ogenj.« To resnico so najbrž v človeštvu potrdile povodnji, ko je človek videl, kako brez moči je proti vodnim silam. Da se ogenj more pogasiti z vodo, se je človek najbrž naučil od narave, ko je videl, da za streljo, ki užiga, navadno pride dež, ki gasi. Zato je šel človek v boj proti ognju, kadar se je ta razširjal v njegovo škodo, že od pamtljiveka z vodo. Od vode, ki so jo nekdanji ljudje nosili na ogenj v vedrih in škafih, do brizgalne, ki jo sipa v močnih curkih, pa je dolga pot, pot človeškega razvoja. Zgodovina pozna med gasilnimi pripravami tudi volovska čreva, s katerimi so vodo napeljali tudi od daleč v ogenj, in mehove, ki so služili kot danes škafi. Kadar človek s temi preprostimi napravami ni mogel ustaviti ognja, je s kavli podiral vse, kar je gorelo ali je bilo v neposredni nevarnosti. Sami se še spominjamo, da so za prvimi gasilskimi domovi vedno sloneli kavli, ki so bili dolgo časa edino gasilno orodje, škafi so bili po hišah kot domača posoda. V vaseh, kjer ni tekoče vode ali vodovoda, imajo kavle shranjene kot vaško imovino pri kakem uglednejšem posestniku in vsak vašan ve, kje so. Seveda pa tako gašenje večkrat naredi več škode, kot pa ogenj sam.

Ročne brizgalne, ki brizgajo vodo s pomočjo velikega zračnega pritiska, pomenijo res velik napredek v boju z ognjem. Tudi preprosta brizgalna opravi več kot cela množica ljudi s škafi. Uporaba bencinskega motorja pri brizgalah je njeno vrednost še povečala in danes je prva skrb vsake gasilske jedinice, da si nabavi tako brizgalno, s katero šele res uspešno more poseči v ogenj. Njena največja prednost je v tem, da ne potrebuje ročne sile za pogon, saj vemo, kako težko je ob kakem velikem požaru dobiti ljudi, da bi gonili brizgalno, zlasti če je voda daleč od mesta požara. Druga prednost motorne brizgalne pa je v količini in pritisku vodnega curka. Pri nas se najbolj uveljavlja gašenje z velikim pritiskom, t. j. da vodni curek s čim večjo silo udarja ob goreči predmet, ob ustniku cevi vsaj štiri atmosfere. Za Slovenijo, ki je povečini hribovita in je večkrat treba dovažati vodo iz nižje ležečih krajev v višje, so najbolj priporočljive brizgalne z visokim pritiskom, okrog 10 atmosfer in kakih 500 litrov vode v minuti. Iznajdba razpršilnih razpršil je uporabnost brizgalne še povečala, ker razpršen vodni curek uspešno gasi tudi goreče pline in celo nekatere tekočine.

V velikih mestih, zlasti pa v nekaterih industrijskih obratih, se zadnje čase zelo uveljavlja gašenje s peno. Za naše gasilstvo pa je voda še vedno prvo in edino sredstvo, ker aparati za gašenje s peno so za naše razmere predragi, prav tako tozadevne kemikalije, ki pa jih poleg tega moramo uvažati iz inozemstva. Naj so mnenja glede vrednosti pene ob požarih kakršna koli, gotovo je to, da je pena zelo primerna za gašenje požarov, ki jih z vodo ne moremo ali ne smemo gasiti, ali pa tam, kjer bi z vodo napravili le preveč škode. Da bi se naše gasilstvo moglo posluževati pene, je pa najbrž še zelo daleč.

Poleg orodja pa je za uspeh pri gašenju tudi zelo važno, kako se gasilci ognja lotijo. Od prvih početkov gasilstva pa do danes je veljalo načelo, da je treba ognju priti čim bliže in ga gasiti tam, od koder izhaja. V prejšnjih dobah pa so bili gasilci v tem oziru zelo brez sredstva, dušil jih je dim, vročina jih je pihala nazaj in tako so morali večkrat le od daleč streljati v ogenj z vodnim curkom, čeprav morda niti niso vedeli niso, kaj prav za prav gori in kje je ognjišče požara. Danes

so proti dimu dihalni aparati in maske, proti vročini obleke iz azbesta in v tej opremi se gasilci vsaj za krajši čas more ognju neposredno približati. Seveda pa ni dovolj, da se samo kak najdrzejši in najpožrtvovalnejši gasilec ognju približa, ampak mora tudi vedeti, kaj naj sedaj počne, kaj je treba napraviti s cevjo, s kakšno cevjo sme iti v bližino ognja, kaj mu je storiti, če je pričakovati, da je na ogroženem mestu kaj ljudi itd.

Iz vsega navedenega je razvidno, da mora gasilec poleg primernega orodja in opreme imeti tudi nekaj strokovne izobrazbe in izvežbanosti, da se more res uspešno lotiti ognja. Brez tega je vse le poskušanje in stvar poguma. Tudi mora gasilec sam imeti zavest, da z orodjem nekaj zmore in da po svoji usposobljenosti nekaj zna, sicer ni mogoče od njega zahtevati, da bi šel topo v nevarnost zgolj zato, ker je pač gasilec. Gasilec mora imeti sredstva in mora znati gasiti — to je vse, ves program in vsa naloga. To pa zahteva celega človeka, tem bolj, ker mora nastopiti ob prilikah, ko na vseh straneh vlada zmeda in razburjenje in so gasilci večinoma navezani izključno na sebe, svoje zmožnosti in svoja sredstva. Zato si je Gasilska zajednica dravske banovine prevzela za nalogo, da v Ljubljani ustanovi gasilsko šolo, v kateri naj bi se stalno prirejali tečaji za poveljnice in strojnike. Tu naj bi se voditelji gasilstva seznanjali z vsemi modernimi pridobitvami na tem polju, tu naj bi tudi dobili tisto zavest, ki mora zaiti v vse gasilske vrste, da bodo vedno in povsod pripravljene in zmožne pomagati. Po teh

Navodila udeležencem

Jutri, v ponedeljek, ob 9 bo velik ognjemet na Stadionu. Iz varnostnih razlogov mora biti polovica Stadiona popolnoma prazna. Vse udeležence prosimo, da se točno držijo navodil in odredb rediteljev. Vhod v Stadion bo iz Tyrševe ceste pri stranskih vratih in Vodovodne ceste. Gledalci naj zavzamejo svoja mesta na zapadni polovici Stadiona, to je v smeri proti glavni tribuni. Občinstvo, ki bo gledalo umetni ogenj izven Stadiona, pa opozarjamo, naj ne hodi v bližino Stadiona, temveč naj se zadrži vsaj 10 m od stadionskega zidova, ker bodo iz zraka padali utrinki, ogorki in palice raket.

V torek 15. avgusta, na glavni dan gasilskega kongresa, pa opozarjamo občinstvo, da hodi izključno po pločnikih, da bodo ceste in križišča prosta. Kongresni trg, kjer bo sv. maša in zborovanje, je določen za uniformirane gasilce, samarijance, naraščaj. Vse ostalo občinstvo se lahko zbira v parku Zvezde, na Dvorskem trgu, v Gosposki in Vegovi ulici. Tudi Selenburgova ulica, prostor pred nunsko cerkvijo in Gradiščem, mora biti popolnoma prazen za dovoz in odvoz avtomobilov.

Za popoldanski nastop na Stadionu bo vhod za udeležence pri vhodih s Tyrševe ceste in sicer za sedeže pri stranskih vratih in za stojišča pri srednjih. Vhod v Vodovodne ceste bodo zaprti ter prosimo občinstvo, da ne hodi po Vodovodni cesti, ki je namenjena za pasiranje avtomobilov.

Udeleženci kongresa z Gorenjske in Kamnika, ki se pripeljejo z vlaki, izstopajo na šišenskem kolodvoru. Vsi ostali udeleženci pa izstopajo na glavnem kolodvoru. Isto velja za povratke. Za gorenjski in kamniški vlak se vstopa na šišenskem kolodvoru, za vse ostale vlake vstopajo na glavnem kolodvoru. Proti Mariboru, Zagrebu, Novemu mestu in Kočevju pa pri vstopu nasproti Resljeve ceste, to je pri carinski pisarni g. Rajka Turka. V vsakem primeru se držite odredb rediteljev.

Vozni red

za potovanje udeležencev na gasilski kongres

V ponedeljek, 14. t. m. 1. Udeleženci proge Maribor — Stična potujejo z rednim potniškim vlakom št. 515, ki odhaja iz Maribora ob 5.07 in dosepe v Ljubljano ob 9.02, ali pa z rednim vlakom št. 519, ki odhaja iz Maribora ob 9.16 in dosepe v Ljubljano ob 13.22.

2. Udeleženci proge Murska Sobota — Ormož, proge Čakovec — Dol. Lendava in Čakovec — Pragersko naj potujejo iz Murske Sobotne z rednim vlakom št. 8723, ki odhaja iz Murske Sobotne ob 5.18, iz Ljutomerja ob 6.04, iz Dol. Lendave ob 5.27 in iz Čakovca ob 6.33 in prihod v Ljubljano ob 13.22.

3. Udeleženci proge Dravograd — Meža — Celje potujejo z rednim vlakom iz Dravograda — Meže ob 7.24, iz Velenja ob 8.57, od Celja dalje s posebnim vlakom ob 10.30, ki dosepe v Ljubljano ob 12.38. Z istim posebnim vlakom potujejo udeleženci proge Celje — Trbovlje vključno, ki odhaja iz Celja ob 10.30, iz Zidanega mesta ob 11.20, iz Trbovelj ob 11.41. Udeleženci proge Savski Marof — Zidani most naj potujejo z rednim vlakom št. 618, ki odhaja iz Brežic ob 9.57 in od Zidanega mesta dalje s posebnim vlakom, ki dosepe v Ljubljano ob 12.38. Posebni vlak ima postanek od Celja do Trbovelj.

4. Udeleženci proge Novo mesto — Ljubljana potujejo z rednim vlakom št. 9214, ki odhaja iz Novega mesta ob 6.25 in prihaja v Ljubljano ob 8.45.

5. Udeleženci proge Kočevje — Grosuplje potujejo z rednim vlakom št. 9311 iz Kočevja ob 4. 6. Udeleženci proge Ljubljana — Jesenice se vozijo z rednim vlakom št. 911 in 931 iz Jesenice ob 5.40 ali ob 10.25.

7. Udeleženci proge Rogatec — Grobelno potujejo z rednim vlakom št. 2114 ali 2124 iz Rogatca ob 9.14 ali ob 17.17.

8. Za udeležence proge Metlika — Novo mesto in Novo mesto — Ljubljana vozi posebni vlak z odhodom iz Metlike ob 8, iz Novega mesta ob 9.18, iz Trebnjega ob 9.53 min. in prihaja v Ljubljano ob 11.33 min.

V torek 15. t. m. 1. Za udeležence proge Maribor — Zidani most vozi posebni vlak, ki odhaja iz Maribora ob 2.15, iz Poljčan ob 3.02, iz Celja ob 3.49 in prihaja v Ljubljano ob 5.40. Ta vlak ima postanek na vseh postajah in postajališčih do Zidanega mesta.

2. Udeleženci proge Zidani most — Ljubljana potujejo z rednim vlakom št. 630, ki odhaja iz Zidanega mesta ob 5.15.

3. Udeleženci proge Murska Sobota — Ormož potujejo z rednim vlakom št. 8711, ki odhaja iz

Murske Sobotne ob 0.38 in od Ormoža dalje s posebnim vlakom, ki dosepe v Ljubljano ob 6. Z istim posebnim vlakom potujejo tudi udeleženci proge Čakovec — Pragersko, ki odhaja iz Čakovca ob 2.10 iz Ptuja ob 2.50. S tem vlakom potujejo tudi udeleženci proge Donja Lendava — Čakovec, ki se morajo odpeljati iz Donje Lendave že 14. avgusta ob 21.37. Posebni vlak ima postanek na vseh postajah in postajališčih od Čakovca do Pragerskega.

4. Udeleženci proge Savski Marof — Zidani most potujejo z izletniškim vlakom št. 920, ki odhaja iz Brežic ob 2.55 iz Sevnice ob 3.26 in prihaja v Ljubljano ob 5.10. Ta vlak ima postanek na vseh postajah in postajališčih od Savskega marofa do Zidanega mesta.

5. Udeleženci proge Dravograd — Meža — Celje potujejo s posebnim vlakom, ki odhaja iz Dravograda Meže ob 2, iz Gornjega Doliča ob 3.05 iz Velenja ob 3.39 in Zalcia ob 4.32, prihaja v Celje ob 4.47 in prihod v Ljubljano z rednim vlakom ob 7.24. Posebni vlak ima postanek po vseh postajah in postajališčih.

6. Udeleženci proge Novo mesto — Stična potujejo s posebnim vlakom, ki odhaja iz Novega mesta ob 4 iz Trebnjega ob 4.33, iz Stične 5.08 in prihod v Ljubljano ob 6.11. Vlak ima postanek na vseh postajah do Grosuplje.

7. Udeleženci proge Stična — Ljubljana potujejo z rednim vlakom št. 9212, ki odhaja iz Stične ob 5.25 in prihaja v Ljubljano ob 6.39.

8. Udeleženci proge Kočevje — Grosuplje potujejo z rednim vlakom št. 9311 odhod iz Kočevja ob 4 in s posebnim vlakom od Grosuplje do Ljubljane s prihodom v Ljubljano ob 6.22.

9. Udeleženci proge Kamnik — Ljubljana potujejo z rednim vlakom št. 8411, ki odhaja iz Kamnika mesto ob 5.42 in s posebnim vlakom št. 8413, ki odhaja iz Kamnika mesto ob 6.40. Vsi udeleženci izstopijo na postaji Ljubljana-Siška.

10. Udeleženci proge Jesenice — Kranj izključno in proge Kranj — Tržišče potujejo z rednim vlakom št. 911 odnosno 8511, ki odhaja iz Jesenice ob 5.40 in iz Tržišča ob 5.52. Vsi ti udeleženci izstopijo v Ljubljani-Siška.

11. Udeleženci proge Kranj — Ljubljana-Siška potujejo z vlakom št. 921, ki odhaja iz Kranja ob 6.01.

12. Udeleženci proge Rakek — Ljubljana potujejo z rednim vlakom št. 617, ki odhaja iz Rakeka ob 5.50.

13. Udeleženci proge Vrhnika — Ljubljana potujejo z rednim vlakom št. 8031, ki odhaja iz Vrhnike mesta ob 6.04.

tečajnikov naj bi duh šole šel po deželi do zadnje jedinice. Vse naprednejše države že imajo take šole in čas bi že bil, da tudi pri nas dobimo vsaj eno. In kje je bolj primerno mesto za to kot v Sloveniji, kjer je gasilstvo najstarejše in najbolj razvito?

Za varovanje narodovega premoženja pa je enako važno kot gašenje preprečevanje požarov oziroma ognja. Shakespeare pravi v svojem delu »Kralj Henrik IV.«: »Če pustiš, da se razširi majhen ogenj, ki bi ga lahko z nogo poteptal, ga ne pogasijo niti reke.« Koliko požarov povzroči lahko miselnost, neprevidnost in nepazljivost! Gotovo več kot nesreča. Koliko jih nastane iz nedolžne iskre, ki bi jo pravi človek v resnici lahko z nogo poteptal. In ob vsakem požaru gre veliko narodovega premoženja v nič. Zato ima gasilstvo tudi to nalogo, da s poukom in vzgojo nauči ljudstvo, kako je treba z ognjem ravnati, da ne začne — goreti.

Ne skliče pa gasilstva samo ogenj. Ob vsaki nesreči, ki grozi večji skupnosti, je poklicano, da poseže vmes in brani sočloveka pred škodo, v miru in v vojni. Zato pa gasilska organizacija zasluži, da ji ljudstvo in vsi merodajni krogi posvetijo vso pozornost in podpro njena stremjenja.

Obiskovalci gasilskega kongresa!

Izrabite priliko! Po izredno nizkih cenah je naprodaj več Singer-jevih, Pfaff-ovih in ramih drugih popolnoma novih šivalnih strojev z 20 letno garancijo. — Partija ženskih in moških koles, otroških vozičkov, triciklov, glazbil in še nešteto vsakovrstnih drugih predmetov pri

„PROMET“ v Ljubljani
nasproti Križanske cerkve.

Prepričajte se!

gasilskega kongresa

Zbirališča za sprevid v torek 15. t. m. imajo svoje osiše na Aleksandrovi cesti. Pred Narodnim domom se zbira čelo sprevida: godbe, Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije, člani starešinstva in osrednjega odbora Gasilske zajednice dravske banovine in častna četa. V parku Tivoli pred progo do pravoslavne cerkve se razvrščajo narodne noše.

Gostje (gasilci) se zvrste istotam, toda na desnem pločniku s čelom proti Narodnemu domu od Narodnega doma po Bleiweisovi cesti proti Puharjevi ulici. Gasilci se razvrščajo po župah in po četah, ki so vse že obveščene, kje naj se zbirajo. Vsa zbirališča so na Bleiweisovi cesti in v ulicah, ki se stekajo vanjo. Veliki napisi in reditelji bodo označevali točke zbirališč na posamezne župe in v območju teh se zbirajo njihove čete. Pokorite se rediteljem in varnostnim organom! Vodenje disciplinirano in dosojno! Najkasneje ob 7.15 zjutraj naj bodo vsi, ki se sprevida udeležijo, na svojih mestih na zbirališčih. Sprevid se začne pomikati izpred Narodnega doma po Bleiweisovi cesti proti Tyrševi cesti ob 8.30. Sprevid bo zaradi velike udeležbe gasilcev, narodnih noš, samarijank, naraščaja in godb pa tudi zaradi številnega gasilskega voznega parka izredno dolg. Ob Miklošičevi cesti, ob parku pred sodiščem, bo tribuna za najvišje predstavnike državnovojaških oblastev in gasilstva. Pri minohodu mimo tribun ne naj gasilci pokažejo svoj lep in vzoren nastop. Ves kongresni trg zavzema narodne noše in gasilci, gledalci pa ostanejo v parku Zvezde. Po sv. maši, ki jo bo pravil in imel cerkveni govor prevz. škof g. dr. Gregorij Rožman osebno, bo razhod.

Gasilci-telovadei in naraščajniki-telovadei se takoj po maši v strnjnih vrstah odpravijo na igrišče SK Ljubljana (prej Primorje) nasproti Stadionu, kjer bodo imeli kosilo in se pripravijo za popoldanski nastop na Stadionu.

Vaditelji naraščajnikov naj pridejo s svojimi naraščajniki v ponedeljek 14. t. m. ob pol 2 na Primorje, kjer se naraščajniki zbirajo.

Skupna ležišča (prenočišča na slami) so razdeljena takole:

V šoli za Bežigradom (Vodovodna cesta) spe vsi udeleženci gasilskih žup: Radovljica, Skofja Loka, Kranj, Kamnik, Ljubljana-okolica, Logatec in Litija.

V šoli na Grabnu (Cojzova hiša) spe udeleženci gasilske župe Krško.

V gimnaziji na Poljanski cesti spe udeleženci gasilskih žup Novo mesto, Kočevje in Crnomelj.

V šoli pri Sv. Jakobu — Sv. Jakoba trg spe udeleženci gasilskih žup Laško, Celje, Slovenj Gradec, Gornji grad in Dravograd.

Na realki (Vegova ulica) tik univerze spe udeleženci gasilskih žup Smarje pri Jelšah, Brežice, Maribor desni in levi breg, Ptuj, Ljutomer, Dol. Lendava in Murska Sobota.

Na realki (Vegova ulica) tik univerze spe udeleženci kongresa donavske banovine.

V šoli na Vrtači spe vsi udeleženci kongresa iz ostalih banovin.

V šoli v Sp. Šiški (Gasilska cesta) spe vsi naraščajniki (dečki).

V šoli na liceju (Bleiweisova cesta) spe vse udeležence ženske (deklice) ne glede na to, katere banovine so.

Nakaznice za ležišča na slamnjačah in posteljah daje stanovanjski odsek, ki za časa gasilskega kongresa posluje v Kolodvorski ulici, poleg restavracije Miklič, tel. 28-28.

Vsi telovadei, ki nastopijo na Stadionu, to so člani, naraščaj in tiste samarijance, ki so se prijavile za nastop pri rajalnem pohodu, morajo biti v ponedeljek 14. avgusta najkasneje ob pol 2 na zbirališču SK Ljubljane, nasproti Stadionu, kjer bodo dobili nadaljnja navodila.

Vse osebe, ki bodo sodelovale 15. t. m. pri gasilskem sprevidu, naj se zberejo točno ob pol 8 pred Narodnim domom v Tomanovi ulici.

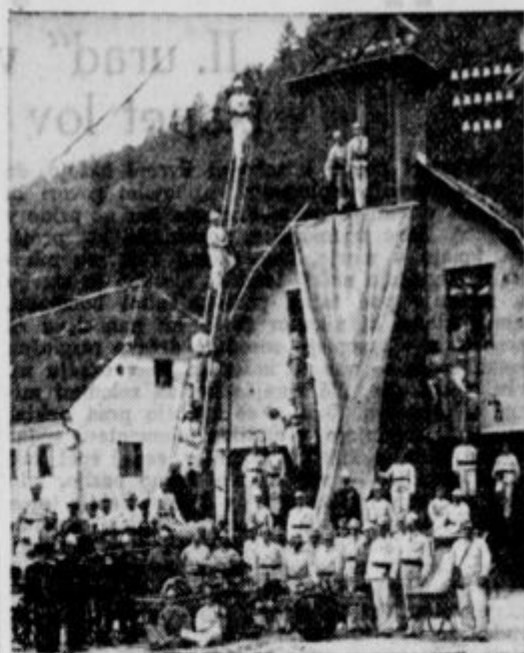
Nabavite si pravotčasno, dokler niso še razprodane, srečke gasilske loterije!

Šhramba za vozila in kolesa bo v torek tudi na dvorišču Gospodarske zveze. Glavna šhramba koles in motornih vozil je na vogalu Masarykove in Tyrševe ceste, nasproti Gospodarske zveze.

Opozarjamo na gasilske tekme, ki bodo danes, v nedeljo, ves dan na Stadionu, in sicer nastopijo dopoldne samo posamezniki, ki jih bo okoli 150, popoldne pa bodo tekmovali roji, ki jih je 30 (vseh skupaj 300 mož). S kongresno knjižico in z znakom si lahko vsak ogleda tekme, ki so prirejene za gasilsko službo.

Kongresna knjižica z znakom je za vsakega udeleženca gasilskega kongresa neobhodno potrebna, ker daje v zvezi s člansko (četno) legitimacijo pravico do znižane voznine na železnici in še druge ugodnosti ter prost vstop k vsem prireditvam gasilskega kongresa, razen na prireditvev ognjemeta na Stadionu.

Gasilski domovi

V Tržiču na Gorenjskem.

V Topolšiči.

V Ljutomeru.

V Dvoru pri Zužemberku.

Na Homcu pri Kamniku.

„Bela vojna“ v polnem teku

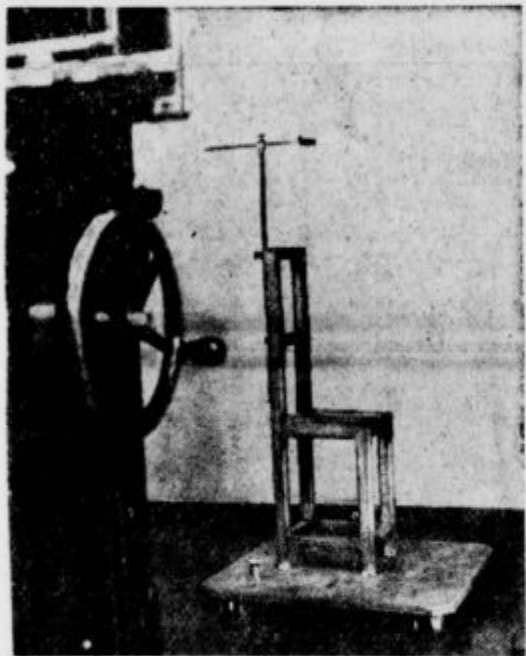
„II. urad“ v Parizu in „Special Branch“ v Londonu
Napet lov za vohuni in atentatorji

Nekateri pojavi v zahodni Evropi kažejo, da je za potovanji diplomatov, njihovimi govori in dogovori v teku še nekaj drugega, kar ne pride v čast. Nove podmornice, popolnejše kot prejšnje, tonejo v morje, angleškemu vojnemu ministrstvu izginjajo načrti letališč, mostovi in stavbe se podirajo pod tajno podtaknjenimi bombami, namen vlade, ki nikakor še ni bil namenjen za javnost, je v časopisju sosednje države razglašen vsemu svetu — vse to kaže, da so v ozadju na delu velike sile, nič manjše kot za zelenimi mizami v ospredju. Države se branijo pred nekim nevidnim, izganjajo »sumljive elemente«, sedaj postane sumljiv kak tuj častnik, sedaj spet kak tuj »zastopnik« — vse države budno pazijo, kdo pride čez mejo in kaj počne v državi. Vabijo tuje in veliko žrtvujejo, da bi poživile tujski promet, istočasno pa čistijo med tujci. Kdor se količkaj preveč zanima za stvari, ki so čeprav samo v daljni zvezi z orožjem in vojno, mu kmalu pokazuje vrata. Vse je napeto, vse prisluškuje — in vendar je vse to neke v ozadju, na ulicah ni videti, v časopisju tudi ne, in vendar...

„II. urad“

V Parizu, ulica sv. Dominika, ima svoje prostore — t. j. pisarne in kleti — urad, katerega poslovanje javnosti ni znano in je znan samo pod imenom »II. urad« (Le Deuxieme Bureau). Javnost ve le za nekaj ljudi, ki zahajajo v te prostore, dasi ima cel kader uradništva.

II. urad je ustanovil že cesar Napoleon. Ko je preuredil vojno ministrstvo, ga je razdelil v dva odelka: I. urad, ki ga je imenoval »urad vojnih operacij«, je bil vojaški v najožjem pomenu in naj bi pripravil oboroženo vojskovanje; II. urad pa naj bi zbiral poročila, poizvedoval in vohunil v sovražnih državah in zasledoval njihove vohune v Franciji (kontrašpijonaža ali: vohunjenje za vohuni). Tekom let, zlasti pa med svetovno vojno, se je ta urad razvil v največji vohunski urad na svetu. Sam ravnatelj ameriškega »Tajnega urada« (Secret Service) g. Tournou, ki je bil pred kratkim v Parizu, ga je pohvalil, češ, da se je pri svojih tovariših v ulici sv. Dominika veliko naučil. In te Tournou, ki je med vojno odkril ves vohunski sistem neke sovražne države, to reče, se to nekaj pravi!

Antropometrični stol, na katerega II. urad posadi osumljenca. Posebna aparatura z vso zanesljivostjo pokaže, ali ima osumljeni kaj na vesti ali ne, ker zaznamuje vsako vibriranje možganov in živcev. Strokovnjaki pravijo, da se ta stol ne zmoti zlepa.

„Maginotova črta duha“

Med vojno je II. urad delal s polno paro. Takoj ko so izbruhnile sovražnosti, je potegnil iz svojih predalov 1500 imen in policija je z najboljšim nedolžnim obrazom poiskala prizadete osebe po njihovih stanovanjih in jih izgnala iz Francije. In nasprotna stran nikdar ni mogla točno izvedeti, kako močne čete so Angleži izkrcali na francoski obali. Niti to se ni razvedelo, da so v nekaterih oddelkih v francoski vojski l. 1917 izbruhnili upori — II. urad je budno pazil, da ni bilo nikogar v Franciji, ki bi take vesti mogel poslati ven iz države.

L. 1924 je vojni minister Maginot urad ves preuredil in mu dal večjo prožnost. Danes prav za prva ni samo eden, ampak pet »drugih uradov«, ki so vsi nastali iz enega. Vojno, letalsko, mornariško, kolonialno in zunanje ministrstvo — vsa ta ministrstva imajo vsaka svoj »II. urad«, med vsemi temi pa je seveda najtesnejše sodelovanje. Vsa organizacija sloni bolj na potrebi in uspehu kot pa na predpisih. Ljudje teh uradov so razpredeni povsod, vse vidijo, vse slišijo, nikjer ne posežejo vmes, ampak samo zapisujejo in odlomke poročil uvrščajo v pravi potek dogodkov. Nobeden teh uradov se uradno ne peča z vohunjenjem za vohuni, to je pridržano posebnemu odelku pariške policije, ki se imenuje »narodna varnost« (Sureté Nationale), ki zasleduje samo inozemske vohune po Franciji. Kljub temu pa so tudi zgoraj omenjeni II. uradi važni, ker prisluškujejo povsod in vse vedo.

II. urad vojnega ministrstva

V praksi in zlasti v dobah spopadov in napetosti pade največ dela na II. urad vojnega ministrstva, kateremu pripade glavni del vohunjenja za vohuni. Ta danes vodi tako imenovano »belo vojno«. Prostori tega urada so v drugem nadstropju ministrstva in so zavrženi s posebnimi električnimi alarmnimi signali. Vsi dokumenti so shranjeni v jeklenih blagajnah s tajnimi ključi, ki jih znajo odpreti samo trije ljudje. Kdor vstopi v ta oddelek, mora najprej prišči, da bo molčal o vsem, kar bi tu videl ali slišal. In ta prišča ima poleg jamstev na onem svetu tudi težka jamstva na tem svetu — kar pač na razne ljudi bolj vpliva. Spisi se hranijo v kletah, ki imajo 60 cm debele jeklene stene. Tudi usnjate mape, v katerih so razvrščeni posamezni spisi, se zaklepajo s ključi. Kleti so opremljene s posebno električno napravo, ki redno dovaja tok tudi takrat, če bi v

glavni napeljavi nastal kratek stik. Vsa prostorec noč in dan stražijo štirje stražniki.

Ta II. urad ima oddelek: za šifrirana pisma, radijska poročila, dokumentacijo in za branje zemljevidov. Oddelek za šifrirana pisma deluje predvsem ponoči in v glavnem za Quai d'Orsay, zunanje ministrstvo. Zunanji minister Bonnet vsako jutro dobi na svoji mizi v pisarni kup takomnenganih »zelenih listkov«, na katerih so razvo-

Pogled v klet II. urada vojnega ministrstva.

zlane razne brzojavke, brezžične brzojavke in telefonski pogovori, ki jih je oddelek v svojih prisluškovanjih ujel v zmedeni abecedi, pa jih je po svojih tajnih ključih raztolmačil. Veliko takih vesti pošiljajo vohuni tujih držav svojim centralam, pa ne vedo, da II. urad že ve za njihovo skrivnost in jim vesti prestraže.

„Special Branch“: IRA

Druga prestolnica, ki je z najboljšimi močmi zapletena v »belo vojno«, je London. Zdi se, da so Angleži izprevideli, da ima tajna »IRA« resne namene, razmajati temelje angleškega imperija in Irsko popolnoma odcepiti in da so sklenili nastopiti zoper to rovarjenje z vsemi silami in — skušnjami. Izkazalo se je tudi, da »IRA« ni športna zarota kakih gorečnikov, ki jih po nekaj aretacijah mine veselje in se razkrope, ampak je močna, skrivnostno organizirana množica ljudi, ki gredo čez drn in strn za svojim namenom.

Dvoboj med tajnimi

Najnovejši atentati z bombami in peklenjskimi stroji v Lancashireu in na obeh največjih londonskih kolodvorih, Victoria in King Cross, so presunili sicer zelo počasi in varno mislečo Anglijo. Videli so, da gre zares in da bo redno življenje kmalu s tira, če bo šlo tako naprej, če ne bodo varni mostovi, elektrarne, vodovodi... Parlament je v petih minutah sprejel izreden zakon zoper organizirane teroriste, zakon, za kakršnega bi bilo v normalnih razmerah treba debat in predlogov in komisij v nedogled. Nato se je začela splošna ofenziva zoper ljudi s peklenjskimi stroji. Vodi je poseben oddelek londonske tajne policije (Scotland Yard), ki mu enostavno pravijo »Special Branch«. Ta oddelek vodi inspektor Canning, ki je že razpredel svojo mrežo povsod, kjer je upati, da bi mogel priti na sled zarotniški družbi. Po Londonu je razdelil 200 detektivov iz oddelka Criminal Investigation Departement, ki je prej zasledoval navadne kazenske zločine. Vsi detektivji so izjemoma dobro oboroženi, če bi kdaj zalotili kakega terorista neposredno pri dejanju samem in bi pri izvrševanju svoje službe našli na odpor. Vse policijske postaje po Angliji so prejele seznam sumljivih Ircev, na katerem je 300 imen. Po pristaniših in letališčih so posebne straže, ki oddale opazujejo, kdo prihaja v Anglijo in nezaželjene ljudi takoj obrnejo. Temu oddelku je na razpolago vojni rušilec »Home Fleet«, da bi z njim prepeljavali nezaželjene ljudi nazaj na Irsko. Doslej so poslali 61 sumljivih Ircev nazaj na njihov otok, vse pa ve, da s tem Anglija še ni očistena in da bodo še novi šli za prvimi. Sodišča so jih več obsodila na kazni, ki v angleškem sodstvu niso običajne. Tako je sodišče v Glasgou obsodilo nekega Irca Eduarda Gila na 10 let prisilnega dela, ker so pri njem našli eksplozivne snovi in vžigalno vrvico. Gil se na razpravi ni zagovarjal. Ko mu je sodnik razglasil sodbo, je dejal: »Ne smatram se za zločinca. Če je zločin Irsko ljubiti

Kakor mačka z mliko

V tej »beli vojni« pa ne gre za to, da bi nasprotnika pobil in udušil, ampak predvsem zato, da se nasprotnika spozna, da se zasleduje vsak njegov korak; tako se morejo njegovi ukrepi potihem izpodbiti tik pred učinkom. Večkrat pride v tem srčitem in trdoživem boju tudi do kakih smešnic, pri katerih pa ima propadli vedno precej škode. Tako so bili Francozi mesece in mesece vsi razburjeni, ker so vedeli, da se vsaka njihova nova iznajdba v izpopolnjevanju vojnih ladij po kakih dveh mesecih pojavi v japonskih ladjedelnicah. Niso pa vedeli, kako njihovi načrti zaidejo tja. Slednjič so le našli človeka, ki je francoske načrte prodajal Japoncem. Preden so ga prijeli, so mu podtaknili načrt nekega novega tipa rušilca. V resnici je tudi ta načrt zašel v japonske ladjedelnice. Izdelali so rušilec natančno po tem načrtu, do vseh podrobnosti. Z velikimi slovesnostmi so ga spustili v morje. Veličastno je lezel iz svojega okvira v ladjedelnici »v svoj element« in — utonil.

Pri tem vohunjenju za vohuni je Eifelov stolp čimdalje večjega pomena. Tu izvežbani uradniki lovijo radijske vesti, ki jih dan in noč pošiljajo v ozračje na tajnih kratkovalovnih oddajnih postajah vohuni raznih tujih držav. Pred kratkim so z Eifelovega stolpa odkrili tajno oddajno postajo, ki je bila instalirana v neki razkošni vili v Deauvilleu, najbolj razkošnem francoskem letovišču na Atlantski obali blizu Le Havrea. Na isti način so odkrili nekega vohuna neke sosednje države, ki je nosil svojo oddajno postajo v majhnem potniškem kovčku in se je sprehajal po pristanišču Le Havre.

Kazni za vohunstvo so v Franciji čimdalje strožje. Do l. 1934 se je vohunstvo kaznovalo s kaznijo do 5 let, do 17. junija 1938 s kaznijo od 10 do 20 let zapora, od tedaj naprej pa tudi s smrtjo. Tekom enega leta so bili štirje vohuni po teh najnovejših določilih obsodjeni na smrt.

in angleško gospodarstvo na Irskem sovražiti, potem sem pač zločinec in bom — če Bog da — vedno ostal.

Načrt „S“

Londonska policija je že letos v januarju dobila v roke tajni načrt Irške republikanske armade, ki je znan pod imenom »S« in po katerem naj bi se v avgustu začela vrsta atentatov. Namen tega načrta je bil, z neprestanimi atentati na vlake, avtobuse, elektrarne, gledališke dvorane in kolodvorje razmajati vse javno življenje v Angliji in ustvariti tako negotovost, da se ne bo več dalo dihati. Tudi parlament bi po tem načrtu imel zleteti v zrak. V maršitem je ves ta načrt samo nova izdaja načrta, ki ga je l. 1605 stihljal Irec Guy Fawke s podobnimi nameni. Torej so trenja med Anglijo in Irsko — tudi v najostrejši obliki — že stara in so na obeh straneh v teh poslih izžolani. Takrat so izvedbo načrta preprečili v zadnji minuti. V kletih hiše, ki naj bi prva zletela v zrak, so našli sode smodnika, ki jih je zarotnik prinesel tja po ozkem podzemljskem hodniku, ki si ga je s svojimi sodelavci izkopal z velikimi težavami in stroški. 5. novembra 1605 zjutraj so Fawkea obesili. Pa kljub temu žalostnemu koncu dobiva posnemovalce. Tudi načrt »S« določa »čas nastopa« in sicer takrat: »ko se more v popolni tišini izrabiti nervoznost vlade in zmede med ljudstvom.«

Načrt »S« dalje predvideva, da morajo glavne »operacije« nastopiti v nočeh brez meseca, ker je učinek mnogo večji, če po eksploziji še dalj časa ostane vse v temi. Zaključuje pa se s sledečimi mislimi: »Izrabiti moramo ta trenutek, ker Anglija nikdar ni bila v bolj kotljiveem položaju. Politična tradicija ji ne dopušta, da bi segla po krutih ukrepih, ki bi edini mogli zavarovati njeno pomoč.«

Ko bi neprestani atentati vse v Angliji vrgli s tira, naj bi po načrtu »S« nastopil čas, da se proglasi neodvisna Irška. Istočasno bi angleška vlada dobila ultimatum, da z vsega ozemlja Irške, »kako je obdano od morja«, umakne vse, kar je angleškega. V prepisih bi naj bila ta »zadnja beseda« poslana tudi inozemskim vladam.

Naj bo želja Ircev po popolni državnopravni samostojnosti kakršnakoli, gotovo je, da ta stremjenja izdatno podpirajo in izrabljajo tuje sile, ki jim svobodna Irška ni nevarna, oslabeitev Anglije pa bi jim bila zelo dobrodošla. Tudi v tej smeri ima »Special Branch« že lep kup dokaznega gra-

Henry Castaing, poveljnik radijske in zračne policije. Ob svoji aparaturi je v neprestani zvezi s 26 takimi postajami po Franciji. V nekaj trenutkih najoddaljenejša postaja izve, kdo prihaja v njeno območje, na koga mora položiti oči ali roko.

diva, toda stara politika Anglije je, da se ne ustrelji najprej z najtežjim topom.

Dosedanji nastopi

V zadnjih 6 mesecih je »IRA« povzročila 127 atentatov in sicer 57 v Londonu in 70 po deželi. Po čudnem naključju pa so doslej zahtevali samo eno smrtno žrtev, pač pa je bilo 55 ljudi težko ranjenih. Eksplozivne snovi, ki jih je policija zaplenila, preden so pokazale svoj učinek, pa bi zadostovale, da bi šel v zrak cel mestni okraj z na tisoče mrtvimi. V primeru vojne bi bil tak val atentatov v domačem zaledju za državo zelo nevarno doživetje, ki bi bolj uničilo odporost kot vsi sovražni letalski napadi. Zato je razumljivo, da so oblasti v tej kotljivi uri z največjo previdnostjo zastavile vse sile, da se ta val ustavi, dokler je še čas.

„Mož za bombami“

Vsa irska in angleška javnost stoji pod vtisom, da tajno irsko republikansko armado vodi 50 letni inženir Sean Russel iz Dublina, ki je »neznanega bivaljšca« in se je v teroristično delovanje zariž že leta 1916 ob znanem velikonočnem uporu na Irskem. Oblast je upor zadržala, o Russelu pa se je začelo šušljati kot o voditelju vstaja. Leta 1921 je zletela v zrak carinarnica v North Walu; nastal je strašen požar, ki je divjal dva dni. Spet je sum padel na Russela. Angleška policija je veliko zarotnikov po Irskem polovila

Prvi izgnani Irec zapuščajo Anglijo. Med njimi je tudi Walsh, ki je osumljen, da je izvršil atentat na kolodvor Kings Cross (prvi od leve).

in zaprla, Russelu pa se je posrečilo uiti. Naslednja leta je vse utihnilo. Boj za osamosvojitve Irške se je bojeval bolj na političnem polju, kjer se Russelovo ime nikdar ne omenja. Od leta 1928 do 1934 je živel v nekem predmestju Dublina. Živel se je od svojega vrta, na katerem je gojil zelenjavo, ki jo je prodajal na trgu. Za njegovo nadaljnje zarotniško delovanje je bilo odločilno l. 1932. Takrat je prišel na krmilo Irške de Valera, pri katerem se je kmalu oglašil Russel, da bi izvedel od njega, kako daleč misli odcepiti Irsko od Anglije. Russel ga je vprašal, ali bo proglasil neodvisnost Irške in ali bo dotlej protizakonita IRA sprejeta med redne oborožene ustanove nove republike. Ko mu de Valera na nobeno teh vprašanj ni dal zadnjega odgovora, je Russel sklenil z nasiljem izvesti svoje načrte. Ko je uredil in organiziral svoje vrste, so se začeli »nastopi« z znanimi pojavi. Danes je znan pod imenom »mož za bombami«. O moči njegove organizacije so mnenja zelo deljena, gotovo pa je, da je veliko njene moči — v tajnosti in brezobzirnosti. Denarna sredstva, ki jih tako delovanje veliko požre, se zbirajo največ v Ameriki med tamošnjimi Irči, poučeni krogi pa na podlagi mnogih znamenj domnevajo, da prihajajo tudi od drugod in da Russel svojo nasilnega delovanja niti ne more več ustaviti kar tako brez posledic. Irška vlada je njegovo delovanje uradno že večkrat obsodila in izrazila obžalovanje, da se to dogaja pod praporom Irške.

V takih razmerah mora »Special Branch« v Londonu delati s polno paro, da pravočasno izve, kako se IRA giblje in kaj pripravlja. Danes so na vseh važnejših križiščih in ob vsaki pomembnejši napravi budne oči, ki od daleč pazijo na vsako kretanje mimoidočih. Zlasti močno so zastraženi mostovi in prekopji. V grofiji Essex so zlasti močno zavarovani nasipi, ker se policija boji, da bi jih IRA utegnula razdreti in bi voda preplavila vso za njimi ležečo pokrajino. Dvoboj pa je silno obziren in tih in je prepuščen času, da pokaže, kako se bo razvijal.

Na kolodvorih je bilo več atentatov izpeljanih na ta način, da so zarotniki v kolodvorski garderobi oddali svojo prtljago s skritimi bombami, ki so ob določenem času eksplodirale. Zato se mora po novih odredbah vsak kovač prtljage pred izročitvijo odpreti in pregledati.

Po slovenski domovini

Dobrova pri Ljubljani

Z Velikim Šmarnom prične romanje na Dobrovo, katero traja potem do nedelje po Malem Šmarnu. Kakor prejšnja leta bo tudi letošnje preskrbljeno, da bodo mogli romarji opraviti romanje, kakor ga dober kristijan opravi. Spoved bodo mogli opraviti na predvečer. Ob nedeljah in praznikih pa bo pet sv. maš. Prva bo ob 5, zadnja po slovenski sv. maši ob 9. Ob 6 in 9 je sv. maša s pridigo. Ena sv. maša je vsako nedeljo in praznik ob 8 z ljudskim petjem. Popoldanska služba boja bo letos ob pol 4, torej pol ure prej kakor prejšnja leta. V pridigah bodo govorniki obdelali predmete, ki so v tesni zvezi s pravkar minulim kongresom Kristusa Kralja. Cerkveni govori bodo zelo zanimivi. Opozorjamo romarje, da vozi ob nedeljah in praznikih avtobus iz Ljubljane proti Dobrovi ob pol 8 zjutraj in ob pol 1 popoldne. Postaja za avtobus je Borštničkov trg. (Tramvajska postaja proge proti Viču). Poakrbljeno pa bo tudi za izredno zvezo, tako da bo avtobus vozil, če bodo hoteli romarji tako proti Dobrovi, kakor tudi iz Dobrove proti Ljubljani. Romarji, pridite!

Grosuplje

Prosvetno društvo na Grosupljem je po dolgem času zopet oživelo. V nedeljo 20. avgusta priredimo ob 3 popoldne na dvorščiki veleposestnika g. Koška Vomergerjevo komedijo »Voda«. Vstopnice prodaja iz posebne prijaznosti trgovina g. Müllerja. V primeru elabega vremena bo prireditve dne 27. t. m. Da moramo sploh prirediti igro, se moramo zahvaliti izredni naklonjenosti g. Koška in njegovi gospe soprog.

Notranjski prosvetni tabor na Vrhniki, dne 20. avgusta. :: Podrobnejša navodila bodo čez teden vsak dan v »Slovenec«.

Kamnik

Spomenik padlim Kamničanom bo kmalu postavljen in pripravljen za otvoritev. Te dni so vzdali v betonski podstavek glavni simbol spomenika — pol-druget meter visoko roko vojaka, ki drži meč. Spomenik je izdelal kipar g. Kalin in vzbuja splošno občudovanje. Tudi plošča z napisom padlih vojnih žrtv je že vzdana v pokopališki zid. Zdaj zidajo še lok, ki bo zvezal oba dela spomenika v lepo celoto.

Belokrajsko klet so dobili v Kamniku. V renoviranih prostorih Kamniškega doma, kjer je bila dolga leta kavarna, je zdaj belokrajska gostilna Metličan-ke Barice Nemaničeve. To je prva belokr. gostilna v kamniškem okraju, kjer točijo samo belokrajska vina in laško termalno pivo v sodčkih.

Za vsako priliko si preskrbite pristno primorsko žrnino. Dobite jo pri Šafarju.

Tunjice pri Kamniku

Tukajšnje »Prosvetno društvo« priredi v nedeljo, dne 13. avgusta 1939 tombolo z lepimi dobroti. Sodeluje godba iz Stranj. Ker je čisti dobitek namenjen za zgradbo novega prosvetnega doma, ste vsi od blizu in daleč vjudno vabljeni! Izletniki, prihitite ta dan tudi vi v Tunjice, da se poleg drugega naučite tudi lepega razgleda, ki se nudi s hriba sv. Ane.

Litija

Dr. Lebinger, zdravnik v Litiji
zopet redno ordinira

Dobrovec pod Kumom

Na Kumu bo dne 27. avgusta velik cerkveni shod, kamor prihitite vsako leto romarji iz vse Slovenije. Na ta dan pa priredijo tudi gasilci z Dobovca, kamor pripadajo podružne cerkvice na Kumu, tombolo s krasnimi dobroti. Cene srečke je 2 din. — Dobovčane poznamo kot marljive in dobre ljudi. Saj si zadnja leta gradijo sami lepo in široko cesto, ki vodi s trboveljskega kolodvorja proti Dobrovu in naprej proti Kumu. Cesta bo kmalu gotova. Prosvetno delo pa leži vse na ramenih gasilcev in so si lansko leto zgradili lepo gledališko dvorano z gasilskim domom vred. Dobovčane je treba, kar se tiče napredka kraja, res občudovati, naša dolžnost je pa, da jih pri tem podpremo s tem, da pridno segamo po srečkah in se njihove tombole udeležimo, da jim tako damo veselje do nadaljnjega prosvetnega in človekoljubnega dela.

Leskovec pri Krškem

Na praznik Marijinega vnebovzeta nas namerava obiskati na našem prosvetnem odru prosvetno društvo iz Škocjana pri Mokronogu. Dijaški iz Škocijana nas bodo presenetili z dvema krasnima igrama — Dva bisera. Ker sta obe igri najboljše te vrste, bosta močno razivila v gledalcih tiesta čustva, ki so najlepša in najplemenitejša. Kdor želi doživeti nekaj lepega in osrečujočega, naj se potrdi v torek, dne 15. t. m. »Pod lipo«. Vabimo prav vjudno tudi prijatelje naše prosvete iz Krškega. Igralci prično z igranjem ob 3 popoldne.

Ptuj

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljano bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo v četrtek, dne 17. avgusta v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

A. SENČAR in SIN
veletrgovina s specerijskim blagom

Prešernova ulica 2, Slomškova ulica 9 in
Nova cesta 2

Trbovlje

Utonil je v Savi. Prejčnjo soboto 5. t. m. se je šel kopat v Savo pri trboveljskem kolodvoru 41 letni Čilenšek Alojz, zaposlen pri Hancnu. Vendi ga je v vrtincih prijel krč in je izginil v vodi. Šele po enem tednu, v petek večer, so našli utopljeno pri Hrastrniku. Zapuščena žena in 5 neprekrbljenih otrok, ki ga bodo težko pogrešali.

Kino Društveni dom v Trbovljah predvaja to nedeljo in na praznik »rednejših« viteški film »Kralj puetolovcev« z Ronald Kolmanom in zanimiv zvčni tednik.

Rečica ob Savinji

Dne 20. avgusta ob 3 popoldne bo na Rečici velik okrožni koncert moških zborov. Nastopi okrog 100 pevcev z narodno in umelno pesmijo. Koncert se ponovi isti dan ob 8 zvečer v veliki škofiji dvorani v Gornjem gradu.

Rajhenburg

V najlepši moški dobi, v starosti 41 let, je v četrtek zjutraj dobro pripravljen umrl ugledni posestnik ter podžupan trške občine Rajhenburg. g. Jožef Zakšek iz Stolovnika pri Rajhenburgu. Zahrbna bolezen, jetika, ga je iztrgala iz naše srede ter ga prerano položila v grob. Z njegovo smrtjo je v naših vrstah zavezala velika vrzel, ki jo bo težko izpolniti. Pokojnik je bil kremenit značaj, povsod cel mož na svojem mestu. Zavežmal je vidna mesta pri občini kot prvi član uprave, bil je član načelstva pri Kmetijski hranilnici in posojilnici v Rajhenburgu, član šolskega odbora, odbornik Krajevne kmečke zveze itd. Kot strogo krščanski mož je bil tudi ključar podružnice sv. Mohorja. Kot človek je bil doberčina, ki naj bi vsem in vsakemu služil za vzor. Njegova življenjska pot ni bila posuta s cvetjem. Saj je kot osemnajstletni fant moral med svetovno vojno na bojišče ter je s tem moral preizkusiti najstrašnejše gorje, ki more človeka v življenju doleteti. Po vojni se je z vsem srečam posvetil svoji domačiji in jo vzorno urejeval do zavidne višine. Žal da ga je zadnjih par let bolezen v njegovih načrtih in idejah ovirala. Iskal si je zdravja na Golniku in pri raznih zdravnikih, pa vse brezuspešno. On, ki je Gospodar življenja in smrti, je odločil drugače. Pokojni zapuščena žena in dva otročka ter nešteto prijateljev in znancev, ki za njim žalujejo in ga bodo težko pogrešali. Večni pokoj njegovi duši, preostalamu pa iskreno sožalje!

Rogaška Slatina

V »Slovenec« z dne 5. avgusta 1939 ste pod gornjim naslovom objavili nepodpisan dopis, v katerem dopisnik trdi, da se v Rogški Slatini dame sprehajajo v kopalnih oblekah ter da v takih oblekah tudi posejajo kavarne. Na ta dopis blagovolite objaviti naslednje pojasnilo:

Javna uprava, kakor tudi uprava zdravilišča se z vsemi sredstvi trudita, da se morala v zdravilišču obdrži na dostojni višini. Ministrstvo notranjih zadev, kakor tudi kralj. banska uprava sta izdala potrebne naredbe, ki se v zdraviliščih, zlasti pa v Rogški Slatini, z vsoto strogostjo izvajajo. Tako je uprava zdravilišča na te naredbe opozorila takoj v začetku sezone orožniško postajo kakor tudi državno varnostno stražo. Uprava zdravilišča ugotavlja, da je tudi s svoje strani dala tem organom vse potrebne instrukcije in da so organi postopali z vsoto rigoroznostjo po danih odredbah upravnih oblasti, kakor tudi po specialnih odredbah uprave zdravilišča.

Po zmagi naših telovadcev in lahkoatletov

Ljubljana, 12. avgusta.

S snočnjim brzovlakom so se vrnili v Ljubljano naši mednarodni tekmovalci, ki so tako odlično zastopali barve naše zveze fantovskih odsekov in naše države na mednarodnih tekmah v Belgiji. Skromno kakor so odšli, tako skromno so se vrnili veliki borci, ki so dosegli uspehe, kakršnih niti največji optimisti niso pričakovali. Kljub temu, da se ni vedelo točno, kdaj se vrne naša reprezentanca, se je vendar nabralo lepo število prijateljev naše organizacije na Jesenicah in Ljubljani, ki so hoteli biti navzoči ob prihodu onih tekmovalcev, ki so še vselej, kadarkoli so se pojavili na mednarodnih tleh, vrnili z lepimi uspehi v svojo domovino.

Ze med tednom smo poročali nekoliko o letošnjih mednarodnih tekmah in o uspehih, ki so jih dosegli telovadci in športniki Zveze fantovskih odsekov. Ze gole številke in dosežena mesta so povedala več kot dovolj o moči naših mednarodnih tekmovalcev in o višini, ki so jo že danes dosegli tako na telovadnem kakor na športnem polju. Ne bilo bi pa seveda prav ako bi šli mirno preko takih uspehov kot so jih toplot dosegli naši vrli mednarodni tekmovalci. Ze samo s svojim nastopom pri sprevedu in defileju je dosegla naša delegacija tak uspeh, da si večjega skoraj ne moremo misliti. Povsod smo vzbujali splošno pozornost s svojim krojem in s svojo narodno nošo, povsod se je govorilo o Jugoslaviji. Kdor nas je še zanemarjal, je bil takoj opozorjen od sosedov, kdo smo in kako se imenuje naša država. Toda to je bil samo bi nekako rekli, zunanji uspeh. Uspehi pa, ki so jih dosegli naši tekmovalci na zelenem polju, v borbi z najboljšimi telovadci in lahkoatleti so tihi del našega sodelovanja na letošnjih mednarodnih tekmah, ki so visoko dvignili glase naše lepe domovine med raznimi narodi, ki so se tedaj zbrali na mednarodnih tleh, na prostorih svetovnega razstava v Liegeu. Brez posebnega hrupa in brez priprav, ki so za taka srečanja običajna med športniki, smo dosegli uspehe, ki jih more doseči le oni, ki ima posebno veselje do telesnih vaj in seveda do resnega in trdega dela. Srečni smo, da smo mogli tako častno zastopati našo domovino v težki mednarodni borbi; vrnili smo se s trdnim sklepom, da bomo svoje delo nadaljevali s podvojeno silo, da se bomo mogli še in še, ter še bolj častno boriti za našo Jugoslavijo.

Doslej je bila to najhujša borba.

Kakor v drugih organizacijah, tako napreduje tudi v katoliških združenjih telovadba in šport z neverjetno naglico. Kdor sam ni imel prilike videti tega napredka, ta enostavno ne bo mogel verjeti in razumeti, da je danes telovadba in šport v katoliških telovadnih organizacijah na taki stopnji. Nov naraščaj prihaja, vrste vrhunskih telovadcev in športnikov se širijo. Pri letošnjih tekmah smo se zlasti čudili Belgijcem in Holanđem. Nismo mogli verjeti svojim očem, da so to člani organizacije, katerih zastopnike smo videli pri tekmah pred desetimi leti. Res je sicer, da niso imeli v svojih vrstah po osem enakovrednih tekmovalcev, vendar je na drugi strani zopet res, da so imeli v tej osmerici nekaj takih tekmovalcev, ki spadajo prav na vrsto mednarodno tekmo in olimpijske igre. Nekateri med njimi so imeli bajne setave. Z največjimi prvinami so se igrali, najdrzejše odskoke so izvajali z največjo sigurnostjo. Privrkat v svojem življenju sem na primer videl premet v predkolebu s celim obratom okrog podolžne osi iz mirne vese na krogih, ki ga je izvajal nek Holanđec. Pa končno na etvari se ni toliko, toda njegova izvedba je bila nekaj kar se ne da popisati. Sličnih vrhunskih prvin je bilo polno prav na vseh orodjih, prednjačil pa je kakor običajno drog.

Proste vaje so popolnoma prevrnile nekdanji sistem telovadnih vaj. Moderna gimnastika, preple-

Trditve v dopisu, da bi se dame sprehajale in poseale kavarne v kopalnih oblekah, je neresnična, ker tako organi orožniške postaje kakor tudi državna varnostna straža niso mogli ugotoviti niti enega takega slučaja. Tudi uprava zdravilišča z vsem svojim osebjem ni mogla ugotoviti resničnosti trditve dopisnika. Če je dopisnik res kaj takega videl, bi se bil lahko obrnil na upravo zdravilišča, ki bi bila po svojih organih takoj intervenirala in nepotrebno razburjanje javnosti bi bilo izostalo, uspeh pa bi bil dosežen veliko hitreje.

Tudi ni resnica, da bi pri nas žel razvoj zadnja leta v obratno smer, ker se ravno zadnja leta uprava zdravilišča še posebno trudi, da vsak morebiten tak pojav takoj v kalj zatre. Uprava zdravilišča poudarja, da bo težko najti zdravilišče v državi, v katerem bi se ta vprašanja obravnavala s tako tenkovestnostjo, kakor v Rogški Slatini. Zato tudi ni bilo povoda za kake specialne intervencije od strani javne uprave, ker ukrepi, na katere dopisnik namiguje v svojem članku, se tukaj že zdavnaj izvajajo.

Sv. Jurij ob Ščavnici

Fantovski odsek Sv. Jurij ob Ščavnici priredi danes tekme ob enem z nastopom Dekliškega krožka. Pri ljudstvu je veliko zanimanje za tekme, zanima jih, kaj so se naučili fantje, ki so vsako nedeljo popoldne preživeli svoj nedeljski »počitek« na telovadščini. Ljudje so tudi darovali krana darila, med katerimi se najbolj blišči pokal, ki ga je blagovolil pokloniti predsednik senata dr. Anton Korosec. Upamo, da bodo fantje dobro rešili svojo nalogo.

Gomilsko

Pri nas imamo agilen pevski zbor, katerega vodi poštvalni organist Tone Tržan. Nedavno smo imeli lep pevski koncert s peštrnim programom. Danes in na Veliki Šmarnen pa uprizorimo krasno opereto Radovana Gobca v treh dejanjih »Planinsko rožec«, in sicer v gasilski dvorani v Trnavi, obakrat ob 4. popoldne.

Slovenska Bistrica

Misijska prireditve v samoetanski dvorani v Slov. Bistrici ob navzočnosti kitajskega škofa msgr. Cenga, bo dne 14. avgusta ob pol 9 zvečer. Solske seetre prireditve ob tej priliki misijonko igro »Lakota v misijonki deželi«, nato sledi kitajski ples s petjem deklet v kitajskem jeziku. Nato bo nam predavatelj pojasnil položaj na Kitajskem s posebnim ozirom na škofa Cenga. Ob tej priliki bo spregovoril navzočim sam škof msgr. Ceng v kitajščini in latinščini. Posameznim dobrotnikom misijonov bo razdelil svoje spomine. Ob tej priliki bo razstavljena tudi njegova misijonska razstava. leta prireditve se ponovi za okoličane na praznik Marijinega Vnebovzeta dne 15. avgusta po večernicah ob pol 4 popoldne. Prijatelji misijonov iskreno vabljeni.

Slivnica

»Šolski oder« priredi v nedeljo, dne 13. avgusta, narodno igro »Grunt in erce« od Fr. Klinarja. Ker je čisti dobitek namenjen za razširjanje in povečanje odra, prosimo za obilen obisk.

tena z najrazličnejšimi vrhunskimi in akrobatskimi prvinami igra glavno, skoraj bi rekli edino vlogo v sodobnih prostih vajah mednarodnih tekmovalcev. Mehki in gibčni kot nežne baletke so bili ti borci, ki so pokazali ravno v prostih vajah vso lepoto telesa. Razumljivo, da je bilo treba tudi precejšnjo porcijo poguma, saj ni bila vaje brez prostega premeta naprej ali nazaj. Toliko glede telovadbe na splošno. Prav isto bi se dalo reči o uspehih in lahki atletiki, kjer je sodelovalo isto število narodov kakor v telovadnih tekmah, zlasti če pomislimo, da so tekli na slabem terenu.

Povratak v domovino.

Po končanih tekmah so odšli naši tekmovalci v Bruselj, kjer so se oglašili tudi na poslanstvu. Poelanik g. minister dr. Lazarevič je priredil naši reprezentanci prigrizek ter ji čestital za velike uspehe, ki jih je dosegla na tekmah v Liegeu. Pa obojestranskih pozdravov so se naši fantje poslovili od prijaznega g. poslanika in se potem vrnili v Liegeu, kjer so prenočili ter se naslednji dan čez Kolín in Monakovo vrnili v domovino.

Se nekaj o naših tekmovalcih.

Ze med tednom smo opozorili v našem listu, da so belgijski časopisi obširneje pisali o uspehih jugoslovanskih tekmovalcev ter prinašali njihove slike. Za nas so prav posebno važni uspehi z ozirom na napredek, katerega je bilo opaziti od lanskega mladinskega tabora v Ljubljani. V težki mednarodni konkurenci je dosegla naša vrsta drugo mesto s 784.750 točkami za francosko, ki je kot prva dosegla 804.025 točk. Tretja je bila Belgija s 763.525 točkami. Zadnja je bila Holandaka. Če pogledamo to majhno razliko točk med posameznimi vrstami, ugotovimo velikanski napredek jugoslovanske vrste na eni strani in pa hudo borbo, ki se je vršila med temi narodi za telovadno prvenstvo. Se bolj nazorno sliko nam pa pokažejo uspehi posameznikov. Prvi je bil Schindwein Anton iz Pariza, ki je dosegel 136.275 točk, drugi njegov brat Jan s 136.075 točk, tretji Herold iz Strasbourga s 135.975 točkami, četrta naš Natlačen, ki je dosegel 133.975 točk. Samo za 2.3 točki je bil Natlačen za prvakom. Varšek se je umestil s 131.50 točkami na šesto mesto. Janež je bil s 128.850 točkami na osmem, Zeleznik s 127.970 na devetem, Frankić s 127.350 na petnajstem in Kokot s 124.379 na osemnajstem mestu. Kokot je bil torej naš zadnji tekmovalac in je pustil za seboj še 14 tekmovalcev francoske, belgijske in holandske vrste. S tega stališča moremo torej presojati uspeh naše vrste in pa uspeh posameznikov v tej vrsti, kajti naši tekmovalci so se od lanskega leta izredno popravili in se tako nevarno približali Francozom, ki so trenutno najboljši v katoliški mednarodni uniji, da jim bodo ob prihodnjem srečanju resno ogrožali prvenstvo.

Nič manjši ni bil uspeh naših lahkoatletov. Naš Košir je zmagal v teku na 1500 metrov s časom 4 min. 6 sek. 1 petinko. Na 400 metrov eta zasedla prvo in drugo mesto Klinar (51.8 sek.) in Skusek, v troskoku pa je zmagal Smolej s skokom 12.99 m. Dalje imamo v lahki atletiki štiri druga mesta (krogla, disk, stafeta 4 krat 100 in 4 krat 800 metrov ter eno četrto mesto v teku na 100 metrov). Izredno ostra borba se je vršila v lahkoatletskih tekmah v teku na 1500 m, kjer so Francozi sigurno računali na svojo zmago, a je Košir svojega nasprotnika na cilju za široko prej pustil zadaj. To je bila poleg teka na 400 metrov najlepša borba v celem lahkoatletskem tekmovanju. Če bi bila naša lahkoatletska reprezentanca številčno močnejša, da ne bi bilo treba posameznim atletom startati v treh disciplinah naenkrat, potem je ekoraj gotovo, da nam ne bi odšlo prvo mesto v metu krogla in boljša zasedba v skoku v

VS AK DAN SVEZE PRAZENA

MOTOHOVA KAVA

JE NAJBOLJŠA!

BOGOMIR MOTOH

LJUBLJANA

KREKOV TRG 11

Telefon štev. 25-77

VEDNO V ZALOGI TUDI SPECERIJSKO
BLAGO VSEH VRST

dajava. Drugi narodi so namreč imeli akoraj za vsako disciplino svojega človeka, naši so pa največ tekmovali v treh ali celo v štirih disciplinah.

Letošnje mednarodne tekme so ponovno dokazale, da je telcena vzgoja v Zvezi fantovskih odsekov na pravi poti. Ze v tej kratki dobi, odkar obstaja ta mlada organizacija, so dosegli posamezni telovadci in športniki tako višino, da se lahko podajo na vsake mednarodne tekme. Letošnje tekme v Liegeu so nam pa tudi dokazale, da se organizacija, ki hoče korakati vzporedno z ostalimi na svetu, mora udeleževati mednarodnih tekmovalni, ker le na ta način ji je zagotovljen napredek in obstoj.

Ivo Kermavner.

Na praznik na Ljubelj

Do velike mednarodne motoklistične dirke, ki jo priredi na praznik na Ljubelju naš Moto-klub Ilirija, je le še dva dni. Danes in jutri se bodo vršili obvezni treningi, pri katerih bo še nekaj vozačev izpadlo, tako da bomo na dirki videli zares samo kvalitetne tekmovalce. Ze večeraj je bilo na Ljubelju ogromno število vozačev, ki so že pri prvih treningih pokazali, da so na veliki višini. Na praznik bomo videli voziti evropske mojstre motoklistizma.

Motoklub Ilirija opozarja gledalce, da je letos pričetek dirke pol ure kot doslej, torej točno ob 10. uri. Tekmovalna proga bo ob 9.30 brez-pogojno zaprta, kar naj upoštevajo predvsem oni, ki bodo prišli na Ljubelj z motorji in avtomobili. Parkiranje je dovoljeno le na mestu, ki je označeno za to. Vozači se naprošajo, da od Tržiča naprej zmanjšajo brzino ker je cesta tu zelo ozka in je velik promet. Vstopnice se že dobijo v pred-prodaji v trgovini A. Gorec, Trševska 1, in v Tržiču pri E. Stranjsky ter Inher. — Ljubljanski Putnik priredi avtobusne izlete na Ljubelj. Pri-jave v vseh biljetarnah Putnika. — Ob prihodu jutranjega vlaka v Tržič bodo na kolodvoru avto-busi, ki bodo vozili do Sv. Ane.

Dirkaču-kolesarju Ivanu Valantu, bivšemu članu kolesarske sekcije ZSK »Hermesa«, izraža sekcija ob priliki bridke izgube njegove dobre gospe soproge iskreno sožalje. — Kolesarska sek-cija ZSK »Hermesa«.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Kolesarska podzveza Ljubljana je na svoji sedli doletela sledečo funkcijonarijo za naslednje kolesar-sko dirko ZSK Hermesa Zg. Gornje-Razce. Pod-zvezni delegat in tehnični referent g. Pleško Stanko, podzvezni sodniki, g. g. Planjkar Ivan, Bežljaj Igme in Pogačar Franc, Prosimo g. g. funkcijonarje, da za-vzamemo svoja mesta ob 4 pri gostilni Magister v Zg. Gornje-Razce. — Kolesarska podzveza Ljubljana.

Ljubljanska atletska podzveza (službeni). V re-prezentancu trolebu v Zagrebu so določeni sledeči atleti: Pleterssek, Skušek, Urbančič, Račič, Klinar, inž. Stepišnik, Kovec, Hlad, Lužnik, Jozlić, Kvas, Bručan, Krevs in Lončarić. Dohod v Zagreb v četrtek, dne 17. avgusta ob 22.05. — Gabrček, Martini, Zgur, Bratovič, dr. Muznik, Badl, Smolej, Zorko, Gor-šek, Nabernik, Semiderer in Kosir. Dohod v Zagreb v petek, dne 18. avg. ob 22.05. — Gojznik, Muravs, Mavsar, Gregorovič, Polak, Orošcy, Radič, Smerdel in Poljšak. Dohod v Zagreb v soboto, dne 19. avg. ob 22.00. Potnje se s pavsticico, ki bo pravočasno do-stavljena vsem imenovanim atletom. — Predsednik.

Naše osrednje ognjišče:

»Slovenski dom«
naloga letošnjega leta!

Podpirajmo razvoj domače industrije kmetijskih strojev

Večkrat beremo statistike in pregled o narašča-nju ulova kmetijskih strojev v našo državo. Ta pre-gled je zelo poučen, ker nazorno prikazuje hiter pre-hod našega kmetijstva od ročnega k strojnemu delu, obenem pa kaže, kako brez potrebe mečemo milijone čez mejo za uvoz kmetijskih strojev, ki jih naša do-mača industrija izdeluje v neprimerno boljši kvaliteti doma.

Med drugim se n. pr. nahaja v omenjeni statistiki postavka 11 milijonov dinarjev za uvoz mlatilnic. Ta denar bi mogel in moral v ogromni večini ostati doma!

Imamo namreč — hvala Bogu — danes tudi že pri nas trvdko, ki izdeluje vse tipe (razen največjih) mlatilnic v brezkonkurenčni kvaliteti, izpopolnjene po vseh sodobnih izboljšavah in raznimi lastnimi izpopol-nitvami. Vsak, kdor pozna mlatilnice trvdke A. Krem-zar, St. Vid nad Ljubljano, in kdor je imel priliko pri-merjati njih konstrukcijo, mora priznati, da mlatilnice te trvdke nimajo enakovredne konkurence med stroji tujih tovarn, ki se ponujajo na našem trgu. Zato je dolžnost vseh naprednih in narodno zavednih kmeto-valcev, da z naročanjem boljših in cenejših domačih strojev podpirajo razvoj domače industrije, je pa to tudi v njihovo lastno korist! Vsak pameten gospodar mora upoštevati namreč tudi dejstvo, da se vsak stroj prej ali slej izrabl v posameznih delih ali pa se celo pokvari in prednost doma izdelanega stroja je tudi v tem, da se zanj lahko naročijo nadomestni deli doma, kar se o tujih ne more reči.

Prav enaka kot z mlatilnicami je zadeva z dru-gimi kmetijskimi stroji kakor so n. pr. slamožernice, ki jih vse izdeluje omenjena trvdka. — Maksimalno pa je morda še neznano, da je začela trvdka Kremzar izdelovati poleg navadnih razpršilnikov za gnojnice pred nedavnim še posebej patentni gnojnični razprš-ilnik, ki pomenja ureditvenje vseh zahtev, ki se sta-vijo nanj.

Pa tudi med sadnimi mlinci so izdelki trvdke Kremzar razred zase, ker s svojimi posebnimi granit-nimi valčki prekažajo po uspešnosti in finosti dela, pa tudi po trpežnosti, vse druge tovrstne izdelke.

Ni torej dandanes več nobenega opravičljivega vzroka, da bi tako naši zasebni kmečki gospodarji, kot naša javna kmetijska gospodarstva segala po tujih izdelkih, ker, če sploh katera, potem je vsa naša in-dustrija kmetijskih strojev, med katero je trvdka A. Kremzar na prvem mestu, tuje izdelke popolnoma do-segla in tudi prekosila.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petineta vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Obrt

Gasilske uniforme

izdeluje po zmerni ceni točno in natančno

FRANJO MALIS
dipl. krojač

Ljubljana, Gosposka 16

Pouk

Oblastv. koncesionirana

šoferska šola

za poklicne šoferje in amaterje

I. GABERŠČEK

bivši komisar za šoferske izpite

Kolodvorska ulica št. 43

Telefon 28-28

Službe iščejo

Šivilja

gre šivat na dom po zelo nizki ceni. Naslov v upravi »Slov.« št. 13.209.

Starejša kuharica

isče službo pri solidni družini. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju.

Absolvent

trgov. tečaja želi dobiti kakršnokoli službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.158. (a)

Službo vrtnarja

isče vrtnarski pomočnik, absolutent sadjarske šole. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Takoj« št. 13.153. (a)

Slastičarski pomočnik

z mojstrskim izpitom želi takojšnje zaposlitve. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Marjiv« št. 12.927.

Strojni ključavničar

želi praktičirati za kurjača na žagi ali na kakem drugem parnem stroju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.220.

Dekle

15 let stara, govori slovensko, francosko, nemško, želi službo k otrokom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.298.

Sluga

pošten, sposoben za vsa lažja dela, isče službo, najraje v mestu ali bližini Maribora. Pogodbe pisмено. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.251.

Gospodična z dežele

vajena gostilne, trgovine, sivanja, želi kjer koli in kakršno koli mesto. Naslov v upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva« št. 13.345. (a)

Trgovski pomočnik

vojašine prost, mešane stroke, isče službo v mestu ali večjem kraju na deželi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.134. (a)

40 letna kuharica

poštena, isče službo pri mirnem gospodu ali duhovniku v Mariboru ali v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod zn. »Kuharica« št. 1154. (a)

1000 din

dam onemu, ki mi prekrbi stalno službo v tovarni ali trgovini. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Trg. pomočnik« št. 12.953. (a)

Poslovodkinja

gospodinja, srednje starosti, isče službo v hotelskem ali privatnem podjetju za 15. september. Zmožna tudi pisarniških del. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zmožna in vestna« št. 13.173. (a)

Zasluzek

Pletilje!

Na stroj 10 in 12 dam delo na dom. — Lazar, Rimska c. 21. (b)

Dober zaslužek

nudimo vsaki osebi v mestu in na deželi. Pisite na »Moj dom«, Ljubljana — Dvoržakova ulica št. 8.

Sprejemmo osebe

z mesečno plačo 800 din in provizijo. Delo lahko brez posebnega znanja. Ponudbe z znamko na podr. »Slovenca« Maribor pod »Sezonski predmet« št. 1153/13.224.

Vajenci

Vajenca

sprejem v trgovino z mesanim blagom. — Ivan Vidmar, Brežice. (v)

Vajenko

sprejme strojna pletarna Javornik, Maribor, Vojnaška ulica 2. (v)

Mizarskega vajenca

pridnega in poštenega. Sprejem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 13.260.

Mizarskega vajenca

sprejem. Jevnikar Anton, strojno mizarstvo, Ljubljana, Moste — Pod Ježami. (v)

Vajenca

za strojno ključavničarstvo sprejme Josip Štirn, Dravice, p. št. Vid nad Ljubljano. (v)

Krojaškega vajenca

sprejme Dovan Ivan, dipl. krojačnica za dame in gospode, Ljubljana, Sv. Petra cesta 81. (v)

Pekovskega vajenca

sprejem. Hrana, stanovanje pri mojstru. Parna pekarna, Staretova ul. 18, Trnovo, Ljubljana. (v)

Učenko

za trgovino sprejem. Prednost one, ki imajo smisel in veselje do ročnega dela. Jelica Bocah, Tržič. (v)

Učenko

ki bi imela oskrbo pri starših, sprejem v specializirano trgovino. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.202. (v)

Vajenca

15 do 17 let starega, za ključavničarsko obrt — sprejme takoj Aleš Franc, ključavničar, Ježica 12, pri Ljubljani. (v)

Vajenec

zdrav, močan, od 15 let naprej — se sprejme v valjčni mlin. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 13.168. (v)

Vajenca

za večjo trgovino, pridnega, poštenega staršev, z odgovarjajočo šolo, takoj sprejme Karel Koželj nasl., Tržič. (v)

Vajenca

za mizarstvo obrt, pridnega in poštenega, sprejem. Hrana in stanovanje v hiši. Grlice Ignac, strojno mizarstvo, Celje, Prečna ulica 1. (v)

Vajenko

za trgovino z mesanim blagom na deželi, z mesečansko šolo in znanjem slovenskega jezika, sprejem. — Ponudbe na podrž. »Slov.« v Celju pod »Postena« št. 13.226. (v)

Razno

Dobro kršč. družino

prosimo, če bi sprejela za svojo ali v oskrbo ljubko desetletno siroto brez staršev. Dobrotniki naj sporoče svoj naslov upravi »Slovenca« pod »Sirote« št. 13.180. (r)

**GRADBENO
PODJETJE
IN TEHNIČNA
PISARNA**

Miroslav Zupan
Ljubljana, Vošnjakova ulica št. 6

Izvršuje: stanovanjske in trgovske hiše, industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konst. mostove, ceste
Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov

Službo dobe

Pletiljo in učenko

sprejem takoj. Albina Lampret, Stična 51. (b)

Kovaškega pomočnika

takoj sprejme Barič Fr., Svabičeva 13, Ljubljana.

Hlapca h konjem

za poljska dela sprejme takoj gostilna Gabrijele Brezje, Gorenjsko. (b)

Viničar

usposobljen, se sprejme z novembrom. — Posestvo K. Osojnik, Studenice pri Poljčanah. (b)

Boljšo kuharico

(Herrschaftsköchin), perfektno, za diplomatsko hišo v Švic, isčemo. Ponudbe poslati na: Popovič, Bled, Zeleče 3. (b)

Kmetisko dekle

za poljska in hišna dela takoj sprejem. — Sprejem tudi mlajšega fanta za krmiljenje živine. — Pogačar Anton, Zg. Šiška, Vodnikova 106. (b)

Perfektno kuharico

z znanjem nemščine, do 40 let staro, z dobrimi spricavali — sprejem s 1. septembrom na Gorenjskem. Plača dobra. — Ponudbe s prepiši spricavali v upravo »Slovenca« pod »Perfektina« št. 13.128. b

Kuharico

samostojno, zdravo, znanjčno, ki dela vsa domača dela, isče dobra slovenska družina na deželi v Vojvodini. Nastop službe po možnosti takoj. — Ponudbe poslati na naslov: Dr. G. V. Alekan-drov dom, Logarska dolina, p. Solčava. (b)

Vrtnarski pomočnik

vojašine prost, trezen in pošten, zmožen vseh vrtnarskih del, dobi mesto z vsjo oskrbo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Trgovska vrtnarija« št. 13.194. (b)

Več mizar. pomočnikov

sprejme takoj mizarstvo Petrič, Logatec. (b)

Raznašalca kruha

takoj sprejme pekarna Šuštar, St. Vid nad Ljubljano. (b)

Pekovskega pomočnika

mlajšega, z lastnim kolesom, sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.132. (b)

Elektromehanika

avtomobilske stroje, z večletno prakso, sprejme veliko avtomobilsko podjetje v Sloveniji. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Mariboru pod »Elektromehanik« št. 13.253. (h)

Kuharico

popolnoma samostojno, pridno in pošteno, ki bi opravljala tudi druga hišna dela, sprejme trgovska obitelji v Ljubljani. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.322.

Natakarico

na račun, pridno, pošteno, z znanjem nemščine in zmožno kavcije, sprejem s 15. avgustom ali 1. septembrom. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 12.911. (b)

Kurjača

isčemo od 1. oktobra dalje za našo centralno kurjavo. Prednost imajo izučeni ključavničarji s soferskim izpitom. Služba stalna. Pojasnila daje Grajski kino, Maribor. b

Trgovski pomočnik

vojašine prost, trezen in pošten, zmožen vseh vrtnarskih del, dobi mesto z vsjo oskrbo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Trgovska vrtnarija« št. 13.194. (b)

Kleparskega pomočnika

sprejme takoj Miklavčič, Stična. (b)

Krojaškega pomočnika

za mešana dela sprejem. Jakopič, Pirnice — Medvode. (b)

Sedlarskega pomočnika

in vajenca sprejem z vsjo oskrbo (tudi obleko). And. Hribnik, Prevalje.

Hlapca h konjem

in za vsa kmečka dela takoj sprejem. Franc Černe, Moste 7. (b)

Kotlarskega pomočnika

in vajenca sprejem takoj. Oskrb v hiši. Bitenc, Brežice.

Pekovskega pomočnika

mladega, in gospodično za mlekarstvo z nekaj kavije — sprejem. Zaloška cesta 119. (b)

Služkinjo

ki je vajena nekaj kuhe in ima veselje do gostilne, sprejem. Naslov v upravi »Slov.« št. 12.978.

Delovodjo

za cestogradnjo, kvalificiranega, isčemo. — Ponudbe pod »Gradnja« poste restante Gornji grad.

Strojne delavce

za čevljarstvo stroko potrebujemo. »Sebra« industrija čevljev, Subotica, p. p. 46. (b)

Trgovsko pomočnico

izučeno modne galanterijske trgovine — takoj sprejem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobra aranžerka in prodajalka« št. 13.294. (b)

Elektromonter

mlajša moč, dobi takoj službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiv pri hišnih instalacijah« št. 13.293. (b)

Kuharico

samostojno, snažno, isče boljša družina za 1. september. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kuharica« št. 13.313. (b)

Služkinjo

starejšo, pridno, pošteno ter zdravo, sprejem k mali slovenski družini v Zemun-Beograd. Ponudbe s fotografijo ter navedbo plače na oglasni oddelci »Slovenca« pod »Takoj« št. 13.337. (b)

Dobra hiša v Zagrebu

isče k dvema otrokoma 2 in 5 let boljša dekle s perfektnim znanjem nemškega jezika in ki je pripravljena opravljati tudi druga hišna dela. Pismene ponudbe z navedbo referenc in plače upravi »Slovenca« pod »Dobra« št. 13.247. (b)

Izurjeno gospodično

zdravo, čedno in čiste zunanosti, v starosti 24 do 30 let, s popolnim znanjem nemškega jezika, sprejem kot prodajalko v slaščičarno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »1. september« št. 13.336. (b)

Soboslikarskega in plesk. pomočnika

sprejem za trajno delo. Naslov v upravi »Slov.« št. 12.971. (b)

Prodajalko

za trgovino, ki ima veselje tudi do gostilne, sprejem. Angelica Kunstelj, Ježica 6. (b)

Polir

za visoke stavbe dobi stalno službo. Ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod »Polir« št. 13.308.

Služkinja začetnica

pridna in poštena, dobi takoj službo. Andoljšek, Tolstojeva 6, poleg vile Anica (Stožice). (b)

Pečarskega pomočnika

prvovrstnega delavca za postavitev, takoj sprejme Lovro Širec, Tyrševa št. 4, Maribor. (b)

Služkinjo

pridno, sprejem za hišna in poljska dela. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.206. (b)

Tekačico

za raznašanje klobukov proti plačilu sprejme salon »Chic«, Wolfova 3, Ljubljana. (b)

Pekovskega pomočnika

mladega, ki ima voljo raznašati kruh, sprejme pekarna, Verje 85, Medvode. (b)

Vpeljanega potnika

za perilo za Dalmacijo sprejem. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Potnik« št. 13.282. (b)

Sklaščičnika

mladega, močnega, poštenega, sprejme večja trgovina na deželi. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Kavelje« št. 13.159. (b)

Šoferja

treznega in poštenega — sprejem k tovrstnemu avtomobilu na ogled. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiv« št. 12.913. b

Več prodajalk

in prodajalcev za prodajo knjžice, katero potrebuje vsaka gospodinja, sprejem. Vprašati na »Moj dom«, Ljubljana, Dvoržakova št. 8. (b)

[Pohišstvo]

Moderno spalnico

Jesenovo (šperano) prodaja Smole, mizarstvo, Tacec, p. št. Vid nad Ljubljano. (s)

Mreže za postelje

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradišču). (l)

Več raznega pohištva

s kuhinjsko opremo in orehovo spalnico ter jedilnico zaradi selitve na prodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.208.

MODROCE

vrhne in spodnje, mreže, posteljne odeje in perje puh — najceneje v veliki izbiri prodaja

SEVER, Marijin trg 2

nasproti frančiškansk cerkve.

Krasno novo hišo

z več gospodarskimi poslopji, hiše, pripravne za vsako trgovino, zraven hiše žaga na turbino, poleg krasno posestvo in izvrstni vinogradi in gozdovi — prodam pristočno. Prodajam tudi posamezno. Zraven prodajam tudi gospodarsko orodje in krasne konje ter ostalo živino. Vsa poslopja stoji ob državni cesti 25 minut od železniške postaje Semeč na Dolenjskem. Poslopje stoji blizu ljudske šole. Naslov: Stritzel Andrej, Rečica pri Semeču, Dolenjsko.

Rud. Radovan

Mestni trg 13.

Posestva

Stavbno parcelo

sončno, prodam. Westery, Hradeckega c. 8. (p)

Več stavbnih parcel

ob Dolenjski cesti prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.263.

Dvostanovanjsko hišo

prodam zaradi odhoda. Bernekerjeva 29, Zelena jama. (p)

Enonadstropno hišo

na Barju, 6 km od Ljubljane — prodajam zelo ugodni ceni Rakuš, Ljubljana, Mahničeva 34.

PAZITE! DRAŽBA!

Dne 17. avgusta 1939 ob 9 bo pri okrajnem sodišču v Ljubljani, v sobi št. 16

javna dražba hiše

št. 76 na Viču, sedaj št. 90, Tržaška cesta, in iz dveh parcel obstoječega vrta okoli te hiše. Cenilna vrednost znaša 195.943,50 din; najmanjši ponudek pa 130.629 din. Upnik dovoli prevzem hipoteke do 75.000 din, ostalo je plačati.

Ostale informacije na sodišču ali pri dr. Vladislavu Peganu, odvetniku v Ljubljani.

Posedstva

Hiša v Mostah

poleg cerkve, naproday. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.960. (p)

Tristanovansko hišo

s vrtom ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13259. (p)

Parcele

v bližini mesta Celja — ugodno naproday. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13359. (p)

Vogalno parcelo

512 m², dve minuti od tramvajske postaje Vič, prodam za lastno ceno. Vprašati v trgovini Novak, Bleiweisova 15 — Ljubljana. (p)

Stavbne parcele

v bližini kolodvora Sent Vid-Višmarje, s vodovodom in elektriko, prodam pod ugodnimi pogoji in v poljubni velikosti po 20 din in več kv. meter. Pojasnila Vižmarje 59.

Vinograd

tri in pol jutra, posebno lepa lega, naproday skupno s posestvom 33 in pol jutra, v Gornjih Halozah; gozda 12, drugo travniki, sadonosni, nji-ve. Vprašati: Plohl, Ptuj, Murskega 4. (p)

Na Jesenicah

ugodno naproday lepa stavbena parcela na ravni in sončni legi, tudi pozimi, v bližini šole. Parcela meri ca. 500 m². Resni interesi dobe naslov v podružnici »Slov.« na Jesenicah. (p)

Hišo z vrtom

in dobro vpeljano gostilno, v sredini mesta prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 12326.

Hiša v Vevčah

št. 23, p. D. M. v Polju, tik papirnice, naproday. Pripravna za delavnice ali skladišča. (p)

Prodajno stavbno parcelo

Karlovska predmestje. Informacije: Ludvik Roškar, Ljubljana, Florjanska cesta 13. (p)

Stavbni kompleks

ali posamezne parcele v Dravljah ali ob Podutiški cesti, ugodno prodam. Poizvedbe: Podutiška 41, Ljubljana VII. (p)

Prodajno novo hišo

blizu centra, odnosno jo zamenjam za stavbno zemljišče. Pismene ponudbe upravi »Slovenca« pod »210.000« št. 13301.

Nova hiša

vrt, sadovnjak, voda pri hiši, 4 minut od postaje, poceni naproday. — Kaja Johan, Brezina 67, Brežice. (p)

Več sončnih parcel

v izmeri 700—800 m², v neposredni bližini dolenskega mostu, ob Ljubljani, prodam po zmerni ceni. Poizvedbe: Izanska cesta 24. (p)

Trgovsko hišo

novi, pripravni tudi za gostilno ali vinotoč, tik tovarne in železniške postaje, prodam za 65.000 din. Franc Cerar, Količev, Dob. (p)

Hišo z vrtom

kupim v okolici Ljubljanskega grada. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Dobro zrak« 13.230. (p)

Enostanovnijska hiša

s vrtom, tri četrt ure od postaje Celje, prav ugodno naproday. Naslov v podružnici »Slovenca« Celje pod št. 13.217.

Lepa stavbna parcela

v bližini Tabora takoj ugodno naproday. Vprašati: Jegličeva 9. (p)

Vnajem

ISČEJO:

2 prostora

za stavbno pisarno v zamenj v najem takoj ali kasneje. Naslov v upravi »Slovenca« št. 12.964.

ODDAJO:

Dve suhi kleti

oddam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 12.850.

Trgovski lokal

oddam takoj v najem. — Poizvedbe: pri Bruner Matku, Jesenice, Gorenjska. (n)

Kovaško delavnico

s vsem inventarjem oddam v najem poleg drž. in banov. ceste v večjem kraju na Dolenjskem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13238. (n)

Gostilno

v prometnem kraju, v bližini železniške postaje na Gorenjskem, oddam v najem. Naslov v vseh podružnicah »Slovenca« pod št. 13.131. (n)

Stanovanja

ISČEJO:

Enosobno stanovanje

suho, išeč starejša samostojna gospa (vdova) brez otrok, za takoj ali vsaj za mesec november. Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod »Mirna stranka št. 60« 13.141.

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

v novi hiši oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13312. (c)

Trisobno stanovanje

komfortno, v novi hiši, oddam s septembrom. — Herbersteinova št. 26, za Stadionom. (c)

Enosobno stanovanje

(vrt) oddam. Rudnik 70, Dolenjska cesta. (c)

Enosobno stanovanje

se odda s 15. ali 1. septembrom. Mala čolnarska št. 4. (c)

Enosobno stanovanje

s pritlikinami in nekaj vrta oddam za november na Tyrsevi 66. (c)

Enosobno stanovanje

oddam. Glince, C. XIII, št. 9. Mesečno 200 din. Pojasnila na Karlovske cesti 3. (c)

Stanovanje

dve sobi, kabineta, kopalnica — se odda. Rožna dolina, Predjamska ulica št. 25. (c)

V Mariboru

oddam štirisobno komfortno stanovanje ob parku. Poizvedbe: Kalč, Vrazova št. 9, Maribor. (c)

Dvosobno stanovanje

lepo, s kabineto in kopalnico, oddam za september mirni stranki. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13.190. (c)

Komfortno stanovanje

krasna, sončna lega, obstoječe iz treh velikih sob in pritlikin, oddam za november. Poizvedbe v Beethovnovi ul. 2/L. (c)

Za 10.000 din

dam sobo do smrti ali oddam dvosobno stanovanje proti plačilu za dve leti vnaprej. Kavčič, Galusova nabrežje 11, Ljubljana. (c)

Pritlično stanovanje

dve parketirani sobi, kuhinja, dva stranska prostora, vrt, v okolici mesta Celja — se odda s 1. septembrom. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (c)

Stanovanje

s dvema sobama se takoj odda v novi hiši. Vprašati pri hišniku: Jadranska 49, Maribor, za-
daj za Delavsko pekarno. (c)

Dvosobno stanovanje

oddam za sept. odrasli družini. Kavčičeva c. 13, Sp. Riška (nova hiša). Vprašati v pritličju — desno. (c)

SOBE

ISČEJO:

Prazno sobico

iščem, če mogoče s študentskim, za eno osebo, ves dan odsotno. Najraje v mestu ali bližnji okolici. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8850.

ODDAJO:

Sobo in kuhinjo

oddam s 1. septembrom. Mejna 14, Maribor.

Opremljeno sobo

oddam z vso opremljeno brez. Sv. Petra cesta 14, hodnik, levo. (c)

Sobo

lepo, novo opremljeno, za dve osebi, oddam. — Friškovec 6. (s)

V sončno sobo

v centru mest asprejem dva dijaka. — Naslov v upravi »Slovenca« 12.124.

Dvema gospodoma

oddam opremljeno sobo s posebnim vzhodom. Rimska cesta 2-III, vrata 20.

Majhno sobico

v bližini učiteljskega oddam za 160 din. Istotam se sprejema sostanovalec k četrtstoletu učiteljskega. Souporaba kopalnice. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13258. (s)

3-4 sobe

v strogem centru Ljubljane, v I. nadstropju, na dvorišču, oddam za pisarne, za zastopstvo, ateljeje ali za podobne namene. — Vprašati pri vratarju hotela »Slons«.

Oglašujte v edino uspešnem dnevniku »Slovenca«!

Auto-motor

Motor s prikolico

novjša tipa, 12 ks, Harley Davidson, prodam. Celovška 42, dvorišče. (f)

Pekovski avto

v brezhibnem stanju — poceni prodam. Mehaničar, delavnica Kaučič — Tržaška cesta. (f)

Tempo

Mali tovarni avtomobil TEMPO nosilnosti 750 kg (tri in strikolesni, skromni v uporabi goriva in trpežni so idealno prevozno sredstvo za vasko podjetje. Informacije pri zastopstvu TEMPO-avtomobilov »LUSTRA«

V. LAZNIK

JUPLIANA, Gospodstva 8.

Tritonski Ford

in šestdesetna limuzina Okland ugodno naproday. Pire, Vodmatski trg 4, Ljubljana. (f)

Avto

zaprt, dobro ohranjen, štirisedežen, nova tipa, kupim. Janko Kern, trg. zastopnik, Kranj. (f)

Tri tovarne avtomobile

znamke Büssing, Chevrolet in Ford prodamo zaradi zmanjšanja tovarnega prometa. Avtopromet Rode, Kamnik. (f)

Majhen avto

in motorno kolo s prikolico zelo poceni naproday ali zamenjam z radijskim aparatom, pisalnim strojem. Bolcive Seničar, Stari trg 28. (f)

Kupim AVTOMOBIL LIMUZINO

V čisto dobro ohranjenem stanju naj-novejšega tipa; ponudbe s fotografijo prosim poslati na naslov: F.H. Prele, Tuzla, Hadimehmedbegova ulica 38.

Lažji tovarni avto

v dobrem stanju, 1½-2-tonski, kupi Mlekarska zadruga v Moravčah.

STROJI

Čevljarški stroj

levoročni, prodaj. Zagar, Bostanj. (f)

Gepelj

kompleten, prodam. Poizvedbe: Dovč Franc, Stozice 13 pri Ljubljani. (f)

Prodajno pletilne stroje:

št. 8-100, št. 5-60, št. 10-99 karo in oberlog, F. Orel, Radovljica. (f)

Krojači pozor!

Prodaja se popolnoma nov stroj za pikiranje (Strobel). Ogleda se Hradek-kega c. 37 od 10.—14. (f)

Elektromotorje

rabljene, v dobrem stanju, 220 Volt, od cca 20 do 30 PS, kupim! + Ivan Prešern, Kranj. (k)

Več šivalnih strojev

od 300 din naprej, mosko kolo, več orodja za mehanike, mizarje, tesarje, prodam. Beričeva 48. (f)

Stroj za obrezovanje

zg. usnja (Schärf-maschine) z motorjem in stojalom, ugodno naproday. — Naproday tudi čevlji, šivalni stroj flab. Naslov v upravi »Slov.« št. 12.985.

Električni motor 7 ks

na vozu montiran, brez jermenice, s 120 m kabla, za žaganje drv, mlati-lice in druge stroje, 1 leto v rabi, zaradi bolezni ugodno naproday. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Elektromotor« 13262

Mizarji!

Okovje za pohištvo in vse vrste orodje izberete pri »Jeklo« - Stari trg

Preproge, zastori, odeje, linoleum, žimnice, prtiči, garniture, obrisače

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

STALNO

Sternnecki

CELJE 18

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

CENIK ZASTONJ

SLEPEC

Detektivska povest

Na poti proti Enderby Gardensu mi je McNab pojasnjeval vlogo, ki je bila določena zame. Med svojim poslušanjem sem sprevidel, da mi je izbral najlažji del naloge. Kot častnikar bi bil moral izpraševati človeka, o katerem dva domnevala, da je Kinloch, ter dobiti od njega življenjske zanimivosti za naš list — stvar, ki sem jo kajpada mogel igrati opraviti. V času, ko dva ravno uredila vse podrobnosti, je najin taksi zavil v Campden Hill Road. Na oglu sva takaj odločila ter jo mahnila peš proti Enderby Gardensu. In na mah sva zagledala našega junaka. Sedel je ob ograji na nizkem skavskem trinožniku in držal na kolenih navadno veliko knjigo. Videti ga je bilo že precej od daleč, kajti vrtna stran trga je bila po vsem videzu manj prometna kakor druga, ki je nosila glavno strujo pešcev. Ker je bil slepec na drugi strani, nama ni bilo treba pri opazovanju posebne opreznosti. Zato dva počasi stopala naprej ter ga opazovala, v kolikor nama je to dopuščala njegova sklonjena glava. Ko dva dospela do oddaljenega ogla, se je McNab ustavil.

»Tale,« je dejal, »vsaj ni tako nemogoče, kakor se bili oni drugi, ki sem jih videl včeraj.«

»A videti je starejši in bolj izdelan kakor na sliki.«

»Če mogoče. Saj je že osem let, odkar je bila slika posneta, in to se bila zanj precej huda leta. Njegova obnošenja obleka takisto ne pride v poštev. Pojdi ter govori s njim. Jaz bom opazoval tukaj, kajti slepci imajo nenormalno tenak sluh in nikakršnega suma ne smeja zbuditi.«

Tako sem se počasi odpravil nazaj proti njemu.

»Dobro dan, Ste kaj dobro opravili danes?« sem vprašal prijazno.

Sunkoma je zasukal glavo. Obraz ni bil nepodoben Kinlochovemu — a bil je seveda trši in

drobnejši. Oči nisem mogel videti, ker jih ni nikoli dvignil proti meni, a vendar sem opazil, da so zaprte.

»Ne posebnost,« je odvrnil in si začel drgniti prste, kakor da so mu bili otrdeli.

»Ste že dolgo pri tem?«

»Precejšen čas. Že pet let je, odkar sem oslepel tam na Francoskem.«

»A kaj ste bili pred vojno?«

Nehal si je meti prste.

»No, je to kakšno vohunstvo. Kaj pa bočete?«

Ni se mi zdelo vredno nadaljevati s tem, kajti Kinloch nedvomno ni pripadal temu beraškemu sloju. In bolj iz sočutja sem mu pojasnil, da sem mu stavil to vprašanje, ker se neki list zanima za onesposobljene vojake.

»Če bi mogli brati mojo vizitko,« sem dejal mehko, »bi videli, da sem iz uredništva Recorda in se pišem Chance.«

Čuden, osupljen vzklil mu je prišel iz ust. Knjiga mu je padla s kolen na tla.

Pripognil sem se ter mu jo pobral.

»Nič se ni poškodovale,« sem ga zagotovil.

»Saj — saj mi boste odpustili, da sem se tako zadrl,« je zajekal brez diha. »Zelo — zelo pazljivi moramo biti s temi izbočenimi črkami. Če so ti prsti le malo vlažni, pa jih izgledajo, in potem ni mogoče več brati.«

To pojasnilo se mi je zdelo čisto naravno. Pa sem bil vendarle v zadregi. Mogel bi bil priseči, da sem slišal vzklil prej, a ne potem ko mu je knjiga padla na tla. Seveda je utegnil zakričati tudi zato, ker je nemara čutil, da mu knjiga leze s kolen. A raze, tega, kakaj naj bi ga bila ome-nitev mojega imena osupnila: saj ga gotovo že nikoli doslej ni bil mogel slišati.

»Kaj ste bili pred vojno?« sem ponovil.

»Kaj sem bil pred vojno? No, zidar sem bil. Pa dober zidar, gospod, tako gotovo, kakor se pišem Dick Hollins.«

»Videti je, da ste povsem doma tudi v Brailu.«

»To ni nobena prednost. Dobro ali slabo, saj prav za prav nihče ne posluša. Pa pomislite samo, gospod, kakšne plače dobivajo danes zidarji, zdaj so sem jaz brez zaslužka. Ampak, saj nikoli nisem imel prave sreče — tistega, kar bi vi imenovali srečo.«

Glas mu je postal jokav, malone cvileč. Uganil sem, kaj bo. Hitro sem mu spustil na knjigo polkronski novec, mu mrmrajoč voščil boljše srečo in se kmalu nato odstranil, da bi bil dobil tovarisa. Zal mi je bilo McNaba. Njegove nade so bile spet obsojene na smrt. In veliko je bilo njegovega razočaranja, ko je poslušal, kar sem mu poročal o svojem razgovoru. Obstal je na mestu in je opazoval Dick Hollinsa, čigar enolično čitanje sva spet poslušala, ga opazovala s izrazom žalosti, pomešane z brezupom.

Da bi ga bil osrečil in mu odvrnil misli drugam, sem ga tisto noč odvedel v Little Theater. Bila je sezona Grand Guignola, a navzlic temu se mi moje prizadevanje ni obneslo. Ko sva se vrnila na njegovo stanovanje, mu je bil duh še vedno pooblaščen in molče je sedel in strmel v velik lesorez, ki je predstavljaval nekega Johna Knoxa in ki je visel nad ognjiščem. Stene njegove sobe so bile navešene s starimi odtisi kriminalnih preiskav in zločinov, častno mesto pa je pripadalo omenjenemu lesorezu, na katerem je bil upodobljen neki dolgobradeč s strašnimi očmi in škotsko čepico na glavi.

Ampak McNab je imel tisto noč na glavi nekakšno miselno čepico. Nazadnje ga je le predramil dolgi moik.

»Chance, prav nič nisem zadovoljen s tistim človekom.«

»Z Johnom Knoxom?« sem vprašal, kajti ležal na naslanjaču je še vedno strmel v tisti portret.

»Ne, z Dickom Hollinsom. Nisem zadovoljen a tem, da se tako piše, se manj pa, da je bil zidar. Zakaj neki sedi ondi samo od enajste do ene pa od treh do petih? To je taka izredna poseb-

nost, da jo je celo stražnik na svoji službeni postojanki opazil, in še do sedaj ni pojasnjena. Morda odhaja na kakšno drugo mesto, ampak to ni navada. Pa zidar! Ali ste opazovali njegove roke? Oh, da, vem; brčkone je minilo že več let, kar je položil zadnjo opeko, nedvomno. A ni mi v mislih toliko belina njegovih rok, kolikor drobnost njegovih prstov. Zepni uzmovite mogoče. Zidar — nikoli!«

»Vsekakor ni videti tisti, ki ga iščemo.«

»Ne, ni videti,« je pritrdil McNab.

»A tudi če bi bil Kinloch, bi na zunaj komajda hotel biti on. Vsekakor,« je pokimal, »pa se bova skušala jutri dočela zagotoviti glede njega.«

In drugo jutro je McNab nedvomno storil vse, kar najbolje je mogel. Ko sem se okoli desetih oglašil pri njem, mi je njegova gospodinja povedala, da ji je naročil, naj ga počakam do njegove vrnitve.

Internat »Gymnasium«, odobren z odlokom ministrstva prosvete št. št. 18.213, sprejme omejeno število gojencev (rednih in zasebnih učencev) iz vseh krajev naše države.

Zavod »Gymnasium« ima: dopisno gimnazijo (metoda »Samouka«) za vseh osem razredov, privatno gimnazijo, dijaški internat, polinternat, dopisno trgovsko šolo, stenografsko in daktilografsko šolo.

Učenci delajo letno po dva razreda. Vsak naš dijak, ki se uči pod strogo in strokovno kontrolo, mora napraviti izpite, kar dokazuje na tisoče originalnih zhalov.

Pisite nam, za katere naših oddelkov se zanimate, pa Vam bomo poslali brezplačno obvestila in prospekte.

GYMNASIUM

Direktor: Prof. Ivan J. Banic.

Tel.: 28935, 3992 — Beograd IV. — Kraljice Marije 6.

NOVA ZALOŽBA V LJUBLJANI KONGRESNI TRG 15

KNJIGARNA
TROVINA S PAPIRJEM
UMETNINE

Ustanovljena 1917 po zamisli dr. J. E. Kreka kot književna zadruga, je s svojim založniškim delom vplivala na napredek lepe knjige in slovenskega slovstva. Izdala je zbrane spise Iv. Cankarja v 20 zvezkih, nadaljuje F. S. Finžgarjeve spise, omogoča izdajo izbranih leposlovnih in znanstvenih del. Da tudi tuji spoznajo našo omiko in zgodovino, je oskrbel izbor naše leposlovne proze (Slowenische Erzähler, v prevodu dr. J. Glonarja) in razpravo o najstarejši slovenski zgodovini (dr. J. Mal: Probleme aus der Frühgeschichte der Slowenen). Prvotno založništvo se je razširilo v knjigarno, trgovino s šolskimi in pisarniškimi potrebščinami in umetninami. Zaradi novega zadruga zakona se je 1. 1938 spremenila v družbo z omejeno zavezo.

Kupimo

Termometer
rabljen, v dobrem stanju
kupim. — Ivan Prešern,
Kranj, Blejska c. 17. (k)

Sode ali kadi
od tisoč do osem tisoč
litrov kupim. Naslov v
upravi »Slov.« št. 13.170.

**Vsakovrstno
zlato kupuje**
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Ržene rožičke
in lipo cvet, kupujemo.
Ponudbe na »Salus«, d. d.,
Ljubljana. (k)

**Staro zlato,
zlato zobovje
in srebrne krone**
kupujem po najvišjih cenah
A. KAJFEŽ
trgovina z urami in zlatino
precizna delavnica za
popravlila vsakovrstnih ur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Objave

Pozor!
5000 dinarjev nagrade
plačam onemu, ki mi pre-
kriši podatke, kje je bil
krščen moj pokojni oče
Maksim Albert (Massimo
Alberto) Luzzatto, ki je
bil krščen leta 1862 v ne-
ki obmejni župniji da-
našnje državne meje z
Italijo, ali pa v župniji
nekega obmejnega okra-
ja z Italijo, na teritoriju
Slovenije, a njegovi star-
ši so bili Girolamo Lusz-
zatto in njegova žena
Rahela-Erminija, rojena
Lenti (ali pa Leri). Ono-
ga, ki najde te podatke,
prosim, da jih pošlje na
naslov: Inž. Josip Haj-
zer, fabrika Sartid, Sme-
derevo — in dobil bo na-
grado. (r)

Otroški kotichek.

Pravljica iz gozda

(90) Kukica je mamici pripovedovala vse svoje doživljaje in tudi to, da so palčki v hudi nevarnosti. Skupaj so hiteli proti palčkovega domu, ti so jih opazili in jim prišli v sodelo naproti.

(91) »Sršenec«, so trudoma izdali vsi trije. Palčki so prebledeli, toda bili so prisotni. »Jutri ob jutranji zarji,« je pripovedoval Zlatokljunček, »hočejo sršeni napasti vaš dom, ter ga izropati.« Palčki so hitro ukrenili vse potrebno za obrambo. Pripravili so polne posode z vodo, da z njo preseneti sršene.

Prodamo

Novo seno
prvovrstno, proda Drnov-
sek, Zlebe 10, Medvode.

V košnjo
se odda več stradanov
lepe otave. Vprašati: Vi-
dovdanska c. 4. (l)

Trkač ali vider
za vodo prodam. Juvan
Franc, Olševek, p. Pred-
dvor. (l)

Sveža jajca
zajamčena, zaboji po 720
kosov 425 din. fco. pod-
voz razpošilja G. Drechs-
ler, Tuzla. (l)

Halo — društva!
Bronast dopranci kip kra-
lja Aleksandra (umetni-
na) ugodno naprodaj. —
Naslov v upravi »Slo-
venca« pod št. 13342. (l)

Dva letnika »Mladike«
(1929, 1930), vezana —
prodaj po 85 din. Ber-
talanč Franc, Pertoča
104, p. Rogaševci, Prek-
murje. (l)

Blagajno
National registr. 99.99
(hebelssystem), zelo do-
bro ohranjeno, in dve le-
pi, visoki palmi (pahla-
ce) proda ugodno A. Su-
selj, Brežice. (l)

Požarno brizgalno
novo, nerabljeno, ročno,
za konjsko vprego, na
vzmeteh, z bobnom za
odvodne cevi, z dvema
dovodnima cevema ugod-
no proda Brcar & Co.,
Ljubljana, Kolodvorska
ulica 25. (l)

Dražba lova
v občini Gozd na Gojski
planini, v davčni občini
Podvolovjek, se odda po-
tom javne dražbe za do-
bo 12 let. Dražba bo dne
30. avgusta t. l. ob 10 uri
pri okrajnem načelniku v
Gornjem Gradu. Vabljeni!

Inventar

za specializirano trgovino
prodam. Kirbiš, Celje.

Foto-atelje

se takoj proda. Ponudbe
na Fotocentral, Ptuj. (l)

Tricikelj

dobro ohranjen, poceni
naprodaj. Vošnjakova ul.
24, Ljubljana. (l)

Pisalni stroj

»Remington«, brezhiben,
prodam. Naslov v upravi
»Slovenca« pod 13.195. (l)

Moške srajce

kravate, spodnje hlače
se vedno najceneje pri
I. Tomšič, Sv. Petra c. 38

Harmoniko

kromatično, popolnoma
novo, ugodno prodam. —
Novak, Florijanska 33-I
(dopolodne). (g)

Halo mesarji!

Prodaj kompletne pre-
kajevalno peč. — Ogled
vsak čas v Tovarniški
ulici 13, Ljubljana. (r)

Bukova drva

suha, 1000 kg 200 din —
dostavlja na dom Jože
Habjan, Ljubljana, Kla-
dezna ulica 26. (l)

Mlekarno

z vsem inventarjem, zra-
ven tudi stanovanje, pro-
dam. Naslov pove upravo
»Slovenca« pod št. 13327.

Dva štedilnika

(dve plošči), se v dobrem
stanju poceni proda Gjud
Aleksander, Ljubljana —
Kongresni trg 6. (l)

200 hl vina

iz dobro znanih vinskih
gorje »Stara gora«, po
večini rizling, proda An-
ton Furlan, vinogradnik,
št. 113 v Slov. goricah.

Več izloženih vitrin

in sončna zavesa na vl-
jak, dolga 7 m, poceni
naprodaj. Papirnica Ba-
hovec, Tromostovje, Kre-
slja. (l)

Več zapravljenecv

kočijo in mlekarski vo-
ziček prodaj; vzamem
tudi slabe v račun. —
F. Iskra, sedlar, Ljub-
ljana-Vič. (l)

Kočija

malo rabljena, za enega
ali dva konja, pripravn-
a za kakšno župnišče, po-
ceni naprodaj. Vprašati:
Henrik Krivanek, Maribor,
Marljina 16/III. (l)

Poročne prstane

ure, verižice, uhane kakor
tudi očala — kupite zelo
ugodno pri Josipu Janku,
urarju v Kamniku, Sutra,
nasproti farne cerkve. —
Podružnica v Mariboru,
Jurčičeva 8. (l)

Strojno pletenje

rentabilno, 2 specialni
stroji, eni stroj in ko-
smatilni stroj, skoraj no-
vi, v prometnem kraju,
ugodno naprodaj. Cenj.
ponudbe upravi »Slov.«
pod »Ugodnost« 10.326—
13.165. (x)

Razno

Trgovsko koncesijo
išče 35 letni uradnik. —
Maribor, post. predal 16.

Že za 10 din

dobite 3 legitimacijske
slike na film. Foto Pav-
lovčič, Poljanska 12. (r)

Otroka

od 1 do 6 starega, sprej-
mem v oskrbo. — Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 12.848. (r)

Gasilci pozor!

Ako rabite opasala, jih
dobite najceneje pri
Franc Iskra, sedlar —
Ljubljana-Vič. (r)

Kam pa kam?

Pridite na požegnanje
sejmulo k »Birtu« v Zg.
Šiško, dne 14. avgusta.
Bob, godba I. dr.

Ob kongresu

na dobro pijačo in jedao
v gostilno Jože in Pepca
Kovač, Prisojna ulica 5.

Danes vsi na žegnanje
v Zavoglj v gostilno
Porenta. Vljudno vablje-
ni! (K)

Pozor!

Tri dni do polnoči bo
žegnanje na Pšati. Vabi
družina Janežič vse pri-
jatelje in prijateljice na
krofo.

Kdor pride v Št. Vid
naj ne pozabi na gostilno
in mesarjo Mrežar, po-
leg občinskega doma. —
Točijo se dobra štajerska
in dolenska vina. Mrzla
in topla jedila. Se pripo-
roča F. Mrežar. (r)

Kam v nedeljo

in ponedeljek? Na žegna-
nje v Zadvor, poleg pa-
pirnice, k Cirilu Gasper-
linu, ki bo gostom nudil
lepo zabavo. Na razpola-
go bodo mrzla in gorka
jedila ter dobra štajerska
in dolenska vina. Se pripo-
roča C. in Iv. Gasperlin.

LETUVIŠČA

Bela Krajina

vas vabi na počitnice. —
Čedne sobe, dobra hra-
na, lepi izleti, kopanje v
Kelpi (28 stop. C), vse
samo za 25 din dnevno.
Vprašati pri Tome, Pod-
zemelj, p. Gradač, Bela
Krajina.

Ženitbe

Gospodična

39 letna, z majhno doto,
poroči državnega usluž-
benca, upokojenca ali po-
dobno. Ponudbe na upra-
vo »Slov.« pod »Pridna«
št. 12.878. (2)

Obrtnik

35 let star, z 150.000 din
premoženja, poroči gospo-
dično z nekaj gotovine.
Dopisi s sliko na upravo
»Slovenca« Maribor pod
»Simpatija 1155« št. 13223.

Trgovec

v lepem kraju, z veliko
trgovsko hišo in pose-
stvom, želi poročiti dekle
s primerno doto. Ponud-
be upravi »Slovenca« pod
»Rezervni oficir« 13252.

Državni uradnik

upokojenec poroči zdra-
vo gospodično ali vdovo
brez otrok, staro 40 do
50 let, s primernim pre-
moženjem. Samo resne
ponudbe s polnim podat-
ki in sliko poslati upra-
vi »Slovenca« pod »Do-
bra gospodinja« št. 13307

Ljubezen

moža si zagotovi, ako mu
postrežeš z dobro, okusno
hrano. Zato kuhaj po pre-
izkušenih receptih, zbra-
nih v knjigi poklicne ku-
harice. Knjigo dobavlja:
Mizerit Deziderij, Zidani
most. Cena v predplačilu
10 din.

Poizvedbe

V vlaku od Celja

do Šostana je bila v so-
boto, 5. avgusta zvečer
izgubljena listnica z raz-
ličnimi dokumenti. Naj-
ditelja prosimo, da vse
listine in legitimacije
pošlje mestni policiji Cel-
je ali upravi zdravilišča
Topolšica. Denar naj si
pridrži za nagrado, če

»TRIGLAV«

industrija perila in oblek

LJUBLJANA

Starl trg 2 (Pod Trančo)

Lastnik J. OLUP

priporoča se za vse letne čase. Ako želite sebe in svojo družino po ceni in dobro obleči, pridite in se prepričajte v poslovnih prostorih. Obleke in perilo izvršujemo tudi po meri po najnovejšem kroju in najcenejše.

Original ali kopija.

Razlika med originalom in kopijo na zunaj ni vidna kakor ni vidno mnogoletno prizadevanje strokovnjaka, ki je ustvaril original. Izbirajte pazljivo, da ne kupite manjvredno kopijo. — Priporočilo specialne

Tvornice telovadnega orodja

J. Oražem

RIBNICA na Dolenjskem

Kvaliteta naj odločuje!

Zivali

Krava s telikom

naprodaj. Moškrič Janez,
Zadvor 5, p. Dobrunje.

Lovski pes

leto star, naprodaj. Vpra-
šati kapelnika kavarne
»Leon«, Kolodvorska 29.

Dva lepa konja

rjavčka, močna, 5 let sta-
ra, naprodaj. Naslov v
upr. »Slov.« pod št. 13186.

Kravo

z drugim telikom proda
Zore Alojz, Lukovica —
Brezovica. (j)

Bik

rodovniški, osem mesecev
star, poceni naprodaj. —
Naslov v podruž. »Slo-
venca« v Celju. (j)

2 lepa konja

304 leta stara, prodam.
Domača reja. — Novljan
Franc, Jerova vas 4 —
Grosuplje. (j)

Glasba

brezplačen pouk v kranjski
MARIBOR, 1939

Kratek črn klavir

prodam. Ogled od 14—18.
Dravska 7, Bežigrad.

Piano harmonika

kromatična, s klaviškimi
tipkami (Meinel in He-
rold), nova, s kovčgom,
se zaradi spremembe po-
klica proda za 3000 din.
Bertalanč Franc, Perto-
ča 104, p. Rogaševci —
Prekmurje. (g)

Dijaki

Dijaka ali dijakinja

tudi dva, sprejem v po-
polno oskrbo. — Mulej,
Krekova cesta 31, Celje.

Stanovanje brez hrane

iščem za tri dijake nižje-
šolce pri verni gospodi-
nji. Ponudbe na upravo
»Slovenca« št. 12.981.

Dve srednješolki

sprejem na stanovanje
blizu poljanske gimnazi-
je. Naslov v upravi »Slo-
venca« pod št. 13267. (d)

2 dijaka(nji)

sprejem na stanovanje
in dobro hrano. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 13.207. (D)

Petošolec

klasične gimnazije išče
stanovanje v Ljubljani.
Po možnosti proti in-
strukcijam. Instruiral že
3 leta. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 13240.

Za visokošolko

iščem stanovanje z vso
oskrbo pri boljši družini
v Ljubljani. Ponudbe z
navedbo cene na podr.
»Slovenca« v Celju pod
»Dobra hrana« 13.218.

Sončno sobo

z vso oskrbo iščem za
dijaka v Ljubljani, na
Vrtiči, za prihodnje šol-
sko leto. Ponudbe upravi
»Slovenca« v Mariboru
pod »Soba« 1166. (s)

KRAPINSKE TOPLICE

Starodavno, znamenito, radioaktivno kopališče in zdravilišče, zdravi uspešno revmatizem ishias, protin, ženske bolezni itd. Zdravljenje z blatno, kopalnico v hiši, nanovo zgrajen velik bazen na prostem, dobra hrana, nizke cene, znaten popust za čas pred in po sezoni, pavšalno zdravljenje, lastni avtobus na postaji Zabok—Krapinske toplice, brezplačna vožnja po železnici nazaj itd. Zahtevajte prospekte!

DARUVAR

mineralno in blatno kopališče

Radioaktivni termalni vreli 38—50° C. Zdravljenje revmatizma, isiasa in ženskih bolezni. Vse leto odprto! Glavna sezona od 15. jun. do 31. avgusta. Izven sezone znatni popusti ob pavšalni ceni. Vse informacije daje Uprava kopališča.

Oglejte si zalogo neprekosljivo elegantnih, močnih, zanesljivih koles z lahkim pogonom

AIGLON

Priznana prvovrstna francoska kolesa

Glavni zastopnik za Jugoslavijo

VIKTOR BOHINEC

Ljubljana, Tyrševa cesta 12 (dvorišče)

Kolesa na zalogi od din 1175— naprej

PENZIION

»Kčeri Božje Ljubavi«

u Supetru na Braču

Zdravo letovišče ob morju med smrekami in bori. Ugodne zveze z bližnjim Splitom, odlično kopališče in senčen park. Penzion 45 din za osebo. Priporočljivo za družine in častite gg. duhovnike.

Naročite »Slovenca«!

»Slovenec« je vodilni, najbolj razširjeni, največji in najboljši slovenski dnevnik!

Zavaruje svoje naročnike za

10.000 din

za primer smrtne nezgode!

Oglašujte v »Slovincu«!

Boguvdano je zatisnil svoje oči naš predobri oče, stari oče in brat, gospod

Ivan Peruzzi

blagajnik kneza Auersperga v p.

v 91. letu starosti, ko je izpolnil vse svoje življenjske dolžnosti. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 14. avgusta ob pol 5 popoldne iz Gorjupove ul. št. 3 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 12. avgusta 1939.

Peruzzi Ivo, sin; Ljudmila por. Česnik, hči, in ostalo sorodstvo.

Podaljšaj si življenje!

življenje moramo podaljšati, bolečine preprečiti, bolezen ozdraviti, slabotne ojačiti, nestalne moremo učvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenost živcev, petriost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

Je najboljši zdravnik: So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te s novim upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo že more vsakdo, ki zahteva, dobiti takoj in povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je razloženo, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, trudnost, odpraviti slabo razpoloženje, raztresenost, oslabilenost spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih bolezenskih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poslano sbrališče:

ERNEST PASTERNAK, Berlin SO, Michaelkirchplatz 13, Abt. 123.

Prodamo

Najugodnejši nakup

moških oblačil nudim Presker, Sv. Petra 14, Ljubljana.

Orehova jedrca

med in vosek dobite najceneje: Medarna, Ljubljana, Židovska ulica 6.

Prodaj

5 delne pivovarne Laško za 2500 din. Naslov v upravi »Slov.« št. 12.998.

Stara okna in vrata

različnih velikosti, popolnoma ohranjena, in nekaj travertin prodam. Poizve se pri stavbeniku L. Bricejnu, Ilirska ul.

Kislo zelje

novi, prvovrstni, v sodčkih, dobavlja po naročilu Gustav Erklavec - Ljubljana - Kodeljevo, Povsetova 47, tel. 25-91.

Koroške brusnice

(Preiselbeeren) dobro izbrane, razpošilja po pošti ali brzo vzorno od 6 kg naprej po dnevni ceni Henrik Zechner, Libelice Koroško. (1)

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistem sladkorjem vkuhan - se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI - Ljubljana, nasproti »Nebočičnikar.«

ŽAGE

original Domicus Remscheid Izberete najceneje pri »Jeklo« - Stari trg

Več novih štedilnikov

solidno izdelanih, napredaj. - Vprašati: Glince, Cesta I, št. 6, Ljubljana.

Kupci sliv

na veliko, naj se obrnejo na Franca Fiere, Nova Kapela, Slavonija. (1)

Kolesa

kupite najceneje tudi na obroke v trgovini Triglav, Resljeva 16.

Dira

lahka in teška, na vzmeteh, landaulet, koleselj, landauer in različni ročni vozički napredaj. Terlep Matija, Jernejeva cesta, Šiška. (1)

Anker

šivalne stroje prvovrstna znamka, tudi rabljene stroje, krojaške in čevljarke od 300 din naprej prodaja Triglav, Resljeva 16. (1)

Velik štedilnik

dobro ohranjen, primeren za večje gospodinjstvo, in kmečka krušna peč ugodno napredaj. - Oboje so ogleda v gradu L. Kanc, Mengeš. (1)

Otava

se odda v pokošnje potom licitacije dne 20. t. m. ob 10. uri dopoldne - Jurčkov stradan (pri kozolcu). Cenoovar Josipina, Dolenjska cesta. 3.

VINA

prvovrstna po najugodnejših cenah kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani. TELEFON ŠTEV. 25-73

Denar

Vaši prihranki

so varno in plodonosno naloženi v domačem zavodu »Moj dom«, Ljubljana, Dvoržakova št. 8.

Vložne knjižice

Prve Hrvatske štedionice, Srpske banke, kakor tudi drugih velebank kupujemo in plačamo najvišjo ceno takoj v gotovini, Central, Tomičeva 7, Zagreb. (d)

Posojila

različna, preskrbim hitro in brez kakšnega predplačila

Rudolf Zore

Ljubljana, Gledališka 12 Znamka 3 din

Posojila

na nepremičnine, poroke uradnikom na plačo, trgovske kredite, na vknjižbo na hiše, kakor tudi na kmečka posestva po 6% obresti na dolgoročno odplačilo nabavlja Central, Tomičeva 7, Zagreb. Za odgovor, priložite 3 din v znamkah. (d)

Ureditve premoženja

Poravnave, konkurzne zadeve, odkup in inkaso terjatev, (tudi kmetijskih) nabavo posojil in družbenikov, dobičkanosno in varno naložitev kapitala, ureditev uprave in knjigovodstva, bilance, kalkulacije, upravo nepremičnin, nadzorovanje soudeležb, - sploh vse trgovsko-obrtniške zadeve poverite zaupno strokovni pisarni

ZAJC LOJZE

Ljubljana, Gledališka ul. 7

Hranilne knjižice 3/4 obveznice

in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO. KOM. ZAVOD Maribor, Aleksandrova 40

Posojila

Iščite samo pri domačem solidnem zavodu. Plašite ali pridite osebno. »Moj dom«, Ljubljana, Dvoržakova ulica št. 8.

Hranilne knjižice vrednostne papirje

kupujemo stalno po najvišjih cenah in takojšnjemu plačilu.

Rudolf Zoré

Ljubljana, Gledališka 12

Glasba

Tega ne more nikdo

Poljubne najnovejša plošče samo po Din 30-. Razen tega vzamemo tudi stare v račun. Zahtevajte seznam.

Elektrotón

RAŠKA, NEBOČIČNIKA

Za časa gasilskega kongresa obiščite gostilno Ražem

na Žabjaku pri sv. Jakobu

kjer boste dobro postreženi z raznimi kuhinjskimi dobrotami in z odličnimi raznovrstnimi vini. Lepa, interesanta podzemeljska jama in hladno ljubko dvorišče.

Cementiste

dobro izvežbane, kakor tudi mlajše zidarje, ki imajo veselje za izdelavo cementnih izdelkov in umetnega kamna, ter dobre izvežbane pokladalce plošč sprejememo takoj proti stalni namestitvi.

»ALPEKO«

tovarna umetnega kamna, Ljubljana

Zahvala

Ob prerani smrti naše nepozabno dobre, zlate mame, gospe

Terezije Sedeu

vdove po »Spretniku drž. žel.

izrekamo toplo zahvalo vsem, ki so pokojni lajšali gorje, jo obsuli s cvetjem in jo spremenili na poslednji poti. Ljubljana-Siška, dne 13. avgusta 1939.

Zalujoči ostali.

Razno

Gumbnice, gumbice, plise, monograme, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš Ljubljana, Frančiškanska ulica

Vezenje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

Naročajte SLOVENCA

najcenejši slovenski dnevnik

Izdelujem krasne žalne in jubilejne

vence in šopke

po najnižjih cenah. - Prepričajte se in gotovo boste zadovoljni. Se najvišjodnje priporoča

ADOLF VATOVAČ

splošno vrtnarstvo, Vrazov trg, pri šentpetrskem mostu. Cvetličarna: Tyrševa (Dunajska) cesta 9.

Počrnite brez opeklin v 3 dneh

Ambre Solaire je novo sredstvo za sončenje - ono propušta koristne žarke, od katerih koža počrni ter zadržuje škodljive, ki kožo pečejo

AMBRE SOLAIRE OLJE, KI FILTRIRA

Tovarna strojev, livarna železa

J. PFEIFER

Hoče pri Mariboru

izdeluje VODNE TURBINE vsake velikosti, železno opremo za žage, venecijanerce in mline, transmisije, ročne in motorne brizgalne po lastnem patentu, kmetijske stroje.

Strojni deli surovi in obdelani za tekstilno, keramično in lesno industrijo.

Obiskovalci Maribora!

POHIŠTVO!

E. ZELENKA

tovarna pohištva, tapetništvo in vse stanovanjske opreme

Ob prenovitvi trdke nam je danes mogoče po izredno nizkih cenah nuditi najnovejše modele spalnic, jedilnic, kaučev, madracov, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričajte se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke! MARIBOR, Ulica 10. okt. 5

Naš edinec

Janez Janežič

Je bil ob smrti in pogrebu deležen izrednega počaščenja. Naša iskrena zahvala velja: častiti duhovščini, njegovemu katehetu č. g. p. Krizostomu za vodstvo pogreba, gg. zdravnikom, čast. sestram usmiljenkam, č. s. Korneliji, vodstvu in čast. sestram iz Marijanišča in sošolcem za udeležbo pri pogrebu, ter vsem drugim, ki so ga v tako lepem številu spremili na zadnji poti, in vsem darovalcem vencev in cvetja, tudi vsem, ki so nam izrazili sožalje, bodisi pismeno ali osebno, si dovoljujemo tem potom najiskrenejše se zahvaliti. Sv. Križ-Mengeš, dne 13. avgusta 1939.

Zalujoči ostali.

ZAHVALA. Za mnoge številne dokaze iskrenega sočutja, ustne in pismene izraze sožalja, posebno uredništvu »Slovenca«, ki smo jih prejeli ob izgubi naše nadveje ljubljene

Kristince

se tem potom zahvaljujemo g. dekanu Faturju, g. kaplanu za ganljivi pogrebni obred, g. dr. Gantarju za trud in prevoz v bolnišnico, da bi rešil mlado življenje, vsem za poklonjeno krasno cvetje, g. Ivanu Presterlu, pogrebniku, ki je tako lepo uredil udeležbo na poslednji poti, naši mladini, malčkom in njihovim staršem, ki so jo spremenili kakor v nebeško domovino in jo obsuli s svežim cvetjem. Vsem Bog plačaj!

Radovljica, Cleveland, dne 12. avgusta 1939.

Zalujoča rodbina Šušteršičeva in sorodniki.

Edvarda Schrimpf

mestnega gradbenega tehnika in rez. art. podporočnika

smo prejeli toliko izrazov sočustvovanja, da nam je nemogoče zahvaliti se vsakemu posamezniku, zato izrekamo tem potom našo iskreno zahvalo. Predvsem g. primariju dr. Matku in vsem gg. zdravnikom, ki so se z veliko ljubeznijo in skrbjo ter svo zdravniško vedo trudili, da bi ljubljene pokojnika rošili prežgodnje smrti. Nadalje č. duhovščini in vsem č. sestram, ki so mu v težki bolezni lajšali trpljenje, zlasti pa tudi gg. zastopnikom župana in občinskega sveta za izraženo sožalje zastopnikom vojaških oblasti, rezervnih oficirjev in vojaški godbi, celokupnemu mestnemu uradništvu in darovalcem krasnih vencev in šopkov, ter vsem ostalim, ki ste pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena zahvala fantovskemu krožku, g. Bajcu za v srce segajoči poslovični govor in gg. pevcev za žalostinke. - Vsem, ki ste nam v bridkih urah stali na strani in z nami sočustvovali: Bog plačaj!

Zalujoča soproga in ostalo sorodstvo.

Zahvala

Ob prerani smrti našega predragega in nepozabnega soproga, očeta, deda in tasta, gospoda

Ivana Levstka

izrekamo za ganljive dokaze spoštovanja in prijateljstva preminulemu, za nam izkazano sočutje, za spremstvo na njegovi zadnji poti, častiti duhovščini, vrlim gasilcem in gasilski godbi, ki je ubrano igrala žalne koračnice, odličnim pevcem Sokola za v dno srca segajoče žalostinke, gosp. načelniku gasilske čete Jakobu Perdanu za njegov pretresljiv nagrobni govor, darovalcem krasnih vencev in cvetja, kakor tudi vsem, ki so se nas, tolažbe potrebnih, na kakršenkoli način v teh težkih dneh spomnili - najglobljo zahvalo.

Sodražica, dne 11. avgusta 1939.

Zalujoča rodbina Levstkova

Vzajemna posojilnica

F. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7

poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

GROM

carinsko-posredniški in spedijski bureau d. z o z.

LJUBLJANA

Masarykova 14-I.

Naslov brzojavkam: »Grom« — Telefon interurban 24-54

Zastopstva v vseh večjih mestih v tu- in inozemstvu. Zastopniki družbe spalnih vozov S.O.E. za ekspresne pošiljke. — Vse potrebne informacije brezplačno.

Najcenejše in najzanesljivejše motorne brzgalne v vseh velikostih, kakor tudi vse gasilske potrebščine

„ZVON“
K. D.Št. Vid
nad Ljubljano

I. DELAVSKO KONSUMNO DRUŠTVO — JESENICE

Podružnice: SAVA, SLOV. JAVORNIK, DOBRAVA, BLED

nudi svojim odjemalcem vedno sveže blago po najnižjih dnevnih cenah. Priporočamo veliko zalogo manufaktur, galanterije, sveže specerije in prvovrstna dalmatinska in štajerska vina. Postrežba točna.

Pedikiranje

odstranjevanje kurjih oči brez krvavenja in bolečin, zdravljenje nohtov in masažo nog bo odslej dalje v kopališču hotela »Slova« v novem lokalu izvrševal g. Dekanič, odličen strokovnjak, za 9 din.

Gnojnične črpalke
brzoparilniki
štedilniki

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabi, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje Podražaj Ciril, lg 147 pri Ljubljani

Na debelo

Na drobno

Fr. Ševčik, Ljubljana

Židovska ulica 8 Telefon 33-78

Orožje, municija za lov, šport in obrambo, lovsko-športske in ribolovne potrebščine po najnižjih cenah.

Prepričajte se o izbiri, ceni in kvaliteti.

Vsak čitatelj našega lista dobi v spomin na kongresne dneve

barometer
zastonj!

krasno izdelan, velik 13 krat 16 cm, zanesljiv, radi opustitve obraza, pošlje proti povračilu stroškov Din 5— v znakah. — Barometer, Ljubljana I. poštni predal 18.

Kolesa

Najnovejši otr. vozički

Igračni vozički, skiroli, avtomobilčki, kolesa deli
TRIBUNA F.B.L. LJUBLJANA
Podružnica: MARIBOR

Korespondenta ali korespondentko

veščo nemškega in hrvaškega jezika, obeh stenografij in strojepisa, išče industrijsko podjetje pri Zagrebu. — Ponudbe z navedbo dosedanjega poslovanja in referencami pošljite na upravo »Slovenec« pod št. 13143.

Priložnostni nakup:

predmetov za splošno gospodarstvo, kakor betonsko, kovsko, ključavničarsko železje, nosilce cevi, ograje, tračnice, vagonete, mreže, jermenice, konzole, zobčnike, osovine, požiralnike za kanale, vodovodne ventile v vseh dimenzijah, kakor tudi brone, medenino, baker v palicah, belo kovino, svinec, cink, centrifuge, parni kotli, lokomobile, kmet. stroji, polnojarmanik 65 cm, veliki rezervoarji, vozovi vseh vrst, bakreni kotli, orodje za vsako obrt, svedri za premogokope, kakor tudi patent lestve itd. — Poleg tega si oglejte, prosim, moje veliko skladišče, kjer se boste sami prepričali o zelo ugodnih cenah, rabljene, a vendar dobro ohranjene. Kupujem tudi vse zgoraj omenjene predmete ter plačam po ugod. cenah.

Justin Gustinčič, Maribor

Tatjenbachova ulica 14 in podružnica vogal Ptujške-Tržaške ceste.

GRAVERJA

za izdelovanje štampiljk iz gumija in železa, ki zna delati na strojih za kopiranje

rabi veliko industrijsko podjetje

Pismene ponudbe poslati na PUBLI-CITAS d. d., ZAGREB, Ilica 9 pod značko „Graver“

FOTO »HERMES«

Špecialna delavnica za amat. izdelave. Reprodukcijske vse vrste in velikosti, foto-reportaža, izdelava navadnih in barvnih diapozitivov

Kopije 6×9 à din 0,75. Povečave na razglednico 2,50 din. Pri večjem odjemu popust.

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA 30.Podružnica „SLOVENCA“
je na Miklošičevi cesti št. 5

Beneški jarmniki, cirkularke, nihalne žage najnovejše sestave, brusilni stroji. Železni deli k pogonu mlinjskih kamnov, zavorne. Transmisijski deli, kakor osovine, ležišča, spojke, jermenice vseh vrst in velikosti. — Rebraste cevi iz kovanega železa in s prav ugodnim grelnim učinkom.

Strojno podjetje

R. Willmann

Ljubljana, Slomškova ulica 3 — Telefon 20-55

Elektrotovarna in jamska dvigala, vitli, dvigalne in transportne naprave. Projektiranje in vpenjanje žag, mlinov in drugih industrijskih naprav. Vsakovrstna popravila strojev.

Razne ponudbe brezplačno. — Na željo obisk strokovnjaka.

Ljudska posojilnica

v Celju

registrovana zadruga
z neomejeno zavezoobrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%
na trimesečno odpoved pa po 5%

*

Izplačuje točno vse vloge — stare in nove!
Dovoljuje posojila in trgovalne kredite

TUIJKOPROMETNA ZVEZA • LJUBLJANA

Tyrševa 11

Glavno zastopstvo PUTNIK A. D.

Poslovalnice: Ljubljana:

Tyrševa 11, Masarykova 14, Glavni kolodvor Bled, Kranjska gora, Jesenice, Rateče-Planica, Sv. Janez v Bohinju, Korensko sedlo, Planina pri Rakeku

Podrobne informacije in prospekti vseh turističnih krajev Slovenije, zdravilišč, letovišč, planinskih postojank, kakor tudi posameznih turističnih obratov, hotelov, penzionov itd.

Brezplačni nasveti, prospekti, programi ter vse ostale usluge in navodila za potovanja v tu- in inozemstvo. Vse vozne karte za železniški, pomorski in zračni promet v tu- in inozemstvo.

Nakup in prodaja valut, kreditna pisma, potovalni čeki, hotelski boni.

Splošno priljubljeni izleti.

Vsi dohodki služijo izključno samo naši tuijkoprometni propagandi

Zahtevajte povsod naš list!

- ★ STEKLO ★
- ★ PORCELAN ★
- ★ KERAMIKA ★
- ★ KRISTAL ★

AVGUST AGNOLA

LJUBLJANA, Tyrševa cesta št. 10

Kompletne opreme za kavarne, restavracije, gostilne in gospodinjstvo

TELEFON 24-78

Umetni led

iz pitne vode se dobiva v

mestni klavnici ljubljanski

na licu mesta po din 3— za kos (po 12,50 kg)

Gasilske čete, pozor!

Preden si nabavite potrebne cevi, Vas vlijudno vabim, da si ogledate mojo zalogo

normalnih gasilskih cevi

najfinejše kakovosti, izdelke slovite češke tovarne H. Klinger, za katero imam samoprodajo za vso Slovenijo. Cevi je preizkusila komisija gasilske zajednice Dravske banovine v Ljubljani in nabavo istih priporoča.

IVAN N. ADAMIČ

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 31

MARIBOR, Vetrinjska ulica 20
CELJE, Kralja Petra cesta 33

Velika zaloga gumiranih cevi vseh vrst, gumiranih spiralnih sesalnih cevi. Normalne spojke iz la medenine itd. Najnižje cene! Zahtevajte cenik!

Samoprodaja gasilskih cevi!

INDUS

tovarne usnja in usnjenih izdelkov
družba z o. z.

v Ljubljani

Telefon št. 25-28 in 22-73

Vseh vrst gonilnih jermen in
specijalni proizvodi za tekstilno
industrijo. — Usnje za čevljarstvo
industrijo ter galanterijsko usnje.

Stavbeno in galanterijsko kleparstvo, vodovodna instalacija
Neuman Karol
se priporoča za cenjena naročila
Jesenice, Kralja Petra cesta 9

„METROPOL“

Miklič

Masarykova cesta št. 20—24 (nasproti glavnemu koločvoru)

140 sob. Centralna kurjava. Topla in mrzla voda. Dvigalo itd.
Prvovrstna kavarna in restavracija. Dvorana za prireditve
in shode. Garaže. Zmerne cene. Točna postrežba.

Telefon št. 27-37, 20-22

NATEČAJ

Za tekmovalno v naprednem gospodarskem delu, z velikim šte-
vilom nagrad in glavno nagrado od

Din 10.000.—

je razpisal strokovni gospodarski list

„Poljoprivredni pregled“

Gospodarji, ki žele sodelovati na tem natečaju naj se javijo
s točno navedbo imena in priimka, mesta, občine, sreza in
banovine na naslov

„ZORKA“ d. d. za kemično industrijo
odeljenje za „Poljoprivredni pregled“
BEOGRAD — poštni predal 669

kjer bodo dobili brezplačno vse potrebne informacije in navo-
dila za natečaj

„SLOVENEČ“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

„Slavija“

jugoslov. zavarovalna banka
centrala: Ljubljana

Podružnice:

Beograd, Zagreb, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Split

Ekspoziture:

Maribor, Celje, Skopje

LJUBLJANSKA MESTNA PLINARNA

proizvaja: **Plin** za kuho, obrt in industrijo

Koks za centralne kurjave in kovaštvo

Katran za izolacijo in gradnjo cest

Bencol za pogon motorjev in za industrijo

Karbolinej vse vrste za impregnacijo

izvršuje: **Vse plinske instalacije**

prodaja: **Vse plinske aparate**

Tovarna: RESLJEVA CESTA 28 - Tel. 43-27

Prodajni lokal: NABREŽJE 20. SEPTEMBRA

Telefon 43 28

Tvrška JOS. ZALTA & Co. v LJUBLJANI, Tyrševa cesta 9

priporoča vsem svojo bogato zalogo razne
železnine: Stavbeni material, cement, be-
tonske železo, kuhinjske posode, instalacijski
materijal itd.

Točna postrežba! Najnižje cene!

voz in omot naračunani. Cenik s slikami brezplačno
izročite oglas zaradi naslova.

„VELEBIT“

otroški vozički
ZAGREB,
Ilica št. 55

Najnovejši do se-
daj nevidni mo-
deli za 1939 v spe-
cijalni in največji
trgovini otroških
vozičkov. Proda-
ja za gotovino in
na odplacilo. Pre-
na odplacilo. Pre-
na odplacilo. Pre-

Za nego lica in rok rabite

Benkovo pomado in Violette-kremo!

Lekarna pri Sv. Trojici
F. pl. BENKO, ZEMUN

Odobreno S. Er. 8332/1937, I. S. Er. 950/1937

Pozor! Kupci nepremičnin, ne pozabite obiskati
dolgoletne in poznane tvrdke

Triglav-Slovenec v Beogradu
Hartvigova 3/I. — Tel. 26728

Palate in hiše za rento, vile za najem in
stavbišča v vseh krajih Beograda.

Obiščite VIII. Mariborski teden!

H. SUTTNER
Brezobvezen ogled!

KOLESA

kupite dobro in poceni
tudi na obroke pri

Ljubljana
Aleksandrova 6.

TRGOVINA

S PAPIRJEM, KNJIGAMI,
SLIKAMI IN
DEVOCIJONALIJAMI

LJUBLJANA
FRANČISKANSKA ULICA 1
(NASPROTI KAVARNE UNION)

SE PRIPOROČA

CENE ZMERNE / IZBIRA VELIKA

Cudovišna narava!

Hotel »Madeira«, Vrboška (na otoku Hvaru), je
zgrajen na kraju, ki nudi ob največji pripeki
udobno svežost zaradi vetriča in nenadkriljivi
užitek. — Peščenih plaž in borovih gozdov je v
izobilju. — Cene pensionu od 48—53 din dnevno.
s kopališko, banovinsko in občinsko takso vred
Dne 15. septembra bo vpričo gostov žrebanje za
15 dnevno brezplačno bivanje v hotelu za sezono
v letu 1940. (Velja samo za tosezonske goste.)

Beneški jarmniki, cirkularke, nihalne žage
najnovejše sestave, brusilni stroji. Železni
deli k pogonu mlinskih kamnov, zatvornice.
Transmisijski deli, kakor osovine, ležišča,
spojke, jermence vse vrste in velikosti. —
Rebraste cove iz kovanega železa in s prav
ugodnim grelnim učinkom.

Strojno podjetje

R. Willmann

LJUBLJANA - SLOMŠKOVA ulica 3

Elektrotovarna in jamska dvigala, vitli, dvi-
galne in transportne naprave. Projektiranje in
opremljanje žag, mlinov in drugih industrijs-
skih naprav. Vsakovrstna popravila strojev.
Razne ponudbe brezplačno.
Na željo obisk strokovnjaka. Telefon 20-55

CEVI

za odvode in dimovode, »Salonite
valovite plošče in šablone kakor
tudi ves

gradbeni material

dobite pri

MATERIAL

LJUBLJANA, Tyrševa c. 36 a

Telef. 27-16 Brzjaviti: Material

Zadružna tiskarna

registrovana zadruha z omejeno zavezo

Ljubljana, Tyrševa 17

Telefon št. 30-47

Cekovni račun pošte hran. v Ljubljani 14.948

Tiska časopise,
revije, knjige, re-
klamne lepake, le-
take, cenike in vse
reklamne tiskovine,
vabila za gledališke
odre in koncerte,
vizitke, kuverte,
tiskovine za urade,
banke, hranilnice in
posojilnice, trgovske
tiskovine v eno ali
več barvnem tisku
in vsa v tiskarsko
stroko spadajoča
dela lepo in poceni

V CERKVENI ULICI 11

v Ljubljani je priznано staro pleskar-
sko, sobo- in crkoslikarsko podjetje

STANE VOJSKA preje
Valentin Vojska

Vsa naročila izvršuje tvrdka po solidnih in
zmernih cenah. — Ne zamenjajte našega
podjetja z drugimi podjetji s podobnimi imeni.

Lipski jesenski sejem 1939

Začetek 27. avgusta

60% popusta na nemških
železnih, znatni popusti
v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:
Zvanični biro lajpciškog
sajma, Beograd, Knez Mi-
hajlova 33/I

Začetek 27. avgusta

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljublja-
na, Tyrševa 33. Tel. 27-62

in
Jos. Bezjak, Maribor, Go-
sposka ulica 25. Tel. 20-97

Električne hladilne omare, ventilatorje,
vrtalne stroje, kompresorje, električne
štedilnike, električne črpalke, elektro-
motorje, polirne in brusilne stroje, elek-
trične kable in žice kakor tudi ves ostali
elektro-materijal Vam nudi najugodnejše

ELEKTROINDUSTRIJA D.

LJUBLJANA, Gosposvetska c. 13 - Tel. 2314

Gasilske zastave in botrske trakove

najsolidnejše izdeluje

Z. PEGAN, Ljubljana
Pražakova 8

Zastave od din 1.250.— dalje • Botrski
trakovi od din 320.— dalje • Dobavljamo
tudi blago, zlato vezivo in svilo za zastave

Ponudbe na željo!

Mestna elektrarna ljubljanska

V svoji prodajalni na Mestnem trgu št. 2 ima
bogato zalogo svetilcev, namiznih svetilk,
grelnih aparatov, likalnikov, motorjev in elek-
tričnih štedilnikov, žarnic in sploh vsega
električnega materiala. Za popolnoma elektri-
ficirana gospodinjstva nudi električni tok po
izredno nizkih cenah. Posebna cena za ogre-
valnike vode na nočni tok (60 par za kilo-
vatno uro). Izvršuje vse električne instalacije
za luč in moč najsolidnejše in po najnižjih cenah.

Ravnateljstvo mestne elektrarne: LJUBLJANA, Krekov trg št. 10
PRODAJALNA MESTNE ELEKTRARNE V LJUBLJANI, Mestni trg št. 2
(magistratno poslopije)

Obiščite

Vrt „Zvezda“

Obiščite

je odprt vsak dan do 1. ure zjutraj / Za prijetno zabavo skrbi koncertna in plesna godba orkestra „ZVEZDA“ Velika izbira jedil in pečenj na ražnju / Točijo se izbrana najboljša dalmatinska, domača in srbska vina

Priporoča se

Marijan Šilović**Za vlaganje**

kis, špirit, žganje, rum pri

JAKOB PERHAVEC — MARIBOR

Gosposka ulica 9 — Telefon 25-80

Hotel, kavarna in restavracija »OREL«

Najmodernejši komfort. Tekoča mrzla in topla voda, svetlobni signali, dvigalo, garaže. Sobe: 1/post. 34'—, 48'—; 2/post. 64'—, 74'—, 94'—. Opoldne blajene dvorane. — Pod večer, strešna terasa. — Točijo se najboljša ljutomerska vina in Tscheligijevo pivo. — Izborna kuhinja.

Cene zmerne. — Shajališče vseh tujcev! — Obratuje tudi na veselilnem prostoru Marib. tedna.

Zahtevajte povsod „SLOVENCA“

Iščemo

popolnoma samostojnega mojstra

(Strickmeister) za našo tovarno pletenin: biti mora popolnoma verziran v poslu s sledečimi stroji: Rundstrick-, Flachstrick-, Links, links, Jacquard in Plüsch. — Samo popolnoma sposobni, samostojni interesentje naj se javijo na:

Tekstilna industrija D. D., odelenje pletene robe, Varaždin

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE

Union v Ljubljani

priporoča svoje izborne izdelke

**svetlo in črno
UNION PIVO**

v sodih in steklenicah

PEKOVSKI KVAS

in

ŠPIRIT vseh vrst

Do dneva nam ugasne luč
in stan nam in stezo noč temna pokrije...
Do dnevnne svetlobe Vam v žep — ajo ključ
Trpežne odlične

**„ZMAJ“
BATERIJE****KNJIGOVEZNICA****JUGOSLOVANSKE TISKARNE****LJUBLJANA - KOPITARJEVA
UL. 6, II. NAD.**

1. KNJIGOV. ODDELEK
VEZAVE VSEH VRST V NA-
KLADAH IN PODROBNO. —
ČRTALNICA IN ZALOGA
POSLOVNIH KNJIG.

2. TORBARI ODDELEK
IZDELOVANJE DAMSKIH
TORBIC, KOVCEGOV, AKTOVK,
LISTNIC IN DRUGIH USNJE-
NIH GALANT. PREDMETOV.

IZDELKI PRVOVRSTNI ::: CENE NIZKE**NABAVLJALNA ZADRUGA****GASILSKE ZAJEDNICE**

DRAVSKE BANOVINI

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA

Nabavlja svojim četam:
cevi, obleke, opremo, orodje,
zastave in vse v gasilsko
stroko spadajoče predmete

Opozarja Vas, da bo za časa
kongresa imela prav vse di-
stinkcije, znake za uniforme,
pasove itd. na zalogi

Pobrigajte
se že danes za pravočasen nakup

Pri večjem odjemu uniform, značk
in drugih stvari poseben popust